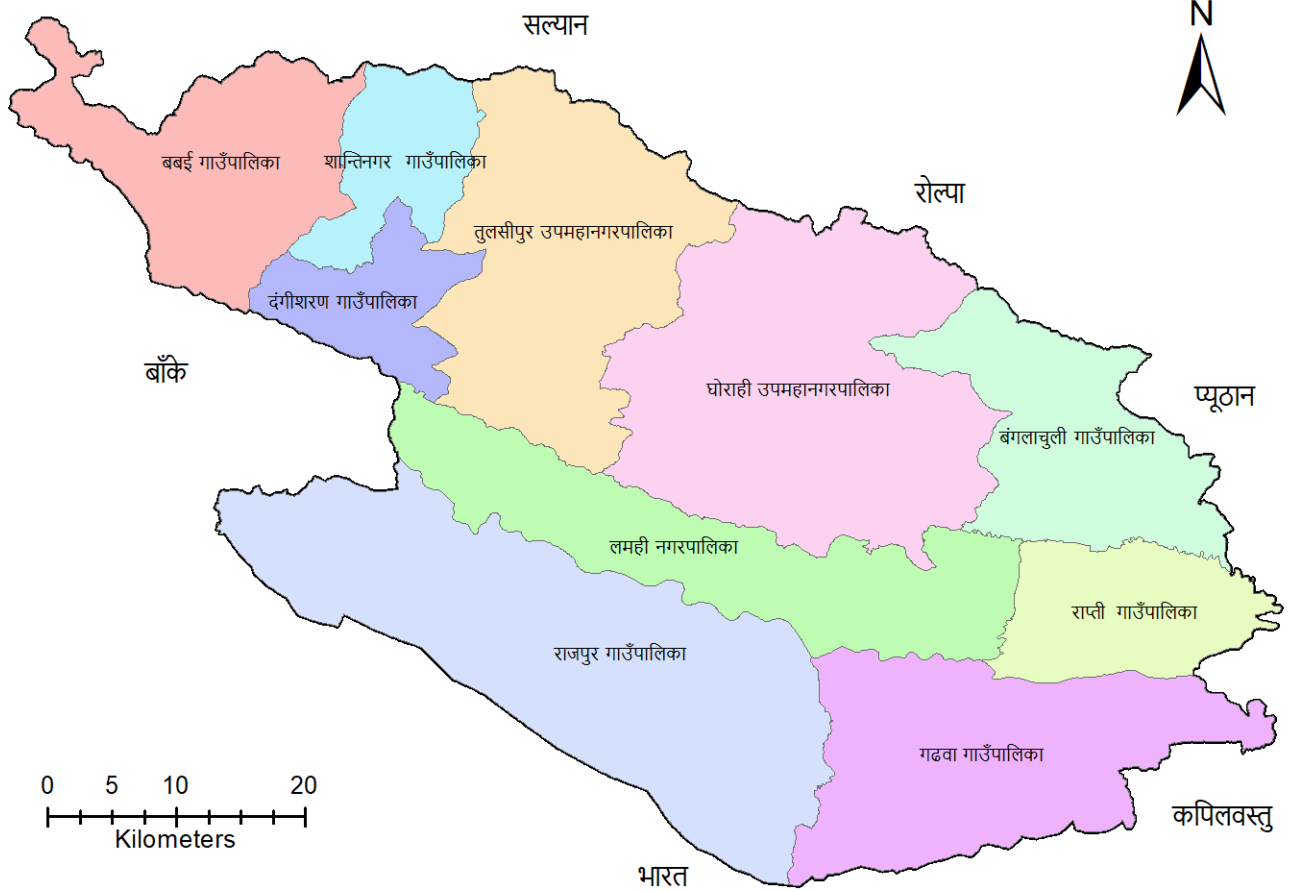

जिल्ला वस्तुगत विवरण, दाङ २०८०

District Profile, Dang 2080

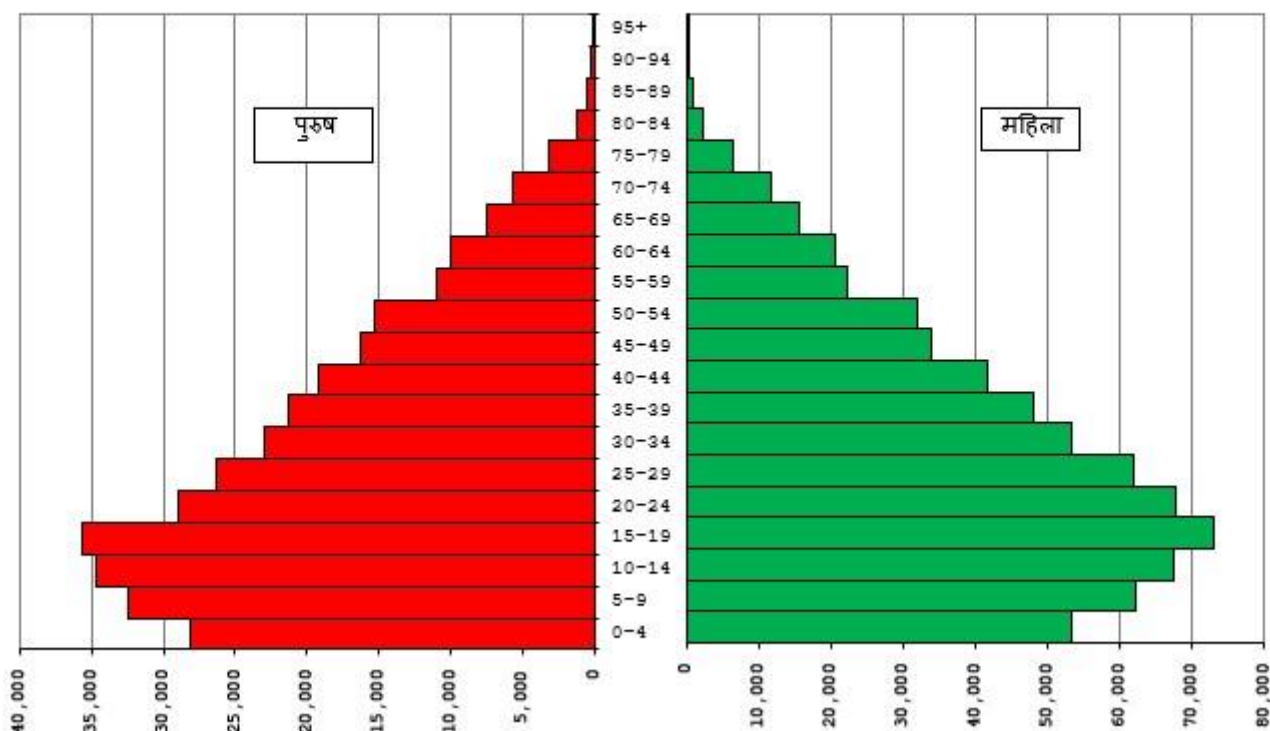

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क कार्यालय, दाङ
(दाङ, सल्यान)

जिल्ला वस्तुगत विवरण, दाङ २०८०

District Profile, Dang 2080

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ दाङ जिल्लाको जनसंख्या पिरामिड

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
तथ्याङ्क कार्यालय, दाङ
(दाङ, सल्यान)

प्रकाशक: तथ्याङ्क कार्यालय, दाङ
फोन नं ०८२५६००१८
वेभ साइट: <https://sodang.nsonepal.gov.np>
इमेल: bsodang24@gmail.com
प्रकाशन वर्ष: २०८०
प्रकाशन प्रति:
सर्वाधिकार: तथ्याङ्क कार्यालय, दाङ
मुद्रक:

नेपाल सरकार
प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

फोन { ४२४५९८४६
४२४५९८४७
४२४५९८४८
४२४९८०९
४२२८४०६

फ्याक्स: ९७७-१-२२७७२०
पो.ब.नं. ११०३१
रामशाहपथ
थापाथली, काठमाडौं

पत्र संख्या:
च.नं.:-

शुभकामना सन्देश

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयअन्तर्गत रहेका तथ्याङ्क कार्यालयहरूले आआफ्नो कार्यक्षेत्र रहेका जिल्लाहरूको जिल्ला वस्तुगत विवरण (District Profile) प्रकाशन गर्न लागेको सन्दर्भमा कार्यालयको तर्फबाट शुभकामना दिन चाहन्छु। यस प्रकाशनले सम्बन्धित जिल्लाको स्थानीय तह, सरकारी कार्यालय, संघसंस्था, सञ्चार जगत, अध्येता र आम प्रयोगकर्ताको समयसापेक्ष एवम् खण्डीकृत तथ्याङ्कको मागलाई सम्बोधन गर्ने विश्वास लिएको छु। स्थानीय तहको नीतिनिर्माण, निर्णय प्रक्रिया र योजना तर्जुमामा यस वस्तुगत विवरणमा समाविष्ट तथ्याङ्कहरू उपयोगी हुने अपेक्षा राखेको छु।

यस वस्तुगत विवरणको तयारी र प्रकाशनमा तथ्याङ्क संकलनदेखि, सम्पादन र प्रकाशनको चरणसम्म संलग्न तथ्याङ्क कार्यालयका कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। आगामी दिनमा यसका नवीन र परिमार्जित संस्करण प्रकाशन हुने विश्वास लिएको छु। भविष्यमा यसका परिमार्जित संस्करणहरूको प्रकाशनका लागि पाठकहरूबाट सदाभै रचनात्मक सुझाव र प्रतिक्रिया प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु।

कार्तिक, २०८०

तायम राया
प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

कार्यालय : ०८२-५६०१३३
फोन : ०८२-५६००२८
फैक्स : ०८२-५६०४६६
आवास : ०८२-५६००२९

शुभकामना !

तथ्यांक कार्यालय, दाङले दाङ जिल्लाका समग्र आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक तथा भौगोलिक विवरणहरूलाई समेटेटी दाङ जिल्ला प्रोफाइल तयार पार्न लागेकोमा मलाई निकै खुसी लागेको छ। यो महत्वपूर्ण रचनात्मक कार्यको प्रशंसा गर्दै हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

तथ्यांक र सूचनालाई शासकीय सफलताको महत्वपूर्ण आधारका रूपमा लिईने गरिन्छ। जिल्लाको हरेक क्षेत्रका बृहद र शुद्ध तथ्यांकहरू उपलब्ध हुँदा नीति निर्माण, योजना निर्माण, सेवा प्रवाह, उद्योग व्यापार सबै तिर सही र वस्तुगत निर्णय गर्न सकिने हुँदा विकास र समृद्धिलाई प्रभावकारी बनाउन पनि यो प्रोफाइल कोसेढुंगा सावित हुनेछ। प्रस्तुत प्रोफाइलले सरकारी, गैरसरकारी संस्थाहरू निजी क्षेत्र, अनुसन्धानकर्ता, शिक्षक, विद्यार्थी लगायत सबै सरोकारवालाहरूका लागि महत्वपूर्ण स्रोत सामग्रीका रूपमा कामायाबी बन्ने विश्वास प्रकट गर्दछु।

प्रस्तुत जिल्ला प्रोफाइल तयारीमा तथ्यांक संकलन देखि विश्लेषण र प्रकाशन सम्मका कार्यहरूमा योगदान गर्ने तथ्यांक कार्यालय, दाङका प्रमुख एवं कर्मचारी, तथ्यांक/विवरण उपलब्ध गराउने जिल्ला स्थित विभिन्न सरकारी कार्यालयहरू, संघ संस्थाहरू एवं दाङ जिल्लाबासी सम्पूर्ण नागरिकहरूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै यो प्रकाशनको पूर्ण सफलताको लागि मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

२०८०/११/०२

रामबन्धु सुवेदी
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

रामबन्धु सुवेदी
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

Email:cdooofficedang@gmail.com

मन्तव्य

समाजमा रहेका सबै वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग र समुदायको समावेशी र सन्तुलित विकास गरी मुलुकमा शान्ति, सुशासन र समृद्धि हासिल गर्नु कुनै पनि लोक कल्याणकारी राज्यको परम कर्तव्य हो। जनताको भलाईलाई सर्वोपरी महत्व दिँदै कुनै पनि देशको आर्थिक उन्नति, सामाजिक सुव्यवस्था एवम् भौतिक पूर्वाधार लगायतका सर्वाङ्गीण विकासको लागि आफूसँग उपलब्ध स्रोत साधन, विद्यमान समस्या, सम्भावना तथा सिमितताको राम्रो ज्ञान हुन जरूरी छ। यी सबै कुराको तथ्यपरक विश्लेषणबाट मात्रै सही निष्कर्षमा पुग्न सकिन्छ। यसको लागि एउटै संगालोमा प्रस्तुत गरिएका विकासका विविध आयामसँग सम्बद्ध विषय र चर अनुसार खण्डीकृत सूचना तथा तथ्याङ्कको खाँचो पर्दछ। यही खाँचोलाई यथासक्य सम्बोधन गर्ने हेतुले दाङ जिल्लाको वस्तुगत विवरण २०८० तयार पारिएको छ। खास गरी उपलब्ध स्रोत र साधनको आदर्शतम् सदुपयोग तथा परिचालनमार्फत सृजित विकासका प्रतिफलको समन्यायिक र विवेकपूर्ण वितरण गर्न तयार गरिने नीति तथा योजना तर्जुमा र तिनीहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन तथा पृष्ठपोषण सम्मका चरणमा सु-सूचित एवं सुझबुझपूर्ण निर्णय लिन भरपर्दो सूचना र तथ्याङ्क अपरिहार्य ठानिन्छ। तथ्याङ्कले विगतको प्रवृत्ति तथा वर्तमानको अवस्था चित्रित गर्दै भविष्यको मार्गचित्र कोर्न सहयोग गर्दछ। यस अर्थमा तथ्याङ्क विकास योजनाको प्रथम आधारशिला नै हो।

यस प्रकाशनमा तथ्याङ्क प्रयोगकर्ताको आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न स्रोतमा छरिएर रहेका तथ्याङ्कहरू मूलतः दाङ जिल्ला स्थित स्थानीय तहहरू, विभिन्न सरकारी कार्यालयहरूबाट उत्पादन हुने तथ्याङ्क तथा सूचनाहरू र राष्ट्रिय जनगणना, राष्ट्रिय कृषि गणना तथा राष्ट्रिय आर्थिक गणना लगायतका विभिन्न स्रोतका तथ्याङ्कहरूलाई सङ्गालेर एकीकृतरूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

यस प्रकाशनले दाङ जिल्लाको विकाससँग सरोकार राख्ने राजनीतिज्ञ, योजनाकार, नीति निर्माता दाङ जिल्लालाई बुझ्न खोज्ने दाङ जिल्लाको बारेमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न चाहने शिक्षक, प्राध्यापक, सोधकर्ता, ब्यापारी, उद्यमी, पत्रकार, विद्यार्थीलगायत आम समुदाय सबैलाई उपयोगी हुनेछ भन्ने अपेक्षा लिएको छ।

यस प्रकाशनको तयारीको प्रारम्भिक चरणदेखि नै तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन तथा प्रकाशनसम्मको चरणमा अहोरात्र खटेर कार्य गर्नुहुने यस कार्यालयका सुपरिवेक्षक द्वय नरेन्द्र भट्ट र गणेश प्रशाद मरासिनी, नायब सुब्बा किरण पोखरेल तथा सह-लेखापाल नारायण प्रशाद शर्मा लगायत यस कार्यालयका सम्पूर्ण कर्मचारीलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु। त्यसै गरी यो प्रकाशनलाई यहाँसम्म ल्याउन निरन्तर मार्गदर्शन प्रदान गर्ने राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै पुस्तक प्रकाशन गर्न हौसला प्रदान गर्नुहुने दाङ जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी ज्यू प्रति पनि हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्न चाहन्छु।

अन्तमा पुस्तक प्रकाशनको लागि आवश्यक तथ्याङ्कीय विवरणहरू समयमै उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण कार्यालयहरूप्रति विशेष आभार प्रकट गर्न चाहन्छु।

यस पुस्तक तयार पार्ने शिलशिलामा हुन सक्ने त्रुटि तथा कमजोरीहरूलाई कम गर्न सक्दो प्रयास गरिएको छ। यसका बावजुद पनि तयारीको क्रममा हुन पुगेका त्रुटिहरूलाई औँल्याई आगामी प्रकाशनमा सुधार गर्ने मौका दिनुहुनेछ भन्ने आशा राखेको छु। यहाँहरूको अमूल्य सुझावले हाम्रा आगामी प्रकाशनलाई थप परिष्कृत तुल्याउँदै अझ बढी प्रयोगकर्तामैत्री बनाउनेछ भन्ने अपेक्षा राखेको छु।

माघ २०८०

केशर बहादुर ओली
तथ्याङ्क अधिकृत
तथ्याङ्क कार्यालय, दाङ

विषय सूची

खण्ड-१	जिल्ला परिचय	१
१.१	दाङ जिल्लाको संक्षिप्त परिचय	१
१.२	दाङ जिल्लाको ऐतिहासिक सन्दर्भ/पृष्ठभूमी	१
१.३	भौगोलिक अवस्थिति	२
१.४	राजनीतिक/प्रशासनिक विभाजन	३
१.५	भू-उपयोग	३
१.६	प्रमुख प्राकृतिक सम्पदाहरू	३
१.७	हावापानी	४
१.८	धार्मिक सन्दर्भ	५
१.९	सामाजिक सांस्कृतिक स्वरूप	६
१.१०	आर्थिक आधार	६
१.११	भौतिक पूर्वाधार	७
१.१२	स्थानीय तहहरूको आधारभूत विवरण	७
खण्ड-२	जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरण	८
२.२	विभिन्न जनगणना वर्षहरूमा दाङ जिल्लाको जनसंख्या	९
२.३	जनसङ्ख्या प्रक्षेपण	९
२.४	स्थानीय तहअनुसारको जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, पारिवारिक औषत आकार, जनघनत्व र जनसंख्या वृद्धिदर	१०
२.५	उमेर र लिङ्ग अनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या	११
२.६	धर्मअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या	१२
२.७	मातृभाषाअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या	१३
२.८	जातजाति अनुसारको जनसंख्या	१४
२.९	पारिवारिक आकार अनुसार परिवार संख्या	१५
२.१०	अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण	१६
२.११	बसाइसराइको स्थिति	१६
२.१२	वैवाहिक स्थिति	१८
२.१३	प्रजनन सम्बन्धी विवरण	२०
२.१४	बालबालिका सम्बन्धी विवरण	२२
२.१५	पारिवारिक प्रयोग गरेको घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)	२३
२.१६	पारिवारिक प्रयोग गरेको घरको जग अनुसार परिवार संख्या	२३
२.१७	पारिवारिक प्रयोग गरेको घरको बाहिरी गारोअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)	२४
२.१८	पारिवारिक प्रयोग गरेको घरको छानाअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)	२४
२.१९	पारिवारिक खानेपानीको मुख्य स्रोतअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)	२५
२.२०	पारिवारिक खाना पकाउन प्रयोग गरिने मुख्य इन्धनअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)	२५
२.२१	बत्ती बाल्न अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनको स्रोतअनुसार परिवार संख्या	२६
२.२२	पारिवारिक प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या	२६
२.२३	पारिवारिक उपयोग गरेका घरायसी साधन तथा सुविधाहरू	२७
२.२४	महिलाका नाममा घरजग्गा भएका परिवार	२८
२.२५	गणना हुँदाका बखत विगत १२ महिनामा भएको मृत्युको कारणअनुसार मृतकको संख्या	२८
२.२६	अनुपस्थित जनसंख्यासम्बन्धी विवरण	२९
२.२७	मुख्य प्रयोगअनुसार घर संरचना/भवनको संख्या (प्रतिशत)	३१
२.२८	घरको आयुअनुसार घर संरचना/भवनको संख्या	३२
२.२९	घरमा भएका तलाअनुसार घरको संख्या (प्रतिशत)	३३
खण्ड-३	शैक्षिक तथ्याङ्क	३४

३.१ पाँच वर्ष वा सोभन्दा माथिको साक्षरता स्थिति	३४
३.२ पाँच वर्ष देखि पच्चीस वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको हाल विद्यालय अध्ययनको अवस्था	३५
३.३ उत्तीर्ण गरेको कक्षा वा तहअनुसारको जनसंख्या	३६
३.४ अध्ययनको क्षेत्र अनुसार जनसंख्या	३६
३.५ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा तालिमसम्बन्धी विवरण	३८
३.६ शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण	३८
३.७ शैक्षिक सूचकहरू	३९
३.८ दाङ जिल्लाका विद्यालयको किसिम तथा तहअनुसार शैक्षिक सत्र २०७९ विद्यार्थी विवरण	३९
३.९ तहगतरुपमा दाङ जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण	४०
३.१० प्राविधिक धारतर्फ कक्षा नौ देखि बाहको कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयको शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण	४०
खण्ड-४ स्वास्थ्य तथ्याङ्क	४१
४.१ स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण	४१
४.२ स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण	४१
४.३ स्वास्थ्य सूचकहरू	४१
४.४ प्रमुख रोग तथा विमारहरू	४३
खण्ड-५ आर्थिक क्रियाकलाप र रोजगारी	४४
५.१ राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५ अनुसार जिल्लामा रहेका प्रतिष्ठानको संख्या र संलग्न जनशक्ति	४४
५.२ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लाको नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार प्रतिष्ठान संख्या	४५
५.३ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार दाङ जिल्लामा रहेका प्रतिष्ठानमा संलग्न व्यक्तिको संख्या	४५
५.४ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठानहरूको दर्ता अवस्था तथा संलग्न जनशक्ति सम्बन्धी विवरण	४७
५.५ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तह अनुसार प्रतिष्ठानहरू र संलग्न जनशक्ति	४७
५.६ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठान/व्यवसाय स्थलको प्रकार	४७
५.७ दश वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरको जनसंख्याको आर्थिक सक्रियताको स्थिति	४९
५.८ आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये अक्सर आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्या (प्रतिशतमा)	५०
५.९ दाङ जिल्लामा १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको कुल जनसंख्यामध्ये उमेरअनुसार आर्थिकरूपले निष्क्रिय जनसंख्या	५०
५.१० दश वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या	५०
५.११ आर्थिक क्रियाकलापको औद्योगिक क्षेत्र वर्गीकरणअनुसार जनसंख्या	५१
५.१२ बैङ्क वा वित्तीय संस्थामा पहुँचसम्बन्धी विवरण	५३
५.१३ बैङ्क वा सहकारी संस्था वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएका परिवार	५४
खण्ड-६ कृषि वन तथा वातावरण	५५
६.१ कृषि सम्बन्धी आधारभूत विवरण	५५
६.२ स्थानीय तहअनुसार कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औषत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफल	५८
६.३ स्थानीय तहअनुसार कृषि चलनले चलन गरेको जग्गाको उपभोग	५९
६.४ स्थानीय तहअनुसार कृषि चलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोग	५९
६.५ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छी पाल्ने कृषक परिवार	६१
६.६ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या	६१
६.७ कृषि औजार तथा कृषिका साधनहरू	६१
६.८ प्रमुख बालीअनुसार बीउविजन र विषादीको प्रयोग	६२
६.९ प्रमुख बालीअनुसार मलको प्रयोग	६२
खण्ड-७ उद्योग तथा वाणिज्य	७०
७.१ उद्योग	७०
७.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	७१
७.३ दाङ जिल्लामा रहेका 'क' वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू	७१
खण्ड-८ भौतिक पूर्वाधार	७२

८.१ यातायात	७२
८.२ दाङ जिल्लामा रहेका पक्की पुलहरूको विवरण.....	७३
८.३ सवारी साधनसम्बन्धी विवरण.....	७५
८.४ विमानस्थल.....	७६
८.५ विद्युतीकरण.....	७६
८.६ सञ्चार क्षेत्र.....	७६
खण्ड-९ न्याय, शान्ति तथा सुरक्षा	७९
९.१ जिल्ला अदालत दाङमा दर्ता तथा फछ्यौट भएका मूद्दासम्बन्धी विवरण.....	७९
९.२ जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङमा दर्ता भएका उजुरी/अपराध सम्बन्धी विवरण.....	७९
९.३ कैदी बन्दी सम्बन्धी विवरण.....	७९
खण्ड-१० सार्वजनिक सेवा प्रवाह.....	८१
१०.१ सरकारी कार्यालयहरूको विवरण	८१
१०.२ जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङमा स्थायी दर्ता भएका पत्र पत्रिकाहरू तथा संघ संस्थाहरूको विवरण.....	८२
१०.३ नागरिकता तथा राहदानी वितरण	८४
१०.४ दाङ जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूको दुई वर्षको आय व्ययको विवरण	८५
१०.५ आन्तरिक राजस्व कार्यालय दाङबाट शिर्षकअनुसार राजस्व संकलनको अवस्था.....	८८
खण्ड-११ विविध.....	८९
११.१ निर्वाचन तथा राजनीतिक दल सम्बन्धी विवरण.....	८९
११.२ जग्गा प्रशासन सम्बन्धी विवरण.....	९४
११.३ सडक दुर्घटना	९५
११.४ प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद व्यवस्थापन	९५
खण्ड-१२ स्थानीय तह सम्बन्धी विवरण.....	९६
१२.१ बबई गाउँपालिका	९६
१२.२ लमही नगरपालिका	१०६
१२.३ राप्ती गाउँपालिका.....	११३
१२.४ गढवा गाउँपालिका	१२१
१२.५ बंगलाचुली गाउँपालिका.....	१२८
१२.६ घोराही उप-महानगरपालिका.....	१३५
१२.७ शान्तिनगर गाउँपालिका.....	१४७
१२.८ राजपुर गाउँपालिका	१५२
१२.९ दंगीशरण गाउँपालिका	१६०
१२.१० तुलसीपुर उपमहानगरपालिका	१६८
अनुसूची-१: वडा अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तहहरूको जनसंख्या विवरण	१७६
अनुसूची-२: पाँच वर्षको उमेर समूह अनुसार दाङ जिल्लाको स्थानीय तहको जनसंख्या	१७९
अनुसूची-३: मातृभाषा अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तहहरूको जनसंख्या	१८१
अनुसूची-४: जात जाति अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तहहरूको जनसंख्या	१८२
अनुसूची-५: आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिदान्तहरू.....	१८६
अनुसूची-६: राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को परिचय.....	१८७
अनुसूची-७: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को परिचय	१९१
अनुसूची-८: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका प्रमुख प्रकाशनहरू	१९३
अनुसूची-९: तथ्याङ्क कार्यालय दाङको परिचय.....	१९४

तालिकाहरू

तालिका नं. १.१ दाङ जिल्लाको भौगोलिक अवस्थिति.....	२
तालिका नं. १.२ दाङ जिल्लाको राजनीतिक विभाजन.....	३
तालिका नं. १.३ दाङ जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था.....	३
तालिका नं. १.४ दाङ जिल्लाका प्रमुख नदी, तालहरू तथा पर्यटकीय क्षेत्र र व्यापारिक महत्वका स्थानहरू.....	४
तालिका नं. १.५ दाङ जिल्लाको औषत तापक्रम र वर्षा.....	४
तालिका नं. १.६ दाङ जिल्लाका प्रमुख धार्मिक स्थलहरू (मठ, मन्दिर, चर्च, गुम्बा, मस्जिद आदि).....	५
तालिका नं. १.७ दाङ जिल्लाका प्रमुख मेलाहरू.....	५
तालिका नं. १.८ दाङ जिल्लाको राजनीतिक विभाजन.....	७
तालिका नं. २.१ पछिल्ला तीन जनगणनाअनुसार दाङ जिल्लाको तुलनात्मक विवरण.....	८
तालिका नं. २.२ वि. सं. २००९/११ देखि वि. सं. २०७८ साल सम्मको नेपाल र दाङको जनसंख्या.....	९
तालिका नं. २.३ वि. सं. २०७९ साल देखि वि. सं. २०८८ सालसम्मको जनसंख्या प्रक्षेपण.....	१०
तालिका नं. २.४ स्थानीय तहअनुसार जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवारको औषत आकार, जनघनत्व र जनसंख्या वृद्धिदर.....	१०
तालिका नं. २.५ उमेर र लिङ्ग अनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	११
तालिका नं. २.६ धर्मअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	१२
तालिका नं. २.७ मातृभाषा अनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	१३
तालिका नं. २.८ जातजातिअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	१४
तालिका नं. २.९ परिवारको आकार अनुसार परिवार संख्या.....	१६
तालिका नं. २.१० अपाङ्गताको प्रकारअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	१६
तालिका नं. २.११ जन्म स्थानका आधारमा दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	१७
तालिका नं. २.१२ उमेर समूह तथा वैवाहिक अवस्था अनुसार दस वर्ष वा सो भन्दा माथिको दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	१८
तालिका नं. २.१३ दाङ जिल्लामा हालसम्म जीवितरूपमा जन्माएका वच्चाको संख्याअनुसार पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूको संख्या.....	२०
तालिका नं. २.१४ पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूमध्ये हालसम्म जीवितरूपमा जन्माएका वच्चाको संख्या अनुसार आमाको संख्या (प्रतिशतमा).....	२१
तालिका नं. २.१५ दाङ जिल्लामा पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूमध्ये हालसम्म मृत्यु भएका छोराछोरीको संख्याअनुसार आमाको संख्या.....	२१
तालिका नं. २.१६ पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्षका विवाहित महिलाको उमेर समूहअनुसार विगत वाह महिनामा जीवित रूपमा जन्मिएका वच्चाहरूको संख्या.....	२१
तालिका नं. २.१७ अठार वर्षमुनिका बालबालिकाको वसाईको प्रबन्ध.....	२२
तालिका नं. २.१८ जन्म दर्ता गरिएका पाँचवर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या.....	२२
तालिका नं. २.१९ परिवारले प्रयोग गरेको घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत).....	२३
तालिका नं. २.२० परिवारले प्रयोग गरेको घरको जग अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२३
तालिका नं. २.२१ परिवारले प्रयोग गरेको घरको बाहिरी गारो अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२४
तालिका नं. २.२२ परिवारले प्रयोग गरेको घरको छानाअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२४
तालिका नं. २.२३ परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोतअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२५
तालिका नं. २.२४ परिवारमा खाना पकाउन प्रयोग गरिने मुख्य इन्धनअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२५
तालिका नं. २.२५ बत्ती बाल्न प्रयोग गरिने इन्धनको स्रोतअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२६
तालिका नं. २.२६ परिवारले परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२६
तालिका नं. २.२७ परिवारले उपयोग गरेका साधन तथा सुविधा अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२७
तालिका नं. २.२८ महिलाका नाममा घर जग्गा भएका परिवार संख्या (प्रतिशतमा).....	२८
तालिका नं. २.२९ परिवारमा अनुपस्थित (विदेश) रही विदेश गएका परिवार संख्या.....	२९
तालिका नं. २.३० परिवारमा अनुपस्थित (विदेश) व्यक्ति गएको देशअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या.....	३०
तालिका नं. २.३१ मुख्य प्रयोग अनुसार घर संरचना(प्रतिशत) भवनको संख्या/.....	३१
तालिका नं. २.३२ घर(प्रतिशत) भवनको आयु अनुसार घर संख्या/.....	३२

तालिका नं. २.३३ तलाअनुसार घरको संख्या.....	३३
तालिका नं. ३.१ पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्याको साक्षरता स्थिति.....	३४
तालिका नं. ३.२ पाँच वर्षदिखि पच्चीस वर्ष उमेर समूहका जनसंख्याको हाल विद्यालय अध्ययनको अवस्था.....	३५
तालिका नं. ३.३ उत्तीर्ण गरेको कक्षा वा तहअनुसारको जनसंख्या.....	३६
तालिका नं. ३.४ अध्ययन गरेको क्षेत्रअनुसार जनसंख्या.....	३६
तालिका नं. ३.५ प्राविधिक तथा ब्यावसायिक शिक्षा तालिम लिएको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण.....	३८
तालिका नं. ३.६ दाङ जिल्लाका शैक्षिक संस्थाहरूको शैक्षिक सत्र २०७९को विवरण.....	३८
तालिका नं. ३.७ दाङ जिल्लाको शैक्षिक सत्र २०७९ का शैक्षिक सूचकहरू.....	३९
तालिका नं. ३.८ शैक्षिक सत्र २०७९ का दाङ जिल्लाको शिक्षा सम्बन्धी अन्य केही सूचकहरू.....	३९
तालिका नं. ३.९ दाङ जिल्ला स्थित विद्यालयहरूको किसिम तथा तहअनुसार विद्यार्थी विवरण.....	३९
तालिका नं. ३.१० दाङ जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरूको तहगतरूपमा शैक्षिक सत्र २०७९ शिक्षक संख्या.....	४०
तालिका नं. ३.११ दाङ जिल्लामा प्राविधिक धारतर्फ कक्षा नौ देखि बाहको कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयको विवरण....	४०
तालिका नं. ४.१ दाङ जिल्लाको स्थानीय तहमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको आ.व.२०७९/८० को विवरण.....	४१
तालिका नं. ४.२ दाङ जिल्लाका स्थानीयतहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत जनशक्ति विवरण.....	४१
तालिका नं. ४.३ दाङ जिल्लाका केही प्रमुख स्वास्थ्य सूचकहरू.....	४१
तालिका नं. ४.४ दाङ जिल्लामा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा देखिएका प्रमुख रोग तथा विमारहरू.....	४३
तालिका नं. ५.१ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लामा रहेका प्रतिष्ठान संख्या र संलग्न व्यक्ति.....	४४
तालिका नं. ५.२ नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठान संख्या.....	४५
तालिका नं. ५.३ दाङ जिल्लाको नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरणअनुसार संलग्न व्यक्तिको संख्या.....	४५
तालिका नं. ५.४ दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठानहरूको दर्ता अवस्था तथा संलग्न जनशक्ति सम्बन्धी विवरण.....	४७
तालिका नं. ५.५ दाङ जिल्लाका स्थानीय तहअनुसार प्रतिष्ठानहरू र संलग्न जनशक्ति.....	४७
तालिका नं. ५.६ दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठानव्यवसाय स्थलको प्रकार/.....	४७
तालिका नं. ५.७ दश वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेरको जनसंख्याको आर्थिक सक्रियताको स्थिति.....	४९
तालिका नं. ५.८ दश वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या मध्ये आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या.....	५०
तालिका नं. ५.९ दश वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये प्रमुख दस आर्थिक क्रियाकलापको औद्योगिक क्षेत्र वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या.....	५१
तालिका नं. ५.१० वैङ्क वा वित्तीय संस्थामा खाता भएका परिवार तथा जनसंख्या.....	५३
तालिका नं. ५.११ बैङ्क वा सहकारी संस्था वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएका परिवार.....	५४
तालिका नं. ६.१ पछिल्ला तीन कृषि गणनाअनुसार दाङ जिल्लाको तुलनात्मक विवरण.....	५५
तालिका नं. ६.२ स्थानीय तहअनुसार कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औषत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफल.....	५८
तालिका नं. ६.३ स्थानीय तहअनुसार कृषि चलनले चलन गरेको जग्गाको उपभोग.....	५९
तालिका नं. ६.४ स्थानीय तहअनुसार कृषिचलनले चलन गरेको जग्गाको उपभोग.....	५९
तालिका नं. ६.५ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छी पाल्ने परिवार.....	६१
तालिका नं. ६.६ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या.....	६१
तालिका नं. ६.७ कृषि औजार तथा कृषिका साधनहरू.....	६१
तालिका नं. ६.८ प्रमुख बालीअनुसार बीउविजन र विषादीको प्रयोग.....	६२
तालिका नं. ६.९ दाङ जिल्लामा प्रमुख बालीअनुसार मलको प्रयोग.....	६२
तालिका नं. ६.१० दाङ जिल्लामा विगत तीन वर्षमा बाली लागेको क्षेत्रफल उत्पादन र उत्पादकत्व.....	६३
तालिका नं. ६.११ दाङ जिल्लामा भएका वनको किसिम अनुसारको विवरण.....	६९
तालिका नं. ६.१२ दाङ जिल्लामा रहेका मुख्य वनस्पति तथा बन्यजन्तुहरू.....	६९
तालिका नं. ७.१ दाङ जिल्लाका साना तथा घरेलु उद्योगको विवरण (उद्योग प्रशासन तर्फ).....	७०
तालिका नं. ७.२ दाङ जिल्लाका साना तथा घरेलु उद्योगको विवरण (वाणिज्य तर्फ).....	७०
तालिका नं. ७.३ दाङ जिल्लामा घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयमा दर्ता भएका उद्योगहरूको विवरण.....	७०
तालिका नं. ७.४ दाङ जिल्लामा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू.....	७१
तालिका नं. ७.५ "क" वर्गका बैंक र कार्यालयहरू रहेको स्थान.....	७१

तालिका नं. ८.१ दाङ जिल्लाभित्रका राष्ट्रिय स्तरका सडकहरूको विवरण.....	७२
तालिका नं. ८.२ दाङ जिल्लालाई अन्य जिल्लाहरूसँग जोड्ने जिल्लास्तरका सडकहरूको विवरण.....	७२
तालिका नं. ८.३ दाङ जिल्लालाई अन्य जिल्लासँग जोड्ने सडकहरू.....	७२
तालिका नं. ८.४ दाङ जिल्लामा रहेका पक्कि पुलहरूको विवरण.....	७३
तालिका नं. ८.५ पछिल्ला तीन आर्थिक वर्षमा यातायात व्यवस्था कार्यालय, तुलसीपुर दाङमा दर्ता भएका सवारी साधनहरूको विवरण.....	७५
तालिका नं. ८.६ सवारी साधन चालक अनुमतिपत्रको किसिम अनुसार लाईसेन्स वितरणको अवस्था.....	७६
तालिका नं. ८.७ दाङ जिल्लामा टेलिफोन तथा इन्टरनेट सेवा लाभग्राहीहरूको सङ्ख्या ०८०/२०७९.व.आ) सम्म).....	७६
तालिका नं. ८.८ जिल्लामा हुलाक सेवा सम्बन्धी विवरण.....	७७
तालिका नं. ८.९ जिल्लामा नियमितरूपमा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाहरूको विवरण.....	७७
तालिका नं. ८.१० दाङ जिल्लाबाट प्रसारण हुने एफ एम रेडियोहरूको विवरण.....	७७
तालिका नं. ८.११ जिल्लामा केवल सेवा प्रदायक संस्थाहरूको विवरण.....	७८
तालिका नं. ९.१ मुद्दाको प्रकृति अनुसार जिल्ला अदालत दाङमा दर्ता तथा फछ्यौट भएका मुद्दाको संख्या.....	७९
तालिका नं. ९.२ जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङमा दर्ता भएका उजुरी तथा अपराध सम्बन्धी विवरण.....	७९
तालिका नं. ९.३ दाङ जिल्लामा रहेका कैदी बन्दी सम्बन्धी विवरण.....	७९
तालिका नं. १०.१ दाङ जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयहरूको विवरण.....	८१
तालिका नं. १०.२ जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङबाट जारी गरिएका नागरिकता तथा राहदानी संख्या.....	८४
तालिका नं. १०.३ सरकारी खर्च तथा राजस्व संकलनसम्बन्धी विवरण.....	८५
तालिका नं. ११.१ दाङ जिल्लास्थित सक्रिय राजनीतिक दलहरूको विवरण.....	८९
तालिका नं. ११.२ प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०७९ को दाङ जिल्लाको मत परिणाम.....	८९
तालिका नं. ११.३ पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत प्रतिनिधि सभा तर्फ खसेको मत र बदर मत प्रतिशत.....	९१
तालिका नं. ११.४ पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत प्रदेश सभामा खसेको मत र बदर मत परिणाम.....	९१
तालिका नं. ११.५ प्रतिनिधि सभा सदस्य तथा प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन २०७९ अन्तर्गत पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली तर्फको सदर र बदर मतको विवरण.....	९२
तालिका नं. ११.६ प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७९ मा दाङ जिल्लाका विजयी उम्मेदवारको नामावली.....	९२
तालिका नं. ११.७ दाङ जिल्लाका जिल्ला समन्वय समिति/स्थानीय तहका प्रमुख र उपप्रमुख अध्यक्ष र उपाध्यक्षहरूको / विवरण.....	९२
तालिका नं. ११.८ दाङजिल्ला स्थित मालपोत कार्यालयहरूका जग्गा प्रशासन सम्बन्धी विवरण.....	९४
तालिका नं. ११.९ दाङ जिल्लामा भएका सडक दुर्घटनासम्बन्धी विवरण.....	९५
तालिका नं. ११.१० दाङ जिल्लामा मिति २०६८ वैशाख १ गते देखि २०८० मंसिर ९ सम्म घटेका विपदसम्बन्धी विवरण.....	९५

खण्ड-१ जिल्ला परिचय

१.१ दाङ जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

दाङ जिल्ला नेपालको लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत पर्ने एक भित्री मधेशको जिल्ला हो। लुम्बिनी प्रदेशको राजधानी यही जिल्लाको देउखुरी उपत्यका अन्तर्गत राप्ती गाउँपालिकामा रहेको छ। नेपाल मानचित्रमा $८२^{\circ} ०२'$ देखि $८५^{\circ} ५४'$ सम्म पूर्वी देशान्तर र $२७^{\circ} ३६'$ देखि $२८^{\circ} २९'$ सम्म उत्तरी अक्षांशबीच फैलिएर रहेको यस जिल्लाको क्षेत्रफल २९५५ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। यस जिल्लाको दक्षिणमा भारतको उत्तर प्रदेशका बलारामपुर र श्रावस्ती दुई जिल्ला रहेका छन् भने पूर्वमा प्यूठान, अर्घाखाँची र कपिलवस्तु पर्दछन्। राप्ती नदीमा पुलनिर्माण हुनुभन्दा पहिले भारतसँग जोडिएको यस जिल्लाको कोइलावास मुख्य व्यापारिक नाकाका रूपमा रहेको थियो। विविध धरातलीय बनावटले घेरिएको यो जिल्ला समुद्र सतहदेखि करिब २९३ मिटर उचाईवाट शुरु भई २०५८ मिटर उचाईसम्म फैलिएको छ। यस जिल्लाको पूर्व पश्चिम लम्वाई अधिकतम ९० किलोमिटर र उत्तर दक्षिण चौडाई ७२ किलोमिटर रहेको छ। स्थानीय तह पुनःसंरचना हुनुपूर्व यस जिल्लामा मिति $३०७३/११/२६$ सम्म ३१ वटा गाउँ विकास समिति तथा घोराही, तुलसीपुर, त्रिपुर र लमही ४ वटा नगरपालिका सहित जम्मा ३५ वटा स्थानीय निकायहरू रहेकोमा नेपाल सरकारवाट मिति $२०७३/११/२७$ गतेका दिन राजपत्रमा प्रकाशित सूचनाअनुसार यस जिल्लाको पुनःसंरचना भई २ वटा उपमहानगरपालिका, १ नगरपालिका र ७ गाउँपालिका गरी हाल जम्मा १० वटा स्थानीय तहहरू रहेका छन्। क्षेत्रफलको हिसावले नेपालकै ठुलो उपमहानगरपालिका घोराही उप-महानगरपालिका यसै जिल्लामा पर्दछ। समुद्र सतहदेखि ११३ मिटर उचाईमा रहेको राप्ती गाउँपालिकाको (साविक सिसहनिया गाउँ विकास समिति) भानपुर यस जिल्लाको सबैभन्दा होचो भाग हो। समुन्द्र सतहदेखि २०५८ मिटर उचाईमा रहेको बंगलाचुली गाउँपालिका (साविक हाँसपुर गा.वि.स.) अन्तर्गत पर्ने अर्खले यस जिल्लाको सबैभन्दा अग्लो उचाईमा रहेको ठाँउ हो। शिवालिक लेक र महाभारत पर्वतले घेरिएको दाङ जिल्ला देशकै ठूलो उपत्यकाको रूपमा परिचित छ। धरातलीय हिसावले यस जिल्लामा महाभारत तथा चुरे लगायतका पहाडी भुभाग र यी साना तथा मध्यम पहाडवाट घेरिएका भित्री मधेशका दुई समथर फाँटहरू रहेका छन्। यस जिल्लामा रहेका दुई उपत्यकाहरूमध्ये माथिल्लो अर्थात् उत्तरी उपत्यका दाङ र तल्लो अर्थात् दक्षिणी उपत्यका देउखुरीको नामवाट परिचित छन्। राप्ती र बबई यस जिल्ला भएर बग्ने दुई ठुला नदी हुन्। राप्ती नदी दाङ जिल्लाको दक्षिणी उपत्यका देउखुरीको पूर्वबाट पश्चिमतिर बगेको छ भने बबई नदी दाङ उपत्यकाको दक्षिणमा रही पूर्वबाट पश्चिमतर्फ बगेको छ। यी नदीहरू अलावा यस जिल्ला भएर बग्ने खोलानालाहरूमा सिस्ने खोला, कटुवा खोला, सेवार खोला, पत्रे खोला, संक्राम खोला, ग्वार खोला, पातु खोला, अर्जुन खोला, गहते खोला, भमके खोला, बागर खोला, बहुला खोला, च्याटी खोला, ट्वाङ खोला आदि प्रमुख हुन्। त्यसैगरी यसजिल्लाका प्रमुख ताल, तलाउ तथा दहहरूमा बाहकुने दह, सप्तकुण्ड, जखेरा ताल, चरिङ्गे दह, भोटे दह, किचेनी तह, ज्यामिरे दह पर्दछन् भने पुरन्धारा छहरा र सुन छहरा यस जिल्लाका प्रमुख झरनाहरू हुन्। दाङ उपत्यका महाभारत र चुरे पहाडको बीचमा अवस्थित छ भने देउखुरी उपत्यका चुरे पहाड र डडुवा डाँडाका श्रृंखला बीचमा रहेको छ। त्यसै गरी यस जिल्लामा नेपालकै दोस्रो पुरानो विश्व विद्यालय नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय वेलझुण्डीमा रहेको छ।

१.२ दाङ जिल्लाको ऐतिहासिक सन्दर्भ/पृष्ठभूमी

दाङ जिल्लाले दाङ र देउखुरी नामक दुईवटा उपत्यकाहरूका र यी उपत्यका वरिपरि रहेका पहाडी क्षेत्रका पानीढलोलोलाई बुझाउँदछ। पहाडहरूका बीचमा रहेको मैदानी भू-भागलाई बुझाउने संस्कृतको "द्रोण" शब्दवाट "दाङ" शब्दको उत्पत्ति भएको मानिन्छ। त्यसै गरी पहिलो बस्ती "देवपुर" शब्दवाट "देवपुरी" शब्द उत्पत्ति भएको र सो शब्द अपभ्रंश भई "देउखुरी" शब्द बनेको मानिन्छ (स्व. श्री टेकनाथ गौतम)। थारुजातीका मानिसहरू दाङ जिल्लाका प्रथम वासिन्दा मानिन्छन्। यिनीहरू यस जिल्लामा पश्चिम-दक्षिणबाट यहाँ आएर बसेको मानिन्छ। थारुहरू पछि यस ठाउँमा आएर बसोवास गर्नेहरूमा दोश्रोमा बाहुन जातिका मानिसहरू थिए। त्यस पछि मात्र अन्य जातजातिका मानिसहरू पहाडवाट यहाँ आई बसोवास गर्न थालेको मानिएको छ। वि.सं. २०१४ सालसम्म पनि यस जिल्लामा थारुहरूको बाहुल्य थियो भने दोस्रो स्थान बाहुनको थियो। त्यसपछि मात्र अन्य जातजातिका मानिसहरूको उपस्थिति रहेको थियो। नयाँ मुलुकमा (वाँके, बर्दिया, कैलाली र कञ्चनपुर) जमिन आवाद गर्न पाइने व्यवस्थाले गर्दा यहाँका आदिवासी वासिन्दाका रूपमा परिचित तथा व्यापक बाहुल्यमा रहेका थारुजातिका मानिसहरू नयाँ मुलुकतर्फ वसाईसराई गर्न थाले। सोको लगत्तै विर्ता उन्मुलन हुनुका साथै छोटो समयको अन्तराल भित्रै भूमीसुधार कार्यक्रम पनि शुरु हुन थाल्यो जसले गर्दा थारुहरूले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको जमिन धमाधम बेचन लागे। साथसाथै दाङमा औँलो उन्मूलन कार्यक्रमका कारण औँलोको प्रकोपमा कमी आई औँलोको कारणवाट हुनसक्ने मृत्युको डर पनि कम हुँदै जान थाल्यो, यस पछि थारुहरूले छाडेको जमिनमा पहाडवाट वसाईसराई

गरी आउने अन्य जातजातीका मानिसहरूको ओइरो लाग्न थाल्यो। फलस्वरूप थारुहरूको बाहुल्यता कमी हुन थाल्यो साथै अन्य जात-जातिहरूको उपस्थिति पनि देखिन थाल्यो।

धेरै पहिलेदेखि नै दाङको उत्तरी भाग पहाडी राजाहरूका अधीनमा थियो भने दक्षिणको मैदानी भू-भाग थारु राजाका अधीनमा थियो। विक्रम सम्वतको १४औँ शताब्दीको अन्त्यतिर यो जुम्लाको अधीनमा थियो। पछि वि.सं.१४८० तिर सवारीकोटका राजा रतन पाण्डेले थारुको राज्यलाई आफ्नो राज्यमा मिलाएर रत्न परिक्षित (कतिपय पुस्तकहरूमा रत्न परिक्षक लेखिएको पाइएको छ) नामले दाङका राजा भए। रत्न परिक्षितको छोरा नभएकाले उनले केही समयपछि बझाङबाट राजकुमार झिकाई आफ्ना ठाउँमा राजाको रूपमा स्थापित गराएर आफुले नाथ सम्प्रदायको शिक्षा लिई त्यसको प्रचारमा पश्चिमोत्तर भारततिर लागे।

रतननाथले दाङ छाड्दा यस राज्यको विस्तार शिवराज इलाकाको अर्को सोतादेखि पश्चिम राप्तीसम्मको तुलसीपुर भनिने इलाकासम्म थियो। विक्रम सम्वत् १८४३ मा नेपालको एकीकरणका क्रममा दाङका राजा नवल सिंह चौहानले गोर्खालीसँगको तापाको लडाईमा (तापा तत्कालिन काभ्रे गा.वि.स.मा पर्दछ) विरगति प्राप्त गरे। तत्पश्चात उनका राजकुमार दिलेर सिंहले दाङको पुरै क्षेत्रको रक्षा गर्न सकेनन्। आफूसँग भएको आधा राज्य गुमाई तुलसीपुरको समथर मैदानी भू-भागमा मात्र राजा भएर बसे। गोर्खालीले जितेको दाङको देउखुरी क्षेत्र पृथ्वीनारायण शाहले सल्यानका राजासँग विवाह गरिएकी आफ्नी छोरी विलास कुमारीलाई दाइजोस्वरूप कुशविर्ता दिएका थिए। वि.सं. १८६५ सालमा सल्यान राज्य नेपालमा गाभिँदा दाङ पनि पूर्णरूपमा नेपालमा गाभियो। वि.सं. १८८४ सालमा दरबारका कुनै कुमारीको विवाह गरिँदा सल्यानी राजाका वंशज अर्थात विलास कुमारीका नाति तेजबहादुर शाहलाई राजा पदवी दिइयो र वि.सं. १८९४ मा उनलाई फलावाङ थुम र पश्चिमी दाङको जमिन प्रदान गरियो। यसरी फलावाङी राज्यको उदयपश्चात दाङ खण्डित हुन पुग्यो।

नेपाल एकीकरणपछि दाङ जिल्ला सल्यान गौँडाका मातहतमा थियो। वि.सं. १९३८ सालमा दाङको मैदानी भागलाई तौलिहवा गोश्वाराका मातहतमा, वि.सं. १९९६ सालमा भैरहवा गोश्वाराका मातहतमा र वि.सं. २००३ सालमा नेपालगञ्ज गोश्वाराका मातहतमा राखिएको थियो। वि.सं. २००७ सालसम्म यस जिल्लामा माल, अदालत, हुलाक, इन्सपेक्टर अफिस मात्र थिए। वि.सं. २००८ साल जेठ ३ गतेदेखि छुट्टै जिल्ला मानियो र यहाँ बडाहाकिम रहन थाले। वि.सं. २०१७ सालमा राप्ती अञ्चलको सदरमुकाम दाङ तोकिएपछि यहाँ अञ्चलाधिस रहन थाले। वि.सं. २०१८ सालमा फलावाङ राज्यको उन्मूलन भयो। त्यसपछि दाङको पश्चिमी भाग र पहिलेदेखि नै सल्यानमा रहेको दाङको उत्तरी पानीढलो वि.सं. २०३० सालतिर दाङमा मिल्न थाल्यो त्यसपछि मात्र दाङ आजको अवस्थामा आएको हो।

१.३ भौगोलिक अवस्थिति

दाङ र देउखुरी दुईवटा उपत्यकाहरू मिलेर दाङ जिल्ला बनेको छ। दाङ उपत्यका महाभारत पर्वत र चुरे श्रृङ्खलाको बीचमा पर्दछ भने देउखुरी उपत्यका चुरे डाँडाको दक्षिणपाटा र डुङवा डाँडाको श्रृङ्खलाको बीचमा रहेको छ। दाङ जिल्ला भारतको सिमानासँग जोडिएको मध्य पश्चिमी तराईको एक जिल्ला हो। यो जिल्ला अन्य भारतसँग सिमाना जोडिएका तराईका जिल्लाहरू भन्दा फरक मात्र नभई पहाडी भू-भागको बीचमा रहेतापनि पहाडी स्थिती भन्दा पनि फरक रहेको छ। यसको भौगोलिक स्थिती केही पहाड र केही तराईसँग मिल्दोजुल्दो छ। यसको दक्षिणमा भावर प्रदेश, डुरुवा डाँडा त्यसपछि क्रमशः उत्तरतर्फ देउखुरी उपत्यका, चुरे पर्वत, दाङ उपत्यका र सबैभन्दा उत्तरमा महाभारत पर्वत छन्।

जिल्लाको दक्षिणमा रहेको डुङवा डाँडा (Siwalik Range) जिल्लाको सबैभन्दा बाहिरको पर्वत हो। यो समुन्द्री सतहदेखि करिब ७०० मिटरको उचाईसम्म फैलिएको छ। त्यसैगरी देउखुरी उपत्यकादेखि उत्तरमा रही देउखुरी र दाङ उपत्यकाको बीचमा रहेको चुरे पर्वत करिब १००० मिटरको उचाईसम्म फैलिएको छ भने सबैभन्दा उत्तरमा अवस्थित महाभारत श्रृङ्खला समुन्द्री सतहदेखि २०५८ मिटरको उचाईसम्म रहेको छ। देउखुरी उपत्यकामा रहेको राप्ती नदी समुन्द्र सतहदेखि करिब २५० मिटरको उचाईमा रहेको छ। त्यसै गरी दाङ उपत्यकामा रहेको बबई नदी समुद्र सतहदेखि करिब ६०० मिटरको उचाईमा रहेको छ जुन दाङ उपत्यकाको समथर भू-भाग मध्येको न्यूनतम उचाई विन्दु मानिन्छ।

तालिका नं. १.१ दाङ जिल्लाको भौगोलिक अवस्थिति

क्र.स.	विवरण	मान
१	अक्षांश	२७° ३७' उत्तर देखि २८° २९' उत्तरसम्म
२	देशान्तर	८२° ०२' पूर्व देखि ८२° ५४' पूर्वसम्म

क्र.स.	विवरण	मान
३	सिमाना	पूर्व: कपिलवस्तु, अर्घाखाँची र प्यूठान पश्चिम: बाँके उत्तर: सल्यान र रोल्पा दक्षिण: भारतको उत्तर प्रदेश
४	क्षेत्रफल	२९५५ वर्ग किलो मिटर
५	अधिकतम लम्बाई	९० किलोमीटर
६	अधिकतम चौडाई	७० किलोमीटर
७	जिल्ला सदरमुकाम	घोराही
८	भौगोलिक विभाजन	पहाडी भूभाग : बंगलाचुली गाँउपालिका र घोराही उपमहानगरपालिकाको वडा नं १९(सैघा) भित्री मधेश : अन्य ६ गाँउपालिका, १ नगरपालिका र २ उपमहानगरपालिका
९	दाङ उपत्यका अन्तर्गतका स्थानीय तहहरू	बबई गाँउपालिका, शान्तिनगर गाँउपालिका, बंगलाचुली गाँउपालिका, घोराही उपमहानगरपालिका, दंगीशरण गाँउपालिका र तुलसीपुर उपमहानगरपालिका सहित जम्मा ६ वटा स्थानीय तह।
१०	देउखुरी उपत्यका अन्तर्गतका स्थानीय तहहरू	गढवा गाँउपालिका, राजपुर गाँउपालिका, राप्ती गाँउपालिका र लमही नगरपालिका गरी जम्मा ४ वटा स्थानीय तह।

१.४ राजनीतिक/प्रशासनिक विभाजन

नेपालको लुम्बिनी प्रदेशमा अवस्थित दाङ जिल्लाको राजनीतिक विभाजनलाई तलको तालिकामा देखाइएको छ ।
तालिका नं. १.२ दाङ जिल्लाको राजनीतिक विभाजन

क्र.स.	विवरण	मान	कैफियत
१	गाउँपालिका संख्या	७ वटा	
२	उपमहानगरपालिका संख्या	२ वटा	
३	नगरपालिका संख्या	१ वटा	
४	जम्मा वडा सङ्ख्या	१०० वटा	
५	संघीय निर्वाचन क्षेत्र	३ वटा	
६	प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र	६ वटा	

१.५ भू-उपयोग

तालिका नं. १.३ दाङ जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था

विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत	कैफियत
वन क्षेत्र	१९२६८२	६५.५	स्रोत: डिभिजन वन कार्यालय दाङ
झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र	९००	०.३	
अतिक्रमित क्षेत्र	१५०१७	५.१	
अन्य	८०४३	२.७	
चरण क्षेत्र	४१४९६.३	१४.०	स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
कृषि योग्य जमिन	४९२७८	१६.७	

१.६ प्रमुख प्राकृतिक सम्पदाहरू

दाङ जिल्ला क्षेत्रफलका हिसाबले तराईका जिल्लाहरूमध्ये कैलालीपछि देशकै दोश्रो ठुलो जिल्ला हो । यहाँको विशाल समथर तथा पहाडी भूमिमा विभिन्न प्रकारका विकास निर्माणका क्रियाकलाप गर्न सकिने सम्भावनाले भरिपूर्ण ठाँउ हो । यस जिल्लाको कुल भूमिमध्ये करिब दुई तिहाई क्षेत्रफल (१,९२७ वर्ग कि.मी.) वनजङ्गलले ढाकेको छ । दाङ जिल्लाका वनहरूमा करिब १०० भन्दा बढी प्रजातिका जडिबुटीहरू पाईने अनुमान छ । यहाँ राप्ती र बबई नदीका साथै अन्य साना ठुला र खहरे खोलाहरूसहित

करिव ८६ वटा खोलानाला छन् । यो जिल्लामा चुन ढुङ्गा र कोईलाका साथै तामा, नुन, खनिज तेलको पनि प्रचुर सम्भावना रहेको विभिन्न अध्ययन, अन्वेषणले देखाएको छ । दाङ जिल्लाका प्रमुख प्राकृतिक सम्पदाहरूलाई तालिकाको रूपमा यसप्रकार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

तालिका नं. १.४ दाङ जिल्लाका प्रमुख नदी, तालहरू तथा पर्यटकीय क्षेत्र र व्यापारिक महत्वका स्थानहरू

प्रमुख नदीहरू	राप्ती र बबई
प्रमुख तालहरू तथा झरना	बाहकुने दह, चरिङ्गे दह, ज्यामिरे दह, तस कुण्ड, भोटे दह, जखेरा ताल, गौरीगाउँ ताल, पुरन्धारा झरना आदि
धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्र	चौघेरा रत्ननाथ मन्दिर, अम्बिकेश्वरी मन्दिर, धारपानी मन्दिर, सवारीकोट, बराह मन्दिर, गढिटाकुरा मन्दिर, कालिका मालिका मन्दिर, सुदय रामेश्वर मन्दिर, बगार बाबा मन्दिर रिहार, देवीकोट मन्दिर, बंगलाचुली भ्यू टावर, छिल्लीकोट, पुरन्धारा झरना, चमेरे गुफा, थारु सांस्कृतिक सङ्ग्रहालय चखौरा, राप्ती शान्ति पार्क ।
व्यापारिक महत्वका प्रमुख स्थानहरू	घोराही, तुलसीपुर, लमही, भालुवाड, नारायणपुर, विजौरी, गढवा, कोइलावास, हापुरे आदि ।
जिल्लामा उत्खनन् गरिएका खानीहरू	कोइला खानी, चुनढुङ्गा खानी ।
जिल्लामा पाईने चट्टानहरूको प्रकार	Schists, Quarzites, Fragile Sand Stone, Conglomerates, pebbles/Boulders Sand Stone calcareous, Thin Lime Stone, Clay/Phyllites आदि ।
जिल्लामा पाईने माटोको प्रकार	चिन्ट्याईलो माटो (Clay Soil), बलौटे दुमट (Sandy Loam), दुमट (Loamy Sand)आदि ।

श्रोत: जिल्ला समन्वय समिति, दाङ ।

१.७ हावापानी

नेपाल मानचित्रमा दाङ जिल्ला नेपालको दक्षिणी भागमा अवस्थित रहेर भारतसँग जोडिएतापनि यहाँ तराईका अन्य जिल्लाहरूको दौजोमा कम गर्मी हुन्छ । जिल्लाको दक्षिणमा पर्ने देउखुरी तथा सो भन्दा दक्षिणी क्षेत्रमा उष्ण प्रकारको जलवायु (Tropical Climate) छ भने उत्तरी क्षेत्रमा पर्ने दाङ उपत्यकामा उपोष्ण प्रकारको जलवायु (Sub-Tropical Climate) रहेको छ । त्यसै गरी जिल्लाको उत्तरी पहाडी क्षेत्रमा शितोष्ण प्रकारको जलवायु (Temperate Climate) रहेको छ । यहाँको वायुमण्डलको सापेक्षित आद्रता कम भएका कारण हावा सुख्खा हुन्छ । यस जिल्लामा गृष्म ऋतुमा केही गर्मी र हिउँदमा सामान्य जाडो महशुस हुन्छ । तर देउखुरी क्षेत्रमा भने गर्मी अलि बढी महशुस हुनुको साथै कहिलेकाहीं लु (Heats waves) पनि लाग्ने गर्दछ र जाडोमा कहिलेकाहीं शितलहर पनि चल्ने गर्दछ । यस जिल्लाको तापक्रम र वर्षा सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १.५ दाङ जिल्लाको औषत तापक्रम र वर्षा

क्र.स.	महिना	औषत तापक्रम (डिग्री सेल्सियस)				औषत वर्षा (मिलिमिटर)		
		२०७८ साल		२०७९ साल		२०७७ साल	२०७८ साल	२०७९ साल
		अधिकतम	न्यूनतम	अधिकतम	न्यूनतम			
१	बैशाख	३२.३४	२५.३	३३.९	२८.०	७.६४	४.३१	३.७८
२	ज्येष्ठ	३०.८४	२२.२	३३.९	२३.१	२.६९	६.७५	५.८१
३	आषाढ	३०.०२	२३.३	३२.०	२३.९	१८.९६	२३.८६	१०.६०
४	श्रावण	३०.६८	२४.०	३१.०	२४.०	१०.७९	१३.१६	६.०९
५	भाद्र	२९.९२	२३.१	३०.७	२३.५	८.२०	९.१६	१५.०६
६	आश्वीन	३०.८	२१.५	२८.७	२०.८	४.५२	३.४९	१७.००
७	कार्तिक	२६.२	१८.९	२७.५	१४.४	०.००	७.८४	०.०९
८	मंसिर	२२.६	१०.९	२३.९	९.९	०.००	०.००	०.००
९	पौष	२०.३	८.२	२२.१	७.२	०.००	१.४७	०.००
१०	माघ	१८.३	७.७	२३.०	९.९	०.०१	२.१३	०.०१
११	फाल्गुन	२५.४	११.३	२७.७	१२.५	०.६७	०.०३	०.०१
१२	चैत्र	३२.९	१९.०	२८.८	१९.९	०.००	०.००	१.९०

श्रोत: जल तथा मौसम विज्ञान फिल्ड कार्यालय घोराही

१.८ धार्मिक सन्दर्भ

यस जिल्लामा हिन्दुहरूका लागि दाङ र आसपासका जिल्लाहरूमा समेत ख्याती पाएका मन्दिरहरू रहेका छन् । विभिन्न स्थानमा थारु समुदायका भुइयार थानहरू रहेका छन् । यसका अलावा बौद्ध, इस्लाम, क्रिष्चियन आदि धर्मसँग सन्बन्धित धार्मिक संस्थाहरूसमेत निर्माण भएका छन् । दाङ जिल्लाका केही प्रमुख धार्मिक स्थलहरू तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं. १.६ दाङ जिल्लाका प्रमुख धार्मिक स्थलहरू (मठ, मन्दिर, चर्च, गुम्बा, मस्जिद आदि)

नाम	अवस्थिति	नाम	अवस्थिति
अम्बिकेश्वरी मन्दिर	घोराही उ.म.न.पा., अम्बापुर	त्रिसिद्धेश्वरी मन्दिर	तुलसीपुर उ.म.न.पा, बजार
कालिका भगवती मन्दिर	घोराही उ.म.न.पा., मसिना	ॐ शिरडी साई मन्दिर	घोराही उ.म.न.पा. काठेकोहल
सिद्ध रत्ननाथ पिठ	घोराही उ.म.न.पा., चौघेरा	राधाकृष्ण मन्दिर	तुलसीपुर उ.म.न.पा., दुधेना
पाण्डवेश्वर शिव मन्दिर	घोराही उ.म.न.पा., धर्ना, धारापानी	सत्यसाई केन्द्र	घोराही उ.म.न.पा., काठेकोहल
बराह क्षेत्र बाहकुने ताल	घोराही उ.म.न.पा., सेवार	रामजानकी मन्दिर	गढवा गा.पा, कोईलाबास,
गढिटाकुरा मन्दिर	घोराही उ.म.न.पा. हापुर, नारेवाड	डुमडुमवा मन्दिर	लमही न.पा.चैलाही, मध्यनगर
जाल्पादेवी मन्दिर	घोराही उ.म.न.पा. रामपुर, हर्नाक	नम छु बौद्ध गुम्बा	घोराही उ.म.न.पा., मजुरे डाँडा
कालिका-मालिका मन्दिर	तुलसीपुर उ.म.न.पा., छिल्लीकोट	बराहक्षेत्र बासुदेव स्थान लरैना	घोराही उ.म.न.पा. ढिकपुर
बगरबावा मन्दिर	लमही न.पा., सतबरिया, रिहार	ब्रह्म कुमारी इश्वरीय विद्यालय	घोराही उ.म.न.पा. भरतपुर
बागेश्वरी मन्दिर	बंगलाचुली गा.पा. स्यूजा	समयठान	राजपुर गा.पा., बेला
उजादेवीकोट मन्दिर (भद्राक्षीदेवी मनकामना मन्दिर)	बंगलाचुली गा.पा. हाँसिपुर, देविकोट	सरिकोट	घोराही उ.म.न.पा., धर्ना
शुक्रेश्वरी मन्दिर	तुलसीपुर उ.म.न.पा., सुकौरा	सुन्दरादेवी भगवती मन्दिर	शान्तिनगर गा.पा., सुईकोट
सिद्धेश्वर शिव मन्दिर	तुलसीपुर उ.म.न.पा., शितलपुर	सत्य साई केन्द्र	घोराही उ.म.न.पा., घोराही
प्रतापी मण्डली	घोराही उपमहानगरपालिका - १५	जामे मस्जिद अलसलफीया	घोराही उपमहानगरपालिका - १४

माथि उल्लेखित हिन्दुहरूका धार्मिक स्थलहरूका अलावा ईस्लाम धर्मालम्बीहरूको आस्थाको रूपमा रहेका मस्जिदहरू यस जिल्लाको घोराही उ.म.न.पा., तुलसीपुर उ.म.न.पा. र लमही न.पा.का साथै गामीण क्षेत्रमा समेत स्थापना भएको पाईन्छ । यसैगरी क्रिष्चियन धर्मालम्बीहरूको चर्चहरू पनि दाङ जिल्लाका शहरी तथा गामीण भेगमा दिनानुदिन बढ्दै गइरहेका छन् ।

यस जिल्लामा धार्मिक तथा सांस्कृतिक महत्त्वका निकै आकर्षक र बृहत जात्रा एवम् मेलाहरू पनि लाग्दछन् । दाङ जिल्लाका केही विशेष तथा प्रमुख मेलाहरूलाई तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं. १.७ दाङ जिल्लाका प्रमुख मेलाहरू

क्र.स.	मेलाको नाम	स्थान	मेला लाग्ने दिन
१	बाहकुने दह मेला	घोराही उ.म.न.पा., बाहकुने दह क्षेत्र	पौष मसान्तदेखि माघे सक्रान्तीसम्म
२	रिहार मेला	लमही न.पा., सतबरिया, रिहार	माघे सक्रान्तीको दिनमा
३	फिरफिरे (पिरथापना मेला)	घोराही उ.म.न.पा., सिद्ध रत्ननाथ मन्दिर	फाल्गुण कृष्ण एकादशीका दिन
४	काउलेपानी मेला	घोराही उ.म.न.पा., रामपुर काउलेपानी	कोजाग्रत पुर्णिमा
५	धारपानी मेला	घोराही उ.म.न.पा., पाण्डेश्वर शिव मन्दिर	शिवरात्रीको दिन
६	भोटे मेला	तुलसीपुर उ.म.न.पा., कालाखोला	शिवरात्रीमा ५ दिनसम्म

दाङ जिल्ला विभिन्न जातजातिको संगमस्थल हो। जहाँ थारू, ब्राह्मण, मगर, दलित, तथा यादवहरू जस्ता विभिन्न समुदायका आ-आफ्ना विविध संस्कृती झल्कने नाचहरू बढी प्रचलनमा रहेका पाइन्छन् । यी नाचहरूमा थारूहरूको वर्का नाच, सख्या-पैया नाच, लट्टा नाच, ढोलामा नाच, हुर्दुङ्ग्या नाच, महोट्या नाच, झुमरा नाच प्रमुख मानिन्छन् । मगर समुदायमा भुमे नाच, सेरिङ्गे नाच, डाम्प्या स्याई नाच आदि प्रचलित छन् । त्यसैगरी नेपाली भाषीहरूको सोरठी नाच, टप्पा नाच, बयलडाँरी नाच, सिंगारू नाच आदि दाङ जिल्लामा प्रचलित नाचहरू हुन् ।

१.९ सामाजिक सांस्कृतिक स्वरूप

दाङमा जिल्लामा विभिन्न प्रकारका जातजाती, धर्माबलम्बीहरू र भाषाभाषी बोल्ने मानिसहरूको वसोवास भएको पाइन्छ। वि.सं. २०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस जिल्लामा ७५ भन्दा बढी जातजातिहरूले वसोवास गरेको पाइन्छ। वि. सं. २०६८ को जनगणनासम्ममा यहाँका जातजातिहरूमध्ये थारूहरू सबैभन्दा धेरै संख्यामा (२९.५१ प्रतिशत) रहेकोमा वि.सं. २०७८ को जनगणनामा सबैभन्दा बढी क्षेत्री (२६.६ प्रतिशत) जाति रहेका छन्। क्षेत्रीहरूपछि धेरै संख्यामा रहेका जातजातिहरूमा क्रमशः थारू (२६.४ प्रतिशत), मगर (१४.५ प्रतिशत), ब्राह्मण पहाडी (९.५ प्रतिशत), विश्वकर्मा (६.८ प्रतिशत), परियार (२.८ प्रतिशत), सन्यासी/दसनामी (१.९ प्रतिशत) आदी रहेका छन्। त्यसपछि क्रमशः मिजार, कुमाल, यादव, ठकुरी र मुसलमान रहेका छन्। बाँकी जातिको हिस्सा १ प्रतिशतभन्दा कम रहेको छ। त्यसै गरी राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस जिल्लामा ३१ भन्दा बढी प्रकारका भाषाभाषी बोल्ने व्यक्तिको उपस्थिति रहेको छ। जसमध्ये नेपाली भाषा मातृभाषाका रूपमा बोल्ने दुई तिहाई भन्दा पनि बढी अर्थात (६७.२ प्रतिशत) र त्यसपछि क्रमशः थारू (२५.९ प्रतिशत), मगर धुत २.१ प्रतिशत, अवधी २.१ प्रतिशत र त्यसपछि क्रमशः मगर खाम, हिन्दी, नेपाली भाषा नेवारी, कुमाल गुरुङ भोजपुरी आदी भाषा मातृ भाषाका रूपमा बोल्ने व्यक्ति रहेका छन्। धार्मिक दृष्टिकोणले यस जिल्लामा हिन्दुहरूको बाहुल्य रहेको छ। यहाँ ९५.३ प्रतिशत हिन्दु, १.७७ प्रतिशत क्रिश्चियन, १.०६ प्रतिशत इस्लाम, ०.९३ प्रतिशत प्रकृति र बाँकी बौद्ध किरात र बहाई, वोन, सिख, जैन आदि धर्माबलम्बीहरू रहेका छन्। त्यसै गरी राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार पाँच वर्ष माथिको दाङ जिल्लाको कुल साक्षरता दर ८१.४ प्रतिशत पुगेको छ भने यस जिल्लामा ५ वर्षदेखि २५ वर्ष उमेर समूहका कुल २,२०,८४७ जना व्यक्तिमध्ये ७२.३२ प्रतिशत व्यक्ति गणनाको समयमा विद्यालय वा कलेज गइरहेको तथ्य उल्लेख गरिएको छ। तर यस जिल्लाको ३० वर्षअगाडिको लैङ्गिक अनुपात ९८.१ रहेकोमा वि. सं. २०७८ मा आइपुग्दा ९०.५ झरेको तथ्यले लैङ्गिक सन्तुलन भने खलबलिन लागेको संकेत गरेको छ।

१.१० आर्थिक आधार

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ अनुसार दाङ जिल्लाका १,०१,८८० घरपरिवार कृषि कार्यमा संलग्न छन्। राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को प्रतिवेदन अनुसार दाङ जिल्लामा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको ३,४२,९९५ जना आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये आर्थिक क्रियाकलापको औद्योगिक वर्गीकरणअनुसार कृषि वन तथा माछा पालन क्षेत्रमा काम गर्ने जनसंख्या सबैभन्दा धेरै अर्थात ५६.५ प्रतिशत र दोस्रोमा थोक तथा खुद्रा ब्यापार र तेस्रोमा निर्माण क्षेत्र रहेका छन् । आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरणअनुसार कृषि वन तथा माछा पालन पेशा अपनाउने सबैभन्दा धेरै अर्थात ५०.२८ प्रतिशत र दोस्रोमा सामान्य प्राविधिक पेशाका कामदारहरू २३.९ प्रतिशत र तेस्रोमा शिल्पकला तथा कालिगढ र यस सम्बन्धी काम गर्ने कामदारहरू ७.१६ प्रतिशत रहेका छन् । यसकारण दाङ जिल्लाको आर्थिक मेरुदण्ड मूलतः कृषि नै हो भन्न सकिन्छ। वि सं २०६८ मा आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्या ५६.४५ प्रतिशत रहेकोमा वि. सं. २०७८ मा बढेर ६४.२ प्रतिशत पुगेको छ। विगतको तुलनामा यस जिल्लावासीको आर्थिक सक्रियता दर बढ्दै गएको पुष्टि हुन्छ।

यस जिल्लामा गरिने कृषि कार्यभित्र पनि अन्नबाली, नगदेबाली, फलफुल खेती, मौरीपालन, कुखुरा पालन, पशुपालन र माछापालन उल्लेखनीय रहेका छन्। मह, दूध, मासु मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी उत्पादनका लागि यो जिल्ला नेपालकै अग्रणी जिल्लाहरूको पङ्क्तिमा पर्दछ। कुल आश्रित अनुपात वि सं २०५८ र २०६८ मा क्रमशः ८७.३ र ७४.८ प्रतिशत रहेकोमा वि.सं. २०७८ मा आइपुग्दा ५५.७ प्रतिशत भएको छ। जसको अर्थ १०० जना १५ देखि ५९ वर्षसम्मको कुल जनसंख्यामा निर्भर हुने १५ वर्ष मुनिको र ६० वर्ष माथिको जनसंख्या विगत तीस वर्षमा ८७ जनावाट घटेर करिब ५८ जना हुन पुगेको छ जसले जिल्लाको समग्र विकासको लागि जनसांख्यिक लाभ लिने सुभ अवसर प्राप्त भएको तथ्य उजागर गरेको छ।

आर्थिक गणना २०७५ अनुसार दाङ जिल्लामा जम्मा १४,४२१ वटा उद्योग प्रतिष्ठानहरू रहेका छन्। घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय दाङका अनुसार २०७९/८० सम्म जम्मा ११४०७ वटा उद्योगहरू रहेका छन्। यस जिल्लाका प्रमुख ब्यापारिक केन्द्रहरूमा घोराही, तुलसीपुर, लमही तथा भालुवाङ रहेका छन्। दाङ जिल्लामा सोनापुर सिमेन्ट, घोराही सिमेन्ट र सम्राट सिमेन्ट

उद्योग संचालनमा रहेका छन्। दाङ जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरूमा बैकिङ सुविधा पुगेको छ भने सबै स्थानीय तहहरूमा बचत तथा ऋण सहकारीका साथसाथै अन्य सहकारी संस्थाहरू समेत खुलेका छन्। नेपाल राष्ट्र बैकको २०२३ को Banking and Financial Statistics प्रतिवेदन अनुसार दाङ जिल्लामा १२० वटा बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूले विभिन्न शाखामार्फत वित्तीय सेवा पुऱ्याइरहेका छन्।

१.११ भौतिक पूर्वाधार

भौतिक पूर्वाधार आफैमा विकासको अङ्ग हुनुका साथै अन्य सम्पूर्ण क्षेत्रको विकास गर्न सहयोग पुऱ्याउने आधार मानिन्छ। जिल्लामा भौतिक पूर्वाधारको विकास सूचकको रूपमा लिइने सडकको सन्दर्भमा कि.मी. लामो पुर्व पश्चिम राज सडक, राप्ती राजमार्गको प्रस्थान बिन्दु तथा महत्वपूर्ण भाग तुलसीपुर सल्यान सडक ४५.६ का साथै विभिन्न सडक निर्माण हुनुका साथै यसको सञ्जाल सबै गाउँपालिका तथा नगरपालिकामा फैलिएको छ। यस जिल्लामा ९० वटा पक्कि पुल निर्माण भएका छन्। तुलसीपुरको टरिगाउँमा एक विमानस्थल भएता पनि धावनमार्गको विस्तार तथा स्तरन्नोति हुन नसकेका लगायतका अन्य कारण हाल नियमित उडान हुन सकिरहेको अवस्था छैन। जिल्लाको सबै पालिकामा विद्युतीकरण भएको देखिन्छ। यसका साथै रेडियो नेपालको एफ.एम. स्टेशनसहित १४ वटा एफ.एम. रेडियो स्टेशन रहेका छन्। नेपाल टेलिकमका अनुसार यस जिल्लामा ल्यान्ड लाइन (PSTN) र जि एस एम (प्रिपेड तथा पोष्ट पेडसहित) का ग्राहक संख्या क्रमशः- ७,८३३ र ४,४०,२९० रहेका छन्। त्यस्तै गरी ६ वटा केवल व्यवसायीले सेवा पुऱ्याउँदै आएका छन्। सबै पालिकाका वडाहरूमा स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना तथा जिल्लामा राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, राप्ति प्रादेशिक अस्पताल तुलसपुर, प्रादेशिक आयुर्वेदिक चिकित्सालय-२, आँखा अस्पताल- २ र अन्य निजी तथा सामुदायिक अस्पतालहरू छन्। त्यसै गरी विश्व विद्यालय १ वटा (नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय), २५ भन्दा वढी क्याम्पस ६६७ भन्दा वढी विद्यालय रहेका छन्।

१.१२ स्थानीय तहहरूको आधारभूत विवरण

तालिका नं. १.८ दाङ जिल्लाको राजनीतिक विभाजन

क्र सं	स्थानीय तह	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	समावेश गरिएका साविकका न.पा./गा.वि.स.हरू	जम्मा वडा संख्या	केन्द्र	जिल्ला सदरमुकामदेखि केन्द्रसम्मको दुरी (कि मि)
१	बंगलाचुली गाउँपालिका	२४५.१	स्यूजा, लोहारपानी, काभ्रे, हाँसीपुरका ३ देखि ९ सम्मका वडाहरू	८	कमिरेचौर	२२
२	घोराही उपमहानगरपालिका	५२२.२	घोराही, त्रिपुर, लक्ष्मीपुर, रामपुर, धर्ना, सौडियार, सैघा	१९	घोराही	०
३	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका	३४८.८	हलवार, उरहरी, टरीगाँउ, फूलबारी, डुरुवा, मानपुर, विजौरी, पवननगर	१९	तुलसीपुर	२६
४	शान्तिनगर गाउँपालिका	११६.०२	बाघमारे, शान्तिनगर, धनौरी	७	चिराघाट	४२
५	बबई गाउँपालिका	२५७.५	पञ्चकुले, पुरुन्धारा	७	हापुरे	४६
६	दंगीशरण गाउँपालिका	११०.७	गोलटाकुरी, श्रीगाँउ, हेकुली	७	हेकुली	४२
७	लमही नगरपालिका	३२६.७	सतवरिया, लमही	९	लमही	२६
८	राप्ती गाउँपालिका	१६१.०७	सिसहनिया, लालमटिया, हाँसीपुरका १ र २ नं वडा	९	मसुरिया देउखुरी	४५
९	गढवा गाउँपालिका	३५८.६	गंगास्पुर, कोइलाबास, गढवा, गोवर्डिया	८	गढवा	३८
१०	राजपुर गाउँपालिका	५७७.३५	राजपुर, बेला	७	गंगदी	५१

खण्ड-२ जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरण

२.१ पारिवारिक तथा आधारभूत जनसांख्यिक विवरण

राष्ट्रिय जनगणनाबाट प्राप्त जनसंख्या भन्नाले गणनाको समयमा देशको सीमाना तथा तोकिएको क्षेत्रभित्र अक्सर बसोबास गर्ने सबै उमेरका स्वदेशी वा विदेशी व्यक्तिको संख्यालाई बुझाउँदछ। अक्सर बसोबास भन्नाले व्यक्ति धेरैजसो वा प्रायः बस्ने ठाउँलाई बुझ्नु पर्दछ। परिवारका सदस्यहरूको रूपमा गणना गर्न उक्त व्यक्ति अक्सर त्यही परिवारमा बसोबास गरेकै हुनुपर्दछ। व्यक्तिको अक्सर बसोबास निजको आफ्नै स्थायी घर भएको ठाउँ वा अस्थायी रूपमा बसोबास गरेको ठाउँ पनि हुनसक्दछ। कुनै व्यक्ति दुई वा सोभन्दा बढी ठाउँमा बसोबास गर्ने गरेको रहेछ भने निज सबैभन्दा बढी समय जहाँ बस्छ त्यही ठाउँबाट गणना गरिन्छ। राष्ट्रिय जनगणना २०५८, २०६८ र २०७८ बाट प्राप्त आँकडाहरूको आधारमा तयार गरिएका प्रमुख जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरणहरूको तुलनात्मक विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २.१ पछिल्ला तीन जनगणनाअनुसार दाङ जिल्लाको तुलनात्मक विवरण

क्र. सं.	जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरण	एकाई	जनगणना वर्ष		
			२०५८	२०६८	२०७८
१	जम्मा परिवार संख्या (संस्थागत बाहेक)	संख्या	८२,४९५	१,१६,३४७	१,६२,२६६
२	जम्मा जनसंख्या	संख्या	४,६२,३८०	५,५२,५८३	६,७४,९९३
३	जम्मा पुरुष जनसंख्या	संख्या	२,२८,९५८	२,६१,०५९	३,२०,५७३
४	जम्मा महिला जनसंख्या	संख्या	२,३३,४२२	२,९१,५२४	३,५४,४२०
५	लैङ्गिक अनुपात (प्रतिसय महिलामा पुरुषको संख्या)	प्रतिशत	९८.१	८९.६	९०.५
६	जम्मा संस्थागत परिवार सङ्ख्या	संख्या	७	९८	५०
७	जम्मा संस्थागत जनसङ्ख्या	संख्या	१,६९८	४,४४२	४,६४१
८	अनुपस्थित परिवार (कम्तिमा एकजना सदस्य विदेश गएको)	संख्या	-	३२,६८६	४१,७९८
९	अनुपस्थित जनसंख्या (विदेश)	संख्या	१६,२२४	४३,१६०	५३,३९४
१०	कुनै न कुनै प्रकारको अपाङ्गता भएको जनसंख्या	संख्या	२,४५६	१२,८८१	१२,८३६
११	वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर	प्रतिशत	२.६६	१.७८	१.९२
१२	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा जनसंख्या)	प्रति व. कि.मी	१५६	१८७	२२८
१३	परिवारको औषत आकार	जना	५.६	४.८	४.२
१४	कुल आश्रित अनुपात	प्रतिशत	८७.३	७४.८	५५.७
१५	बाल आश्रित अनुपात	प्रतिशत	७५.०	५६.२	४२.२
१६	वृद्ध आश्रित अनुपात	प्रतिशत	८.९	११.७	१३.५
१७	वृद्ध्यौली सूचक (Index of aging: प्रतिसय १४ वर्षसम्मका बच्चामा वृद्ध जनसंख्या)	प्रतिशत	-	१८.६	३१.९
१८	मध्यिका उमेर	वर्ष	-	२०	२५
१९	आफ्नै घरमा बस्ने परिवार	प्रतिशत	९०.६	८९.२	८९.८
२०	पक्कि पिलर भएको घरमा बस्ने परिवार	प्रतिशत	-	८.२	२१.२
२१	ढुङ्गा माटोको जग भएका घरमा बस्ने परिवार	प्रतिशत	-	६५.६	५०.६
२२	वाहिरी माटोको जोडाई भएका घरमा बस्ने परिवार	प्रतिशत	-	४५.०	४४.२
२३	खर परालको छानो भएका घरमा बस्ने परिवार	प्रतिशत	-	३५.५	७.०
२४	जस्ता/टिनको छानो भएको घरमा बस्ने परिवार	प्रतिशत	-	३३.७	५३.६
२५	ढलान छानो भएका घरमा बस्ने परिवार	प्रतिशत	-	१६.७	३६.४
२५	चर्पी नभएका परिवार	प्रतिशत	७५.८	३९.१	२.६
२६	खाने पानीको मुख्य स्रोत खोला नदी भएका परिवार	प्रतिशत	७.७	४.२	१.६
२७	अक्सर वृत्ति वालन विजुली प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	२०.०	६४.६	९२.१

क्र. सं.	जनसांख्यिक तथा पारिवारिक विवरण	एकाई	जनगणना वर्ष		
			२०५८	२०६८	२०७८
२८	अक्सर वृत्ति वालन सौर्य उर्जा प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	-	४.२	६.३
२९	अक्सर खाना पकाउन दाउरा प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	७७.७	७६.४	५२.९
३०	अक्सर खाना पकाउन एल पि ग्यास प्रयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	-	१४.०६	४३.६
३१	महिलाका नाममा जग्गामात्र भएका परिवार	प्रतिशत	-	१०.७	११.७
३२	महिलाका नाममा घर र जग्गा दुवै भएका परिवार	प्रतिशत	-	१२.३	१३.२
३३	पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिको कुल साक्षरता दर	प्रतिशत	५८.०*	७०.३	८१.४
३४	पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिको पुरुष साक्षरता दर	प्रतिशत	६९.३*	७८.९	८७.९
३५	पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिको महिला साक्षरता दर	प्रतिशत	४६.२*	६२.८	७५.७
३६	एस एल सि/एस ई ई वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको जनसंख्या	संख्या	-	२९,९४९	४०,२५५
३७	दस वर्ष वा सो भन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या	प्रतिशत	-	५६.४५	६४.२

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०५८, २०६८ र २०७८ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

*राष्ट्रिय जनगणना २०५८ मा साक्षरता दर ६ वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेरबाट निकालिएको थियो।

२.२ विभिन्न जनगणना वर्षहरूमा दाङ जिल्लाको जनसंख्या

नेपालका अन्य जिल्लाहरू जस्तै दाङ जिल्लाको जनसङ्ख्याको विवरण पनि वि.स. २००९/११ सालदेखि पछि मात्र उपलब्ध छ। नेपालमा जनगणना वि.स. १९६८ (सन् १९११) सालबाट लिइएता पनि राणाकालीन समयमा जिल्लागत रूपमा जनसांख्यिक विवरणहरू प्रकाशन गरिएको थिएन। राणाशासनको अन्त्यपछि मात्र वैज्ञानिक तवरबाट गणना गर्न थालिएको हो। तर वि सं २०३० सालसम्म विभिन्न कालखण्डमा दाङ जिल्लाको सिमाना परिवर्तन भएको पाइएकोले त्यो बीचमा सम्पन्न भएका जनगणनाहरूबाट प्राप्त जनसङ्ख्याको तुलना सो समयपश्चात सम्पन्न भएका जनगणनाका तथ्याङ्कसँग तुलना गर्न सकिने स्थिति छैन। वि.स. २०३० सालदेखि दाङ जिल्लाको सिमाना स्थिर रहेको छ। तैपनि वैज्ञानिक जनगणना हुन थालेको समय वि. स. २००९/११ (सन् १९५२/५४) सालदेखि दाङ जिल्लाको जनसङ्ख्याको आँकडा प्राप्त हुन थालेकोले सो समयदेखि नै दाङ जिल्लाको जनसङ्ख्या, जनसङ्ख्या बृद्धिदर र नेपालको दौजोमा यस जिल्लाको जनसङ्ख्याको अंश तलको तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका नं. २.२ वि. सं. २००९/११ देखि वि. सं. २०७८ साल सम्मको नेपाल र दाङको जनसंख्या

जनगणना वर्ष	नेपालको जनसङ्ख्या	दाङको जनसङ्ख्या	नेपालको कुल जनसङ्ख्यामा दाङ जिल्लाको अंश प्रतिशत	जनसङ्ख्या बृद्धिदर (नेपालको)	जनसङ्ख्या बृद्धिदर (दाङको)
वि.स. २००९/११	८२,५६,६२५	८९,३१५	१.०८	२.२७	-
वि.स. २०१८	९४,१२,९९६	९८,६०७	१.०५	१.६४	१.४१
वि.स. २०२८	१,१५,५५,९८३	१,६७,८२०	१.४५	२.०५	५.३२
वि.स. २०३८	१,५०,२२,८३९	२,६६,३९३	१.७७	२.६२	४.६२
वि.स. २०४८	१,८४,९१,०९७	३,५४,४१३	१.९२	२.०८	२.८५
वि.स. २०५८	२,३१,५१,४२३	४,६२,३८०	२.००	२.२५	२.६६
वि.स. २०६८	२,६४,९४,५०४	५,५२,५८३	२.०८	१.३५	१.७८
वि.स. २०७८	२,९१,६४,५७८	६७४,९९३	२.३१	०.९२	१.९२

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २००९ देखि २०७८, (साविक केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय।

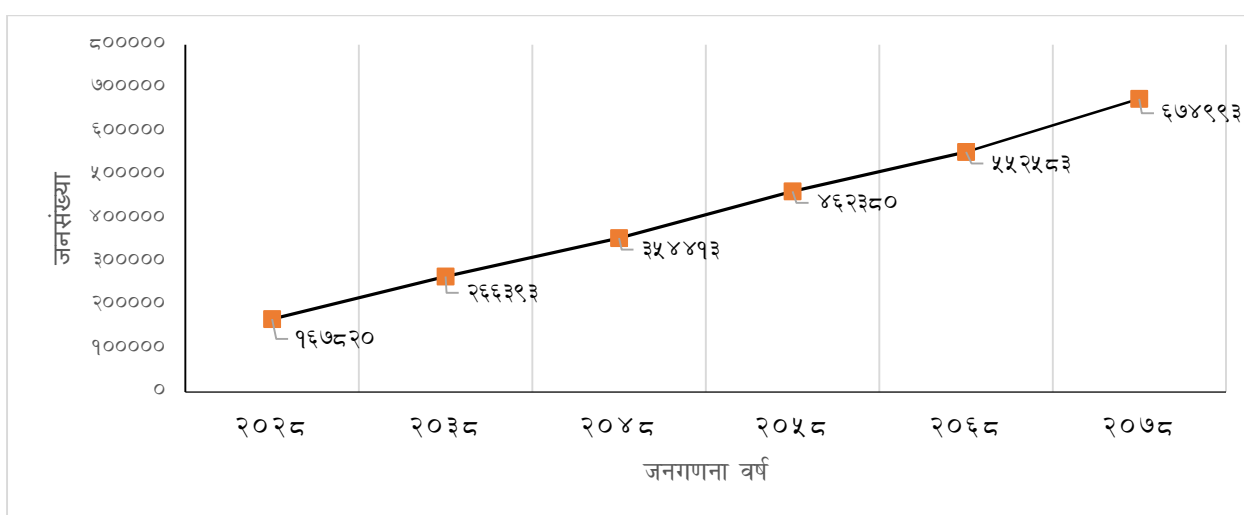
२.३ जनसङ्ख्या प्रक्षेपण

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ बाट प्राप्त दाङ जिल्लाको जनसंख्या र जनसङ्ख्या बृद्धिदर १.९२% लाई आधार मानी घाताङ्कीय जनसङ्ख्या बृद्धिदर (Exponential Population Growth) को आधारमा निम्नानुसार जनसङ्ख्या प्रक्षेपण गरिएको छ।

तालिका नं. २.३ वि. सं. २०७९ साल देखि वि. सं. २०८८ सालसम्मको जनसंख्या प्रक्षेपण

क्र.स.	वर्ष (वि.सं.)	प्रक्षेपित जनसंख्या		
		जम्मा	पुरुष	महिला
१	२०७९	६,८८,०८५	३,२६,७९९	३,६१,२९४
२	२०८०	७,०९,४३०	३,३३,९२९	३,६८,३०९
३	२०८१	७,१५,०३४	३,३९,५९०	३,७५,४४५
४	२०८२	७,२८,९०३	३,४६,९७६	३,८२,७२६
५	२०८३	७,४३,०४०	३,५२,८९०	३,९०,९५०
६	२०८४	७,५७,४५९	३,५९,७३५	३,९७,७९७
७	२०८५	७,७२,९४२	३,६६,७९२	४,०५,४३०
८	२०८६	७,८७,९९८	३,७३,८२४	४,१३,२९४
९	२०८७	८,०२,३८४	३,८१,०७५	४,२१,३१०
१०	२०८८	८,१७,९४७	३,८८,४६६	४,२९,४८१

चित्र नं २.१ पछिल्ला पाँच जनगणनामा दाङ जिल्लाको जनसंख्या

२.४ स्थानीय तहअनुसारको जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवारको औषत आकार, जनघनत्व र जनसंख्या वृद्धिदर

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार महिला पुरुष र जम्मा जनसंख्या अनि त्यसै गरी लैङ्गिक अनुपात (प्रतिसय पुरुषमा महिलाको संख्या), परिवारको औषत आकार (परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने सदस्य संख्या), जनघनत्व (प्रति वर्ग किलोमिटरमा जनसंख्या) र सरदर वार्षिक घाताङ्कीय जनसंख्या वृद्धिदर तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २.४ स्थानीय तहअनुसार जनसंख्या, लैङ्गिक अनुपात, परिवारको औषत आकार, जनघनत्व र जनसंख्या वृद्धिदर

क्षेत्र	परिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात	परिवारको औषत आकार	जन घनत्व	वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर
नेपाल	६६६६९३७	२९९६४५७८	१४२५३५५९	१४९९९०२७	९५.६	४.४	९९८	०.९२%
लुम्बिनी	१९४९९०२	५९२२०७८	२४५४४०८	२६६७६७०	९२.०	४.५	२३०	१.२४%
दाङ	१६२३९६	६७४९९३	३२०५७३	३५४४२०	९०.५	४.२	२२८	१.९२%
बंगलाचुली गा.पा.	५९३९	२२३७३	९८३२	१२५४१	७८.४	४.४	९४	०.७७%
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६९	२००५३०	९३८०६	१०६७२४	८७.९	४.०	३९७	२.२५%
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०९८	१७९७५५	८४७६४	९४९९९	८९.२	३.९	४८३	२.२०%
शान्तिनगर गा.पा.	६९९९	२७६४९	१२८०९	१४८४०	८६.३	४.०	२४६	०.८९%

क्षेत्र	परिवार संख्या	जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला	लैंगिक अनुपात	परिवारको औषत आकार	जन घनत्व	वार्षिक जनसंख्या वृद्धिदर
बवई गाउँपालिका	७५२७	३०९६८	१४४४६	१६५२२	८७.४	४.१	१२४	१.१५%
दंगीशरण गा.पा.	५८२५	२३६६८	१११९७	१२४७१	८९.८	४.१	२२१	०.९३%
लमही नगरपालिका	१३४५८	५९०५०	२८५०१	३०५४९	९३.३	४.४	१८७	२.०६%
राप्ती गाउँपालिका	११८२६	५२१२३	२४८१७	२७३०६	९०.९	४.४	३३५	२.३६%
गढवा गाउँपालिका	९९६४	४५८९८	२२३०८	२३५९०	९४.६	४.६	१२८	१.६५%
राजपुर गाउँपालिका	५८२९	२८३४६	१४०५८	१४२८८	९८.४	४.९	५१	१.१८%
संस्थागत	५०	४६४१	४०४३	५९८				

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

माथिको तालिकाअनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तहहरूमध्ये सबैभन्दा वढी जनसंख्या भएको पालिका घोराही उपमहानगरपालिका (२००५३०) र दोस्रोमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिका (१७९७५५) हो भने सबैभन्दा थोरै जनसंख्या भएको स्थानीय तह बंगलाचुली गाउँपालिका (२२३७) हो। लैङ्गिक अनुपातको हिसावले सबैभन्दा वढी लैङ्गिक अनुपात भएको पालिका राजपुर (९८.४ प्रतिशत) हो भने सबैभन्दा कम लैङ्गिक अनुपात भएको पालिका बंगलाचुली (७८.४ प्रतिशत) हो। यसै गरी परिवारको औषत आकार ठूलो भएको स्थानीय तह पनि राजपुर (४.९) नै हो र लैङ्गिक अनुपात सानो भएका पालिका घोराही उपमहानगरपालिका र शान्तिनगर गाउँपालिका (४.०) हुन्। तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको जनघनत्व दाङका अन्य स्थानीय तहभन्दा सबैभन्दा वढी अर्थात ४८३ जना प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ भने सबैभन्दा कम राजपुर गाउँपालिकामा पातलो वस्ति अर्थात ५१ जना प्रतिवर्ग किलो मिटर रहेको पाइएको छ। दाङ जिल्लाको जनसंख्या वृद्धिदर नेपाल र लुम्बिनी प्रदेशको जनसंख्या वृद्धिदर भन्दा धेरै नै वढी अर्थात १.९२ प्रतिशत प्रतिवर्ष रहेको देखिन्छ। पालिका स्तरमा जनसंख्या वृद्धिदर हेर्दा बंगलाचुली गाउँपालिका(-०.७७%) बाहेक अन्य सबै स्थानीय तहमा जनसंख्या वृद्धिदर धनात्मक नै रहेको छ। ती मध्ये लुम्बिनी प्रदेशको राजधानी रहेको राप्ती गाउँपालिकामा जनसंख्या वृद्धिदर अधिक (२.३६%) रहेको देखिन्छ।

२.५ उमेर र लिङ्ग अनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

पाँच वर्षको उमेर समूह र लिङ्गअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या तथा उमेर समूहअनुसार लैङ्गिक अनुपात देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

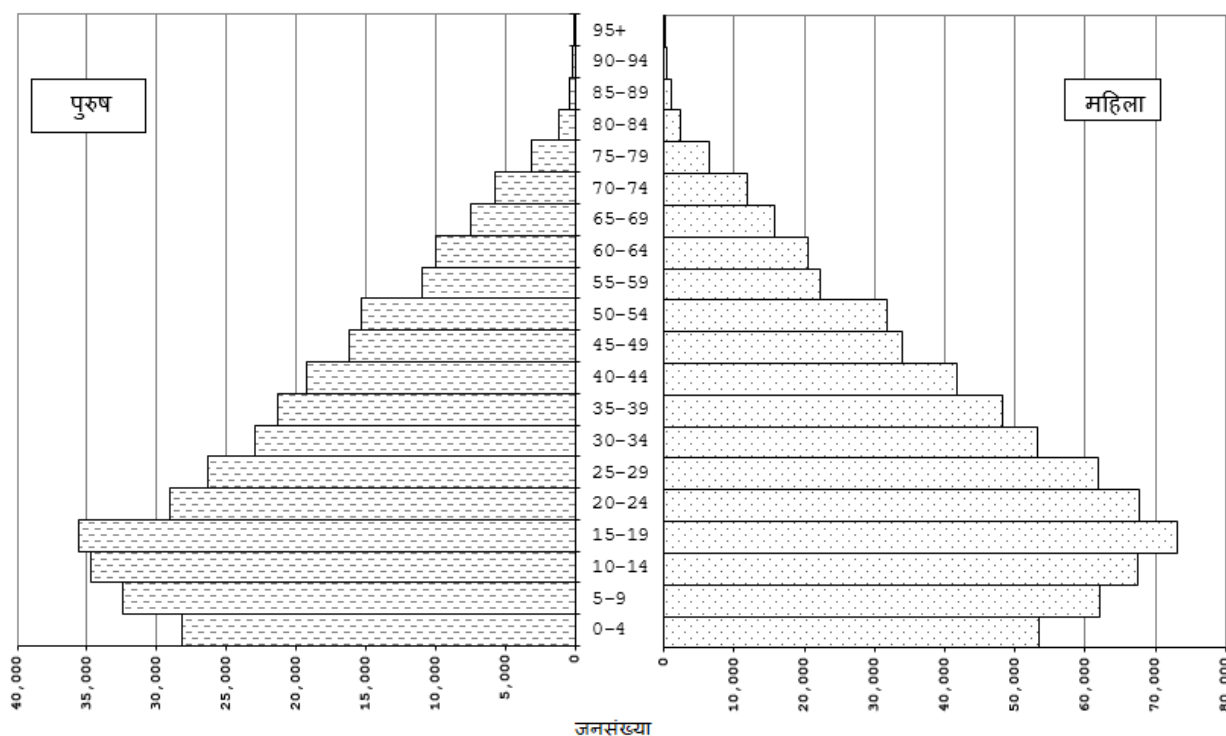
तालिका नं. २.५ उमेर र लिङ्ग अनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात
००-०४	५३३३६	२८१३७	२५१९९	१११.७
०५-०९	६२११५	३२४१७	२९६९८	१०९.२
१०-१४	६७४५१	३४६६६	३२७८५	१०५.७
१५-१९	७३१३९	३५६४०	३७४९९	९५.०
२०-२४	६७६५६	२९००२	३८६५४	७५.०
२५-२९	६१८१५	२६३३८	३५४७७	७४.२
३०-३४	५३२१३	२३०११	३०२०२	७६.२
३५-३९	४८१९५	२१३०१	२६८९४	७९.२
४०-४४	४१६४१	१९२४३	२२३९८	८५.९
४५-४९	३३८४०	१६२१८	१७६२२	९२.०
५०-५४	३१८७५	१५३६०	१६५१५	९३.०
५५-५९	२२२८२	१०९६५	११३१७	९६.९
६०-६४	२०५०५	९९९२	१०५१३	९५.०
६५-६९	१५७३८	७५३३	८२०५	९१.८
७०-७४	११८०५	५७०८	६०९७	९३.६
७५-७९	६३७५	३१११	३२६४	९५.३
८०-८४	२३७६	११९८	११७८	१०१.७

उमेर समूह (वर्षमा)	जम्मा	पुरुष	महिला	लैङ्गिक अनुपात
८५-८९	९७८	४६३	५१५	८९.९
९०-९४	४०८	१७६	२३२	७५.९
९५+	२५०	९४	१५६	६०.३
जम्मा	६७४९९३	३२०५७३	३५४४२०	९०.५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं २.२ दाङ जिल्लाको जनसंख्या पिरामिड

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.६ धर्मअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

जनगणनामा धर्मलाई मानिसले मानिआएको संस्कार र विश्वासकारूपमा परिभाषित गरिएको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०५८, २०६८ र २०७८ अनुसार दाङ जिल्लामा विभिन्न धर्म मान्ने जनसंख्या निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २.६ धर्मअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

धर्म	जनसंख्या			जनसंख्या प्रतिशतमा		
	२०५८ साल	२०६८ साल	२०७८ साल	२०५८ साल	२०६८ साल	२०७८ साल
हिन्दु	४४६१२५	५३३०४९	६४३५२१	९६.४८%	९६.४६%	९५.३४%
बौद्ध	१०७२५	६४२९	५९५९	२.३२%	१.१६%	०.८८%
क्रिश्चियन	६४०	७४३१	११९७७	०.१४%	१.३४%	१.७७%
इस्लाम	४६१०	४७८१	७१७९	१.००%	०.८७%	१.०६%
प्रकृति	-	३९१	६२७०	०.००%	०.०७%	०.९३%
किराँत	४५	१६	५१	०.०१%	०.००%	०.०१%
वहाई	२४	४९	२२	०.०१%	०.०१%	०.००%
सिख	१३	०	३	०.००%	०.००%	०.००%
बोन	-	०	११	०.००%	०.००%	०.००%

धर्म	जनसंख्या			जनसंख्या प्रतिशतमा		
	२०५८ साल	२०६८ साल	२०७८ साल	२०५८ साल	२०६८ साल	२०७८ साल
जैन	३	०	०	०.००%	०.००%	०.००%
अन्य	१९५	४३७	०	०.०४%	०.०८%	०.००%
जम्मा	४६२३८०	५५२५८३	६७४९९३	१००.०%	१००.०%	१००.०%

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.७ मातृभाषाअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

जन्मेपछि बालबालिकाले सबभन्दा पहिला बोल्न जानेको भाषालाई मातृभाषा भनिन्छ। मातृभाषा व्यक्तिले बोल्न जानेको पहिलो भाषा हो। मातृभाषाका आधारमा दाङ जिल्लाको जनसंख्या निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका नं. २.७ मातृभाषा अनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

क्र.सं.	मातृ भाषा	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा प्रतिशत
१	नेपाली	४५३४०९	२१२४४९	२४०९६०	६७.२%
२	थारु	१७४५८५	८४५८६	८९९९९	२५.९%
३	मगर धुत	१४४६५	६७३१	७७३४	२.१%
४	अवधी	१४०२९	७३१५	६७१४	२.१%
५	मगर खाम	७६१८	३४७३	४१४५	१.१%
६	हिन्दी	३६७०	२२२९	१४४१	०.५%
७	नेपाल भाषा (नेवारी)	१४३९	६९४	७४५	०.२%
८	कुमाल	१३५९	७११	६४८	०.२%
९	गुरुङ्ग	८५०	४२३	४२७	०.१%
१०	भोजपुरी	८२६	४६२	३६४	०.१%
११	उर्दु	७९६	४१४	३८२	०.१%
१२	मैथली	४५२	२६८	१८४	०.१%
१३	मुसलमान	२५७	११७	१४०	०.०%
१४	तामाङ्ग	२२०	१२३	९७	०.०%
१५	छन्त्याल	२०१	९७	१०४	०.०%
१६	संस्कृत	१७४	१११	६३	०.०%
१८	राजवंशी	९३	५१	४२	०.०%
१९	खस	७९	४२	३७	०.०%
२०	बङ्गला	६६	४९	१७	०.०%
२१	सांकेतिक भाषा	६०	३८	२२	०.०%
२२	राई	४४	२३	२१	०.०%
२३	याक्थुङ्ग/लिम्बु	३१	१६	१५	०.०%
२४	डोटेली	२६	१७	९	०.०%
२५	जुम्ली	२६	१३	१३	०.०%
२६	सुनुवार	२४	९	१५	०.०%
२७	बोटे	२३	१३	१०	०.०%
२८	बैतडेली	२१	५	१६	०.०%
२९	वाम्बुले	१६	१०	६	०.०%
३०	शेर्पा	११	५	६	०.०%
३१	अन्य	१२३	७९	४४	०.०%
जम्मा		६७४९९३	३२०५७३	३५४४२०	१००.०%

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.८ जातजाति अनुसारको जनसंख्या

तालिका नं. २.८ जातजातिअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

सि नं	जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा प्रतिशत
१	क्षेत्री	१७९८७६	८४००९	९५८६७	२६.६५
२	थारु	१७८३८१	८६३९३	९१९८८	२६.४३
३	मगर	९८०६१	४५३५७	५२७०४	१४.५३
४	ब्राह्मण पहाड	६३८७७	३०६९७	३३१८०	९.४६
५	विश्वकर्मा	४६१६५	२१३६७	२४७९८	६.८४
६	परियार	१९२२०	८९२०	१०३००	२.८५
७	सन्ध्यासी/दसनामी	१२७५९	५९९९	६७६०	१.८९
८	मिजार	११८५०	५५०२	६३४८	१.७६
९	कुमाल	१०१२६	४९८९	५१३७	१.५०
१०	यादव	९९८१	५२२१	४७६०	१.४८
११	ठकुरी	९२३५	४३४८	४८८७	१.३७
१२	मुसलमान	६४६१	३३२४	३१३७	०.९६
१३	ब्राह्मण तराई	५४७३	२६५९	२८१४	०.८१
१४	नेवार	५२२०	२४८०	२७४०	०.७७
१५	गुरुङ्ग	२६८७	१२६०	१४२७	०.४०
१६	सुनुवार	२४९१	११३९	१३५२	०.३७
१७	सोनार	११२९	५२०	६०९	०.१७
१८	बानियाँ	११२९	५७८	५५१	०.१७
१९	बादी	१०९०	५३८	५५२	०.१६
२०	चमार/हरिजन	९५४	४७९	४७५	०.१४
२१	गाइने	७९७	३६८	४२९	०.१२
२२	बोटे	६३७	३०९	३२८	०.०९
२३	घर्ती	६०९	२९७	३१२	०.०९
२४	तामाङ	५२५	२६२	२६३	०.०८
२५	खतवानियाँ	५२०	२६७	२५३	०.०८
२६	राई	३४२	१७१	१७१	०.०५
२७	कुमहर	३२६	१६६	१६०	०.०५
२८	छन्त्याल/छन्तेल	३०८	१५०	१५८	०.०५
२९	माझी	२६४	१३७	१२७	०.०४
३०	तेली	२४९	१३७	११२	०.०४
३१	कलवार	१८०	९५	८५	०.०३
३२	हलुवाई	१४३	७६	६७	०.०२
३३	लोहार	१३०	६५	६५	०.०२
३४	हजाम/ठाकुर	१२४	५९	६५	०.०२
३५	कोरी	१२१	६३	५८	०.०२
३६	याक्थुङ/लिम्बु	१०७	४८	५९	०.०२
३७	लोध	१०३	५७	४६	०.०२
३८	कुर्मी	९५	४८	४७	०.०१
३९	राजवंशी	९२	५४	३८	०.०१

सि नं	जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा प्रतिशत
४०	दुसाध/पासवान/पासी	७०	३५	३५	०.०१
४१	बिन	६३	३०	३३	०.०१
४२	मल्लाह	५४	२५	२९	०.०१
४३	शोर्पा	५३	२२	३१	०.०१
४४	थकाली	५१	२४	२७	०.०१
४५	अमत	४५	२३	२२	०.०१
४६	कुसुन्डा	४४	१७	२७	०.०१
४७	कहार	४३	२४	१९	०.०१
४८	तत्मा/तत्वा	३९	१८	२१	०.०१
४९	धोवी	३८	२३	१५	०.०१
५०	पुन	३५	१९	१६	०.०१
५१	कानु	३४	१९	१५	०.०१
५२	धानुक	३२	१९	१३	०.००
५३	माली	२९	१५	१४	०.००
५४	राजपुत	२८	१६	१२	०.००
५५	कायस्थ	२३	१५	८	०.००
५६	ब्यासी/सौका	२३	११	१२	०.००
५७	मारवाडी	२१	१३	८	०.००
५८	राजधोव	२१	९	१२	०.००
५९	कोइरी/कुशवाह	२०	९	११	०.००
६०	पत्थर कट्टा/कुशवाडिया	१९	८	११	०.००
६१	राजभर	१८	१०	८	०.००
६२	बंगाली	१७	९	८	०.००
६३	बरई	१६	११	५	०.००
६४	केवट	१४	६	८	०.००
६५	चेपाङ्ग/भेडियार	१३	७	६	०.००
६६	घले	१३	८	५	०.००
६७	गडेरी/भेडियार	१२	८	४	०.००
६८	राजी	१२	४	८	०.००
६९	रानाथारु	१२	८	४	०.००
७०	पञ्जाबी	११	६	५	०.००
७१	खत्वे	१०	४	६	०.००
७२	सुन्डी	१०	८	२	०.००
७३	कमार	१०	४	६	०.००
७४	सुरेल	१०	३	७	०.००
७५	अन्य	१४५	८५	६०	०.०२
७६	विदेशी	१८३०	१२७९	५५१	०.२७
७७	उल्लेख नगरिएका	२१८	१११	१०७	०.०३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.९ परिवारको आकार अनुसार परिवार संख्या

राष्ट्रिय जनगणनामा परिवार भन्नाले एउटै आम्दानी खर्चले घर व्यवहार चलाई एउटै भान्सामा खाना खाने, नाता पर्ने वा नपर्ने व्यक्ति वा व्यक्तिहरूको समूहलाई जनाउँदछ। परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने सदस्य संख्याको आधारमा परिवार संख्या निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. २.९ परिवारको आकार अनुसार परिवार संख्या

क्षेत्र	घर परिवार	१ व्यक्ति	२ व्यक्ति	३ व्यक्ति	४ व्यक्ति	५ व्यक्ति	६ व्यक्ति	७ व्यक्ति	८ व्यक्ति	९ वा सो भन्दा बढी
नेपाल	६६६६९३७	३५७३१५	८८६२२१	१२३५८००	१५२१९३०	११०७२१८	६९५४८४	३७१९२९	२२००६६	२७०९७४
लुम्बिनी	११४१९०२	५३५४१	१४७२८०	२१५५८५	२६०२२०	१८७११६	११७३६७	६४२१२	३९३३८	५७२४३
दाङ	१६२३१६	६७७०	२१८७१	३५०३२	४१५६४	२६६२१	१५३४७	७२४४	३९३६	३९३१
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	२३४	६६१	९६५	११२७	८७०	६२४	३०४	२१०	१४४
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	२१८४	६७६५	११४५४	१२९३२	८०४७	४४२०	१९८२	१०११	९६६
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	२१५७	७०९९	१०७१६	१२०५८	७०८९	३७८१	१६७६	७७७	६६५
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	३०९	१०३६	१५०२	१७४८	११२१	६८८	२९२	१३५	८८
बबई गा.पा.	७५२७	३०४	१०६४	१५६२	१८३५	१३२५	७६७	३४५	१८९	१३६
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	२३६	८६२	१२३३	१४९६	९६८	५५७	२३६	१२१	११६
लमही न.पा.	१३४५८	५१७	१४५४	२५६४	३५८९	२३४८	१३८६	७०२	३८०	५१८
राप्ती गा.पा.	११८२६	४०६	१३५०	२३३०	२९७८	१९९२	१२३०	६६६	४३०	४४४
गढवा गा.पा.	९९६४	२७४	१००९	१८०८	२४७४	१७९३	११४१	६१९	३७३	४७३
राजपुर गा.पा.	५८२९	१४९	५७१	८९८	१३२७	१०६६	७५१	४२१	३१०	३३६
संस्थागत	५०	०	०	०	०	२	२	१	०	४५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१० अपाङ्गता सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. २.१० अपाङ्गताको प्रकारअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

क्र. सं.	अपाङ्गताको प्रकार	जनसंख्या	जनसंख्या प्रतिशत	अपाङ्गता भएका कुल व्यक्तिमध्ये अपाङ्गताको प्रकार अनुसार जनसंख्या प्रतिशत
१	अपाङ्गता नभएको	६६२०७२	९८.०९	
२	शारीरिक अपाङ्गता	५०३२	०.७५	३९.२०
३	न्यून दृष्टियुक्त	१६८७	०.२५	१३.१४
४	बहिरापन	१२३९	०.१८	९.६५
५	बहुअपाङ्गता	१२११	०.१८	९.४३
६	सुस्त श्रवण	१०७५	०.१६	८.३७
७	स्वर बोलाई	९१०	०.१३	७.०९
८	पूर्ण दृष्टिविहीन	६५६	०.१०	५.११
९	मानसिक वा मनोसामाजिक	४८०	०.०७	३.७४
१०	बौद्धिक अपाङ्गता	१९३	०.०३	१.५०
११	श्रवण दृष्टिविहीन	१९२	०.०३	१.५०
१२	अटिजम्	८७	०.०१	०.६८
१३	उल्लेख नगरिएको	८५	०.०१	०.६६
१४	अनुबंधीय रक्तश्राव (हेमोफिलिया)	७४	०.०१	०.५८
	जम्मा	६७४९९३	१००.००	
	कम्तिमा एउटा अपाङ्गता भएको	१२८३६	१.९०	१००.००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.११ बसाइँसराईको स्थिति

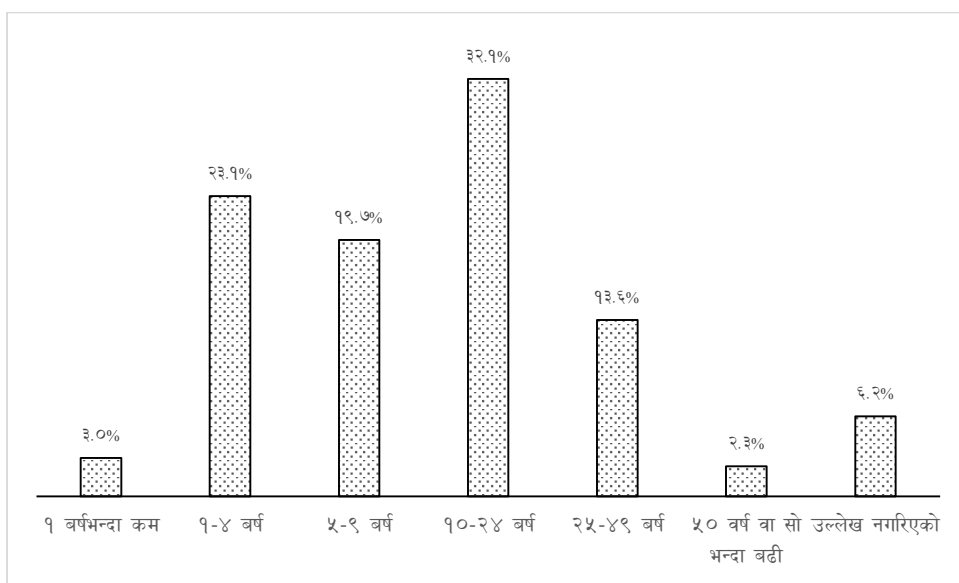
राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा बसाइँसराईको एकाई (unit of migration) स्थानीय तहलाई मानिएको छ। कुनैपनि व्यक्ति कम्तिमा एक गाउँपालिका वा नगरपालिकाबाट अर्को गाउँपालिका वा नगरपालिकामा अक्सर बसोबास गर्ने गरी बसाईँ सरेको अवस्थालाई बसाइँसराई गरेको मानिएको छ।

तालिका नं. २.११ जन्म स्थानका आधारमा दाङ जिल्लाको जनसंख्या

सि नं	क्षेत्र	गणना भएकै स्थानीय तह	दाङ जिल्ला भित्रकै अर्को स्थानीय तह	अर्को जिल्ला	विदेश	उल्लेख नगरिएको
१	दाङ	४७६९७५	५६९८९	१३३२५८	७४८२	२८९
२	बंगलाचुली गा.पा.	२०८७०	३४५	१०८६	४८	२४
३	घोराही उ.पा.न.म.	१३८८८३	१८०८२	४१०१०	२४९४	६१
४	तुलसीपुर उ.पा.न.म.	११८७१६	१६३३१	४२३७२	२२७७	५९
५	शान्तिनगर गा.पा .	१९६४९	१९८२	५७६३	२३९	८
६	बबई गा.पा.	२१९५७	१२३०	७५१३	२५८	१०
७	दंगीशरण गा.पा .	१६९७२	२५७२	३९७९	१३१	१४
८	लमही न.पा.	४१९१६	७०६७	९५१४	५२५	२८
९	राप्ती गा.पा.	३५००१	४३६७	१२२७५	४५४	२६
१०	गढवा गा.पा.	३८३७२	३००९	४०८७	३८७	४३
११	राजपुर गा.पा.	२४०८७	१४११	२६७२	१६४	१२
१२	संस्थागत	५५२	५९३	२९८७	५०५	४

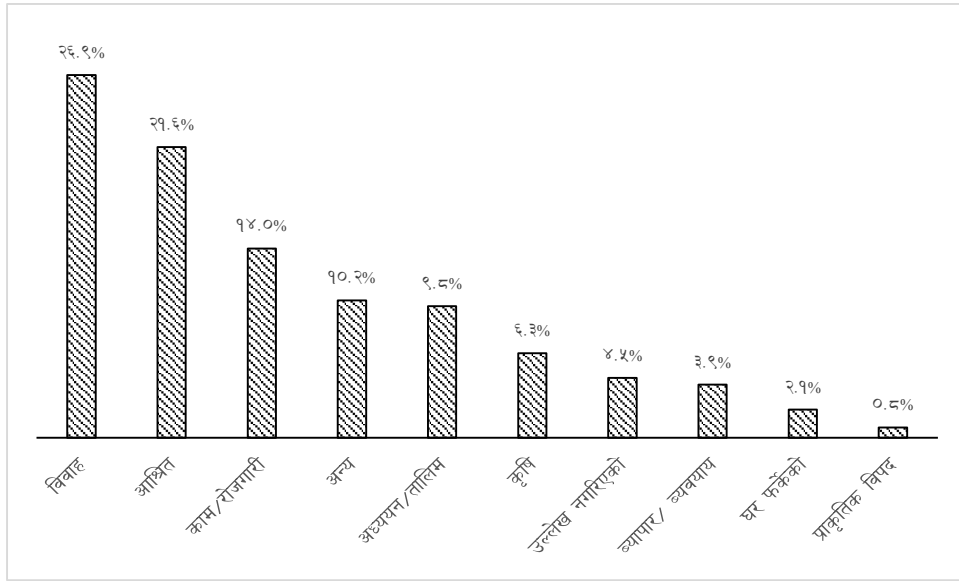
स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं २.३ दाङ जिल्लामा हाल वसाइसराई गरेका १,९२,३४८ जना व्यक्ति मध्ये वसाइको अवधि अनुसारको जनसंख्या (प्रतिशत)

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं २.४ दाङ जिल्लामा हाल वसाइसराई गरेका १,९२,३४८ जना भन्ने वसाइसराई गर्नुको कारण अनुसारको जनसंख्या

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

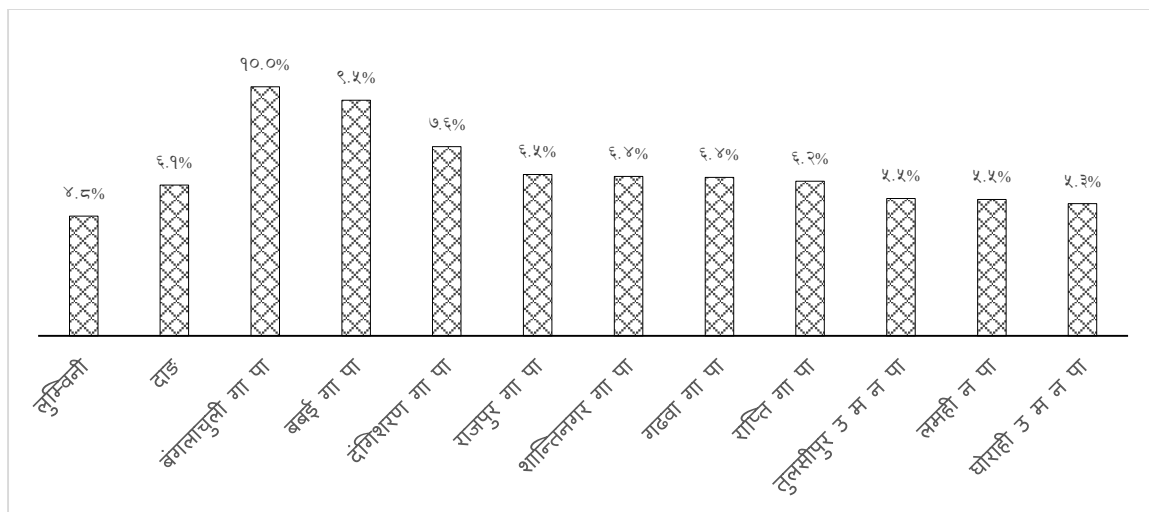
२.१२ वैवाहिक स्थिति

तालिका नं. २.१२ उमेर समूह तथा वैवाहिक अवस्था अनुसार दस वर्ष वा सो भन्दा माथिको दाङ जिल्लाको जनसंख्या

उमेर समूह(वर्षमा)	जम्मा जनसंख्या	कहिल्यै विवाह नगरेका	विवाहित	विधुर / विधुवा	पारपाचुके	छुट्टिएका
१० - १४	६७४५१	६७२१२	२३९	०	०	०
१५ - १९	७३१३९	६४८३५	८२९२	५८	१८	३६
२० - २४	६७६५६	३०८१६	३६४४५	१४३	१०५	१४७
२५ - २९	६१८१५	९०३७	५२०५४	२५५	१८४	२८५
३० - ३४	५३२१३	२२८९	५०००३	४४३	१८४	२९४
३५ - ३९	४८१९५	८८२	४६१४६	७३५	१४५	२८७
४० - ४४	४१६४१	४५९	३९६५३	११४५	११०	२७४
४५ - ४९	३३८४०	३४१	३१६७३	१५२३	८२	२२१
५० - ५४	३१८७५	३०३	२९०९३	२१७८	७८	२२३
५५ - ५९	२२२८२	१७७	१९५९६	२३२८	४३	१३८
६० - ६४	२०५०५	१६८	१६९८५	३१९२	३२	१२८
६५ - ६९	१५७३८	१०८	१२०६४	३४५३	१९	९४
७० - ७४	११८०५	८७	७७५८	३८८९	१०	६१
७५+	१०३८७	८१	५५४४	४७२४	६	३२
कुल जम्मा	५५९५४२	१७६७९५	३५५४४५	२४०६६	१०१६	२२२०
जम्मा प्रतिशत		३१.६०%	६३.५२%	४.३०%	०.१८%	०.४०%

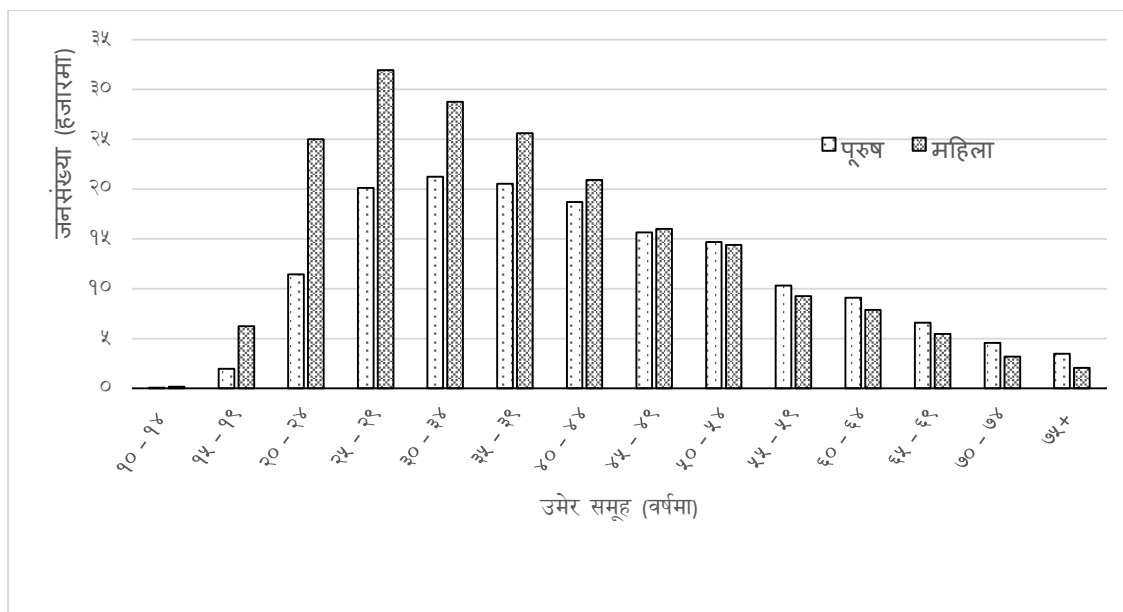
स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं २.५ जीवनमा कम्तिमा १ पटक विवाह गरेको २० वर्ष मुनिको जनसंख्या

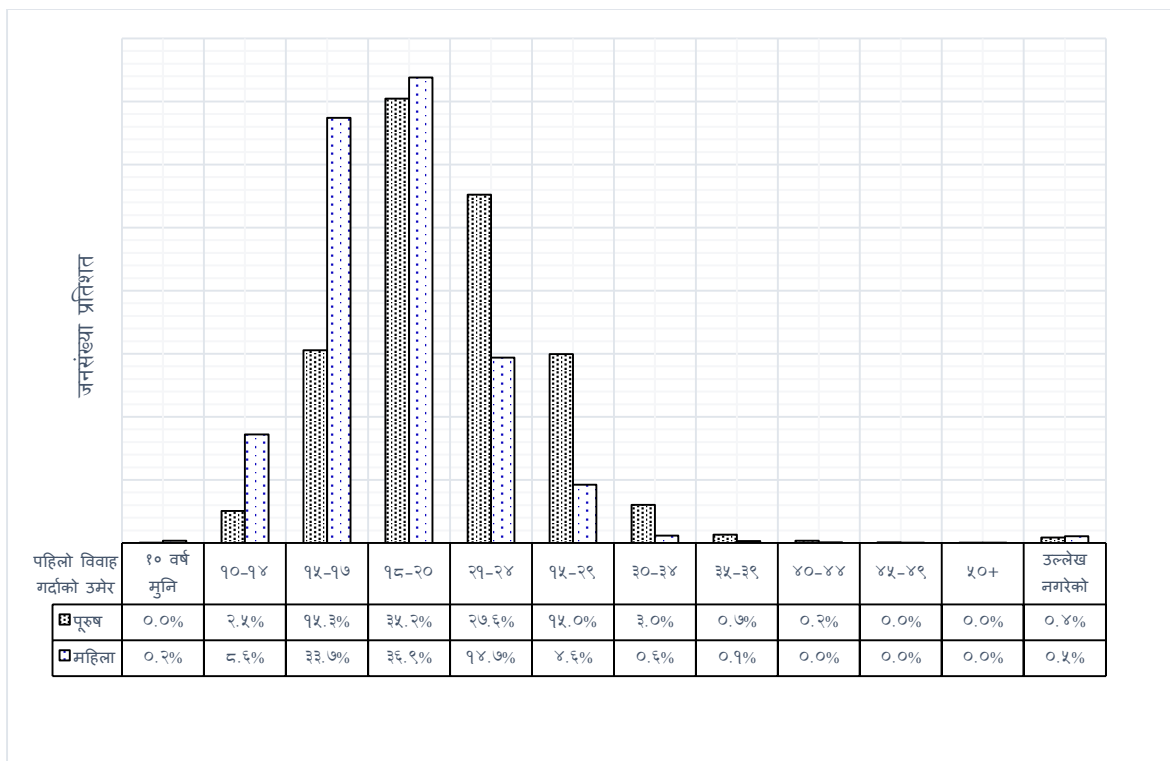
स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं २.५ उमेर र लिंग अनुसार दाङ जिल्लाको विवाहित जनसंख्या

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं २.६ जिवनकालमा कम्तिमा एक पटक विवाह गरेकामध्ये पहिलो विवाह गर्दाको उमेर अनुसार जनसंख्या (प्रतिशत)

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१३ प्रजनन् सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. २.१३ दाङ जिल्लामा हालसम्म जीवितरूपमा जन्माएका बच्चाको संख्याअनुसार पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूको संख्या

हालसम्म जन्माएका जिवित बच्चाहरूको संख्या	विवाहित महिलाको संख्या	उमेर समूह (वर्ष) अनुसार आमाको संख्या							
		१५ - १९	२० - २४	२५ - २९	३० - ३४	३५ - ३९	४० - ४४	४५ - ४९	
जम्मा	१५९५६७	६३१०	२५२५९	३२३८७	२९४०२	२६५४३	२२१८०	१७४८६	
बच्चावच्ची नभएका	१८७०२	३४६४	६६०५	३६२९	१५०६	१०२७	११०६	१३६५	
कम्तिमा एउटा बच्चा	१४०८६५	२८४६	१८६५४	२८७५८	२७८९६	२५५१६	२१०७४	१६१२१	
१ बच्चा	४१७६५	२५२०	१३४७५	१३१५१	६३०२	२९६६	१८७६	१४७५	
२ बच्चा	५८३६२	२९५	४५५६	१२४८५	१४७९०	१२६७७	८५३५	५०२४	
३ बच्चा	२५५१७	२०	५३६	२५३०	५०५६	६५५२	६०२७	४७९६	
४ बच्चा	९६२०	९	७३	४६२	१२९२	२२९२	२८२६	२६६६	
५ बच्चा	३५५७	२	१२	१०२	३४१	७०८	११४६	१२४६	
६ बच्चा	१३१६	०	२	२०	८९	२३७	४३३	५३५	
७ बच्चा	४५४	०	०	८	१३	५९	१२८	२४६	
८ बच्चा	१९४	०	०	०	१३	१९	७७	८५	
९ वा सो भन्दा बढी	८०	०	०	०	०	६	२६	४८	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तालिका नं. २.१४ पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूमध्ये हालसम्म जीवितरूपमा जन्माएका वच्चाको संख्या अनुसार आमाको संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जिवितरूपमा जन्माएका वच्चाहरूको संख्या अनुसार आमाको संख्या (प्रतिशत)									
	१ वच्चा	२ वच्चा	३ वच्चा	४ वच्चा	५ वच्चा	६ वच्चा	७ वच्चा	८ वच्चा	९ वा सो भन्दा बढी	वच्चा नभएको
लुम्बिनी	२२.९	३३.४	१७.६	८.०	३.४	१.४	०.६	०.२	०.१	१२.४
दाङ	२६.२	३६.६	१६.०	६.०	२.२	०.८	०.३	०.१	०.१	११.७
घोराही उ म न पा	२७.०	३७.७	१५.२	५.५	१.९	०.६	०.३	०.१	०.०	११.७
तुलसीपुर उ म न पा	२५.९	३९.५	१५.९	५.२	१.७	०.६	०.१	०.१	०.०	११.२
लमही न पा	२९.७	३६.६	१४.४	५.१	१.७	०.५	०.२	०.१	०.१	११.७
राप्ती गा पा	२६.६	३५.८	१५.७	५.९	२.४	१.०	०.३	०.१	०.०	१२.१
गढवा गा पा	२६.४	३२.७	१६.३	६.६	२.४	०.९	०.३	०.१	०.१	१४.१
बबई गा पा	२२.८	३५.३	१८.९	७.६	३.४	१.३	०.५	०.२	०.१	९.८
शान्तिनगर गा पा	२४.६	३६.३	१८.१	७.०	२.४	०.८	०.२	०.१	०.०	१०.४
राजपुर गा पा	२३.७	२७.१	१८.३	९.६	४.०	१.६	०.६	०.४	०.१	१४.७
दंगिशरण गा पा	२७.१	३७.४	१६.०	६.०	१.७	०.८	०.३	०.१	०.१	१०.६
बंगलाचूली गा पा	१८.५	२४.४	१९.४	१२.७	७.३	३.४	१.२	०.६	०.४	१२.०
संस्थागत	२८.७	१९.७	७.३	२.८	०.६	०.६	०.०	०.०	०.०	४०.४

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तालिका नं. २.१५ दाङ जिल्लामा पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्ष उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूमध्ये हालसम्म मृत्यु भएका छोराछोरीको संख्याअनुसार आमाको संख्या

मृत्यु भएका छोराछोरी (सन्तान) को संख्या	विवाह गरेका महिलाको संख्या (EMW)	उमेर समूह (वर्षमा) अनुसार आमाहरूको संख्या							
		१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९	
जम्मा	१५९५६७	६३१०	२५२५९	३२३८७	२९४०२	२६५४३	२२१८०	१७४८६	
वच्चा वच्ची नजन्मिएका	१८७०२	३४६४	६६०५	३६२९	१५०६	१०२७	११०६	१३६५	
कुनै पनि छोराछोरीको मृत्यु नभएको	१३३५८२	२७९०	१८६५४	२८०१५	२६७८७	२३९९७	१९३१९	१४३९५	
१ छोरा/छोरी	५७१०	५२	३४०	६४६	९२२	१२२१	१३१५	१२१४	
२ छोरा/छोरी	११६७	३	३०	७६	१५५	२२५	३२६	३५२	
३ छोरा/छोरी	२८५	०	५	१७	२५	५१	७८	१०९	
४ छोरा/छोरी	८४	१	०	४	५	१७	२४	३३	
५ छोरा/छोरी	२४	०	०	०	१	३	७	१३	
६ छोरा/छोरी	९	०	०	०	१	१	२	५	
७ छोरा/छोरी	१	०	०	०	०	०	१	०	
८ छोरा/छोरी	३	०	०	०	०	१	२	०	
९ वा सोभन्दा बढी	०	०	०	०	०	०	०	०	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तालिका नं. २.१६ पन्ध्रदेखि उनन्चास (१५-४९) वर्षका विवाहित महिलाको उमेर समूहअनुसार विगत बाह्र महिनामा जीवित रूपमा जन्मिएका वच्चाहरूको संख्या

क्षेत्र	विवाह गरेका महिलाको संख्या (EMW)	जम्मा जिवित जन्म	१५ - १९ वर्ष	२० - २४ वर्ष	२५ - २९ वर्ष	३० - ३४ वर्ष	३५ - ३९ वर्ष	४० - ४४ वर्ष	४५ - ४९ वर्ष
लुम्बिनी	११२६८१७	७६२४३	६२४२	२७३८३	२३८५८	११७९६	४७३८	१४७०	७५६
दाङ	१५९५६७	९०९०	१०७३	३३९८	२७४५	१२४५	४२६	१३९	६४
बंगलाचुली	५१३३	५६८	१२५	२१३	१३६	५६	२४	६	८
घोराही उ म न पा	४७९९७	२७१८	२८३	९७८	८३६	४२०	१४२	४४	१५
तुलसीपुर उ म न पा	४३६०९	२१०३	२३७	७३६	६७६	३११	१०२	२९	१२
शान्तिनगर गा पा	६५९५	३५१	४६	१६७	८५	३८	१०	४	१
बबई गा पा	७४५४	४९३	९९	२२३	१०८	२७	२०	११	५
दंगीशरण गा पा	५७९०	३४१	३७	१३८	१०२	४८	१२	३	१
लमही न पा	१३९०८	८३६	७३	३००	२७२	१४४	२८	१३	६
राप्ती गा पा	१२१७९	६७८	७५	२३९	२३०	८२	३५	९	८
गढवा गा पा	१०५३२	५९८	५३	२४५	१८२	७२	३०	१०	६
राजपुर गा पा	६१९२	३९७	४५	१५७	११५	४६	२२	१०	२
संस्थागत	१७८	७	०	२	३	१	१	०	०

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१४ बालवालिका सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. २.१७ अठार वर्षमुनिका बालवालिकाको वसाईको प्रबन्ध

क्षेत्र	जम्मा	आमा बाबुसँग	आमासँग मात्र	बाबुसँग मात्र	बाबु सौतेनी आमासँग	आमा र सौतेनी बाबुसँग	अन्य नातेदारसँग	काम लगाउने ब्यक्तिसँग	अन्य ब्यक्तिसँग	उल्लेख नगरेका
लुम्बिनी	१७८३०१२	१३५०७५४	३५२९७८	१७१६०	६४००	१३९४	४६८२९	३०४	५७६१	१४३२
दाङ	२२६२४८	१६९६७९	४४६५१	२२६६	८८६	२४४	७१८	२९	११४२	२३३
बंगलाचुली गा.पा.	९९६०	६७५३	२८०२	१०९	३८	५	२३४	०	१४	५
घोराही उ.म.न.पा.	६६५२०	४९०५०	१४०१७	६२९	२६८	८७	२२३०	१०	१५४	७५
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	५९९९१	४३०८१	१३५४०	६५४	२२३	५९	२११९	६	२२५	८४
शान्तिनगर गा.पा.	९४३९	६७७७	२०६५	१२१	४७	११	३९०	१	१८	९
बबई गा.पा.	११३८३	८६२०	२०९२	१३२	६०	१२	४३४	१	२२	१०
दंगीशरण गा.पा.	७४४९	५९२७	१२८०	४९	२७	५	१५०	१	१०	०
लमही न.पा.	१८३८६	१४७७६	२८३०	१६४	६६	२०	४७५	६	४१	८
राप्ती गा.पा.	१७२२४	१२९५४	३२८७	१५९	८५	१८	६२६	३	७२	२०
गढवा गा.पा.	१४९३९	१२५९७	१८०६	१४२	३८	१८	३१६	१	१४	७
राजपुर गा.पा.	१०३१५	९०८५	९२१	१०७	३४	९	१४३	०	४	१२
संस्थागत	६४२	५९	११	०	०	०	१	०	५६८	३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तालिका नं. २.१८ जन्म दर्ता गरिएका पाँचवर्ष मुनिका बालवालिकाको संख्या

क्षेत्र	जन्म दर्ता गरेका	जन्म दर्ता नगरेका	जम्मा
लुम्बिनी	३०३२६२	७७८८५६	१०८२११८
दाङ	३६२७२	९४१६६	१३०४३८

क्षेत्र	जन्म दर्ता गरेका	जन्म दर्ता नगरेका	जम्मा
बबई गा.पा.	१६६६	५३४२	७००८
बंगलाचुली गा.पा.	१८८०	४१६४	६०४४
दंगीशरण गा. पा.	१२८२	३०९६	४३७८
गढवा गा.पा.	१८९६	६९९०	८८८६
घोराही उ.म.न.पा.	१२८५४	२५२४४	३८०९८
लमही न.पा.	३२५६	७२२४	१०४८०
राजपुर गा.पा.	१८७०	४२२४	६०९४
रासी गा.पा.	२४१४	७३७२	९७८६
शान्तिनगर गा. पा.	१३१०	४१७६	५४८६
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	७८३०	२६२८६	३४११६
संस्थागत	१४	६२	७६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१५ परिवारले प्रयोग गरेको घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)

तालिका नं. २.१९ परिवारले प्रयोग गरेको घरको स्वामित्व अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)

क्षेत्र	जम्मा परिवार संख्या	आफ्नै (%)	भाडाको (%)	संस्थागत (%)	अन्य (%)
नेपाल	६६६०८४१	८६.०	१२.८	०.६	०.७
लुम्बिनी	११४१३४५	९०.८	८.३	०.४	०.५
दाङ	१६२२६६	८९.८	९.४	०.४	०.४
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	९७.३	१.८	०.३	०.७
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	८५.५	१३.६	०.४	०.६
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	८६.४	१३.०	०.२	०.३
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	९७.७	१.४	०.१	०.८
बबई गा.पा.	७५२७	९६.४	३.०	०.१	०.४
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	९८.१	१.४	०.२	०.२
लमही न.पा.	१३४५८	९०.३	७.९	१.५	०.३
रासी गा.पा.	११८२६	९३.६	५.६	०.३	०.४
गढवा गा.पा.	९९६४	९७.५	२.०	०.२	०.३
राजपुर गा.पा.	५८२९	९८.१	१.४	०.३	०.२

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१६ परिवारले प्रयोग गरेको घरको जग अनुसार परिवार संख्या

तालिका नं. २.२० परिवारले प्रयोग गरेको घरको जग अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	माटोको जोडाई भएको ईटा/ढुङ्गा	सिमेन्टको जोडाई भएको ईटा/ढुङ्गा	ढलान पिलरसहितको	काठ बाँसको खम्बा	अन्य
नेपाल	६६६०८४१	३३.०	२९.८	२२.४	१४.२	०.६
लुम्बिनी	११४१३४५	४१.०	३०.५	२१.३	६.४	०.८
दाङ	१६२२६६	५०.६	२२.७	२१.२	५.३	०.२
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	९१.०	२.२	०.५	६.१	०.१
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	५२.६	२०.९	२५.८	०.५	०.२
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	५०.७	२५.५	२३.६	०.२	०.०
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	८०.६	१४.१	५.३	०.१	०.०

क्षेत्र	जम्मा परिवार	माटोको जोडाई भएको ईटा/ढुङ्गा	सिमेन्टको जोडाई भएको ईटा/ढुङ्गा	ढलान पिलरसहितको	काठ बाँसको खम्बा	अन्य
बबई गा.पा.	७५२७	७६.३	९.६	९.७	४.४	०.१
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	८०.४	१२.९	६.५	०.३	०.०
लमही न.पा.	१३४५८	३२.८	३४.७	२४.६	७.५	०.४
रासी गा.पा.	११८२६	२२.३	२७.४	३३.८	१६.२	०.३
गढवा गा.पा.	९९६४	२३.९	३०.०	१४.४	३१.३	०.४
राजपुर गा.पा.	५८२९	४३.१	२१.७	८.०	२७.०	०.२

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१७ परिवारले प्रयोग गरेको घरको बाहिरी गारोअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)

तालिका नं. २.२१ परिवारले प्रयोग गरेको घरको बाहिरी गारो अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	माटोको जोडाई भएको ईटा/ढुङ्गा (%)	सिमेन्टको जोडाई भएको ईटा/ढुङ्गा (%)	काठ/फल्याक (%)	बाँसजन्य सामग्री (%)	काँचो ईटा (%)	जस्ता टिन (%)	अन्य (%)
नेपाल	६६६०८४१	३०.७	५२.२	३.२	११.७	०.४	१.२	०.६
लुम्बिनी	११४१३४५	३८.०	५३.३	१.६	४.५	१.४	०.२	१.१
दाङ	१६२२६६	४४.२	४५.८	२.६	२.९	४.१	०.१	०.१
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	८४.४	८.०	६.८	०.३	०.३	०.०	०.१
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	४३.६	४८.९	०.३	०.३	६.७	०.२	०.१
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	४७.२	४९.६	०.२	०.१	२.७	०.०	०.०
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	७६.३	२०.०	०.१	०.२	३.५	०.०	०.०
बबई गा.पा.	७५२७	६८.८	२२.८	३.८	०.१	४.५	०.०	०.०
दंगीशरण गा.पा.	५८२५	६७.३	१९.२	०.२	०.२	१३.१	०.०	०.०
लमही न.पा.	१३४५८	२७.६	६२.०	२.५	५.५	२.३	०.०	०.१
रासी गा.पा.	११८२६	१५.६	६४.५	५.८	१०.५	३.१	०.१	०.४
गढवा गा.पा.	९९६४	१९.१	४८.०	१२.९	१८.६	०.६	०.२	०.६
राजपुर गा.पा.	५८२९	३८.५	३१.२	१८.७	१०.६	०.८	०.१	०.१

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१८ परिवारले प्रयोग गरेको घरको छानाअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)

तालिका नं. २.२२ परिवारले प्रयोग गरेको घरको छानाअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	जस्ता/टिन/च्यादर (%)	सिमेन्ट/ढलान (%)	खर पराल छवाली (%)	टायल/खपडा/झिङ्गिटि (%)	ढुङ्गा/स्लेट (%)	काठ/फल्याक (%)	अन्य (%)
नेपाल	६६६०८४१	४१.९	३७.८	३.९	९.२	६.१	०.३	०.८
लुम्बिनी	११४१३४५	४०.२	४५.४	४.३	४.८	४.७	०.२	०.२
दाङ	१६२२६६	५३.६	३६.४	७.०	२.३	०.६	०.०	०.०
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	६९.९	२.४	२७.६	०.१	०.१	०.०	०.०
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	५७.५	३७.३	३.८	०.५	०.८	०.०	०.०
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	५५.८	४१.१	१.६	१.०	०.५	०.०	०.०
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	७१.९	१३.५	२.७	११.२	०.७	०.०	०.०
बबई गा.पा.	७५२७	६४.१	१४.३	९.०	१२.१	०.४	०.०	०.०
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	७०.८	१२.६	२.६	१३.६	०.२	०.०	०.१

क्षेत्र	जम्मा परिवार	जस्ता/टिन/च्यादर (%)	सिमेन्ट/ढलान (%)	खर पराल छवाली (%)	टायल/खपडा/झिङ्गिटि (%)	ढुङ्गा/स्लेट (%)	काठ/फल्याक (%)	अन्य (%)
लमही न.पा.	१३४५८	४०.३	५०.१	८.३	०.६	०.६	०.०	०.०
रासी गा.पा.	११८२६	३५.१	५६.०	५.७	२.५	०.५	०.१	०.१
गढवा गा.पा.	९९६४	३४.३	४१.३	२१.९	१.९	०.५	०.१	०.०
राजपुर गा.पा.	५८२९	३६.७	२२.३	४०.०	०.६	०.२	०.२	०.०

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.१९ परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोतअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)

तालिका नं. २.२३ परिवारमा खानेपानीको मुख्य स्रोतअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	धारा पाइप घर परिसर		ट्युबेल हातेपम्प (%)	ढाकिएको इनार कुवा (%)	खुला इनार कुवा (%)	मूलधारा (%)	खोला नदी (%)	अन्य (%)
		भित्र (%)	वाहिर (%)						
नेपाल	६६६०८४१	३४.६	२२.४	२९.८	१.५	२.१	३.९	०.४	५.३
लुम्बिनी	११४१३४५	३७.८	१९.६	३२.८	२.६	२.३	२.६	०.४	१.९
दाङ	१६२२६६	४०.४	१५.८	१२.१	१६.०	१०.२	२.९	१.६	१.१
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	२६.५	५३.२	०.२	२.०	६.२	९.९	२.०	०.१
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	४१.६	१६.२	०.९	२४.२	१२.१	२.५	१.७	०.८
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	४७.८	१३.७	३.४	१९.८	१०.३	२.४	०.७	१.८
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	६१.०	१७.३	१.८	९.०	५.७	३.७	०.४	१.०
बबई गा.पा.	७५२७	६०.७	१९.६	१.५	४.८	३.४	६.०	३.९	०.२
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	२०.९	१३.२	२.४	३२.४	२२.६	५.५	२.४	०.६
लमही न.पा.	१३४५८	३९.४	१२.९	३०.५	४.९	१०.२	०.९	०.२	१.१
रासी गा.पा.	११८२६	३२.२	१२.६	४७.४	१.७	२.९	२.६	०.१	०.४
गढवा गा.पा.	९९६४	१९.०	११.५	५१.९	४.४	१०.०	१.९	०.७	०.६
राजपुर गा.पा.	५८२९	७.२	१२.४	४१.७	८.७	१४.२	२.४	१२.४	१.०

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२० परिवारमा खाना पकाउन प्रयोग गरिने मुख्य इन्धनअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशत)

तालिका नं. २.२४ परिवारमा खाना पकाउन प्रयोग गरिने मुख्य इन्धनअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	काठ दाउरा (%)	एल.पि. ग्यास (%)	विजुली (%)	गुँडोठा (%)	बायोग्याँस (%)	अन्य (%)
नेपाल	६६६०८४१	५१.०	४४.३	०.५	२.९	१.२	०.२
लुम्बिनी	११४१३४५	५३.७	४२.२	०.४	२.१	१.५	०.१
दाङ	१६२२६६	५२.९	४३.६	०.३	०.७	२.३	०.२
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	९४.७	५.२	०.०	०.०	०.१	०.०
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	४४.१	५२.६	०.२	०.८	२.१	०.२
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	४४.८	५१.८	०.२	१.४	१.६	०.२
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	८७.४	११.७	०.१	०.३	०.४	०.१
बबई गा.पा.	७५२७	८५.८	१३.०	०.०	०.२	०.७	०.२
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	८३.१	१४.२	०.१	०.३	२.२	०.२
लमही न.पा.	१३४५८	३९.८	५२.९	०.४	०.२	६.५	०.१
रासी गा.पा.	११८२६	३५.५	५९.०	०.८	०.१	४.६	०.०
गढवा गा.पा.	९९६४	६४.१	३१.८	१.३	०.०	२.७	०.१
राजपुर गा.पा.	५८२९	८७.९	१०.०	०.४	०.७	०.९	०.२

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२१ बत्ती बालन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनको स्रोतअनुसार परिवार संख्या

तालिका नं. २.२५ बत्ती बालन प्रयोग गरिने इन्धनको स्रोतअनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	बिजुली (%)	सोलार/सौर्य उर्जा (%)	मट्टितेल (%)	बायोग्याँस (%)	अन्य (%)
नेपाल	६६६०८४१	९२.२	६.६	०.६	०.०	०.६
लुम्बिनी	११४१३४५	९३.७	४.५	१.०	०.०	०.८
दाङ	१६२२६६	९२.१	६.३	०.६	०.०	०.९
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	५९.१	३७.१	०.६	०.०	३.२
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	९३.१	५.४	०.८	०.०	०.६
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	९५.५	३.४	०.५	०.०	०.६
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	९०.९	७.७	०.७	०.०	०.६
बबई गा.पा.	७५२७	८०.९	१६.१	०.९	०.०	२.१
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	९४.६	३.५	०.८	०.१	१.१
लमही न.पा.	१३४५८	९७.१	२.०	०.५	०.०	०.४
राप्ती गा.पा.	११८२६	९२.९	६.०	०.६	०.०	०.५
गढवा गा.पा.	९९६४	९७.३	१.९	०.२	०.०	०.६
राजपुर गा.पा.	५८२९	७७.५	१७.१	०.९	०.१	४.३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२२ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालयको प्रकार अनुसार परिवार संख्या

तालिका नं. २.२६ परिवारले परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	फलस भएको सार्वजनिक ढल (%)	फलस भएको (सेप्टी ट्याङ्की) (%)	साधारण चर्पि (%)	सार्वजनिक चर्पि (%)	चर्पि नभएको (%)
नेपाल	६६६०८४१	९.८	५५.१	३०.१	०.५	४.५
लुम्बिनी	११४१३४५	४.०	५८.६	३१.४	०.४	५.६
दाङ	१६२२६६	३.०	६७.२	२६.८	०.४	२.६
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	३.१	७५.१	१७.२	०.१	४.५
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	२.३	७९.२	१६.९	०.३	१.३
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	३.९	७४.३	२०.४	०.३	१.१
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	३.७	४६.२	४९.१	०.२	०.८
बबई गा.पा.	७५२७	२.१	४४.२	४६.१	०.९	६.७
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	३.२	४३.२	५२.१	०.३	१.२
लमही न.पा.	१३४५८	४.९	६२.६	२९.०	०.६	२.९
राप्ती गा.पा.	११८२६	१.८	६६.५	२४.८	०.८	६.२
गढवा गा.पा.	९९६४	१.४	४७.७	४५.९	०.५	४.५
राजपुर गा.पा.	५८२९	३.६	२४.३	६०.१	१.२	१०.८

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२३ परिवारले उपयोग गरेका घरायसी साधन तथा सुविधाहरु

तालिका नं. २.२७ परिवारले उपयोग गरेका साधन तथा सुविधा अनुसार परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	कुनै पनि नभएको	कम्तिमा एउटा भएको	रेडियो	टेलिभिजन	ल्यान्ड लाइन टेलिफोन	साधारण मोबाइल फोन	स्मार्ट मोबाइल फोन	कम्प्युटर/ ल्यापटप	इन्टरनेट	कार जिप	मोटर साइकल/ साइकल	साइकल	विद्युतीय पंखा	रेफ्रिजरेटर	वाशिङ मेशिन	एयर कन्डिशनर
नेपाल	६६६०८४१	३.९	९६.१	३४.२	४९.४	४.५	७३.२	७३.०	१५.०	३७.८	३.१	२७.३	३५.२	५३.१	२३.७	४.२	०.८
लुम्बिनी	११४१३४५	३.१	९६.९	३३.८	४७.०	३.०	७४.६	७५.५	११.१	३६.०	२.५	२५.५	४६.१	५९.९	२४.४	२.७	१.२
दाङ	१६२२६६	३.३	९६.७	३९.९	४९.२	२.६	७७.८	७६.९	१२.१	३४.२	२.१	१९.६	२६.६	५२.८	१७.७	१.४	०.३
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	९.३	९०.७	६७.०	८.९	०.२	८३.३	५५.५	३.५	७.७	०.३	२.६	०.४	१.०	०.४	०.०	०.०
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	३.०	९७.०	५०.०	५३.९	३.१	७४.६	८१.७	१५.३	३९.७	२.७	२४.२	२२.३	५०.६	२१.१	२.२	०.४
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	२.९	९७.१	३७.६	५३.५	३.८	७४.७	७८.२	१४.१	३९.४	२.२	२०.८	१६.८	४९.७	१७.६	१.५	०.३
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	२.८	९७.२	२५.५	४२.८	०.८	८४.८	७६.०	५.६	३९.२	१.४	९.३	१०.२	२९.२	५.९	०.१	०.१
बवई गा.पा.	७५२७	४.५	९५.५	३२.०	३६.५	०.७	७८.९	७५.८	७.२	२८.०	१.४	९.०	६.३	३५.०	८.२	०.१	०.१
दंगीशरण गा. पा.	५८२५	३.१	९६.९	४३.४	४२.९	०.३	८५.१	६७.१	८.२	१५.३	०.६	११.३	२२.१	३१.८	४.०	०.१	०.१
लमही न.पा.	१३४५८	२.१	९७.९	२७.५	५६.५	३.१	८५.२	७३.१	१२.६	३५.७	२.७	२४.९	५४.७	८१.६	२९.०	२.४	०.८
राप्ती गा.पा.	११८२६	३.१	९६.९	४२.८	५३.५	२.९	७९.७	८०.७	१०.५	३७.४	२.३	१८.७	५०.८	७८.४	२५.०	१.४	०.४
गढवा गा.पा.	९९६४	३.०	९७.०	२६.५	४४.०	०.८	८३.१	७६.२	९.०	१८.९	१.६	१८.५	६०.०	७८.४	१७.५	०.५	०.३
राजपुर गा.पा.	५८२९	७.४	९२.६	१६.४	२२.५	०.४	७७.५	५८.२	२.१	५.५	०.७	११.४	४४.२	५२.८	४.३	०.०	०.०

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२४ महिलाका नाममा घरजग्गा भएका परिवार

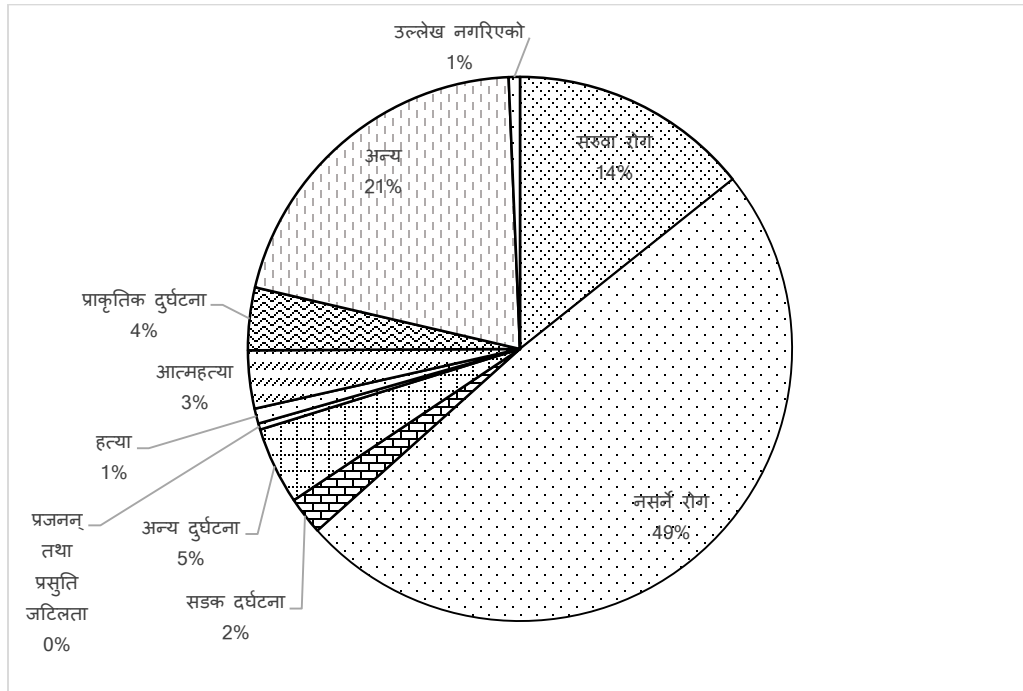
तालिका नं. २.२८ महिलाका नाममा घर जग्गा भएका परिवार संख्या (प्रतिशतमा)

क्षेत्र	जम्मा परिवार	घरमात्र भएको	जग्गा मात्र भएको	घर र जग्गा दुवै भएको	घर र जग्गा दुवै नभएको	उल्लेख नगरिएको	कम्तिमा एउटा भएको
नेपाल	६६६०८४१	२.३	९.७	११.८	७४.६	१.६	२३.९
लुम्बिनी	११४१३४५	२.६	९.३	११.५	७४.८	१.८	२३.४
दाङ	१६२२६६	२.०	११.७	१३.२	७१.२	१.८	२७.०
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	०.३	३.५	६.०	८७.५	२.७	९.७
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	२.२	१२.७	१७.२	६५.५	२.३	३२.२
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	२.९	१३.४	१२.९	६९.१	१.७	२९.२
शान्तिनगर गा.पा.	६९१९	१.०	१३.९	१४.८	६९.०	१.३	२९.७
बबई गा.पा.	७५२७	०.९	१०.०	६.७	८१.५	०.९	१७.६
दंगीशरण गा.पा.	५८२५	०.९	१८.४	११.३	६७.५	१.९	३०.६
लमही न.पा.	१३४५८	२.२	९.१	१२.६	७४.६	१.५	२३.९
राप्ती गा.पा.	११८२६	२.२	९.२	१२.८	७४.१	१.६	२४.३
गढवा गा.पा.	९९६४	०.८	८.३	९.८	७९.७	१.४	१८.९
राजपुर गा.पा.	५८२९	०.६	५.९	५.०	८६.७	१.८	११.५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२५ गणना हुँदाका बखत विगत १२ महिनामा भएको मृत्यूको कारणअनुसार मृतकको संख्या

चित्र नं. २.७ उत्तरदाताले बताएको मृत्यूको कारण अनुसार मृतकको संख्या

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

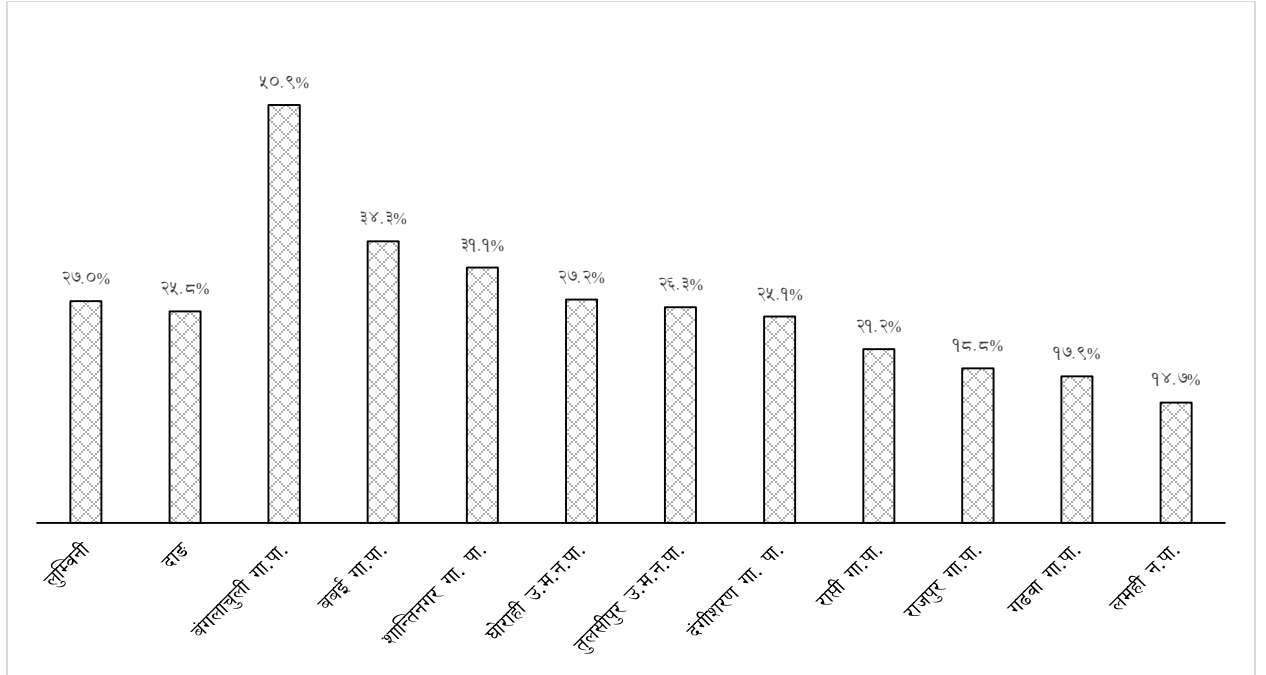
२.२६ अनुपस्थित जनसंख्यासम्बन्धी विवरण

तालिका नं. २.२९ परिवारमा अनुपस्थित (विदेश) रही विदेश गएका परिवार संख्या

क्षेत्र	जम्मा घर परिवार	कम्तिमा एक जना सदस्य विदेश गएका		जम्मा जनसंख्या	पुरुष	महिला
		परिवार संख्या	परिवार प्रतिशत			
लुम्बिनी	११४१३४५	३०८०७३	२७.०%	४२०९०६	३६७६७०	५३२३६
दाङ	१६२२६६	४१७९८	२५.८%	५३३९४	४७१९९	६१९५
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	२६१६	५०.९%	३५४१	३३७७	१६४
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	१३५३२	२७.२%	१७२४६	१५३३४	१९१२
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	१२०९६	२६.३%	१४८५१	१३०८९	१७६२
शान्तिनगर गा. पा.	६९१९	२१५१	३१.१%	२८८७	२४१२	४७५
बबई गा.पा.	७५२७	२५८२	३४.३%	३४६०	२९३१	५२९
दंगीशरण गा.पा.	५८२५	१४६४	२५.१%	१८६५	१६५४	२११
लमही न.पा.	१३४५८	१९७४	१४.७%	२४६९	२१७२	२९७
राप्ती गा.पा.	११८२६	२५०५	२१.२%	३२३७	२८५०	३८७
गढवा गा.पा.	९९६४	१७८०	१७.९%	२४३१	२०९३	३३८
राजपुर गा.पा.	५८२९	१०९८	१८.८%	१४०७	१२८७	१२०

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं २.८ परिवारबाट कम्तिमा एक जना सदस्य विदेश गएको परिवार

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

तालिका नं. २.३० परिवारमा अनुपस्थित (विदेश) व्यक्ति गएको देशअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

क्र सं.	देश	जनसंख्या	प्रतिशत
१	भारत	२१२९०	३९.९%
२	मध्य पूर्व	१८५१९	३४.७%
३	आसियन	६४९७	१२.२%
४	उत्तर अमेरिका	२०२३	३.८%
५	अन्य आसियन	१७७६	३.३%
६	प्यासिफिक देश	११५८	२.२%
७	यूरोपियन	९२८	१.७%
८	अन्य यूरोपियन	६९१	१.३%
९	अफ्रिकन	१३६	०.३%
१०	सार्क	१२७	०.२%
११	दक्षिण अमेरिका	११	०.०%
१२	अन्य	७९	०.१%
१३	उल्लेख नगरिएका	१५९	०.३%
१४	जम्मा	५३१५६	१००%

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२७ मुख्य प्रयोगअनुसार घर संरचना/भवनको संख्या (प्रतिशत)

तालिका नं. २.३१ मुख्य प्रयोग अनुसार घर संरचना/भवनको संख्या (प्रतिशत)

क्षेत्र	जम्मा घर संरचनाको संख्या	आवासीय	व्यापार	सरकारी	शैक्षिक	स्वास्थ्य जन्य	उद्योग कलकारखाना	बैंक तथा वित्तीय संस्था	संस्थागत	होटेल तथा लज	गोठ धनसार	अन्य	खालि
नेपाल	७५५२०६६	७१.७	३.१	०.४	१.१	०.२	०.४	०.१	०.४	०.३	१०.१	५.९	६.३
लुम्बिनी	१२९२६७६	७५.०	२.९	०.३	१.०	०.२	०.४	०.१	०.३	०.३	१०.२	४.०	५.२
दाङ	१८३९२६	७७.४	२.८	०.३	०.८	०.२	०.४	०.१	०.३	०.३	९.९	२.५	५.१
बंगलाचुली गा.पा.	६१९९	७९.४	१.८	०.२	२.०	०.३	०.१	०.१	०.४	०.१	६.५	२.४	६.७
घोराही उ.म.न.पा.	५२०२८	८२.०	३.६	०.२	०.७	०.१	०.३	०.१	०.४	०.३	६.४	१.६	४.२
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	५१८३१	७४.७	२.७	०.२	०.९	०.२	०.५	०.१	०.२	०.३	१२.२	२.४	५.५
शान्तिनगर गा.पा.	८१९१	७९.२	१.०	०.१	१.०	०.१	०.३	०.१	०.२	०.१	११.४	१.२	५.३
बबई गा.पा.	८७१५	८०.४	१.५	०.३	०.९	०.२	०.३	०.१	०.२	०.१	१०.०	२.२	३.८
दंगीशरण गा.पा.	७१५२	७६.५	१.५	०.३	०.७	०.१	०.३	०.१	०.३	०.०	१३.५	१.७	४.९
लमही न.पा.	१४९६८	७८.४	४.३	०.४	०.४	०.१	०.३	०.१	०.३	०.५	४.५	५.०	५.७
रासी गा.पा.	१४४१२	७२.९	२.६	०.४	०.९	०.२	०.३	०.१	०.५	०.३	१३.८	२.३	५.६
गढवा गा.पा.	१२५४५	७४.१	२.६	०.२	०.६	०.२	०.४	०.०	०.३	०.३	१४.२	३.५	३.६
राजपुर गा.पा.	७८८५	७०.४	१.३	०.३	१.०	०.२	०.४	०.१	०.६	०.०	११.९	६.२	७.७

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२८ घरको आयुअनुसार घर संरचना/भवनको संख्या

यहाँ जनगणना हुँदाको समयसम्म बनेका घरहरू कति पुराना छन् भन्ने कुरा प्रस्तुत गरिएको छ। घर बनेको अवधि एक वर्ष भन्दा कमलाई शुन्य वर्ष लेखिएको छ।

तालिका नं. २.३२ घर/भवनको आयु अनुसार घर संख्या (प्रतिशत)

क्षेत्र	जम्मा घर संरचना	घर/भवनको आयुअनुसार घर संख्या (प्रतिशत)												उल्लेख नगरेका
		० वर्ष	१ वर्ष	२ वर्ष	३ वर्ष	४ वर्ष	५-९ वर्ष	१०-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२९ वर्ष	३०-४९ वर्ष	५०-९९ वर्ष	१००+ वर्ष	
नेपाल	७५५२०६६	३.५४	५.६८	५.६९	६.५०	६.६३	२०.६६	१५.२९	९.६४	१२.४७	८.९२	२.९७	०.५३	२.३७
लुम्बिनी	१२९२६७६	३.८७	५.३९	४.९९	५.३६	४.७४	२०.९९	१५.७५	१०.४९	१४.२३	९.३९	३.५९	०.४८	१.९३
दाङ	१८३९२६	३.२७	५.८९	५.४६	५.६९	५.२०	२२.२२	१७.२०	११.५६	१४.०६	६.३२	१.४६	०.२४	१.४२
बंगलाचुली गा.पा.	६९९९	३.९९	५.६५	३.६३	३.५५	३.२४	१५.०७	१२.२४	८.८४	१५.३४	१६.२९	१०.५२	१.७४	०.८५
घोराही उ.म.न.पा.	५२०२८	३.५३	४.९९	५.३७	५.४६	५.९९	२२.९९	१७.४५	११.३२	१४.७९	६.४६	१.६९	०.९२	१.५९
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	५९८३९	३.०३	५.६४	५.३९	५.४४	४.८८	२१.८४	१८.३७	११.८७	१५.०४	६.९८	१.०२	०.२९	१.००
शान्तिनगर गा.पा.	८९९९	२.५९	५.३६	३.७५	४.७९	३.९३	१७.४६	१५.४९	१२.६२	१९.०२	१०.४०	१.६९	०.९२	२.९४
बबई गा.पा.	८७५	३.६५	४.९७	४.२९	४.४८	४.४२	१६.८७	१७.३७	१४.०२	१९.४६	९.६६	१.९०	०.२९	०.२३
दंगीशरण गा.पा.	७५२	२.५३	४.३६	४.०७	४.८०	३.८९	२०.८३	१७.८०	१३.९३	१७.४९	८.२६	१.०३	०.२२	०.७८
लमही न.पा.	१४९६८	३.०५	८.६९	५.९५	६.९३	५.४०	२२.८८	१६.५२	११.६२	१०.३२	४.९७	०.६७	०.९९	४.४४
राप्ती गा.पा.	१४४९२	३.२८	८.४८	६.८९	७.०५	७.०३	२५.६६	१८.३०	१०.२६	९.३३	२.९६	०.५०	०.९७	०.९७
गढवा गा.पा.	१२५४५	४.४६	६.६३	६.८८	७.६४	६.८७	२८.७०	१३.८५	९.८६	९.६५	३.४०	०.९८	०.९७	०.८९
राजपुर गा.पा.	७८८५	२.६३	६.३५	६.६७	७.२२	५.८७	२४.७९	१७.३९	१२.२९	१०.९२	३.७४	०.९४	०.०५	१.२३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

२.२९ घरमा भएका तलाअनुसार घरको संख्या (प्रतिशत)

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा भुँइतलालाई पहिलो तला अर्थात १ तला मानेर गणना गरिएको थियो।

तालिका नं. २.३३ तलाअनुसार घरको संख्या

क्षेत्र	जम्मा घर/ संरचना संख्या	तला अनुसार घरको संख्या (प्रतिशत)					उल्लेख नगरेका
		१ तले	२ तले	३ तले	४+ तले		
नेपाल	७५५२०६६	५९.८२	२८.७८	९.१७	१.९५	०.२८	
लुम्बिनी	१२९२६७६	६३.१५	२८.२२	७.८७	०.४९	०.२७	
दाङ	१८३९२६	५५.६०	३९.२७	४.७२	०.३२	०.०९	
बंगलाचुली गा.पा.	६१९९	६३.३७	३६.२०	०.३९	०.०५	०.००	
घोराही उ.म.न.पा.	५२०२८	५०.४३	४२.१७	६.९४	०.३८	०.०९	
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	५१८३१	४८.४९	४३.२१	७.७९	०.५०	०.०२	
शान्तिनगर गा.पा.	८१९१	३२.५७	६६.८१	०.१६	०.०४	०.४३	
बबई गा.पा.	८७१५	३७.३८	६२.०३	०.४३	०.१४	०.०२	
दंगीशरण गा.पा.	७५५२	२७.८७	७१.३९	०.६०	०.१४	०.००	
लमही न.पा.	१४९६८	७०.३६	२६.०१	३.१६	०.४१	०.०६	
राप्ती गा.पा.	१४४१२	७६.०५	२१.५२	२.१५	०.२२	०.०६	
गढवा गा.पा.	१२५४५	८८.०२	१०.९८	०.४९	०.१०	०.४२	
राजपुर गा.पा.	७८८५	८२.६९	१६.३१	०.९१	०.०६	०.०३	

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

खण्ड-३ शैक्षिक तथ्याङ्क

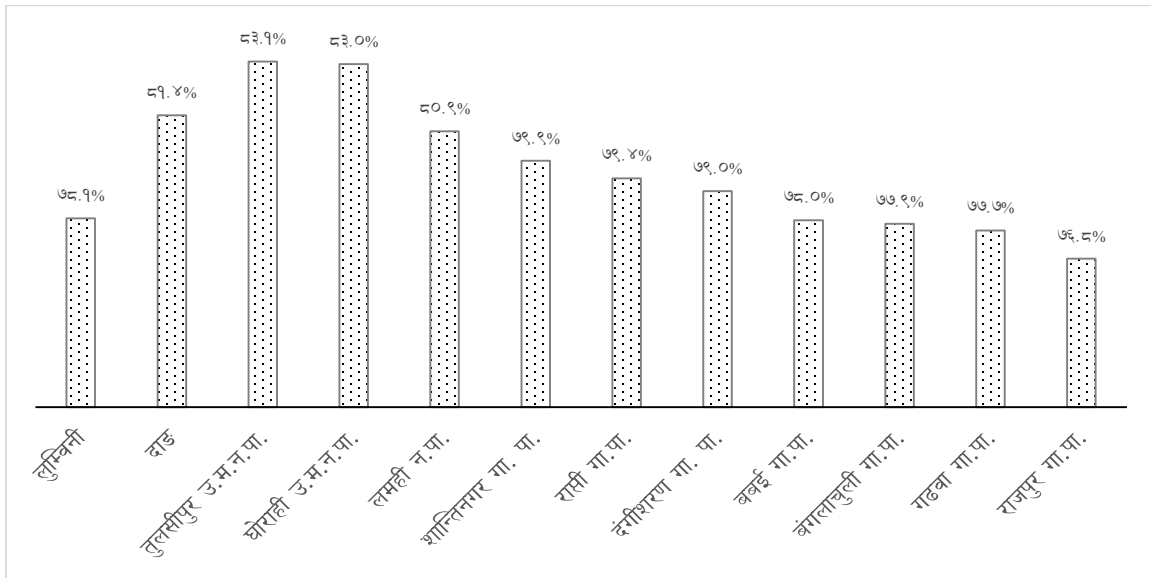
३.१ पाँच वर्ष वा सोभन्दा माथिको साक्षरता स्थिति

तालिका नं. ३.१ पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्याको साक्षरता स्थिति

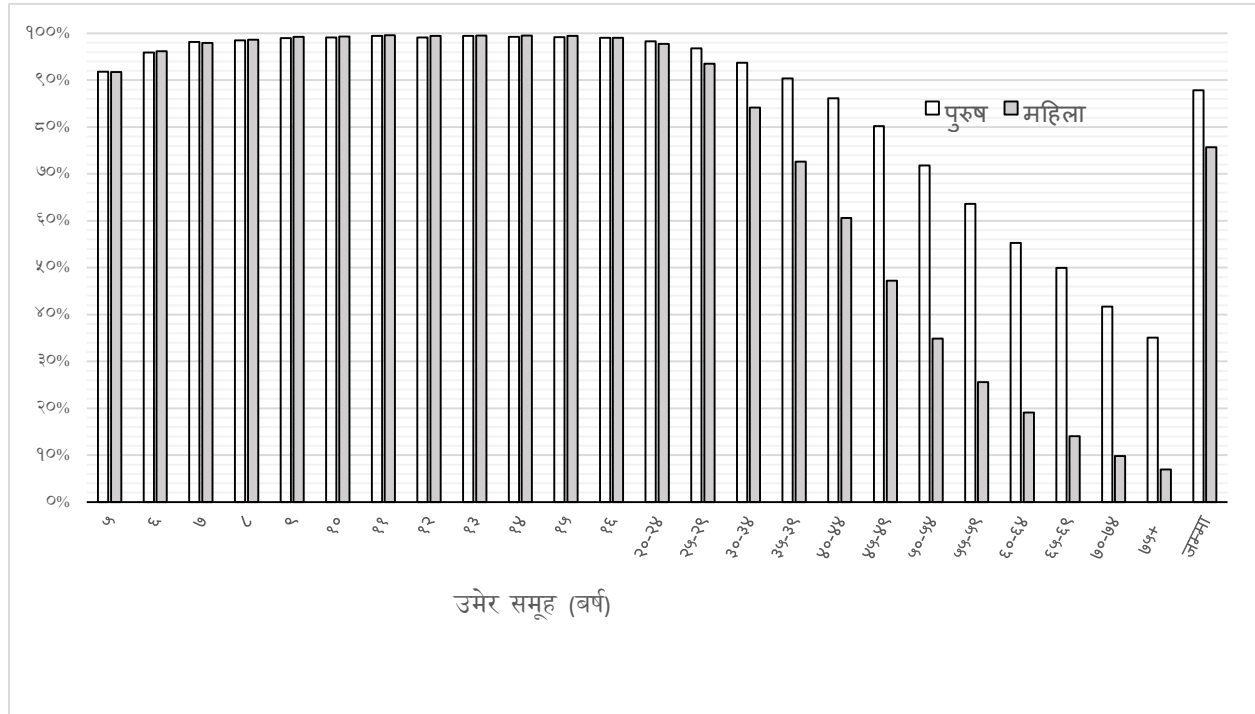
क्षेत्र	जम्मा	पढ्न र लेख्न सक्ने	पढ्न मात्र सक्ने	पढ्न लेख्न नसक्ने	उल्लेख नगरेका	साक्षरता दर
लुम्बिनी	४६८२२३७	३६५५९३३	२५२३३	९९८७५१	२३२०	७८.०८
दाङ	६२१६५७	५०६०२८	२१६४	११३१९८	२६७	८१.४०
बंगलाचुली गा.पा.	१९८९६	१५५०१	१७१	४२०९	१५	७७.९१
घोराही उ.म.न.पा.	१८४९४९	१५३५९१	६५०	३०६५५	५३	८३.०५
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	१६५८४३	१३७८७४	४६५	२७४१०	९४	८३.१४
शान्तिनगर गा.पा.	२५३६०	२०२७२	१२६	४९५५	७	७९.९४
बबई गा.पा.	२८११०	२१९३०	७७	६०९४	९	७८.०१
दंगीशरण गा.पा.	२१८६३	१७२६३	४४	४५४९	७	७८.९६
लमही न.पा.	५४७५९	४४२९१	१८१	१०२७४	१३	८०.८८
राप्ती गा.पा.	४८१९७	३८२५६	२२३	९६८०	३८	७९.३७
गढवा गा.पा.	४२२२३	३२८०३	१६२	९२४७	११	७७.६९
राजपुर गा.पा.	२५८४१	१९८४१	६४	५९२४	१२	७६.७८
संस्थागत	४६१६	४४०६	१	२०१	८	९५.४५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

चित्र नं ३.१ पाँच वर्ष वा सो भन्दा माथिको साक्षरता दर

चित्र नं ३.२ उमेर समूह र लिंगानुसार दाङ जिल्लाको साक्षरता दर

३.२ पाँच वर्ष देखि पच्चीस वर्ष उमेर समूहको जनसंख्याको हाल विद्यालय अध्ययनको अवस्था

तालिका नं. ३.२ पाँच वर्षदेखि पच्चीस वर्ष उमेर समूहका जनसंख्याको हाल विद्यालय अध्ययनको अवस्था

क्षेत्र	५-२५ वर्ष उमेर समूहको जम्मा जनसंख्या	हाल विद्यालय गइरहेका	विगतमा गएका तर हाल विद्यालय नगइरहेका	कहिल्यै विद्यालय नगएका	उल्लेख नगरेका	कहिल्यै विद्यालय नगएका प्रतिशत
लुम्बिनी	१७३७७००	१२०३६९०	४३४३३८	९७९६७	२५०५	५.६%
दाङ	२२०८४७	१५९७३०	५६७६०	४०६४	२९३	१.८%
बंगलाचुली गा.पा.	९७९४	६८५५	२५६९	२८३	१५	२.९%
घोराही उ.म.न.पा.	६३४४२	४६६९३	१५६२०	११३४	७५	१.८%
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	५५९०९	४२५५३	१२४२५	८४९	९०	१.५%
शान्तिनगर गा.पा.	९०३०	६५७५	२३३९	११०	१४	१.२%
बबई गा.पा.	११२२८	७८६९	३१९३	१६३	११	१.५%
दंगीशरण गा.पा.	७४५८	५२२४	२१३९	९९	४	१.२%
लमही न.पा.	१८४८९	१३०८४	५०७३	३१७	१५	१.७%
राप्ती गा.पा.	१७२०९	१२३४७	४५०७	३२८	२७	१.९%
गढवा गा.पा.	१५९१५	१०६५९	४८०७	४२९	२०	२.७%
राजपुर गा.पा.	११४५४	७३५५	३७३९	३४६	१४	३.०%
संस्थागत	९९९	६०४	३६५	२२	८	२.२%

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

३.३ उत्तीर्ण गरेको कक्षा वा तहअनुसारको जनसंख्या

तालिका नं. ३.३ उत्तीर्ण गरेको कक्षा वा तहअनुसारको जनसंख्या

क्षेत्र	जम्मा	नर्सरी/के.जि	प्राथमिक	निम्न माध्यमिक	माध्यमिक	एस एल सि वा सो सरह	दश जोड दुई वा सो सरह	स्नातक	स्नातकोत्तर	अन्य	तह नखुलेको	उल्लेख नगरेका	एस एल सि वा सो सरहभन्दा माथि
लुम्बिनी	३६७४२३१	१७५०१७	११५३९२२	७९८१५३	५६९२७०	२९७७५	३९१५४९	११६१७६	५०७७४	३५७०	८४५१०	३३४९५	२३.३%
दाङ	५०५३७४	२१४३३	१४७३१६	११२८७२	८४९६५	४०२५५	५७६७४	१७३१८	७५८७	४८९	१०६२४	४८४१	२४.३%
बंगलाचुली गा.पा.	१५५४६	६९४	७४४५	३७६३	१५८२	४९२	५७४	१४६	५२	२	७४२	५४	८.१%
घोराही उ.म.न.पा.	१५३४७०	६६०४	४२५९२	३२८५२	२५४८६	१२७०९	१९५०६	६७७७	३०१२	२९४	२२९०	१३४८	२७.४%
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	१३७८८४	५८९९	३६५१५	२९८७२	२३४३४	१२८१९	१७९५३	५३०४	२२००	१०८	२८१६	९६४	२७.८%
शान्तिनगर गा.पा.	२०३१०	८२१	६०७०	४५०७	४१५५	१४०७	२१४५	४५५	१३६	२०	३९९	१९५	२०.४%
बबई गा.पा.	२१९५७	१०६२	६९२०	५२५८	४०९५	१३२३	२१३३	३७५	१२५	३	४५१	२१२	१८.०%
दंगीशरण गा.पा.	१७०८३	६८२	४९५४	४०५३	३५१०	१३६२	१६०८	३१४	१०६	३	३६५	१२६	१९.८%
लमही न.पा.	४३९२०	१७५४	१२१०६	९८१४	७०९३	३६८१	४८६२	१६४१	८६१	३९	१४८३	५८६	२५.१%
राप्ती गा.पा.	३८३४६	१६१४	११८६८	८५०१	६३५३	२७४४	४१२८	१०३५	५६४	५	८६६	६६८	२२.१%
गढवा गा.पा.	३२६१३	१५३४	१०५२६	७९४४	५३८८	१९५९	२८५६	७६९	३०९	११	८९२	४२५	१८.१%
राजपुर गा.पा.	१९८३१	७४६	७६७२	५२६८	३३१८	७४८	११९५	२३३	९२	३	३१५	२४१	११.४%
संस्थागत	४४१४	२३	६४८	१०४०	५५१	१०११	७४	२६९	१३०	१	५	२२	४८.१%

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

३.४ अध्ययनको क्षेत्र अनुसार जनसंख्या

तालिका नं. ३.४ अध्ययन गरेको क्षेत्रअनुसार जनसंख्या

क्षेत्र	जम्मा	मानविकी तथा समाजशास्त्र	व्यस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य तथा चिकित्सा शास्त्र	इन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशुविज्ञान/ पशुनिकित्सा/ मत्स्यपालन	कम्प्युटर/सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नगरेका
लुम्बिनी	५५८४९९	५३८८७	१७३१९५	२०४६९८	३७०४६	२२८९८	११२९७	३४०१	४८२३	१४५४	१३२०	४८२६	१०१६१	२९४९३
दाङ	८२५७९	७५६७	२४८८७	३०३७०	६१५६	३१५७	१७४९	५९३	९९०	२४३	२३५	८१४	१३०२	४५१६

क्षेत्र	जम्मा	मानविकी तथा समाजशास्त्र	व्यस्थापन	शिक्षा	विज्ञान तथा प्रविधि	स्वास्थ्य तथा चिकित्सा शास्त्र	इन्जिनियरिङ्ग	कानून	कृषि	वन	पशुविज्ञान/ पशुनिकित्सा/ मत्स्यपालन	कम्प्यूटर /सूचना प्रविधि	अन्य	उल्लेख नगरेका
बंगलाचुली गा.पा.	७७२	५६	९५	५०६	१५	१८	५	३	५	६	३	३	६	५१
घोराही उ.म.न.पा.	२९२९५	२७२४	९९४७	९७९९	२३६१	११६१	७३४	२४६	२८१	७२	६२	३१३	३८८	१२८७
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	२५४५७	२३०४	७५७०	८७७५	२२५२	११९१	४५२	२२६	२७६	८७	७०	३२७	५८९	१३३८
शान्तिनगर गा.पा.	२७३६	१८७	५४२	१४५२	१३७	७७	३६	१७	७८	१०	९	१६	२३	१५२
बबई गा.पा.	२६३३	१६२	३८२	१५८९	१४१	९६	२५	१८	२९	६	८	३१	५५	९१
दंगीशरण गा.पा.	२०२८	१५१	४२८	८८२	१२०	७६	१९	२३	२१	४	१०	२८	३७	२२९
लमही न.पा.	७३६४	६९०	२६६३	२६१७	४३९	२२८	१३७	२४	९२	२२	१८	३६	७०	३२८
राप्ती गा.पा.	५७२७	५३७	१६०६	२२२७	३१९	१६२	१४६	१४	१०१	२४	२९	२७	२८	५०७
गढवा गा.पा.	३९३४	४४६	१०६८	१५५३	१९२	१०९	३७	१३	८१	५	१५	१०	६५	३४०
राजपुर गा.पा.	१५२०	१२१	३३३	७७६	४९	२१	१९	६	९	४	५	५	१२	१६०
संस्थागत	१११३	१८९	२५३	२७४	१३१	१८	१३९	३	१७	३	६	१८	२९	३३

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

३.५ प्राविधिक तथा ब्यावसायिक शिक्षा तालिमसम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ३.५ प्राविधिक तथा ब्यावसायिक शिक्षा तालिम लिएको जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

क्षेत्र	जम्मा घर परिवार संख्या (संस्थागत बाहेक)	१८ वर्ष र सोभन्दा माथिको जनसंख्या	परिवारमा कम्तिमा एकजना सदस्यले प्राविधिक तथा ब्यावसायिक शिक्षा/तालिम लिएका परिवार		प्राविधिक तथा ब्यावसायिक शिक्षा/तालिम लिएका	
			संख्या	प्रतिशत	जनसंख्या	प्रतिशत
नेपाल	६६६०८४१	१९०७५२२४	८३६१२७	१२.५५	१०८१६४६	५.६७
लुम्बिनी	११४१३४५	३३०६४८८	१३८५४०	१२.१४	१८१५५०	५.४९
दाङ	१६२२६६	४४४७४६	१६५६२	१०.२१	२१९८६	४.९४
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	१२४१३	२७९	५.४३	३४१	२.७५
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	१३४०१०	४७८०	९.६१	६२७६	४.६८
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	११९७६४	४७६१	१०.३५	६२५४	५.२२
शान्तिनगर गा.पा.	६९१९	१८२०२	४५६	६.५९	५७९	३.१८
बबई गा.पा.	७५२७	१९५८५	७७८	१०.३४	९९८	५.१
दंगीशरण गा.पा.	५८२५	१६२१९	३९५	६.७८	४६९	२.८९
लमही न.पा.	१३४५८	४०६६४	१३०५	९.७	१५६९	३.८६
राप्ती गा.पा.	११८२६	३४८९९	२७६३	२३.३६	४२६८	१२.२३
गढवा गा.पा.	९९६४	३०९५९	७९४	७.९७	९५२	३.०८
राजपुर गा.पा.	५८२९	१८०३१	२५१	४.३१	२८०	१.५५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

३.६ शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

तालिका नं. ३.६ दाङ जिल्लाका शैक्षिक संस्थाहरूको शैक्षिक सत्र २०७९को विवरण

क्र सं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	४१२	
२	संस्थागत विद्यालय	२४१	
३	धार्मिक विद्यालय	१४	
४	शिशु स्याहार/बाल विकास केन्द्र	५८९	सामुदायिक विद्यालयतर्फ सञ्चालनमा रहेका
५	आधारभूत विद्यालय	३०६	सामुदायिक विद्यालयतर्फ सञ्चालनमा रहेका
६	माध्यमिक विद्यालय	१०६	सामुदायिक विद्यालयतर्फ सञ्चालनमा रहेका
७	मदरसा	१३	
८	आश्रम/गुरुकुल	१	
९	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	३२	२ वटा निष्क्रिय
१०	प्राविधिक शिक्षालय	२	कृष्णसेन बहुप्राविधिक शिक्षालय र राप्ती प्राविधिक शिक्षालय
११	कलेज/ क्याम्पस	२८	
१२	विश्व विद्यालय/शैक्षिक प्रतिष्ठान	२	संस्कृत विश्वविद्यालय र राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान
१३	सार्वजनिक पुस्तकालय/वाचनालय	२	

स्रोत: जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय इकाई, दाङ

३.७ शैक्षिक सूचकहरू

तालिका नं. ३.७ दाङ जिल्लाको शैक्षिक सत्र २०७९ का शैक्षिक सूचकहरू

सि नं	सूचकहरू	छात्रा	छात्र	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कुल भर्ना दर	८६.३	१०७.८	९६.८
२	पूर्व प्राथमिक शिक्षाको अनुभवसहित कक्षा १ मा नव-प्रवेशीको प्रतिशत	९८.७	९५.६	९७.१
३	कक्षा १ मा कूल प्रवेश दर (GIR)	१२६.५	१२९.८	१२८.२
४	कक्षा १ मा खुद प्रवेश दर (NIR)	९४.८	९२.८	९३.८
५	आधारभूत तहमा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	१२४	१२६.२	१२५.१
६	आधारभूत तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	९७.५	९७.४	९७
७	कक्षा १-८ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समतासूचकाङ्क (GPI)			१:१.०४
८	कक्षा ८ मा टिकाउ दर (Survival Rate to Grade 8)			८१.५
९	आधारभूत तहको शिक्षा पूरा गर्नेको दर (Competition Rate)			७८.५
१०	विद्यालयवाहिर रहेका ५-१२ वर्ष उमेर समूहका बाल बालिकाको प्रतिशत			२.९%
११	कक्षा ९ र १० मा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	१००.८	१०८.२	१०४.३
१२	कक्षा ९ -१२ को खुद भर्ना दर (NER)	४७	३७.४	४२
१३	माध्यमिक तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	६३.९	५९.४	६१.६
१४	कक्षा ९-१२ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समतासूचकाङ्क (GPI)			१:१.२०
१५	विद्यालय छोड्ने दर (Drop Out Rate)	३	३.१	३.१

स्रोत: जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय इकाई, दाङ

तालिका नं. ३.८ शैक्षिक सत्र २०७९ का दाङ जिल्लाको शिक्षा सम्वन्धी अन्य केही सूचकहरू

सि नं	सूचकहरू	मान	कैफियत
१	आधारभूत तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	१:३२	कक्षा १-८ सम्म
२	माध्यमिक तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	१:६५	
३	आधारभूत तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	४० प्रतिशत	
४	माध्यमिक तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	२० प्रतिशत	
५	पेशागत तालिम प्राप्त गरेका शिक्षक संख्या	२४३९	
६	इन्टरनेट सुविधा पुगेका विद्यालय प्रतिशत	२८ प्रतिशत	
७	माध्यमिक शिक्षामा प्राविधिक विषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको अनुपात	१:१०	

स्रोत: जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय इकाई, दाङ

३.८ दाङ जिल्लाका विद्यालयको किसिम तथा तहअनुसार शैक्षिक सत्र २०७९ विद्यार्थी विवरण

तालिका नं. ३.९ दाङ जिल्ला स्थित विद्यालयहरूको किसिम तथा तहअनुसार विद्यार्थी विवरण

सिनं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५सम्म	१९४६२	१९१३३	१७५६८	२३०७४	
२	६-८ सम्म	१४२३०	१३१३०	८००४	१०३६८	
३	९-१० सम्म	१००३८	८४९४	४४९३	५४३०	
४	११-१२ सम्म	५६४३	४४७१	१५९०	१५४९	
	जम्मा	४९३७३	४५२२८	३१६५५	४०७२१	

स्रोत: जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय इकाई, दाङ

३.९ तहगत रूपमा दाङ जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

तालिका नं. ३.१० दाङ जिल्लाका सामुदायिक विद्यालयहरूको तहगत रूपमा शैक्षिक सत्र २०७९ शिक्षक संख्या

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत			कैफियत
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	
प्रा वि	महिला	४४२/७९८	४०२	४०	२८७	प्राविधिक धार बाहेक
	पुरुष		७५०	४८	१६८	
नि मा वि	महिला	७०/२०८	६९	१	६२	
	पुरुष		२०६	२	७२	
मा वि	महिला	३२/१९०	३१	१	१५	
	पुरुष		१८४	४	४१	
उ मा वि	महिला	२६	-	-	११	
	पुरुष		-	२६	४०	
जम्मा		१७६६	१६४२		१४८१	

स्रोत: जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय इकाई, दाङ

३.१० प्राविधिक धारतर्फ कक्षा नौ देखि बाह्रको कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयको शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण

तालिका नं. ३.११ दाङ जिल्लामा प्राविधिक धारतर्फ कक्षा नौ देखि बाह्रको कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयको विवरण

सि न	विद्यालय वा कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	तह	विद्यार्थी संख्या
१	जनकल्याण मा वि पदमपुर	बबई गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	१२३
२	सुधा मा वि झेलेटा	बंगलाचुली गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	१२५
३	सिद्धपृथ्वी जनता मा वि श्रीगाउँ	दंगीशरण गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	७८
४	सरस्वती मा वि विद्यानगर गोबरडिहा	गढवा गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	८९
५	पदमोदय पब्लिक नमूना मा वि घोराही	घोराही उमनपा	कम्प्युटर	९-१२	१३८
६	गोरक्ष रत्ननाथ मा वि चौघेरा	घोराही उ.म.न.पा.	पशुविज्ञान	९-१२	११७
७	साधारण मा वि गंगदी	राजपुर गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	६७
८	सर्वोदय मा वि सिसहनिया	राप्ती गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	७३
९	वी.पी. कोइराला मा वि बयाले	शान्तिनगर गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	१८६
१०	जनकल्याण मा वि सिम सुन्दरपुर	शान्तिनगर गा. पा.	बाली विज्ञान	९-१२	१८६
११	मा वि तुलसीपुर सेन्टर	तुलसीपुर उ.म.न.पा.	इलेक्ट्रिकल	९-१२	१९०

स्रोत: जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय इकाई, दाङ

खण्ड-४ स्वास्थ्य तथ्याङ्क

४.१ स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण

दाङ जिल्लामा राप्ति स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान घोराही दाङले शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै चिकित्सा सेवा पुन्याउँदै आएको छ। लुम्बिनी प्रदेश सरकार मातहतमा राप्ति प्रादेशिक अस्पताल तुलासिपुर, प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय विजौरी र राप्ति आयुर्वेद चिकित्सालय दाङ रहेका छन् भने स्थानीय तहमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरू सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार छ।

तालिका नं. ४.१ दाङ जिल्लाको स्थानीय तहमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको आ.व.२०७९/८० को विवरण

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सरकारी अस्पताल	६	
२	निजी अस्पताल/नर्सिङ होम	११	
३	आयुर्वेद केन्द्र	२	
४	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	२	
५	स्वास्थ्य चौकी	३६	
६	शहरी/नगर स्वास्थ्य केन्द्र	३३	
७	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	३२	
८	ग्रामीण स्वास्थ्य केन्द्र	१३	
९	प्रसुति सेवा केन्द्र	४०	
१०	आरोग्य केन्द्र	६	
११	निदान केन्द्र (Diagnostic Center)	२५	
१२	निजी क्लिनिक/औषधि पसल	६५	
१३	एम्बुलेन्स	७७	

स्रोत: स्वास्थ्य कार्यालय, दाङ

४.२ स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण

तालिका नं. ४.२ दाङ जिल्लाका स्थानीयतहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत जनशक्ति विवरण

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्वीकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या	७	६
२	नर्सिङ स्टाफ	११२	१४७
३	पारामेडिकसको संख्या	२०५	२५८
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	९	२
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	---	---
६	महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका		९३१

स्रोत: स्वास्थ्य कार्यालय, दाङ

४.३ स्वास्थ्य सूचकहरू

तालिका नं. ४.३ दाङ जिल्लाका केही प्रमुख स्वास्थ्य सूचकहरू

सि नं	सूचकहरू	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भ जाँच गराएका गर्भवति महिलाहरूको प्रतिशत	७२९३ (५१%)	७९२२ (६६%)	९१३५ (७९%)

सि नं	सुचकहरू	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
२	दक्ष स्वास्थ्य कर्मिवाट स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुति भएका महिलाहरूको प्रतिशत	६०%	६५%	९७२० (५९%)
३	फोरसेफ/भ्याकुमको सहायताले प्रसुति भएका महिलाहरूको संख्या	२७५	१८७	१७८
४	शल्यक्रिया मार्फत प्रसुति भएका महिलाहरूको संख्या	१२४९	१२४४	२०६८
५	मृत जन्म संख्या (Number of Still Births)	९३	११९	९६
६	मातृ मृत्यु संख्या (Maternal death due to complication of Pregnancy)	०	१	४
७	सुरक्षित गर्भपतन सेवा पाएका महिलाहरूको संख्या (Surgical & Medical)			२१०४
८	गर्भवति महिलामध्ये पि एम टि सि टि सेवा पाएका महिलाहरूको संख्या	१२८२९	१०१५२	१३४८७
९	प्रसुति भएका २० वर्ष मुनिका किशोरीहरूको संख्या			१४४२
१०	हाल परिवार नियोजनका आधुनिक साधनहरू प्रयोग गरिरहेका प्रजनन् उमेर समूहका विवाहित महिलाहरूको संख्या	३९२४७	३८९३७	३७४२१
११	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने गर्भवति महिलाहरूको संख्या	७६८७	७६८३	७८५६
१२	जन्मदा २.५ के.जी.भन्दा कम तौल भएका बालबालिकाहरूको संख्या	६९७	६६५	९७६
१३	तौल अनुगमन गरिएका बच्चाहरूको प्रतिशत	६४%	९९%	७५%
१४	कुपोषित बालबालिकाहरूको संख्या	४८१	९९१	५२५
१५	डी. पी. टी./हेप बी./हिव तेस्रो प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको प्रतिशत	१२६९३ (९१%)	११६७७ (१०१%)	११६०६ (१०२%)
१६	दादुरा/रुवेला खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	१२४८५ (९४%)	११९१४ (१०३%)	१०८६२ (९१%)
१७	पोलियो (OPV) खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	१२६८६	११६५१	११५९९
१८	जे.ई. खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	१२३४७ (९७%)	११८८१ (१०३%)	११२२३ (९८%)
१९	तोकिए बमोजिमका सबै खोप पाउने बालबालिकाहरूको संख्या		६७६५	९२९५
२०	कोभिड विरुद्धको खोप प्राप्त गर्ने व्यक्तिको संख्या		३६००८	६५७२१३
२१	वि सि जी भर्सेज मिजल्स ड्रपआउट रेट	०.०४	-२.९८	७.३६
२२	निमोनियाबाट संक्रमित ५ वर्षमुनिका बालबालिकाहरूको संख्या (New Cases)	१०४०	१६३१	१५५९
२३	झाडा पखाला भएका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या (New Cases)	५४६५	४६५४	५३९५
२४	कुष्ठरोगबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या (New Cases)	१७	२२	२६
२५	क्षयरोगबाट संक्रमित व्यक्तिहरूको संख्या (New Smear Positive Case registered)	४९७	७१९	६६७
२६	हात्तिपाइले रोग (New Cases)			
२७	औलो रोगबाट संक्रमित विरामीको संख्या (Imported & endogenous)	४	६	५
२८	कालाजारबाट संक्रमण भएका विरामीको संख्या (New Cases)	२	१	१
२९	डेङ्गीबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या (New Cases)	१५	६	२४०५

स्रोत: स्वास्थ्य कार्यालय, दाङ

४.४ प्रमुख रोग तथा विमारहरु

तालिका नं. ४.४ दाङ जिल्लामा आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा देखिएका प्रमुख रोग तथा विमारहरु

सि नं	रोग/विमार (Disease / Morbidity)	विरामी संख्या
१	Gastritis	३३१८५
२	Upper Respiratory Tract Infection	२९८११
३	Headache	२३४२५
४	Fever	२१३९१
५	Hypertension	१७९९०
६	Cough	१६४१५
७	Conjunctivitis	१६३०५
८	Infectious Diarrhoea	१६०२५
९	Lower Respiratory Tract Infection	१४८८०
१०	Fungal Infection- Skin disease	१४८२४

स्रोत: स्वास्थ्य कार्यालय, दाङ

खण्ड-५ आर्थिक क्रियाकलाप र रोजगारी

५.१ राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५ अनुसार जिल्लामा रहेका प्रतिष्ठानको संख्या र संलग्न जनशक्ति

तालिका नं. ५.१ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लामा रहेका प्रतिष्ठान संख्या र संलग्न व्यक्ति

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	जम्मा प्रतिष्ठान संख्या	संलग्न जनशक्ति		
			जम्मा	पुरुष	महिला
१	बंगलाचुली गाउँपालिका	३८७	१,०१३	५७९	४३४
२	घोराही उप-महानगरपालिका	५,२१९	१७,८४६	१०,६७३	७,१७३
३	तुलसीपुर उप-महानगरपालिका	३,६८८	१२,१५७	७,७५१	४,४०६
४	शान्तिनगर गाउँपालिका	४७४	१,२१६	७०४	५१२
५	बबई गाउँपालिका	५०४	१,२८८	७३२	५५६
६	दंगीशरण गाउँपालिका	३६०	९८३	५७४	४०९
७	लमही नगरपालिका	१,३४३	५,१३३	३,०८४	२,०४९
८	राप्ती गाउँपालिका	१,२१८	४,५६४	२,६५२	१,९१२
९	गढवा गाउँपालिका	९०५	२,५१३	१,५८४	९२९
१०	राजपुर गाउँपालिका	३२३	८८५	५१४	३७१
	जम्मा	१४,४२१	४७,५९८	२८,८४७	१८,७५१

स्रोत: राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.२ आर्थिक गणना,२०७५ अनुसार दाङ जिल्लाको नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार प्रतिष्ठान संख्या

तालिका नं. ५.२ नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठान संख्या

नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण	प्रतिष्ठान संख्या										
	बंगलाचुली गा.पा.	घोराही उ.म.न.पा.	तुलसीपुर उ.म.न.पा.	शान्तिनगर गा.पा.	बबई गा.पा.	दंगीशरण गा.पा.	लमही गा.पा.	राप्ती गा.पा.	गढवा गा.पा.	राजपुर गा.पा.	जम्मा
कुल प्रतिष्ठान संख्या	३८७	५,२१९	३,६८८	४७४	५०४	३६०	१,३४३	१,२१८	९०५	३२३	१४४२१
कृषि,वन तथा माछापालन	२०	१७,८४६	५२	१२	६	८	२९	३६	१४	१८	१८०४१
औद्योगिक उत्पादन	३२	६२	३९९	५०	६८	३४	१६८	१३६	१०६	३६	१०९१
खानी तथा उत्खनन, विद्युत, ग्याँस तथा पानी आपूर्ति र निर्माण	१	२४०	५	३	-	३	६	८	१८	२	२८६
थोक तथा खुद्रा व्यापार	२१२	६१४	२,३३६	३०६	३०९	२३१	७०४	७२३	५२१	१८१	६१३७
यातायात तथा भण्डारण, सूचना तथा संचार	१	२,५६३	९	१	१	२	१३	३	३	१	२५९७
आवास तथा भोजन सवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	४८	१९	४५३	४२	४५	२४	२२३	१४६	१०७	२१	११२८
वित्तीय तथा बीमा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	५	१२६	२७	८	१२	५	४०	२६	२५	४	२७८
शिक्षा	३६	३,११६	१२३	२७	३०	२४	५२	३६	३६	३९	३५१९
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	१३	६,८००	६८	१३	१५	१३	२८	२०	१७	१०	६९९७
घरजग्गा, पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक, प्रशासनिक, कला, मनोरंजन तथा अन्य सेवाका क्रियाकलापहरू	१९	३१	२१६	१२	१८	१६	८०	८४	५८	११	५४५

स्रोत: राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.३ आर्थिक गणना,२०७५ अनुसार नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण अनुसार दाङ जिल्लामा रहेका प्रतिष्ठामा संलग्न व्यक्तिको संख्या

तालिका नं. ५.३ दाङ जिल्लाको नेपालस्तरीय औद्योगिक वर्गीकरणअनुसार संलग्न व्यक्तिको संख्या

नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण	प्रतिष्ठान संख्या										
	बंगलाचुली गा.पा.	घोराही उ.म.न.पा.	तुलसीपुर उ.म.न.पा.	शान्तिनगर गा.पा.	बबई गा.पा.	दंगीशरण गा.पा.	लमही गा.पा.	राप्ती गा.पा.	गढवा गा.पा.	राजपुर गा.पा.	जम्मा
कुल संलग्न व्यक्तिको संख्या	१,०१३	१७,८४६	१२,१५७	१,२१६	१,२८८	९८३	५,१३३	४,५६४	२,५१३	८८५	४७,५९८

नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण	प्रतिष्ठान संख्या										
	बंगलाचुली गा.पा.	घोराही उ.म.न.पा.	तुलसीपुर उ.म.न.पा.	शान्तिनगर गा.पा.	बबई गा.पा.	दंगीशरण गा.पा.	लमही गा.पा.	राप्ती गा.पा.	गढवा गा.पा.	राजपुर गा.पा.	जम्मा
कृषि, वन तथा माछापालन	३५	२४०	२२६	३१	१६	४९	१८५	१०१	३५	३३	९५१
औद्योगिक उत्पादन	६४	२,५६३	२,५०१	११५	१४९	६५	१,१८३	३२१	२४२	६७	७,२७०
खानी तथा उत्खनन, विद्युत, ग्याँस तथा पानी आपूर्ति र निर्माण	१	१२६	७४	१४	-	४	८७	१,५६४	२४६	३७	२,१५३
थोक तथा खुद्रा व्यापार	४२६	६,८००	५,०७६	५००	५४०	३९०	१,६२३	१,२८३	८७४	३१७	१७,८२९
यातायात तथा भण्डारण, सूचना तथा संचार	२	२०९	७४	४	५	६	८५	११	२३	३	४२२
आवास तथा भोजन सेवा सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	१०१	२,०३६	१,०८४	७५	९३	३९	५८०	३२०	२८२	३९	४,६४९
वित्तीय तथा विमासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	२०	१,५९७	१९५	२३	५२	२८	२३५	१४१	११५	१४	२,४२०
शिक्षा	२८६	२,९२५	२,१२८	३९९	३७६	२९५	७६७	६४१	५०८	३१२	८,६३७
मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यका क्रियाकलापहरू	४९	५८९	३८३	३७	२८	७९	२०४	५९	७१	४०	१,५३९
घरजग्गा, पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक, प्रशासनिक, कला, मनोरंजन तथा अन्य सेवाका क्रियाकलापहरू	२९	७६१	४१६	१८	२९	२८	१८४	१२३	११७	२३	१,७२८

स्रोत: राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.४ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठानहरूको दर्ता अवस्था तथा संलग्न जनशक्ति सम्बन्धी विवरण प्रतिष्ठानमा संलग्न जनशक्तिको आकार अनुसार हेर्दा अधिकांश (करिव ९६ प्रतिशत) उद्योगहरूमा एक देखि नौ जना जनशक्ति संलग्न भएका पाइएको छ। १ जना मात्र व्यक्ति संलग्न रहेका उद्योगहरू २८.३ प्रतिशत, २ जना मात्र व्यक्ति संलग्न रहेका उद्योगहरू ४३.८ प्रतिशत, ३-९ जना व्यक्ति संलग्न रहेका उद्योगहरू २३.८ प्रतिशत, १० जना भन्दा बढी व्यक्ति संलग्न रहेका उद्योगहरू ४ प्रतिशत रहेका छन्। त्यसै गरी उद्योगमा संलग्न जनशक्ति र उद्योग दर्ता सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ५.४ दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठानहरूको दर्ता अवस्था तथा संलग्न जनशक्ति सम्बन्धी विवरण

सि न	विवरण	संख्या	प्रतिशत
१	जम्मा प्रतिष्ठान संख्या	१४४२१	१००.०%
२	जम्मा संलग्न जनशक्ति	४७,५९८	
३	संलग्न महिला	१८,७५१	३९.४%
४	संलग्न पुरुष	२८,८४७	६०.६%
५	प्रति प्रतिष्ठान संलग्न औषत जनशक्ति संख्या	३.३	
६	लैङ्गिक अनुपात	१५४	

स्रोत: राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.५ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तह अनुसार प्रतिष्ठानहरू र संलग्न जनशक्ति

तालिका नं. ५.५ दाङ जिल्लाका स्थानीय तह अनुसार प्रतिष्ठानहरू र संलग्न जनशक्ति

सि नं	आर्थिक क्रियाकलापका क्षेत्र	प्रतिष्ठान संख्या	जम्मा जनशक्ति
१	कृषि, वन तथा मत्स्य (A)	२५७	९५१
२	औद्योगिक उत्पादन (C)	१,६४३	७,२७०
३	खानी तथा उत्खनन, विद्युत, ग्याँस तथा पानी आपूर्ति र निर्माण (B+D+E+F)	६५	२,१५३
४	थोक तथा खुद्रा व्यापार, मोटर गाडी र मोटरसाईकलको मर्मत (G)	८,६३९	१७,८२९
५	यातायात तथा गोदाम र सूचना तथा संचार (H+J)	६५	४२२
६	आवास, सुविधा तथा खाना व्यवस्था (I)	१,८५२	४,६४९
७	वित्तीय तथा बीमा (K)	२११	२,४२०
८	शिक्षा (P)	५६२	८,६३७
९	मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य (Q)	२६६	१,५३९
१०	घरजग्गा, पेशागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक, प्रशासनिक, कला, मनोरंजन तथा अन्य सेवाका क्रियाकलापहरू (L+M+N+R+S)	८६१	१,७२८
	जम्मा	१४४२१	४७,५९८

स्रोत: राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.६ आर्थिक गणना, २०७५ अनुसार दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठान/व्यवसाय स्थलको प्रकार

तालिका नं. ५.६ दाङ जिल्लाका प्रतिष्ठान/व्यवसाय स्थलको प्रकार

सि नं	प्रतिष्ठान/व्यवसाय स्थलको प्रकार	प्रतिष्ठानको संख्या	प्रतिशत
१	सडक व्यवसाय	१९२	१.३%
२	आफू वसेकै भवनमा संचालित व्यवसाय	७२०२	४९.९%
३	व्यावसायिक भवन	५,३७६	३७.३%
४	परम्परागत बजार	४४६	३.१%
५	आधुनिक व्यावसायिक भवन	१७९	१.२%
६	ठूला कम्पाउण्ड रहेका व्यावसायिक भवन	९७३	६.७%
७	अन्य (थाहा नभएका, नखुलेका आदि)	५३	०.४%
७	जम्मा संख्या	१४,४२१	१००.०%

स्रोत: राष्ट्रिय आर्थिक गणना २०७५, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.७ दश वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरको जनसंख्याको आर्थिक सक्रियताको स्थिति

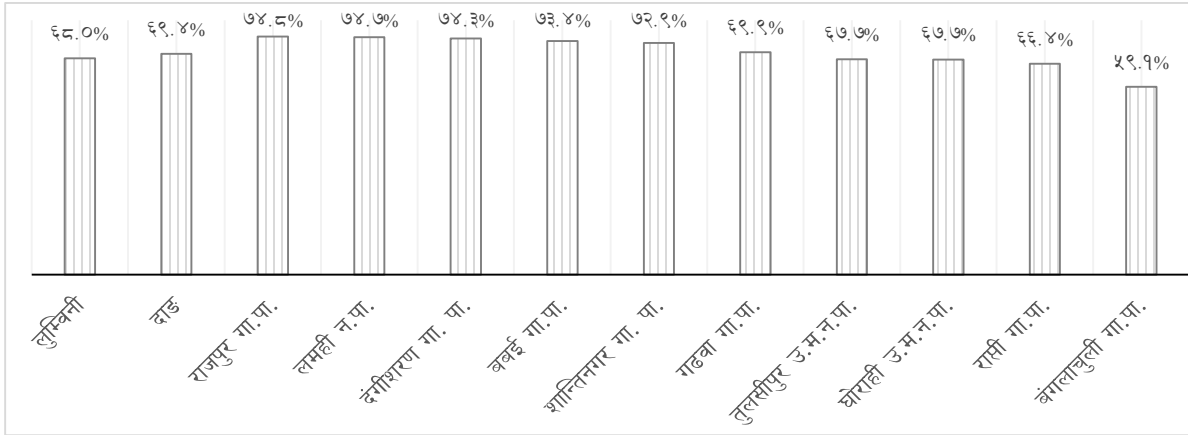
तालिका नं. ५.७ दश वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेरको जनसंख्याको आर्थिक सक्रियताको स्थिति

क्षेत्र	१० वा सो भन्दा माथिको जनसंख्या		आर्थिक क्रियाकलाप									
			आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्या						आर्थिक रूपमा निष्कृय		आर्थिक क्रियाकलाप नखुलेको	
	अक्सर सक्रिय				अक्सर निष्क्रीय		महिला	पुरुष				
	रोजगार		बेरोजगार						महिला	पुरुष		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष			महिला	पुरुष
दाङ	२६००१९	२९९५२३	१३१२४७	९९१८०	९१६३	९७६१	३९६५७	७०१३४	७९१९९	११९४९४	७५३	९५४
बंगलाचुली गाउँपालिका	७१३३	९९२६	३१०९	३६४६	१५३	२१३	१७५५	३१७२	२०९५	२८३२	२१	६३
घोराही उप-महानगरपालिका	७५९२०	९०५६९	३६६०७	२९०३५	३०१०	२९७३	१२१६७	२२०७१	२३९६१	३६२७४	१७५	२१६
तुलसीपुर उप-महानगरपालिका	६८४९३	८०७६३	३२२४२	२३१४५	२६२०	२७२३	१०३४४	१८६१९	२३०८४	३६०८६	२०३	१९०
शान्तिनगर गाउँपालिका	१०३२२	१२४९९	५५८९	५६८२	३६५	३५१	१६६२	२७९९	२६९५	३६६२	११	५
बवई गाउँपालिका	११३००	१३५४२	६१५२	६५९४	३२२	३४७	१९२८	२९२७	२८९०	३६६५	८	९
दंगीशरण गाउँपालिका	९२३७	१०६०२	४४९५	३८३२	७८४	९०९	१३७१	२०९६	२५१६	३६३९	७१	१२६
लमही नगरपालिका	२३७१९	२६१८०	१४१६९	९६८८	४३४	५३४	२७७९	५६२१	६२८४	१०२८८	५३	४९
राप्ती गाउँपालिका	२०२३३	२३१९४	९८२८	५७६७	५८१	६०६	२९६७	५५४०	६७७६	१११२२	८१	१५९
गढवा गाउँपालिका	११३४९	११७०४	६७३८	५५२३	२५४	३३९	१७५९	२५६२	२४८७	३१६६	१११	११४

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.८ आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये अक्सर आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्या (प्रतिशतमा)

चित्र नं ५.१ आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये अक्सररूपले सक्रिय जनसंख्या (प्रतिशतमा)

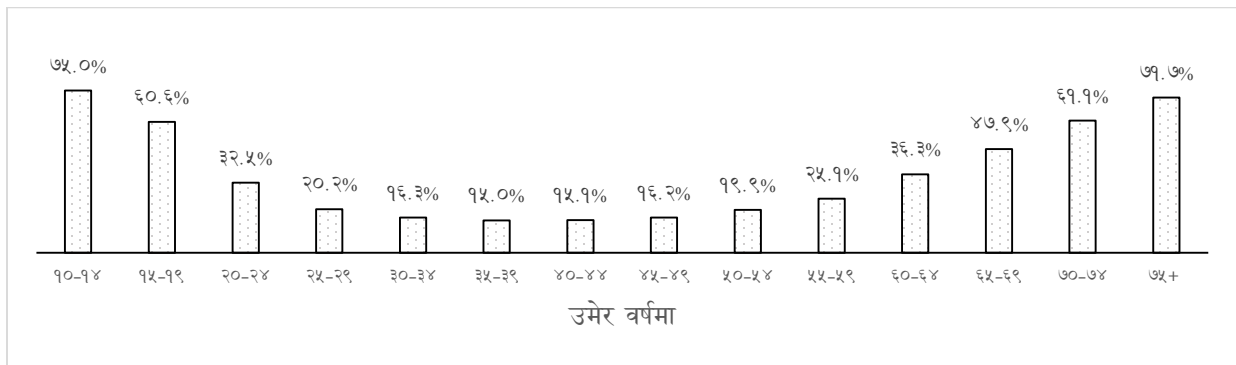

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

आर्थिकरूपले सक्रिय कुल जनसंख्या मध्ये अक्सर आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्या लुम्बिनी प्रदेशको भन्दा दाङ जिल्लामा बढी रहेको छ। दाङ जिल्लामा आर्थिकरूपले सक्रिय कुल जनसंख्या ३,५९,१४२ मध्ये ६९.४ प्रतिशत अर्थात २,४९,३५१ जना अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय छन्। पालिका स्तरमा हेर्दा सबै भन्दा बढी अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या राजपुर गा पा र सबैभन्दा कम आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या बंगलाचुली गा पा मा रहेका छन्।

५.९ दाङ जिल्लामा १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको कुल जनसंख्यामध्ये उमेरअनुसार आर्थिकरूपले निष्क्रिय जनसंख्या

चित्र नं ५.२ दाङ जिल्लामा दश वर्ष वा सो भन्दा माथिको कुल जनसंख्यामध्ये उमेरअनुसार आर्थिकरूपले निष्क्रिय जनसंख्या

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

दाङ जिल्लामा १० वर्ष वा सो भन्दा बढीको कुल जनसंख्यामा आर्थिकरूपले निष्क्रिय जनसंख्या सबै भन्दा बढी २० वर्ष मुनिको उमेर र ६० वर्ष माथिको उमेर समूहमा देखिएको छ जुन स्वाभाविक पनि छ तर काम गर्ने उमेर समूहमा समेत यस्तो किसिमको आर्थिक निष्क्रियता सोचनीय छ।

५.१० दश वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या तालिका नं. ५.८ दश वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या मध्ये आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या

सि नं	नेपाल स्तरीय पेशा वर्गीकरण	लुम्बिनी	दाङ
१	कृषि वन र माछापालन कार्यका दक्ष कामदारहरू	५४.००%	५०.२८%
२	सामान्य प्राविधिक पेशाका कामदारहरू	२२.७५%	२३.९४%
३	शिल्पकला तथा कालिगढ र यस सम्बन्धी काम गर्ने कामदारहरू	५.४९%	७.९६%
४	सेवा तथा वस्तु विक्री गर्ने कामदारहरू	४.६४%	४.५७%
५	व्यवस्थापकहरू	४.५३%	४.५७%
६	पेशाविदहरू	३.०७%	३.२७%
७	यन्त्र तथा मेशिनका अपरेटर र जडान गर्ने कामदारहरू	२.६९%	३.२६%
८	प्राविधिक तथा सहायक पेशाविदहरू	१.३३%	१.२५%
९	कार्यालय सहायकहरू	०.९२%	०.८८%
१०	सैनिक अधिकारीहरू	०.५४%	०.७०%
११	पेशा उल्लेख नगरेका	०.९२%	०.९९%

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

दाङ जिल्लामा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये आर्थिक कामको पेशागत वर्गीकरण अनुसार कृषि वन तथा माछा पालन पेशा अपनाउने सबै भन्दा धेरै अर्थात् ५०.२८ प्रतिशत र दोस्रोमा सामान्य प्राविधिक पेशाका कामदारहरू २३.९ प्रतिशत र तेस्रोमा शिल्पकला तथा कालिगढ र यससम्बन्धी काम गर्ने कामदारहरू ७.९६ प्रतिशत रहेका छन् ।

५.११ आर्थिक क्रियाकलापको औद्योगिक क्षेत्र वर्गीकरणअनुसार जनसंख्या

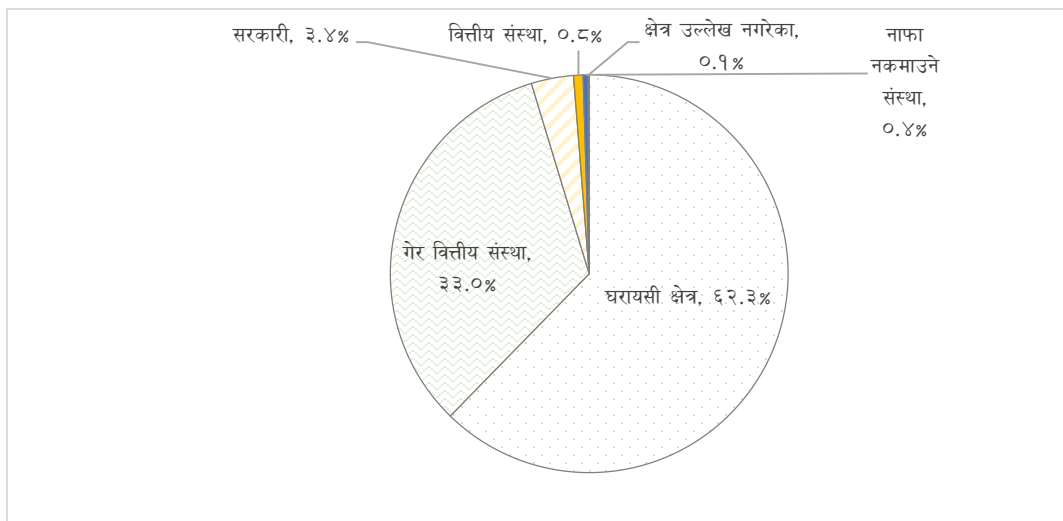
तालिका नं. ५.९ दश वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये प्रमुख दस आर्थिक क्रियाकलापको औद्योगिक क्षेत्र वर्गीकरण अनुसारको जनसंख्या

सि नं	नेपाल स्तरीय औद्योगिक वर्गीकरण	लुम्बिनी	दाङ
१	कृषि वन र माछा पालन	६०.३%	५६.५%
२	थोक एवं खुद्रा ब्यापार मोटरगाडी तथा मोटरसाइकल मर्मत सम्भारका कार्यहरू	११.७%	१२.२%
३	निर्माण	९.४%	११.७%
४	अन्य सेवा प्रदान गर्ने क्रियाकलापहरू	३.३%	३.४%
५	औद्योगिक उत्पादन	३.३%	३.३%
६	यातायात तथा भण्डारण	२.९%	२.८%
७	शिक्षा	२.५%	२.८%
८	सार्वजनिक प्रशासन तथा सुरक्षा	१.७%	१.८%
९	आवास तथा भोजन सेवासम्बन्धी क्रियाकलापहरू	१.४%	१.४%
१०	घर परिवारका घरायसी क्रियाकलापहरू	१.०%	१.२%

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

दाङ जिल्लामा १० वर्ष वा सोभन्दा माथिको आर्थिकरूपले सक्रिय ३,४२,९९५ जना जनसंख्यामध्ये आर्थिक क्रियाकलापको औद्योगिक वर्गीकरणअनुसार कृषि वन तथा माछा पालन क्षेत्रमा काम गर्ने जनसंख्या सबैभन्दा धेरै अर्थात् ५६.५ प्रतिशत र दोस्रोमा थोक तथा खुद्रा ब्यापार र तेस्रोमा निर्माण क्षेत्र रहेका छन् ।

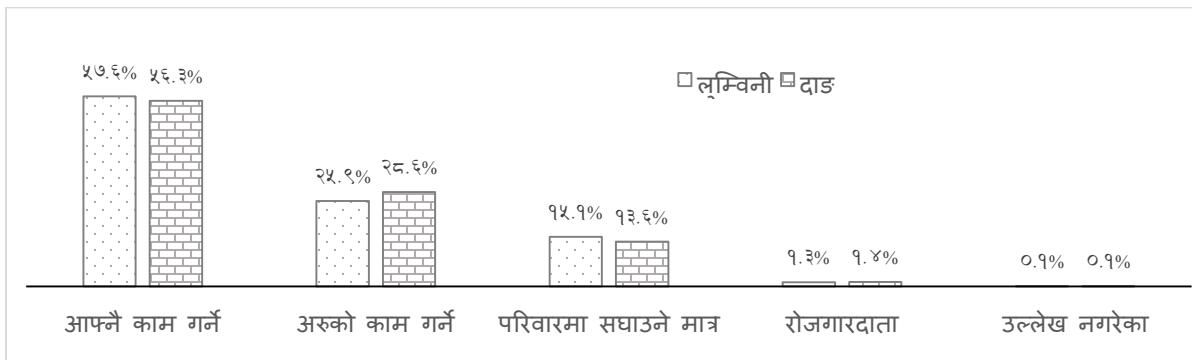
५.३ आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये रोजगारीको आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

दस वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये आर्थिक कामको संस्थागत क्षेत्र अनुसार दाङ जिल्लामा सबैभन्दा बढी ६२.३ प्रतिशतले घरायसी क्षेत्र दोस्रोमा ३३ प्रतिशतले गैर वित्तीय क्षेत्र र तेस्रोमा सरकारी क्षेत्रमा आर्थिक काम गरेको पाइएको छ।

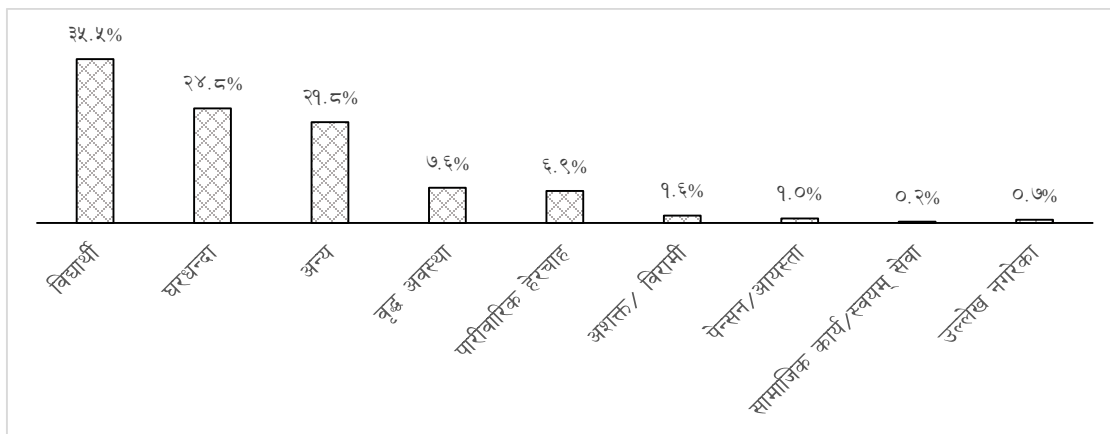
५.४ आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये आर्थिक काममा संलग्न हुँदाको अवस्था अनुसार जनसंख्या

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

दस वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्या मध्ये आर्थिक काममा संलग्नताको प्रकार अनुसार लुम्बिनी प्रदेश र दाङ जिल्लामा सबैभन्दा बढी आफ्नै काम गर्ने रहेका छन्। दाङ जिल्लामा ५६.३ प्रतिशतले घरायसी क्षेत्र दोस्रोमा २८.६ प्रतिशतले अरुको काम गर्ने र तेस्रोमा परिवारमा सघाउने गरेको पाइएको छ।

५.५ आर्थिक काम नगर्नुको प्रमुख कारणअनुसार दाङ जिल्लाको जनसंख्या (प्रतिशतमा)

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

दश वर्ष वा सो भन्दा बढी उमेरका कुनै पनि आर्थिक काम नगरेका ३,४०,१७९ जना व्यक्तिहरूमध्ये सबैभन्दा धेरै ३५.५ प्रतिशतले विद्यार्थी भएका कारणले आर्थिक काम नगरेको देखिन्छ । अन्य कारणहरूमा क्रमशः घरधन्दा २८.५ प्रतिशत, अन्य २९.५ प्रतिशत, वृद्ध अवस्था ७.६ प्रतिशत, पारिवारिक हेरचाह ६.९ प्रतिशत,, अशक्त/बिरामी १.६ प्रतिशत रहेको छ ।

५.१२ बैङ्क वा वित्तीय संस्थामा पहुँचसम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ५.१० बैङ्क वा वित्तीय संस्थामा खाता भएका परिवार तथा जनसंख्या

क्षेत्र	जम्मा घर परिवार संख्या (संस्थागत वाहेक)	जम्मा जनसंख्या	जम्मा पुरुष	जम्मा महिला	कम्तिमा एक जना सदस्यको बैङ्क खाता भएका परिवार संख्या	बैङ्क खाता भएका जम्मा जनसंख्या (%)	बैङ्क खाता भएका पुरुष	बैङ्क खाता भएका महिला
नेपाल	६६६०८४१	२८९८५३६४१	४११८९९१	१४८६६३७३	६१.८९	२५.५६	२६.४२	२४.७४
लुम्बिनी	११४१३४५	५१२१९६३	२४५४३०५	२६६७६५८	६१.५२	२२.९४	२२.७१	२३.१५
दाङ	१६२२६६	६७४९९३	३२०५७३	३५४४२०	५६.४	२१.५६	२०.९९	२२.०८
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	२२३७३	९८३२	१२५४१	४०.०३	११.८	१२.०१	११.६३
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	२००५३०	९३८०६	१०६७२४	५९.६८	२४.६७	२५.७९	२३.६९
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	१७९७५५	८४७६४	९४९९१	५६.२८	२२.४	२१.२५	२३.४३
शान्तिनगर गा.पा.	६९१९	२७६४१	१२८०१	१४८४०	४०.५५	१३.९९	१३.१९	१४.६८
बबई गा.पा.	७५२७	३०९६८	१४४४६	१६५२२	५०.६६	१६.९६	१४.३८	१९.२२
दंगीशरण गा.पा.	५८२५	२३६६८	१११९७	१२४७१	४७.५	१६.४२	१६.०२	१६.७७
लमही न.पा.	१३४५८	५९०५०	२८५०१	३०५४९	७२.२८	२८.६३	२७.३७	२९.८
राप्ती गा.पा.	११८२६	५२१२३	२४८१७	२७३०६	५०.२१	१८.९३	१७.५	२०.२३
गढवा गा.पा.	९९६४	४५८९८	२२३०८	२३५९०	६२.७९	२०.६८	१९.५	२१.७९
राजपुर गा.पा.	५८२९	२८३४६	१४०५८	१४२८८	४३.९	१३.७२	१३.०५	१४.३८

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

५.१३ बैङ्क वा सहकारी संस्था वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएका परिवार

तालिका नं. ५.११ बैङ्क वा सहकारी संस्था वा वित्तीय संस्थाबाट ऋण लिएका परिवार

क्षेत्र	जम्मा परिवार	ऋण लिएका परिवार (प्रतिशत)	ऋण नलिएका परिवार (प्रतिशत)
नेपाल	६६६०८४१	२५.६	७४.४
लुम्बिनी	११४१३४५	२७.०	७३.०
दाङ	१६२२६६	२७.३	७२.७
बंगलाचुली गा.पा.	५१३९	३८.५	६१.५
घोराही उ.म.न.पा.	४९७६१	२३.६	७६.४
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	४६०१८	२५.६	७४.४
शान्तिनगर गा.पा.	६९१९	२६.९	७३.१
बबई गा.पा.	७५२७	२३.७	७६.३
दंगीशरण गा.पा.	५८२५	२९.०	७१.०
लमही न.पा.	१३४५८	३४.७	६५.३
राप्ती गा.पा.	११८२६	२७.५	७२.५
गढवा गा.पा.	९९६४	४३.०	५७.०
राजपुर गा.पा.	५८२९	२३.६	७६.४

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

खण्ड-६ कृषि वन तथा वातावरण

६.१ कृषि सम्बन्धी आधारभूत विवरण

राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ मा कृषि कार्य भन्नाले अन्न, दलहन, तेलहन, तरकारी, फलफूल, नगदेबाली र अन्य कृषि बाली उत्पादन; गाई/भैसी, भेडा/बाखा, सुँगुर/बङ्गुर आदि पशुपालन; अर्थोपार्जन वा मासु, अण्डा उत्पादनको दृष्टिले गरिने पन्छीपालन, तथा कृषि वन लगाउने, माछापालन, मौरीपालन, उखेती, पुष्प खेती, नर्सरी खेती, रेशमपालन जस्ता अन्यखेती सम्बन्धी कृषि कार्यहरू गरेको कार्यहरूलाई बुझाउँदछ। एक व्यक्तिको जिम्मा र रेखदेखमा रहेको सम्पूर्ण कृषिकार्यलाई कृषिचलन मानिएको छ। कृषिचलनभित्र आफ्नो हकको वा अर्काको हकको भए पनि जुनसुकै शर्तमा लिई आंशिक वा पूर्णरूपमा कृषि उत्पादनको उद्देश्यले पालिएका पशुपन्छीहरू वा जुनसुकै आकारको भए पनि कृषिका लागि उपयोग गरिएको सम्पूर्ण जग्गा पर्दछ। राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ मा जग्गाको क्षेत्रफल वा पशुपन्छीको सङ्ख्या निम्नानुसार भएमा मात्र कृषि-चलन मानिएको छ:

हिमाल र पहाडका जिल्लामा कम्तीमा ४ आना (०.०१२७२ हेक्टर) र तराइका जिल्लामा कम्तीमा ८ धुर (०.०१३५५ हेक्टर) क्षेत्रफलमा बाली लागेको जग्गा भएमा वा जुनसुकै उमेरका कम्तीमा १ वटा गाई वा भैसी पालेको भएमा वा कम्तीमा ५ वटा भेडा—बाखा वा सुँगुर—बङ्गुर जस्ता पाल्तु चौपाया पालेको भएमा, वा चल्ला र माउ गरी कम्तीमा २० वटासम्म पन्छी (कुखुरा, हाँस) पालेको भएमा। कृषिगणनामा प्रयोग गरिएको कित्ता र साधारण बोलीचालीको भाषामा (वा नापीमा) प्रयोग गरिएको कित्ता एकै नहुन पनि सक्दछन् वा फरक हुन पनि सक्दछन्। कृषिगणनामा वरिपरि अरूको साँध भएर बीचमा रहेको जमिनको भागलाई कित्ता भनिन्छ। कित्ता साधारणतया खोला, नदी, जंगल, राजमार्ग जस्ता प्राकृतिक वा मानव निर्मित साधनले छुट्याएको हुन्छ।

तालिका नं. ६.१ पछिल्ला तीन कृषि गणनाअनुसार दाङ जिल्लाको तुलनात्मक विवरण

क्र.सं.	विवरण	एकाई	राष्ट्रिय कृषि गणना वर्ष		
			२०५८	२०६८	२०७८
१	जम्मा कृषिचलन	संख्या	६८५००	८६६२३	१०१८८०
२	कृषि चलनको जम्मा क्षेत्रफल	हेक्टर	६५९८०.५	६१९५१.५	४९२७८.०
३	खेत	हेक्टर	३२९९५.३	३५४२८.८	३२२९७
४	पाखो	हेक्टर	३२९८५.२	२६५२२.७	१६९८१
५	जम्मा कित्ता संख्या	संख्या	२०९८२९	२४१६३९	२३६८८२
६	प्रति कृषिचलन सरदर क्षेत्रफल	हेक्टर	०.९६	०.७२	०.४८
७	प्रति कृषिचलन सरदर कित्ता	संख्या	३.०८	२.८७	२.३३
८	प्रति कित्ता सरदर क्षेत्रफल	हेक्टर	०.३१	०.२६	०.२१
९	चलन गरेको जग्गाको भू-उपभोग				
९.१	एक प्रकारको स्वामित्व भएका कृषक परिवार	संख्या	५३५०५	६४५८७	७८६५८
९.१.१	परिवारको हककोमात्र जग्गा कमाउने कृषक परिवार	संख्या	५२१८९	६१५८२	७५९३२
९.१.२	अरूको हककोमात्र जग्गा कमाउने कृषक परिवार	संख्या	२७७	१७२३	१११७
९.१.३	अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गत	संख्या	१०३९	१२८२	१६०९
९.२	एकभन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व	संख्या	१४५८०	२२०३६	२३२२१
९.३	एक प्रकारको स्वामित्व भएका जग्गाको क्षेत्रफल	हेक्टर	०.०	३३४९६१.२	३२१७८.९
९.३.१	परिवारको हकको मात्र कमाएको जग्गा क्षेत्रफल	हेक्टर	-	३३३५५२.५	३०८८३.९
९.३.२	अरूको हकको मात्र कमाएको जग्गा क्षेत्रफल	हेक्टर	-	११९०.६	८७४.३
९.३.३	अन्य प्रकारको उपभोग अन्तर्गतको जग्गा क्षेत्रफल	हेक्टर	-	२१८.१	४२०.७
१०.२	एकभन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व भएको जग्गा	हेक्टर	-	२७१८९.४	१७०९९.०
११	चलन गरेको जग्गाको भू-उपयोग				

क्र.सं	विवरण	एकाई	राष्ट्रिय कृषि गणना वर्ष		
			२०५८	२०६८	२०७८
११.१	कृषि जग्गा	हेक्टर	६०८४६.६	५८७९९.१	४४१२५.९
११.१.१	खेतीयोग्य जग्गा	हेक्टर	५७७२७.१	५५७३५.४	४२४५१.०
११.१.१.१	अस्थायी बाली लागेको जग्गा	हेक्टर	५७५७१.४	५५३८९.१	४१२३१.२
११.१.१.२	अस्थायी चौर चरन	हेक्टर	१५५.७	५०.६	२६५.१
११.१.१.३	अस्थायी बाँझो	हेक्टर		२९५.७	९५४.७
११.१.२	स्थायी बाली लागेको जग्गा	हेक्टर	२९०९.९	२७६५.४	११४७.४
११.१.३	स्थायी चौरचरन भएको जग्गा	हेक्टर	२०८.७	२९८.३	५२७.५
११.२	निजी वन बनेलो	हेक्टर	३१७.८	३५५.८	१०४७.२
११.३	पोखरी	हेक्टर	६२.४	१४.६	२०३.६
११.४	घर घडेरी गोठ धन्सारले ढाकेको जग्गा	हेक्टर	-	-	३७४०.२
११.५	अन्य जग्गा *	हेक्टर	४७४७.४	२७८२	१६१.२
१२	कृषकले चलन गरेको जग्गाको सिँचाईको स्थिति				
१२.१	जग्गा सिँचाई गरेका कृषक परिवार	संख्या	४७५१५	६३३८८	८११६५
१२.२	सिँचाई भएको जग्गाको क्षेत्रफल	हेक्टर	४१६८७.४	४३१५१.३	३३६६३.४
१२.३	सिँचाईको स्रोत				
१२.३.१	नदी/तलाउ (स्वतः बहाव कुलो)	हेक्टर		४१९७.७	१६७७८.४
१२.३.२	नदी/तलाउ (तान्नु पर्ने)	हेक्टर		४८९.९	४६१४.२
१२.३.३	बाँध/ रिजर्भ्वार	हेक्टर		३४७९७.१	४३२६.९
१२.३.४	ट्युबवेल/वोरिड	हेक्टर		३४०६.७	५४९३.७
१२.३.५	मिश्रित	हेक्टर		८९.५	१०५८.७
१२.३.६	अन्य	हेक्टर		१७०.५	१३९१.४
१३	विभिन्न किसिमका बाली लगाएको जग्गाको विवरण				
१३.१	एक प्रकारको अस्थायी बाली लगाएको जग्गा	हेक्टर	-	९३९०३.६	७३८५२.४
१३.२	एक प्रकारको स्थायी बाली लगाएको जग्गा	हेक्टर	-	१९७४४	१०२९.७
१३.३	मिश्रित अस्थायी बाली लगाएको जग्गा	हेक्टर	-	१०,९८८.४	८६६७.१
१३.४	मिश्रित स्थायी बाली लगाएको जग्गा	हेक्टर	-	७९३	११७.८
१४	आम्दानीको मुख्य स्रोत कृषि भएका कृषक परिवार	संख्या	-	६८८३४	६१८२८
१५	आम्दानीको मुख्य स्रोत गैरकृषि भएका कृषक परिवार	संख्या	-	१७७८९	४००५२
१६	आफ्नै कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र बर्षभरि				
१६.१	खानपुग्ने कृषक परिवार	संख्या	-	४२९११	५१७६६
१६.२	खान नपुग्ने कृषक परिवार	संख्या	-	४३७१२	५०११४
१७	आफ्नै कृषि उत्पादनबाट भएको आम्दानीले मात्र खान नपुग्नेको अवधि				
१७.१	१-३ महिना नपुग्ने परिवार	संख्या	-	७५७३	९७८५
१७.२	४-६ महिना नपुग्ने परिवार	संख्या	-	१४९८५	२०९४७
१७.३	७-९ महिना नपुग्ने परिवार	संख्या	-	१०२५७	१३०४४
१७.४	१०-१२ महिना नपुग्ने परिवार	संख्या	-	१०८९८	६३३८
१८	अपुग महिनाको लागि खाद्यान्न ब्यवस्थापनको मुख्य स्रोत				
१८.१	आफ्नै गैरकृषि व्यवसाय	संख्या	-	३०८५	५५५२

क्र.सं	विवरण	एकाई	राष्ट्रिय कृषि गणना वर्ष		
			२०५८	२०६८	२०७८
१८.२	तलव ज्यालामा काम गरेर (देशभित्र)	संख्या	-	२२३९७	२८१७३
१८.३	तलव ज्यालामा काम गरेर (देश बाहिर/विप्रेषण)	संख्या	-	१०९७८	१३१२१
१८.४	निवृत्तीभरण (पेन्सन/उपादान)	संख्या	-	८४१	१४१५
१८.५	ऋण लिएर	संख्या	-	३१६५	९२९
१८.६	अन्य	संख्या	-	३२४५	९२३
१९	माछापालन सम्बन्धी विवरण				
१९.१	माछापालन गर्ने कृषक परिवार	संख्या	-	३६१	४०१
१९.२	पोखरीको संख्या	संख्या	-	३६१	६०३
१९.३	पोखरीको क्षेत्रफल	हेक्टर	-	१४.६	३०७
२०	च्याउ खेती गर्ने परिवार	संख्या	-	६८१	४६५
२१	माहुरी पालन				
२१.१	माहुरी पालन गर्ने परिवार	संख्या	-	२०८३	१९५७
२१.२	स्थानीय घर	संख्या	-	-	४२८१
२१.३	सुधारिएको घर	संख्या	-	-	१०८०३
२२	पुष्पखेती/नर्सरी				
२२.१	पुष्पखेती/नर्सरी खेती गर्ने परिवार	संख्या	-	-	२७
२२.२	पुष्पखेती/नर्सरी खेती गरिएको क्षेत्रफल	हेक्टर	-	-	०.४६
२३	पशु पन्छी सम्बन्धी विवरण				
२३.१	गाई/गोरु पाल्ने कृषक परिवार	संख्या	-	५४४०७	३३३१६
२३.२	राँगो/भैसी पाल्ने कृषक परिवार	संख्या	-	२५३९१	२७२२३
२३.३	वाखा पाल्ने कृषक परिवार	संख्या	-	५४१४३	६०२४०
२३.४	जम्मा गाई/गोरु	संख्या	२,२३,२३१	१,९१,७०५	९३२१९
२३.५	स्थानीय जातको गाई/गोरु	संख्या	२,२३,१६२	१,९१,३१०	९०८४१
२३.६	उन्नत जातको गाई/गोरु	संख्या	६९	३९५	२३७८
२३.७	जम्मा राँगो/भैसी	संख्या	४९,८६९	५८,१०४	६८३८०
२३.८	स्थानीय जातको राँगो/भैसी	संख्या	४९,२११	५७,७१०	६६३२७
२३.९	उन्नत जातको जातको राँगो/भैसी	संख्या	६५८	३९४	२०५३
२३.१०	जम्मा खसी/वाखा	संख्या	१,३६,६५४	२,६१,२९१	३४८८६६
२३.११	स्थानीय जातको खसी/वाखा	संख्या	-	२,५५,२८०	३४०२८४
२३.१२	उन्नत जातको खसी/वाखा	संख्या	-	६,०३१	८५८२
२३.१३	जम्मा भेडा/भडी	संख्या	२१,०९०	३१,७९७	२०,३८८
२३.१४	जम्मा सुँगुर/बंगुर/बदेल	संख्या	३०,८२२	२९,०९६	६१,८३१
२३.१५	स्थानीय जातको सुँगुर/बंगुर/बदेल	संख्या	३०,३३७	२८,४०२	५७,७३९
२३.१६	उन्नत जातको सुँगुर/बंगुर/बदेल	संख्या	४८५	६९४	४,०९३
२३.१७	जम्मा घोडा खच्चर गधा	संख्या	२०८	२६०	१०२८
२३.१८	जम्मा कुखुरा	संख्या	५,३४,०४४	८,८१,८५६	१५४७७३१
२३.१९	स्थानीय जातको कुखुरा	संख्या	५,२६,५२९	७,१३,३७८	७,५३,४५६
२३.२०	उन्नत उन्नत जातको कुखुरा	संख्या	७,५१५	१,६८,४७८	७९,४२७४.६८
२३.२१	हाँस	संख्या	५,५७६	१८,८३१	६३८४५.८२५

क्र.सं	विवरण	एकाई	राष्ट्रिय कृषि गणना वर्ष		
			२०५८	२०६८	२०७८
२३.२२	परेवा	संख्या	९,३९६	३२,५७४	७४३२.९७९५
२३.२३	अन्य पन्ड्री	संख्या	६९	३,९६५	१७९३५.९५६
२४	कृषि कार्यका लागि ऋण लिएका कृषक परिवार	संख्या	१५५१५	१३,१४२	९६७१
२५	कृषि ऋण प्राप्त गरेको संघ संस्था अनुसार परिवार संख्या				
२५.१	नातेदार / आफन्तजनवाट	संख्या	-	३,५६६	१५२५
२५.२	कृषि विकास बैङ्कवाट	संख्या	-	२,८०५	-
२५.३	महिला समूहवाट	संख्या	-	२,०८३	१६६३
२५.४	वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थावाट	संख्या	-	१,४४२	११३३
२५.५	बचत तथा ऋण सहकारीवाट	संख्या	-	१,४०२	२५५६
२५.६	कृषक समूहवाट	संख्या	-	१,४०२	१३२०
२५.७	विकास बैङ्कवाट	संख्या	-	-	१२५०
२५.८	फाइनान्स/लघुवित्त कम्पनी	संख्या	-	-	१८०५
२५.९	अन्यवाट	संख्या	-	४४१	३५१

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.२ स्थानीय तह अनुसार कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औषत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफल

तालिका नं. ६.२ स्थानीय तह अनुसार कृषक परिवार संख्या, क्षेत्रफल, कित्ता संख्या, औषत कित्ता संख्या तथा सिंचित क्षेत्रफल

जिल्ला/स्थानीय तह	कृषक परिवारको जम्मा संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा कित्ता संख्या	औषत कित्ता संख्या	सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)
दाङ	१०१८८०	४९२७८	२३६८८२.१	२.३	३३६६३.४
बंगलाचुली गा.पा.	४८९७	३३७९	११४०७.८	२.३	४८७.९
घोराही उ.म.न.पा.	२५४०७	१०८४९	५४९८०.०	२.२	७०१३.९
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	२५२९६	१२५२३	५४९९१.०	२.२	१०७३९.३
शान्तिनगर गा.पा.	६०४३	३०४७.५	१२२७५.९	२.०	२३७९.७
बबई गा.पा.	६३७१	२५२६	१२०५५.४	१.९	१७३०.६
दंगीशरण गा.पा.	४८८०	२९६५.६	१४७४६.३	३.०	१९८८.३
लमही न.पा.	८२४४	३९६३.१	२२४५२.०	२.७	२७८०.२
राप्ती गा.पा.	८०६३	२७७४.८	१८१८६.४	२.३	२२५६.७
गढवा गा.पा.	७५६२	३५८२.२	२०५५०.९	२.७	२११५.३
राजपुर गा.पा.	५१९६	३६६७.८	१५३९६.४	२.९	२१७१.४

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.३ स्थानीय तहअनुसार कृषि चलनले चलन गरेको जग्गाको उपभोग

तालिका नं. ६.३ स्थानीय तहअनुसार कृषि चलनले चलन गरेको जग्गाको उपभोग

जिल्ला/स्थानीय तह	कृषक परिवारको जम्मा संख्या	कृषक परिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	एक प्रकारको स्वामित्व						एकभन्दा बढी प्रकारको स्वामित्व	
			परिवारको हकको जग्गामात्र कमाउने		अरुको हकको जग्गामात्र कमाउने		अन्य प्रकारको उपभोग अन्तरगत		परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
			परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)		
दाङ	१०१८८०	४९२७८.०	७५९३२	३०८८३.९	१११७	८७४.३	१६०९	४२०.७	२३२२९	१७०९९.०
बंगलाचुली गा.पा.	४८९७	३३७९.०	४७७०	३२५९.९	१२	४.७	०		११६	११४.४
घोराही उ.म.न.पा.	२५४०७	१०८४८.५	१९३३५	६७२७.२	४६३	४०५.१	८१	१२.७	५५२८	३७०३.६
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	२५२९६	१२५२३.४	१८६२३	६९०१.७	३४३	३२८.७	१४४	२०.०	६१०७	५२७३.१
शान्तिनगर गा.पा.	६०४३	३०४७.५	४६२३	१८९५.६	०		८१	४०.६	१३४०	११११.२
बबई गा.पा.	६३७१	२५२६.०	५८७८	२२४६.४	०		०		४९२	२७९.६
दंगीशरण गा.पा.	४८८०	२९६५.६	२३७७	१०३९.६	२२	२३.६	६७	१९.६	२४१४	१८८२.८
लमही न.पा.	८२४४	३९६३.१	३५०९	१३८३.५	२१९	८९.७	१०९६	३०५.८	३४२०	२१८४.१
राप्ती गा.पा.	८०६३	२७७४.८	६०४६	१७२०.५	४५	२१.८	०		१९७२	१०३२.५
गढवा गा.पा.	७५६२	३५८२.२	५७६७	२२४४.०	१३	०.६	१४१	२२.०	१६४१	१३१५.६
राजपुर गा.पा.	५१९६	३६६७.८	५००४	३४६५.६	०		०		१९२	२०२.३

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.४ स्थानीय तहअनुसार कृषि चलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

तालिका नं. ६.४ स्थानीय तहअनुसार कृषिचलनले चलन गरेको जग्गाको उपयोग

जिल्ला/स्थानीय तह	कृषक परिवारको जम्मा संख्या	कृषकपरिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा खेतीयोग्य जग्गा		अस्थायी बाली लागेको जग्गा		अन्य खेतीयोग्य जग्गा		स्थायी बाली लागेको जग्गा		स्थायी चौरचरन, निजी बनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गा	
			परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
दाङ	१०१८८०	४९२७८.०	१००२०४	४२४५१.०	९९९८३	४१२३१.२	१६२८३	१२१९.८	२४७५०	११४७.४	१०१८८०	५६७९.७
बंगलाचुली गा.पा.	४८९७	३३७९.०	४८१६	२१५६.४	४८१६	१८७९.१	२०९०	२७७.२	२५५७	३९३.९	४८९७	८२८.९

जिल्ला/स्थानीय तह	कृषक परिवारको जम्मा संख्या	कृषकपरिवारले चलन गरेको जग्गाको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	जम्मा खेतीयोग्य जग्गा		अस्थायी बाली लागेको जग्गा		अन्य खेतीयोग्य जग्गा		स्थायी बाली लागेको जग्गा		स्थायी चौरचरन, निजी बनबनेलो, पोखरी तथा अन्य जग्गा	
			परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	परिवार संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)
घोराही उ.म.न.पा.	२५४०७	१०८४८.५	२४५३३	९२०९.२	२४३९७	८९७४.५	४३९३	२३४.७	६३९३	२३०.६	२५४०७	१४०८.७
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	२५२९६	१२५२३.४	२४८९९	११४३४.४	२४८९९	१११९८.३	३५०७	२३६.९	५७३३	१३३.६	२५२९६	९५५.४
शान्तिनगर गा.पा.	६०४३	३०४७.५	६००५	२५८४.४	६००५	२५६३.४	६५६	२१.०	२२२६	६५.२	६०४३	३९७.९
बबई गा.पा.	६३७१	२५२६.०	६३२३	२२४०.४	६३२३	२२१०.२	८२९	३०.३	९२४	३४.०	६३७१	२५१.५
दंगीशरण गा.पा.	४८८०	२९६५.६	४८३६	२६०६.९	४८३६	२५४१.७	७३८	६५.२	९५२	२३.५	४८८०	३३५.२
लमही न.पा.	८२४४	३९६३.९	८११२	३३२६.०	८०३९	३२४८.७	१७४०	७७.३	२४८५	८०.९	८२४४	५५७.९
राप्ती गा.पा.	८०६३	२७७४.८	८०१८	२४५६.४	८०१८	२४१९.५	१२१३	३६.९	२०२२	४२.७	८०६३	२७५.७
गढवा गा.पा.	७५६२	३५८२.२	७४८५	३०८७.२	७४७२	२९८१.८	६२८	१०५.३	१५००	१३५.४	७५६२	३५९.७
राजपुर गा.पा.	५१९६	३६६७.८	५१७७	३३४९.७	५१७७	३२१४.०	४८९	१३५.७	३८	८.६	५१९६	३०९.६

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.५ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छी पाल्ने कृषक परिवार

तालिका नं. ६.५ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छी पाल्ने परिवार

जिल्ला/स्थानीय तह	जम्मा कृषक परिवार संख्या	पाल्तु चौपाया वा पन्छी पाल्ने कृषक परिवार (प्रतिशत)								
		पशु चौपाया पाल्ने जम्मा	गाई/ गोरु	रौंगा/ भैसी	बाखा/ च्याङ्ग्रा	भैंडा/ भैंडी	सुगुर/ बंगुर	अन्य पशु	कुखुरा	अन्य पन्छी
दाङ	१०१८८०	८३.३	३२.७	२६.७	५९.१	५.२	१९.०	०.४	५६.७	९.४
बंगलाचुली गा.पा.	४८९७	९४.२	७७.५	२७.६	७६.४	०.०	१.९	०.०	८५.१	३.६
घोराही उ.म.न.पा.	२५४०७	८१.७	२८.२	२५.०	५२.३	५.४	२१.१	०.३	५८.७	१२.०
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	२५२१६	८२.७	३७.१	२८.२	६०.३	६.२	१६.९	०.३	५०.७	१०.५
शान्तिनगर गा.पा.	६०४३	८८.७	३९.५	३३.२	७२.३	७.९	११.८	०.७	६१.७	१०.९
बबई गा.पा.	६३७१	८६.२	३५.६	२२.८	७१.९	६.०	६.८	०.२	६३.७	६.२
दंगीशरण गा.पा.	४८८०	९०.२	४३.३	२७.५	५९.६	१२.६	२९.२	१.२	६०.२	१४.७
लमही न.पा.	८२४४	७५.४	११.३	२०.६	५०.२	४.८	२८.९	०.७	५१.४	७.३
राप्ती गा.पा.	८०६३	७९.८	७.७	२६.०	६२.२	३.७	२५.९	०.४	५०.६	५.८
गढवा गा.पा.	७५६२	८१.९	२८.०	२९.०	५६.६	१.५	२४.७	०.२	५४.७	९.२
राजपुर गा.पा.	५१९६	८७.७	४९.३	३१.०	५२.४	०.७	१४.५	०.२	५१.५	४.१

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.६ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या

तालिका नं. ६.६ स्थानीय तहअनुसार पाल्तु चौपाया तथा पन्छीको संख्या

जिल्ला/ स्थानीय तह	जम्मा कृषक परिवारको संख्या	गाई/ गोरु	रौंगा/ भैसी	बाखा/ च्याङ्ग्रा	भैंडा/ भैंडी	सुगुर/ बंगुर	अन्य पशु	कुखुरा	अन्य पन्छी
दाङ	१०१८८०	९३२१९	६८३८०	३४८८६६	२०३८८	६१८३१	१४९३	१५४७७३१	८८४१५
बंगलाचुली गा.पा.	४८९७	११९०५	२१९४	३२७९३		१३९		६१५५५	११५१
घोराही उ.म.न.पा.	२५४०७	१९४९६	१६२२४	६३७४७	६३२७	१६४८०	९००	४३५४८०	४०४०२
तुलसीपुर उ.म.न.पा.	२५२१६	२३७६६	१४९८१	७४४९५	५९९३	१५७४२	१४२	३३६४५४	२३३०७
शान्तिनगर गा.पा.	६०४३	५५८५	३७०२	२५४८९	१२२०	२७०९	७१	१७७०९०	३५६१
बबई गा.पा.	६३७१	६०१७	२७०३	२६६९९	९७२	१७४१	२४	८१६७८	२४२८
दंगीशरण गा.पा.	४८८०	५१८१	२९८१	१३७०४	२३१८	४७८१	१०२	३१२४१	४५३४
लमही न.पा.	८२४४	३६६७	५२७५	२५२८६	१७३८	६५०४	१३१	१५३३९५	४६८०
राप्ती गा.पा.	८०६३	१४५६	४४७३	२६४२३	११४७	६३५२	७५	१३५१२६	२८५२
गढवा गा.पा.	७५६२	६१८१	७२५७	२६७३३	३०८	४८८३	३८	१०५१५६	३९२४
राजपुर गा.पा.	५१९६	९९६४	८५९०	३३४९८	३६५	२५००	१०	३०५५५	१५७५

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.७ कृषि औजार तथा कृषिका साधनहरू

तालिका नं. ६.७ कृषि औजार तथा कृषिका साधनहरू

कृषि औजार/ साधन	कृषि औजार तथा कृषिका साधन प्रयोग गर्ने कृषक परिवार संख्या	गणनाको दिनको स्वामित्व अनुसार औजारको संख्या			
		जम्मा	आफ्नो	साझा	अरुको
फलामे हलो	३४४६७	३२९६९	३२९८१	१४५	६४४
पावर ट्रिलर/मिनी ट्रिलर	१४९६६	२७१६	२०८२	१११	५२३
ट्रयाक्टर	५६८२७	८९९	६०३	३७	२५८
डिप ट्युबवेल	३७८८	२३२१	२०८२	२२४	१५
स्यालो ट्युबवेल	६२८८	४५१३	३९०९	५३९	६५
रोअर/ढिकि पम्म	१६२०	९९९	९२६	२२	५१
पम्पसेट	९६९१	७१६५	६२०५	४९१	४६९
पशुद्वारा चलाइने गाडा	११०३	५७१	४८६	०	८५
स्प्रेयर	४२२५१	३२११०	३०७८९	५८३	७३८
चाफ कटर	१०४४	७२८	६६०	११	५७
दुध दुहुने मेसिन	६६९	११०	२७	०	८२
श्रेसर	४०५१६	३६६६	१२५८	१८५	२२२४

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.८ प्रमुख बालीअनुसार बीउविजन र विषादीको प्रयोग

तालिका नं. ६.८ प्रमुख बालीअनुसार बीउविजन र विषादीको प्रयोग

बाली	खेती गर्ने कृषि चलन	बीउविजन			प्रयोग गर्ने कृषि परिवार	कीटनाशक विषादी			
		प्रयोग गर्ने कृषि परिवार				प्रयोग गरिएको विषादीको प्रकार अनुसार कृषि परिवारको संख्या			
		स्थानीय	उन्नत	वर्णशंकर		सुरक्षित (हरियो)	मध्यम (निलो)	कडा (पहेलो)	अति कडा (रातो)
धान	६५०५०	१३९६२	१०४७३	४०६१५	२४८९८	७५०२	१०३९१	६१८८	८१६
मकै	८३७५८	४६७६५	१६९९२	२०००१	१८९३६	५७९८	८२३१	४७८३	१२४
गहुँ	४७८१३	३१००४	११९२२	४८८७	५५९०	१३७४	३६८५	५३२	०
आलु	५७६७३	१८१७५	२४८६७	१४६३१	३५९५४	१६५२३	१०३०८	७७६२	१३६१
तरकारी	६१०१०	२५६७१	१८१३७	१७२०२	२६०८५	१२३४८	८२८४	४८१३	६४०

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.९ प्रमुख बालीअनुसार मलको प्रयोग

तालिका नं. ६.९ दाङ जिल्लामा प्रमुख बालीअनुसार मलको प्रयोग

बाली	खेती गर्ने कृषि चलन संख्या	मलको प्रयोग गर्ने कृषक परिवार			रासायनिक/खनिज मलको प्रयोग भएको	
		स्थानीय/जैविक	रासायनिक/खनिज	दुवै	क्षेत्रफल (हे.)	परिमाण (क्वीन्टल)
धान	६५०५०	५७५९	३६६५०	२२६४१	२३५७४	५११९१
मकै	८३७५८	४२६३५	१३६४३	२७४८०	७९८२	१२२७०
गहुँ	४७८१३	१२५३७	१९२०३	१६०७२	८३५२	१४४८८
आलु	५७६७३	२७३६७	९८८५	२०४२१	९९१	३५९४
तरकारी	६१०१०	४४८२७	४६३६	११५४८	६३७	२१०७
अन्य	८९८१९	७३४४	८८८२	९५९२	४९५२	५६७६

स्रोत: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

६.१० दाङ जिल्लामा विगत तीन वर्षमा बाली लागेको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व

तालिका नं. ६.१० दाङ जिल्लामा विगत तीन वर्षमा बाली लागेको क्षेत्रफल उत्पादन र उत्पादकत्व

सि.नं.	बाली	आ.व.२०७७/७८			आ.व.२०७८/७९			आ.व.२०७९/८०		
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)
१. खाद्यान्न बाली (Cereal Crops)										
१.१	धान (Paddy)									
१.१.१	चैते	५०	२३४	४.६८	२००	७९८	३.९९	१९८	८०१	४.०५
१.१.२	वर्षे	३७९३६	१५३६४०	४.०५	३४९१४	१२९१०५	३.७०	३७४३०	१४३४६३	३.८३
धानको कुल जम्मा		३७९८६	१५३८७४	४.०५	३५११४	१२९९०३	३.७०	३७६२८	१४४२६४	३.८३
१.२	मकै (Maize)									
१.२.१	हिउँदे	०	०		११५७	३५२१	३.०४	५७५	१८२५	३.१७
१.२.२	बसन्ते	०	०		६१००	१९१०४	३.१३	६६५२	२२६०९	३.४०
१.२.३	वर्षे	२४३०५	७७९९९	३.२१	१७६४३	५५२२२	३.१३	१७७६३	५७१२०	३.२२
मकैको कुल जम्मा		२४३०५	७७९९९	३.२१	२४९००	७७८४७	३.१३	२४९९०	८१५५४	३.२६
१.३	गहुँ (Wheat)	११८७६	३७९६६	३.२०	१२६९०	३९६९४	३.१३	१२२३५	३९२१५	३.२१
१.४	कोदो (Millet)	१४	१५	१.०७	१४	१५	१.०७	१५	२१	१.४०
१.५	जौ (Barley)	२३	२८	१.२२	२३	२८	१.२२	१६	३२	२.००
१.६	फापर (Buckwheat)	५०	५२	१.०४	५७	६३	१.११	३५	५४	१.५३
खाद्यान्न बालीको कुल जम्मा		११९६३	३८०६१	३.१८	१२७८४	३९८००	३.११	१२३०१	३९३२२	३.२०
२. नगदे/औद्योगिक बाली (Cash/Industrial Crops)										
२.१	आलु (Potato)									
२.१.१	वर्षे आलु	०	०		१२४	१९८४	१६.००	१२३	१७८५	१४.५१
२.१.२	हिउँदे आलु	२४००	३४३२०	१४.३०	२३५१	३७६१६	१६.००	२४१२	३८५८१	१६.००
आलुको कुल जम्मा		२४००	३४३२०	१४.३०	२४७५	३९६००	१६.००	२५३५	४०३६५	१५.९२
२.२	उखु (Sugarcane)	२९	७६३	२६.३१	०	०		२८	८९६	३२.००
२.३	कपास (Cotton)	०	०		१३७	१४९	१.०९	४५	४६	१.०२
२.४	रबर (Rubber)	०	०		०	०		०	०	
नगदे/औद्योगिक बालीको कुल जम्मा		२९	७६३	२६.३१	१३७	१४९	१.०९	७३	९४२	१२.९०
३. तेलहन बाली (Oilseed Crops)										
३.१	तोरी (Mustard)	२२३००	२४४९६	१.१०	१९३००	२२६४३	१.१७	१८११०	२३४६०	१.३०
३.२	सर्यो तोरी (Sarsoon)	२९	३२	१.१०	४१	४५	१.१०	३६	५८	१.६१

सि.नं.	बाली	आ.व.२०७७/७८			आ.व.२०७८/७९			आ.व.२०७९/८०		
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)
३.३	रायो (Rayo)	२३	२७	१.१७	२६	३३	१.२७	५०	६२	१.२४
३.४	सूर्यमुखी (Sunflower)	३	६	२.००	५	६	१.२०	५	७	१.३०
३.५	तिल (Sesame)	६	७	१.१७	६८	७२	१.०६	८	१३	१.५६
३.६	बदाम (Groundnut)	२९	४२	१.४५	१४	३२	२.२९	१३	३६	२.८०
३.७	आलस (Linseed)	२२८	२३५	१.०३	१७४	१९९	१.१४	२०२	२१२	१.०५
३.८	निगर-रामतिल (Niger)							२	१	०.५३
तेलहनको कुल जम्मा		२२६१८	२४८४५	१.१०	१९६२८	२३०३०	१.१७	१८४२६	२३८४८	१.२९
४. दलहन बाली (Pulses Crops)										
४.१	मसुरो (Lentil)	२६२००	२९०५५	१.११	२५३२३	३२४२२	१.२८	१५२२५	१५१४८	०.९९
४.२	चना (Chick pea)	३७८	४६५	१.२३	३७७	४०१	१.०६	३६०	३६५	१.०१
४.३	रहर (Pigeon pea)	३०८	३११	१.०१	३०९	३४९	१.१३	३०५	३१०	१.०२
४.४	मास (Black gram)	४०	४४	१.१०	४७	५४	१.१५	५६	५२	०.९३
४.५	खेसरी (Grass pea)	२५०	२३०	०.९२	२५०	२८६	१.१४	१७	१६	०.९१
४.६	गहत (Horse gram)	१२	१३	१.०८	१३	१३	१.००	९	९	०.९६
४.७	भटमास (Soyabean)	३२	३६	१.१३	३२	४१	१.२८	५२	५९	१.१३
४.८	अन्य (Others pulses)	६१०	४२९	०.७०	३०५	१०७	०.३५	३२५	३०९	०.९५
दलहन बालीको कुल जम्मा		२७८३०	३०५८३	१.१०	२६६५६	३३६७३	१.२६	१६३४९	१६२६५	०.९९
५. मसला बाली (Spice Crops)										
५.१	अदुवा (Ginger)	२८५	५२४०	१८.३९	२४०	३००९	१२.५४	२६०	३५१०	१३.५०
५.२	लसुन (Garlic)	१०२	७६९	७.५४	४१२	२३९०	५.८०	५१०	३११९	६.१२
५.३	बेसार (Turmeric)	१५०	१८००	१२.००	१६५	२४०९	१४.६०	१७२	२५४५	१४.८०
५.४	पिरो खुर्सानी (Dry Chilli)	२६५	२०२३	७.६३	१४४	८३७	५.८१	१०६	६१७	५.८२
मसला बालीको कुल जम्मा		८०२	९८३२	१२.२६	९६१	८६४५	९.००	१०४८	९७९१	९.३४
६. तरकारी बाली (Vegetable Crops)										
६.१	फूलगोभी (Cauliflower)	४५१	८२९८	१८.४०	४६५	८५५६	१८.४०	५१५	९६१७	१८.६७
६.२	बन्दा (Cabbage)	४८७	९९८४	२०.५०	५१३	१०५१७	२०.५०	५२७	११५३५	२१.८९
६.३	ब्रोकाउली (Broccoli)	३	४४	१४.६०	४	५८	१४.५०	४	६०	१५.००
६.४	गोलभोँडा (Tomato)	६८०	१२४४४	१८.३०	७१५	१३०८५	१८.३०	१०२०	१८७६८	१८.४०
६.५	मूला (Radish)	५३०	९६९९	१८.३०	८४२	१५४०९	१८.३०	८४०	१४९२०	१७.७६
६.६	मार्फा चौडा पात (Broad Mustard Leaf)	१३०	१७१६	१३.२०	१३५	१७८२	१३.२०	१३६	१८१०	१३.३१

सि.नं.	बाली	आ.व.२०७७/७८			आ.व.२०७८/७९			आ.व.२०७९/८०		
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)
६.७	गाजर (Carrot)	२	३१	१५.३०	३	४६	१५.३३	३	४८	१४.१२
६.८	सलगम (Turnip)	१	१०	१०.२०	१	१०	१०.००	१	९	९.००
६.९	भेडें खुर्सांनी (Capsicum)	३	२६	८.५०	४	३४	८.५०	५	४७	९.४०
६.१०	केराउ (Peas)	१३५	११०७	८.२०	१४७	१२०५	८.२०	२९५	२५४९	८.६४
६.११	सिमी (लहरे) (French Beans)	३१४	२०७२	६.६०	३२२	२१२५	६.६०	३२५	२३२०	७.१४
६.१२	सिमी (ध्यू सिमी) (French Beans-Pole Type)	३३२	२०९२	६.३०	३३७	२१२३	६.३०	३४२	२२१५	६.४८
६.१३	सिमी (French beans- bush type)	३१०	१८९१	६.१०	३१२	१९०३	६.१०	३१४	२००४	६.३८
६.१४	सिमि (French beans- Sword type)	१३४	७२४	५.४०	१३५	७२९	५.४०	१३७	७९५	५.८०
६.१५	सिपचना (Broad Beans)	४०	१६४	४.१०	४१	१६८	४.१०	४०	१८५	४.६३
६.१६	तनेबोडी (Asparagus Beans)	५३२	६३८४	१२.००	५४७	६५६४	१२.००	५४९	६६१७	१२.०५
६.१७	बोडी (Cowpea)	४०६	३६५४	९.००	४१२	३७०८	९.००	४१५	३८६७	९.३२
६.१८	अन्य कोसे बाली (Other Legumes)	९५	५३२	५.६०	९७	५४३	५.६०	९८	५४७	५.५८
६.१९	कुरिलो (Asparagus)	१	३	३.२०	१	३	३.००	१	५	३.४६
६.२०	अकबरे खुर्सांनी (Chilli Akabare)	५	६०	१२.००				४	२९	७.२०
६.२१	खुर्सांनी (Chilli)	११२	७८४	७.००	१३७	९९७	७.२८	१३९	१०२१	७.३५
६.२२	भिण्डी (Okra)	१९७	२२२६	११.३०	२११	२३८४	११.३०	२२६	२५४०	११.२४
६.२३	भाण्टा (Brinjal)	८७	१४७९	१७.००	९२	१५६४	१७.००	१०२	१८३७	१८.०१
६.२४	प्याज (Onion)	३९२	६०७६	१५.५०	१२०	१४५०	१२.०८	५७५	९१८२	१५.९७
६.२५	काँक्रा (Cucumber)	९५	१५२०	१६.००	९७	१५५२	१६.००	१०२	१६६२	१६.३०
६.२६	फर्सी (Pumpkin)	२३	३९१	१७.००	२५	४२५	१७.००	४७	७७७	१६.५४
६.२७	जुकेनी (Squash)	३	३५	११.५०	४	४६	११.५०	३	४२	१४.००
६.२८	करेला (Bitter Gourd)	४५	५४०	१२.००	५७	६८४	१२.००	१०७	१३२३	१२.३६
६.२९	परवर (Pointed Gourd)	२	१०	५.००	२	१०	५.००	१	६	५.५०
६.३०	घिरौला (Sponge Gourd)	६५	३९०	६.००	६७	४०२	६.००	१२५	१०३३	८.२६
६.३१	तिरैया (Ridge Gourd)	२	८	४.००	२	८	४.००	२	९	४.५०
६.३२	चिचिण्डा (Snake Gourd)	२	१२	६.००	३	१८	६.००	५	४०	८.००
६.३३	लौका (Bottle Gourd)	१९५	२९६४	१५.२०	२१०	३१९२	१५.२०	३२०	४९२५	१५.३९
६.३४	कुभिण्डो (Ash Gourd)	०	०		१	५	५.००	१	८	८.००
६.३५	काकरी (Kakari)	१	४	४.००	१	४	४.००	१	७	७.००
६.३६	कुन्दू (Kundru)	१	४	४.००	१	४	४.००	१	६	६.००

सि.नं.	बाली	आ.व.२०७७/७८			आ.व.२०७८/७९			आ.व.२०७९/८०		
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)
६.३७	स्कुस (Chayote)	२	२४	१२.००	२	२४	१२.००	२	२५	१२.५०
६.३८	खर्बुजा (Watermelon)	१२	१३४	११.२०	१३	१४६	११.२३	१७	१९	१.१४
६.३९	अन्य लहरे तरकारी (Other Cucurbits)	१७	१९२	११.३०	१८	२०३	११.२८	१७	१९३	११.३५
६.४०	सित्तल चिनी (Drumsticks)	२	१०	५.००	२	१०	५.००	१	६	५.५०
६.४१	फनेल पात (Fennel leaf)	९०	४५०	५.००	०			०	०	
६.४२	धनियौको पात (Coriander Leaf)	६	१४	२.५०	६	४५	७.५०	७	२२	३.१४
६.४३	पालक (Spinach)	२	१०	५.००	३	१५	५.००	५	३६	७.२५
६.४४	चम्सूर (Cress)	३	१२	४.००	४	१६	४.००	४	१७	४.२५
६.४५	लोडेको साग (Amaranthus)	२	१०	५.००	२	१०	५.००	३	१७	५.५०
६.४६	मेथी (Fenugreek Leaf)	३	२४	८.००	४	३२	८.००	७	६३	९.००
६.४७	स्वीचार्ड (Swisschard)	३	२१	७.००	३	२१	७.००	३	२२	७.३३
६.४८	अन्य साग Others (Leafy Veg.)	२	१६	८.००	३	१८	६.००	५	४८	९.६०
६.४९	पिडालु (Colocasia)	१०७	१५५२	१४.५०	१०९	१५८१	१४.५०	१३५	१९९७	१४.७९
६.५०	तरूल (Yam)	५	१००	२०.००	१	११	११.००	२	२४	१२.००
६.५१	हात्ती तरूल (Elephant foot yam)	१	११	११.००	१	१६	१६.००	१	१३	१३.००
६.५२	अन्य जरे तरकारी (Other Tubers)	३	२४	८.००	३	२४	८.००	८	८९	११.१३
६.५३	अन्य तरकारी (Others vegetables)	१४	१७५	१२.५०	१६	२००	१२.५०	१७	२१०	१२.३५
तरकारी बालीको कुल जम्मा		६०८७	८०१५५	१३.१७	६२५३	८३६८५	१३.३८	७५६३	१०५१६४	१३.९१
७. फलफूल बाली										
७.१ सुन्तलाजात फलफूल										
७.१.१	कागती (Lime)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	२२०			१८७			२९१		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	८०	५६०	७.००	१०४	७९१	७.६१	११०	९८३	८.९४
७.१.२	निबुवा (Lemon)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	८			१२५			१५०	०	
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	५	३४	६.८०	१२१	९८२	८.१२	१२५	७८७	६.३०
७.१.३	अन्य सुन्तलाजन्य बाली (Other citrus)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	१६			०			१९		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	९	६०	६.६७	०	०		१३	१७३	१३.३१
सुन्तलाजात फलफूलको कुल जम्मा क्षेत्रफल										

सि.नं.	बाली	आ.व.२०७७/७८			आ.व.२०७८/७९			आ.व.२०७९/८०		
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)
	विरुवा लगाएको कुल क्षेत्रफल	२४४			३१२			४६०		
	उत्पादनशिल विरुवाको कुल क्षेत्रफल, उत्पादन, उत्पादकत्व	९४	६५४	६.९६	२२५	१७७३	७.८८	२४८	१९४३	७.८३
	७.२ हिउँदे फलफूल बाली									
७.२.१	नस्पाती (Pear)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	०			२			३		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	०	०		१	११	११.००	२	२६	१३.००
७.२.२	अनार (Pomegranate)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	९४			२०३			१४०	०	
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	७०	५६५	८.०७	९४	७२४	७.७०	८०	६८२	८.५३
७.२.३	किवी (Kiwi)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	०			०			१२	०	
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	०	०		०	०		९	७१	७.८६
	हिउँदे फलफूलको कुल जम्मा									
	विरुवा लगाएको कुल क्षेत्रफल	९४			२०५			१५५		
	उत्पादनशिल विरुवाको कुल क्षेत्रफल, उत्पादन, उत्पादकत्व	७०	५६५	८.०७	९४	७३५	७.७४	९१	७७९	८.५६
	७.३ बर्षे फलफूल बाली									
७.३.१	आँप (Mango)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	३५५			३६०			४९०	०	
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	२५०	२५३१	१०.१२	२८०	२४४६	८.७४	३०५	३२८१	१०.७६
७.३.२	केरा (Banana)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	११०			२७०			५३०		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	९५	१०९३	११.५१	२६०	२७८२	१०.७०	४१०	४५३४	११.०६
७.३.३	अम्बा (Guava)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	३५			१०२			१०६		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	३५	२४५	७.००	८५	७४०	८.७१	९०	८७५	९.७२
७.३.४	मेवा (Papaya)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	५			३			५		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	५	५०	१०.००	२	३३	१६.५०	४	६७	१६.७५
७.३.५	कटहर (Jackfruit)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	१०५			१०५			११५		

सि.नं.	बाली	आ.व.२०७७/७८			आ.व.२०७८/७९			आ.व.२०७९/८०		
		क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादन (मे ट)	उत्पादकत्व (मे ट/हे)
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	९३	१११६	१२.००	९५	११५०	१२.११	९८	११६५	११.८९
७.३.६	भुईकटहर (Pineapple)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	१०			५२			५३		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	१०	१०७	१०.७०	५०	७१५	१४.३०	५२	३०२	५.८१
७.३.७	लिची (Litchi)									
	विरुवा लगाएको क्षेत्रफल	२३८			२५४			४९९		
	उत्पादनशिल विरुवाको क्षेत्रफल, उत्पादन र उत्पादकत्व	१३५	८५०	६.३०	२४५	१३७८	५.६२	२६०	१३९५	५.३७
वर्षे फलफूलको कुल जम्मा										
विरुवा लगाएको कुल क्षेत्रफल		८५८			११४६			१७९८		
उत्पादनशिल विरुवाको कुल क्षेत्रफल, उत्पादन, उत्पादकत्व		६२३	५९९२	९.६२	१०१७	९२४४	९.०९	१२१९	११६१९	९.५३
८	मह उत्पादन (मौरी घर (Bee-hive) संख्या/उत्पादन)	१९१०० घर	३८२	०।०२	१६४८४	३१३	०.०२	२०६००	४९४	०.०२

स्रोत: कृषि ज्ञान केन्द्र, दाङ

६.११ दाङ जिल्लामा भएका बनको किसिम अनुसारको विवरण

तालिका नं. ६.११ दाङ जिल्लामा भएका बनको किसिम अनुसारको विवरण

क्र.स.	बनको विवरण	संख्या	जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत
१	सामुदायिक बन	३८५	६७७८५.८	
२	निजी बन	२४०	११२	
३	धार्मिक बन	५	११५.५२	
४	अन्य बन/ चाक्ला बन	१	५४५.६३	

श्रोत: डिभिजन वन कार्यालय दाङ

६.१२ भू-उपयोग

क्र.स.	बनको विवरण	जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत
१	वन क्षेत्र	१९२६८२	
२	झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र	९००	
३	अन्य क्षेत्र	८०४३	
४	अतिक्रमित क्षेत्र	१५०१७	

श्रोत: डिभिजन वन कार्यालय दाङ

६.१३ दाङ जिल्लामा रहेका मुख्य बनस्पति तथा बन्यजन्तुहरू

तालिका नं. ६.१२ दाङ जिल्लामा रहेका मुख्य बनस्पति तथा बन्यजन्तुहरू

क्र.स.	बनस्पतिहरू	बन्यजन्तुहरू	चराचुरुंगीहरू	जडीबुटीहरू
१	साल	मृग	कालिज	टिमुर
२	सल्ला	चितुवा	ढुकुर	मालागेडी
३	खयर	स्याल	काग	चियुरी
४	सिसौ	बँदेल	चिल	कुरिलो
५	जामुन	बाँदर	गिद्ध	चुथ्रो
६	अन्य	अन्य	अन्य	अन्य

श्रोत: डिभिजन वन कार्यालय दाङ

खण्ड-७ उद्योग तथा वाणिज्य

७.१ उद्योग

यो आर्थिक विकासको माध्यमिक क्षेत्र हो। आ.व. २०७९/८० मा देशको कुल ग्राहस्थ उत्पादनमा उद्योग क्षेत्रको योगदान ५.३२% रहेको छ।

तालिका नं. ७.१ दाङ जिल्लाका साना तथा घरेलु उद्योगको विवरण (उद्योग प्रशासन तर्फ)

क्र.स.	वैधानिक स्थिति	आ.व. २०७७/०७८		आ.व. २०७८/०७९		आ.व. २०७९/०८०	
		जम्मा नयाँ दर्ता संख्या	जम्मा खारेजी संख्या	जम्मा नयाँ दर्ता संख्या	जम्मा खारेजी संख्या	जम्मा नयाँ दर्ता संख्या	जम्मा खारेजी संख्या
१	प्राइभेट लिमिटेड	३२	०	२९	०	८	०
२	साझेदारी	९४	११	३३	१३	३२	२१
३	प्राइभेट फर्म	२०५८	१९६	१७०७	२०५	७०२	२७७
	जम्मा	२१८४	२०७	१७६९	२१८	७४२	२९८

श्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, दाङ।

तालिका नं. ७.२ दाङ जिल्लाका साना तथा घरेलु उद्योगको विवरण (वाणिज्य तर्फ)

क्र.स.	विवरण	आ.व. २०७७/०७८		आ.व. २०७८/०७९		आ.व. २०७९/०८०	
		जम्मा नयाँ दर्ता संख्या	जम्मा खारेजी संख्या	जम्मा नयाँ दर्ता संख्या	जम्मा खारेजी संख्या	जम्मा नयाँ दर्ता संख्या	जम्मा खारेजी संख्या
१	साझेदारी फर्म	२८	४	१६	५	८	३
२	प्राइभेट फर्म	१६४७	२७६	१५०७	३३६	८१९	३२०
	जम्मा संख्या	१६७५	२८०	१५२३	३४१	८२७	३२३

श्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, दाङ।

तालिका नं. ७.३ दाङ जिल्लामा घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयमा दर्ता भएका उद्योगहरूको विवरण

क्र.स.	प्रतिष्ठानको प्रकृति	आ.व. २०७९/०८० सम्मको जम्मा संख्या
१	उत्पादनमूलक उद्योग	१७३४
२	कृषि तथा वनजन्य उद्योग	५५०२
३	उर्जामूलक उद्योग	०
४	खनिज जन्य उद्योग	८
५	निर्माण उद्योग	०
६	पर्यटन उद्योग	१२०४
७	सेवामूलक उद्योग	२९५९
८	संचार तथा सूचना प्रविधि उद्योग	०
	जम्मा	११४०७

श्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय, दाङ।

७.२ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

विभिन्न वित्तीय संस्थाका कार्यालयहरू रहेको स्थान तथा यसको विवरण तलका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ७.४ दाङ जिल्लामा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

क्र.स.	वित्तीय संस्थाको प्रकार	वित्तीय संस्था सङ्ख्या	कार्यालय सङ्ख्या
१	वाणिज्य बैंक (क वर्ग)	२२	९३
२	विकास बैंक (ख वर्ग)	१७	३९
३	वित्त कम्पनी (ग वर्ग)	१७	३
४	लघुवित्त कारोबार गर्ने संस्था (घ वर्ग)	६४	
	जम्मा	१२०	

श्रोत: Banking and Financial Statistics 2023, नेपाल राष्ट्र बैंक ।

७.३ दाङ जिल्लामा रहेका 'क' वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू

तालिका नं. ७.५ "क" वर्गका बैंक र कार्यालयहरू रहेको स्थान

क्र.स.	बैंकको नाम	शाखा सङ्ख्या	कार्यालय रहेको स्थान
१	नेपाल बैंक लि.	१	घोराही
२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	३	तुलसीपुर, नारायणपुर, चैलाही
३	नविल बैंक	२	घोराही, तुलसीपुर
४	नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लि.	१	तुलसीपुर
५	हिमालयन बैंक लि.	१	घोराही
६	नेपाल SBI बैंक लि.	१	घोराही
७	एभरेष्ट बैंक लि.	१	तुलसीपुर
८	बैंक अफ काठमाण्डौ	२	घोराही, तुलसीपुर
९	एन.आई.सी. एसिया बैंक लि.	१	
१०	कुमारी बैंक लि.	१	तुलसीपुर
११	सिद्धार्थ विकास बैंक लि.	२	घोराही, तुलसीपुर
१२	कृषि विकास बैंक लि.	७	घोराही(२वटा), तुलसीपुर, नारायणपुर, चैलाही, गढवा
१३	ग्लोबल IME बैंक	२	घोराही, तुलसीपुर
१४	सिटिजन बैंक इन्टरनेशनल लि.	१	घोराही
१५	क्रिष्ट बैंक	२	घोराही, तुलसीपुर
१६	मेघा बैंक	१	
	जम्मा	२९	

श्रोत: Banking and Financial Statistics 2023, नेपाल राष्ट्र बैंक ।

खण्ड-द भौतिक पूर्वाधार

द.१ यातायात

आ.व. २०७९/०८० सम्म आईपुग्दा दाङ जिल्लामा सडक तथा यातायातको क्षेत्रमा व्यापक रूपमा विकास भएको छ। पुरानो सडकलाई कालोपत्रे गर्ने, मर्मत सुधार तथा स्तरोन्नतीका साथै थुप्रै नयाँ सडकहरू पनि बनाउने कार्य भइरहेको छ। दाङ जिल्लाका प्रमुख जिल्लास्तरीय तथा राष्ट्रिय सडकहरूको प्रकार र लम्बाई तलको तालिका दिईएको छ।

तालिका नं. ८.१ दाङ जिल्लाभित्रका राष्ट्रिय स्तरका सडकहरूको विवरण

क्र.स.	सडकको नाम	लम्बाई (कि मि)
१	महेन्द्र राजमार्ग	७२.९८
२	अमेलिया सल्यान सडक	४५.६२
३	भालुवाङ गनाहा खोला सडक	८.००
४	लोहारपानी घोराही सडक	३६.००
५	लमही तुलसीपुर सडक	४६.६२
६	लमही कोइलावास सडक	३४.००
७	तुलसीपुर विजनेटा सडक	४४.००
८	घोराही खुम्वास सहिदमार्ग	२४.००

तालिका नं. ८.२ दाङ जिल्लालाई अन्य जिल्लाहरूसँग जोड्ने जिल्लास्तरका सडकहरूको विवरण

सि.न.	सडकको नाम	पक्की	कच्ची	ग्राभेल	कुल लम्बाई	चौडाई	हालको अवस्था	शुरुको विन्दु	अन्तिम विन्दु
१	धानखोला-शिवखोला	७७.१०	०	०	७७.१०	६.४०	कालोपत्रे	धानखोला	शिवखोला
२	लोहारपानी-काल्चे	१०३.७१	०	२१	१२४.७१	७	कालोपत्रे	लोहारपानी	काल्चे
३	भालुवाङ-गहना खण्ड	८	०	०	८	५.५०	कालोपत्रे	भालुवाङ	गहना खण्ड
४	कोइलावास-खुम्वास	८०.९१	०	०	८०.९१	६	कालोपत्रे	कोइलावास	खुम्वास
५	अमेलिया-चोरखोला	४५.६२	०	०	४५.६२	६	कालोपत्रे	अमेलिया	चोरखोला

श्रोत: सडक डिभिजन, दाङ

तालिका नं. ८.३ दाङ जिल्लालाई अन्य जिल्लासँग जोड्ने सडकहरू

क्र.स.	सडकको नाम	लम्बाई (कि.मी.)	जोडिने जिल्ला
१	भैसाही-सिमलतारा-हासीपुर-शान्तिपुर सडक	६०.००	अर्घाखाँची
२	दुधरास-सातकुले-साक्रम-चीलीकोट (सिमेन्ट कारखाना सडक)	१०.३४	रोल्पा
३	विजौरी-कुत्तेचौर-दोधेनी-चिलीकोट सडक	२५.००	रोल्पा
४	नारायणपुर-हापुर-रतनपुर-नारेवाङ-रोल्पाहोलेरी जोड्ने सडक	६०.००	रोल्पा
५	घोराही-मार्फेस-आराङखोला सडक	१०.४५	प्यूठान
६	कटुवाखोला-सैघा-दानचौर-बोल्डी-सैघा सडक	१२.००	रोल्पा
७	मौरीघाट-हाँसीपुर-मुर्कुटी-स्वर्गद्वारी प्यूठान सडक (गणतन्त्र मार्ग)	३५.००	प्यूठान
८	सतबरिया रिहार-राजपुर-गंगढी-सालबौरी-खाङ्गानाका सडक	३०.००	प्यूठान

श्रोत: सडक डिभिजन, दाङ

द.२ दाङ जिल्लामा रहेका पक्की पुलहरूको विवरण

तालिका नं. ८.४ दाङ जिल्लामा रहेका पक्की पुलहरूको विवरण

सि.न.	पुलको नाम	पुल रहेको स्थान	नदी/खोलाको नाम	पुलको लम्बाई (मिटर)	पुलको चौडाई (मिटर)
१	बगाई सोता	महेन्द्र राजमार्ग	बगाई सोता	२६६.	७१.
२	शिव खोला	महेन्द्र राजमार्ग	शिव खोला	३२१.	७
३	काली खोला	महेन्द्र राजमार्ग	काली खोला	८७.	९४.
४	धान खोला	महेन्द्र राजमार्ग	धान खोला	२६५.	७
५	गंगारी नाला	महेन्द्र राजमार्ग	गंगारी नाला	२१४.	७
६	झरोनी खोला-१	महेन्द्र राजमार्ग	झरोनी खोला-१	९६.	७.९
७	झरोनी खोला-३	महेन्द्र राजमार्ग	झरोनी खोला-३	९	६.८
८	सुक्खा नाला	महेन्द्र राजमार्ग	सुक्खा नाला	९९.	७.४
९	सुक्खा नाला	महेन्द्र राजमार्ग	सुक्खा नाला	१५५.	७
१०	कुन्ता खोला	महेन्द्र राजमार्ग	कुन्ता खोला	१३३.	७.१
११	परी खोला	महेन्द्र राजमार्ग	परी खोला	१६३.	७
१२	मोइत्रे खोला	महेन्द्र राजमार्ग	मोइत्रे खोला	१९५.	७.१
१३	फिरंगी खोला	महेन्द्र राजमार्ग	फिरंगी खोला	२१६.	७
१४	कटेश नाला	महेन्द्र राजमार्ग	कटेश नाला	१०८.	७.१
१५	गोदिया खोला	महेन्द्र राजमार्ग	गोदिया खोला	२१९.	७
१६	काली खोला	महेन्द्र राजमार्ग	काली खोला	२१४.	७.१
१७	गोपी खोला	महेन्द्र राजमार्ग	गोपी खोला<	२१५.	७.१
१८	बखरी खोला	महेन्द्र राजमार्ग	बखरी खोला	२१४.	७.१
१९	सिमल सोता	महेन्द्र राजमार्ग	सिमल सोता	२६५.	७
२०	तिलकन्या शाखा	महेन्द्र राजमार्ग	तिलकन्या शाखा	११	७.५
२१	चाउ खोला-३	महेन्द्र राजमार्ग	चाउ खोला-३	२४५.	७
२२	चाउ खोला-२	महेन्द्र राजमार्ग	चाउ खोला-२	२४३.	७
२३	चाउ खोला-१	महेन्द्र राजमार्ग	चाउ खोला-१	१०८.	७
२४	रेहर खोला	महेन्द्र राजमार्ग	रेहर खोला	२६६५.	७.१
२५	डोलाई नाला	महेन्द्र राजमार्ग	डोलाई नाला	५३	७
२६	भतारकुण्ड खोला	महेन्द्र राजमार्ग	भतारकुण्ड खोला	२६५.	७
२७	लाथोवा	महेन्द्र राजमार्ग	लाथोवा	१०४.	१०.२
२८	बथनिया खोला	महेन्द्र राजमार्ग	बथनिया खोला	२१५.	७
२९	भौका खोला	महेन्द्र राजमार्ग	भौका खोला	२१६.	७
३०	सिङ्गाइ खोला शाखा	महेन्द्र राजमार्ग	सिङ्गाइ खोला शाखा	१०७.	७
३१	पद्मिनी खोला	महेन्द्र राजमार्ग	पद्मिनी खोला	११५.	७.३५
३२	नर्ते खोला	महेन्द्र राजमार्ग	नर्ते खोला	१०७५.	७

सि.न.	पुलको नाम	पुल रहेको स्थान	नदी/खोलाको नाम	पुलको लम्बाई (मिटर)	पुलको चौडाई (मिटर)
३३	करी सोता	महेन्द्र राजमार्ग	करी सोता	२१२.	७
३४	कौरिया खोला	महेन्द्र राजमार्ग	कौरिया खोला	२६४.	७
३५	उन्चानिम्बु खोला	महेन्द्र राजमार्ग	उन्चानिम्बु खोला	३२	७.५
३६	हात्तीसार खोला	महेन्द्र राजमार्ग	हात्तीसार खोला	१०७५.	७
३७	झरौनी खोला २	महेन्द्र राजमार्ग	झरौनी खोला २	८८.	७.८
३८	अर्जुन खोला	महेन्द्र राजमार्ग	अर्जुन खोला	१६५४५.	७
३९	सिंगाइ खोला	महेन्द्र राजमार्ग	सिंगाइ खोला	७०५.	७
४०	अर्नवा खोला	महेन्द्र राजमार्ग	अर्नवा खोला	२६७.	७.५
४१	सिरङ्गी खोला	महेन्द्र राजमार्ग	सिरङ्गी खोला	४२९.	७.१
४२	राप्ती नदी	महेन्द्र राजमार्ग	राप्ती नदी	२९०१.	७
४३	बबई खोला	राप्ती राजमार्ग	बबई खोला	१४७	४
४४	तुई खोला	राप्ती राजमार्ग	तुई खोला	३२४.	४.२
४५	गुठी खोला	राप्ती राजमार्ग	गुठी खोला	२०६.	६.१
४६	बुगे खोला	हुलाकी राजमार्ग	बुगे खोला	१०९.	५.१
४७	भालु खोला	हुलाकी राजमार्ग	भालु खोला	-	-
४८	नाला २	हुलाकी राजमार्ग	नाला २	७४.	४.८
४९	नाला १	हुलाकी राजमार्ग	नाला १	७४.	४.७
५०	बम्बा खोला	हुलाकी राजमार्ग	बम्बा खोला	१३	४.१
५१	खउराहा खोला	हुलाकी राजमार्ग	खउराहा खोला	७५.	३.६
५२	थारुनीमारे खोला	हुलाकी राजमार्ग	थारुनीमारे खोला	७४.	५
५३	बौराहा खोला	हुलाकी राजमार्ग	बौराहा खोला	७३.	५
५४	जमुनिहा खोला	हुलाकी राजमार्ग	जमुनिहा खोला	७४.	५.३
५५	मनारिया खोला	हुलाकी राजमार्ग	मनारिया खोला	७४.	५
५६	गुइया खोला १	हुलाकी राजमार्ग	गुइया खोला १	७४.	५.४
५७	भुङभुङ्गे	भालुवाङ-लिवाङ	भुङभुङ्गे खोला	७	५.६
५८	गनाहा	भालुवाङ-लिवाङ	गनाहा खोला	९०	४.३
५९	बागसोती	भालुवाङ-लिवाङ	बागसोती खोला	१७	४.३
६०	सिस्ने खोला	प्यूठान-चकचके-घोराही	सिस्ने खोला	४१६.	५.९
६१	कटुवा	प्यूठान-चकचके-घोराही	कटुवा खोला	६१८.	७.६
६२	कटुवा	लमही-तुलसीपुर	कटुवा खोला	९१.	७.७
६३	गूगल	लमही-तुलसीपुर	गूगल खोला	९५.	५.७
६४	संग्राम खोला	लमही-तुलसीपुर	संग्राम खोला	९६	७.५
६५	चौवा खोला	लमही-तुलसीपुर	चौवा खोला	१६५.	५.५
६६	बबई खोला	लमही-तुलसीपुर	बबई खोला	१४०	९
६७	मसोट खोला	लमही-तुलसीपुर	मसोट खोला	६०	४
६८	पत्रे खोला	लमही-तुलसीपुर	पत्रे खोला	१००	५.५

सि.न.	पुलको नाम	पुल रहेको स्थान	नदी/खोलाको नाम	पुलको लम्बाई (मिटर)	पुलको चौडाइ (मिटर)
६९	गोबार नदी पुल	लमही-तुलसीपुर	गोबार नदी पुल	२२०	-
७०	गर्जे	लमही-तुलसीपुर	गर्जे खोला	९७३.	५
७१	बागी खोला	लमही-तुलसीपुर	बागी खोला	१८	४.४
७२	खहरे खोला	लमही-तुलसीपुर	खहरे खोला	७४.	५.१
७३	जमुनिवास खोला	लमही-तुलसीपुर	जमुनिवास खोला	८२४.	६
७४	राप्ती खोला	लमही-तुलसीपुर	राप्ती खोला	४०४	५.५
७५	सानो खोला	लमही-कोइलास	सानो खोला	१०७.	४.५
७६	सौरी खोला	लमही-कोइलास	सौरी खोला	४१	६
७७	सिगरा खोला	लमही-कोइलास	सिगरा खोला	५०८.	६
७८	परगण्डा खोला	लमही-कोइलास	परगण्डा खोला	६३.	५
७९	झायाते	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	झायाते खोला	३६५.	५.९
८०	चिसापानी	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	चिसापानी	३०९.	५.५
८१	हंसपुर खोला पुल	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	हंसपुर खोला	८२.	५.९
८२	भम्की खोला पुल	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	भम्की खोला	६०	६
८३	गहते खोला	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	गहते खोला	४०७.	५.४
८४	पडु खोला	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	पादुका खोला	१०३६.	५.८
८५	ट्वाड	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	ट्वाड	१६८.	५.४
८६	माई गाउँ खोला	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	माई गाउँ खोला	१४४.	५.६
८७	बगर	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	बगर खोला	३२४.	५.५
८८	बाउला खोला	तुलसीपुर- पुरन्धारा-बोटेचौर	बाउला खोला	६२	६.७
८९	सेवार खोला	शहिद रोड	सेवार खोला	३६८.	५
९०	दुइ खोली	शहिद रोड	दुइ खोली	६३.	५.८

श्रोत: सडक डिभिजन, दाङ

८.३ सवारी साधनसम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ८.५ पछिल्ला तीन आर्थिक वर्षमा यातायात व्यवस्था कार्यालय, तुलसीपुर दाङमा दर्ता भएका सवारी साधनहरूको विवरण

सि.न.	सवारी साधनको किसिम	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/०८०
१	बस, मिनिबस, मिनि ट्रक/ट्रक/लरी	३५४४	३६५	१०९
२	माईक्रो बस	०	०	१
३	क्रेन/डोजर/ एक्सभेटर/ ब्याकहु लोडर	०	०	३
४	कार, जीप, भ्यान	२४९४	१५०	८८
५	पिक अप	०	०	२
६	टेम्पो /अटो रिक्सा	३५०९	५४१	२५२
७	ई रिक्सा	०	०	३७२५
८	ट्याक्टर / पावर टिलर	४९८७	३६	५४

सि.न.	सवारी साधनको किसिम	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/०८०
९	मोटरसाईकल / स्कुटर / मोपेड	५४९८३	८७५७	२७२२

श्रोत: यातायात व्यवस्था कार्यालय, तुलसीपुर

तालिका नं. ८.६ सवारी साधन चालक अनुमतिपत्रको किसिम अनुसार लाईसेन्स वितरणको अवस्था

सि.न.	सवारी चालक अनुमति पत्रको किसिम	२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/०८०
१	A-मोटरसाईकल	७१५	५२९६	१०७५८
२	B-कार, जीप, भ्यान	१५६	५४१	३६३०
३	K-स्कुटर	१०५	५०५	१७५०
४	C/C1-टेम्पो/अटो रिक्सा/अटोरिक्सा	४४	१६८	४८६
५	E-ट्याक्टर	६६	३८	१०७
६	F/G-बस, मिनिबस, मिनि ट्रक	५६	०	२०९
७	H/J-हेभि ईक्विपमेन्टहरु		१६१	६४८

श्रोत: यातायात व्यवस्था कार्यालय, तुलसीपुर

८.४ विमानस्थल

यस जिल्लाको तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाको टरिगाउँमा एक पक्की विमानस्थल रहेको छ । यो तुलसीपुर उप-महानगरपालिकाबाट करिब ३ किलोमिटर दक्षिणतर्फ रहेको छ । विमान स्थलको स्तरोन्नति तथा धावन मार्गको विस्तार हुनु नसक्नु लगायतका कारण नियमित उडान हुन नसकिरहेको अवस्था छ ।

८.५ विद्युतीकरण

विद्युतीकरणलाई विकासको एक सूचकको रूपमा लिईनुका साथै यसले अन्य सबै क्षेत्रको विकासलाई समेत बढावा दिनमा मद्दत पुऱ्याउँछ । दाङ जिल्लाका सबै वडाहरूमा विद्युतको सुविधा पुगेको छ ।

८.६ सञ्चार क्षेत्र

जिल्लामा राष्ट्रिय स्तरबाट प्रकाशन हुने दैनिक पत्रपत्रिकाहरूमा नागरिक दैनिक, अन्न पूर्ण पोष्ट, नेपाल समाचार पत्र, द हिमालय टाइम्स राजधानी, कान्तिपुर, नयाँ पत्रिका, हिमालयन टाइम्स र गोरखापत्र आदि लगायतका पत्रपत्रिकाहरूका स्थानीय संवाददाताहरू रहेका छन् । त्यस्तै टेलिभिजन तर्फ पनि नेपाल टेलिभिजन, कान्तिपुर, हिमालयन, माउन्टेन, एभिन्यूज, ईमेज, सगरमाथा लगायतका टेलिभिजन नेटवर्कहरूका स्थानीय संवाददाताहरू रहेका छन् । सञ्चार सेवा प्रदान गर्ने विभिन्न क्षेत्रहरू दुर सञ्चार, हुलाक, केबल टेलिभिजन, पत्रपत्रिका, एफ एम रेडियो स्टेशनहरूको सेवा सम्बन्धी विवरण यस खण्डको छुट्टाछुट्टै उपखण्डहरूमा विवेचना गरिएको छ ।

क) दुर सञ्चार

जिल्लामा दुरसञ्चारसम्बन्धी उपलब्ध मुख्य सेवाहरूमा तारसहितको टेलिफोन सेवा (Land Line), जि.एस.एम.(GSM) मोबाइल सेवा, सि.डि.एम.ए. (CDMA) सेवा र इन्टरनेट सेवा मुख्य रहेका छन् । जिल्लामा मुख्य सेवा प्रदायक कम्पनीको रूपमा नेपाल टेलिकम रहेको छ । यसका अतिरिक्त यस जिल्लामा NCELL, UTL कम्पनीहरूले पनि सेवा उपलब्ध गराउँदै आएका छन् ।

तालिका नं. ८.७ दाङ जिल्लामा टेलिफोन तथा इन्टरनेट सेवा लाभग्राहीहरूको सङ्ख्या (आ.व. २०७९/०८० सम्म)

क्र.स.	टेलिफोन सेवाको विवरण	ग्राहक सङ्ख्या	इन्टरनेट सेवाको विवरण	ग्राहक सङ्ख्या
१	PSTN (ल्यान्ड लाइन)	७८३३	ADSL	२४८२
२	GSM प्रिपेड मोबाइल	४२३०३६	WI MAX	६१७
३	GSM पोष्टपेड मोबाइल	१७२५४	FTTH	४८७०
४	CDMA स्काई मोबाइल पोष्टपेड	१२७५	NT WIFI	८३
	CDMA स्काई मोबाइल प्रिपेड	४६९२६	LEASE LINE	२९

क्र.स.	टेलिफोन सेवाको विवरण	ग्राहक सङ्ख्या	इन्टरनेट सेवाको विवरण	ग्राहक सङ्ख्या
	जम्मा	४४८१२३		७४६४

श्रोत: दुर सञ्चार कार्यालय घोराही, दाङ।

ख) हुलाक सेवा

हुलाक तथा डाँक सेवा उपलब्ध गराउने मुख्य निकायको रूपमा जिल्ला हुलाक कार्यालय र यस मातहतका निकायहरू क्रियाशील रहेका जिल्लामा हुलाक सेवा सम्बन्धी अन्य विस्तृत विवरणहरू तलका तालिकाहरूमा देखाइएको छ ।

तालिका नं. ८.८ जिल्लामा हुलाक सेवा सम्बन्धी विवरण

क्र.स.	हुलाक कार्यालयहरूको विवरण	सङ्ख्या
१	जिल्ला हुलाक कार्यालय	१
२	ईलाका हुलाक कार्यालय	१४
३	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	३०
४	कुल जनशक्ति (स्थायी अस्थायी र करार समेत गरी)	१४३

श्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय घोराही, दाङ।

ग) पत्र पत्रिका

दाङ जिल्लामा मुख्यरूपमा प्रकाशित हुने पत्र पत्रिकाहरूको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ८.९ जिल्लामा नियमितरूपमा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाहरूको विवरण

क्र.स.	पत्रपत्रिकाको नाम	प्रकार	प्रकाशन हुने स्थान	कैफियत
१	नयाँ युगबोध	दैनिक	घोराही	
२	गोरक्ष	दैनिक	तुलसीपुर	
३	गणतन्त्र	दैनिक	घोराही	
४	राप्ती पोष्ट	दैनिक	घोराही	
५	लौव अग्रासन	साप्ताहिक	घोराही	
६	राप्ती समाचार	साप्ताहिक	घोराही	
७	सूचना पत्र	साप्ताहिक	घोराही	

श्रोत: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाङ, २०८० ।

घ) एफ एम रेडियो

तालिका नं. ८.१० दाङ जिल्लाबाट प्रसारण हुने एफ एम रेडियोहरूको विवरण

क्र.स.	एफ एम रेडियोको नाम	ठेगाना	क्षमता	फोन नं.
१	रेडियो हाईवे	लमही ११	१०० वाट	९८५७८४०६६०
२	रेडियो पाठशाला	तुलसीपुर	१०० वाट	९८०९३२०९६६
३	रेडियो सन्जिवनी	श्रीगाउँ	१०० वाट	९८५७८२०७९३
४	झरना एफ एम	घोराही	१०० वाट	९८५७८३००१४
५	रेडियो हापुरे	पुरन्धारा ३	१०० वाट	९८४४९३५१५४
६	रेडियो साझा आवाज	चैलाही २	२५० वाट	९८४७८२६०८८
७	रेडियो हाम्रो पहुँच	तुलसीपुर ५	५०० वाट	९८५७८३५६७९
८	रेडियो तुलसीपुर	तुलसीपुर ५	५०० वाट	९८४७८७९०३७
९	रेडियो प्रकृति	तुलसीपुर ६	५०० वाट	९८६६६४९०९९

क्र.स.	एफ एम रेडियोको नाम	ठेगाना	क्षमता	फोन नं.
१०	रेडियो स्वर्गद्वारी एफ.एम	घोराही	१०० वाट	९८५७८३०००१
११	रेडियो राप्ती	लालमटिया ३	५०० वाट	९८४१५२९३२८
१२	रेडियो हाम्रो देउखुरी	लमही	१०० वाट	९८५७८४९९७६
१३	रेडियो नयाँ युग	सिसहनिया ५	१०० वाट	९८४७८५९४६४

श्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय, दाङ ।

ड) केबुल टेलिभिजन सम्बन्धी विवरण

केबुल टेलिभिजनको क्षेत्रमा विकास हुने क्रममा DTH प्रविधिबाट प्रिपेड तरिकाले आफ्नै घरमा केबुल सेवा प्रयोग गर्नेहरूको सङ्ख्या दिनानुदिन बढ्दै गएकोले केबुल सेवा प्रदायक संस्थाहरूको गतिविधिमा केही कमी आएको छ। दर्ता भएका सबै केबुल टेलिभिजन सेवा प्रदायक संस्थाहरू सञ्चालनमा आउन सकेका छैनन् । आ.व. २०७९/०८० सम्म जिल्ला हुलाक कार्यालय दाङमा दर्ता तथा नवीकरण भएका केबुल टेलिभिजन सेवा प्रदायकहरूको विवरण तलको तालिकामा दिईएको छ।

तालिका नं. ८.११ जिल्लामा केबुल सेवा प्रदायक संस्थाहरूको विवरण

क्र.स.	केबुल सेवा व्यावसायीहरूको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	स्वर्गद्वारी केबल टेलिभिजन नेटवर्क प्रा. लि.	तुलसीपुर ६	
२	स्वर्गद्वारी केबल नेट प्रा. लि.	घोराही-१०, नारायणपुर	
३	सिसहनिया केबल नेटवर्क प्रा. लि.	सिसहनिया ५	
४	सोनपुर केबल नेट प्रा. लि.	लमही १ सुनडवरी	
५	पञ्चरत्न नेटवर्क प्रा. लि.	गढवा ६	
६	नवरत्न नेटवर्क प्रा. लि.	लालमटिया	

श्रोत: जिल्ला हुलाक कार्यालय, दाङ ।

खण्ड-९ न्याय, शान्ति तथा सुरक्षा

९.१ जिल्ला अदालत दाङमा दर्ता तथा फछ्यौट भएका मुद्दासम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ९.१ मुद्दाको प्रकृति अनुसार जिल्ला अदालत दाङमा दर्ता तथा फछ्यौट भएका मुद्दाको संख्या

आर्थिक वर्ष	अघिल्लो आ.व. को जिम्मेवारी	नयाँ दर्ता	फछ्यौट	वाँकी
क) देवानी मुद्दा				
२०७७/७८	८४७	१५४०	१३१२	१०७५
२०७८/७९	१०७५	१९६४	१९१०	११२९
२०७९/८०	११२९	१९८६	१९६३	११५२
ख) फौजदारी मुद्दा				
२०७७/७८	६०५	८००	६९८	७०७
२०७८/७९	७०७	१०५३	९४४	८१६
२०७९/८०	८१६	१२६०	११६१	९१५

श्रोत: जिल्ला अदालत, दाङ।

९.२ जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङमा दर्ता भएका उजुरी/अपराध सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ९.२ जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङमा दर्ता भएका उजुरी तथा अपराध सम्बन्धी विवरण

सि नं	अपराधको किसिम	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	कर्तव्य ज्यान	१९	१४	९
२	ज्यान मार्ने उद्योग	३९	५३	४०
३	भवितव्य ज्यान	९८	९४	१०३
४	फुटकर ज्यान	६३	६२	३४
५	आत्महत्या	२४१	२२०	१८९
६	चोरी	४४	७५	१०५
७	लागु औषध	३९	५९	५५
८	ठगी	९	८	२१
९	सार्वजनिक अपराध	१८	५०	६२
१०	जबरजस्ती करणी	७६	७५	८०
११	बहु विवाह	४०	४३	४१
१२	सवारी ज्यान	५५	६७	५०
१३	हातहतियार खरखजाना	३	३	३
१४	ठाडो उजुरी	१५८३	१५२२	१९३३
	जम्मा	२३२७	२३४५	२७२५

श्रोत: जिल्ला प्रहरी कार्यालय, दाङ।

९.३ कैदी बन्दी सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ९.३ दाङ जिल्लामा रहेका कैदी बन्दी सम्बन्धी विवरण

सि नं	विवरण	लिङ्ग	आर्थिक वर्षको असार मसान्तको कैदी बन्दीको संख्या					
			कारागार कार्यालय घोराही			कारागार कार्यालय तुलसीपुर		
			२०७७	२०७८	२०७९	२०७७	२०७८	२०७९
१	कारागारको कैदी क्षमता संख्या	जम्मा	७५	७५	७५			
२	कैदी बन्दीको संख्या	महिला	०	०	०	१८	१६	२३
		पुरुष	१६२	१५६	१०४	३९२	४१०	४९०
४	थुनुवाको संख्या	महिला	०	०	०	३	८	२१
		पुरुष	१२५	१६६	१८२	१८	३०	१७
७	आश्रित संख्या	पुरुष	०	०	०	३	४	२
८	विदेशीहरुको संख्या	पुरुष	५	४	५	१०	११	१४

श्रोत: कारागार कार्यालय, घोराही र कारागार कार्यालय तुलसीपुर दाङ ।

खण्ड-१०

सार्वजनिक सेवा प्रवाह

१०.१ सरकारी कार्यालयहरूको विवरण

तालिका नं. १०.१ दाङ जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयहरूको विवरण

क सं	प्रकार	स्थान	कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं	ईमेल ठेगाना
१	संघीय	घोराही	दाङ जिल्ला अदालत घोराही	०८२-५६०००३	info.dcdang@supremecourt.gov.np
२	संघीय	घोराही	जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङ	०८२-५६०१३३	cdoofficedang@gmail.com
३	संघीय	घोराही	रणसिंह दल गण	०८२-५६१०६२	bn-ripumardan@nepalarmy.mil.np
४	संघीय	घोराही	जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङ	०८२-५६३३६३	dpodang@nepalpolice.gov.np
५	संघीय	घोराही	सशस्त्र प्रहरी बल नं २९ गण भालुवाङ	९८५१२७२११९	afpdang.bso1@gmail.com
६	संघीय	घोराही	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय दाङ	०८२-५६००४३	
७	संघीय	घोराही	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय दाङ	०८२-५६००४१	dang_traffic@nepalpolice.gov.np
८	संघीय	घोराही	डिभिजन सडक कार्यालय दाङ	०८२-५६०४८१	drodng@gmail.com
९	संघीय	घोराही	भूमि सुधार तथा मालपोत कार्यालय दाङ	०८२-५६०१७७	malpotghorahidang@gmail.com
१०	संघीय	घोराही	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ दाङ	०८२-५६०००९	deoghorahi@gmail.com
११	संघीय	घोराही	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय दाङ	०८२-५६०१८५	dang.dtco@fcgo.gov.np
१२	संघीय	घोराही	कारागार कार्यालय घोराही दाङ	०८२-५६३७५९	ghorahi.it@dopm.gov.np
१३	संघीय	घोराही	जिल्ला हुलाक कार्यालय दाङ	०८२-५६००२४	dpodang22400@gmail.com
१४	संघीय	घोराही	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय दाङ	०८२-५६०१४४	ddcdang82@gmail.com
१५	संघीय	घोराही	तथ्यांक कार्यालय घोराही दाङ	०८२-५६००१८	bsodang24@gmail.com
१६	संघीय	घोराही	यान्त्रिक कार्यालय दाङ	०८२-५६०४९७	modang050@gmail.com
१७	संघीय	घोराही	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय दाङ	०८२-५६०००२	attorneydang@yahoo.com
१८	संघीय	घोराही	क्षेत्रीय हावापानी फिल्ड कार्यालय घोराही दाङ	०८२-५६००३४	-
१९	संघीय	घोराही	राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड शाखा कार्यालय घोराही	०८२-५६३७५३	danghseb@gmail.com
२०	संघीय	घोराही	सघन शहरी तथा भवन निर्माण आयोजना दाङ	०८२-५६००२७	pubbcdang@gmail.com
२१	संघीय	घोराही	नापी कार्यालय घोराही दाङ	०८२-५६००३३	surveyofficedang@gmail.com
१	प्रदेश	घोराही	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय दाङ	०८२-५६००२६	wssdodang83@gmail.com
२	प्रदेश	घोराही	भेटेनरी अस्पताल तथा पशु विज्ञ केन्द्र दाङ	०८२-५६००२१	vethosdang@gmail.com
३	प्रदेश	घोराही	सडक पुर्वाधार कार्यालय दाङ	०८२-५६२५८७	idodang2075@gmail.com
४	प्रदेश	घोराही	प्रदेश निर्वाचन कार्यालय दाङ	०८२-५६०८२०	deodang56@gmail.com
५	प्रदेश	घोराही	डिभिजन वन कार्यालय घोराही दाङ	०८२-५६००१४	dangdfo@dof.gov.np
६	प्रदेश	घोराही	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय दाङ	९८५१३१४६२५	csiodang2015@gmail.com
७	प्रदेश	घोराही	कृषि ज्ञान केन्द्र घोराही दाङ	०८२-५६०१३०	sandeshdhital@gmail.com
८	प्रदेश	घोराही	स्वास्थ्य कार्यालय घोराही दाङ	०८२-५६२०३९	dphodang@gmail.com
९	प्रदेश	घोराही	शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय	९८५७८६७०७५	pubodang2075@gmail.com
१	संघीय	तुलसीपुर	उच्च अदालत तुलसीपुर	०८२-५२०९४४	
२	संघीय	तुलसीपुर	बृहत दाङ उपत्यकता सिंचाइ आयोजना तुलसीपुर	९८५७८२४४९३	mdvip2016@gmail.com
३	संघीय	तुलसीपुर	ईलाका प्रशासन कार्यालय तुलसीपुर दाङ	०८२-४१६०९२	illakaprasasan@gmail.com
४	संघीय	तुलसीपुर	लोक सेवा आयोग दाङ कार्यालय तुलसीपुर दाङ	०८२-५२००१३	rapti@psc.gov.np
५	संघीय	तुलसीपुर	कारागार कार्यालय तुलसीपुर दाङ	०८२-५२००२१	tulsipurkaragar21@gmail.com
६	संघीय	तुलसीपुर	उच्च सरकारी वकिल कार्यालय तुलसीपुर दाङ	०८२-५२०२००	hgao.tulsipur@ag.gov.np
७	संघीय	तुलसीपुर	नापी कार्यालय तुलसीपुर दाङ	०८२-५२३१६१	tulsipur@dps.gov.np
८	संघीय	तुलसीपुर	मालपोत कार्यालय तुलसीपुर दाङ	९८५७८२३८०२	tulsipurmalpot@gmail.com
९	संघीय	तुलसीपुर	आन्तरिक राजस्व कार्यालय तुलसीपुर	०८२-५२२१०९	iro51@ird.gov.np

क सं	प्रकार	स्थान	कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं	ईमेल ठेगाना
१०	संघीय	तुलसीपुर	खाद्य प्रविधि तथा गुणनियन्त्रण डिभिजन कार्यालय तुलसीपुर	०८२-५२३४८३	-
१	प्रदेश	बिजौरी	प्रादेशिक आयुर्वेद चिकित्सालय बिजौरी दाङ	९८५५०९३२४०	pahdang066@gmail.com
२	प्रदेश	तुलसीपुर	राप्ती प्रादेशिक अस्पताल तुलसीपुर दाङ	०८२-५२९५३६	
३	प्रदेश	तुलसीपुर	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय तुलसीपुर	०८२-५२००८८	ganeshmarasini@gmail.com
४	प्रदेश	तुलसीपुर	सामाजिक विकास डिभिजन कार्यालय तुलसीपुर दाङ	०८२-५२०२४६	sddodang@gmail.com
५	प्रदेश	तुलसीपुर	यातायात व्यवस्था कार्यालय राप्ती तुलसीपुर	०८२-५२०९९५	dotmrapti@gmail.com
६	प्रदेश	तुलसीपुर	भु तथा जलाधार कार्यालय तुलसीपुर दाङ	०८२-५२००६९	dscodang02@gmail.com
७	प्रदेश	तुलसीपुर	राप्ती आयुर्वेदिक चिकित्सालय, तुलसीपुर दाङ	०८२-४९६०९३	raptiayur76@gmail.com
१	संघीय	लमही	प्रगन्ना तथा बडकापथ सिंचाई आयोजना लमही दाङ	०८२-५४००५५	pbip1234@gmail.com
२	संघीय	लमही	नापी कार्यालय लमही	०८२-५४०८२५	surveyofficelamahi@gmail.com
३	संघीय	लमही	जनताको तटबन्ध कार्यालय लमही	०८२-५४०६०९	pepdang@gmail.com
४	संघीय	लमही	कोइलाबास भन्सार कार्यालय लमही	९८५७८५९०५९	
५	संघीय	लमही	ईलाका प्रशासन कार्यालय लमही	०८२-४९७०६०	aaolamahi@gmail.com
६	संघीय	लमही	मालपोत कार्यालय लमही	०८२-५४०८२४	malpotlamahi@gmail.com
१	प्रदेश	भालुवाड	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय भालुवाड	९८५७८४०९५२	sewa@gmail.com
२	प्रदेश	लमही	प्रगन्ना तथा बडकापथ सिंचाई व्यवस्थापन कार्यालय लमही	०८२-५४०८०४	pbimdlamahi@gmail.com
३	प्रदेश	लमही	भुमिगत जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय लमही	०८२-५४०००४	gwiddang@gmail.com
४	प्रदेश	लमही	डिभिजन वन कार्यालय लमही	०८२-५४०८९०	dfodeukhuri@gmail.com
६	प्रदेश	लमही	परियोजना कार्यान्वयन ईकाइ लमही	०८२-४९७०७०	pmamp.piudang@gmail.com
७	प्रदेश	लमही	भालुवाड-बागदुला-भिमिगिठि लमही-तुलसीपुर चन्द्रौटा-कृष्णनगर लमही-घोराही-तुलसीपुर सडक आयोजना	९८५९२४९३७५	
८	प्रदेश	भालुवाड	अस्थाई पशु क्वारेन्टाइन चेक पोष्ट भालुवाड	९८६८३९७६५९	
९	प्रदेश	लमही	प्रदेश राजधानी आयोजना कार्यान्वयन इकाई	९८५७८५८०७५	Info.iba.@lumbini.gov.np

श्रोत: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाङ ।

१०.२ जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङमा स्थायी दर्ता भएका पत्र पत्रिकाहरू तथा संघ संस्थाहरूको विवरण

जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङमा स्थायी दर्ता भएका पत्र पत्रिकाहरूमध्ये दैनिक -१४, साप्ताहिक -२६, मासिक-७, त्रैमासिक -४, त्रैमासिक -१८, वार्षिक -१, साहित्यिक त्रैमासिक-१, साहित्यिक साप्ताहिक-१, रहेका छन् जसको विवरण निम्नानुसार छ। त्यसै गरी जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङको अभिलेख अनुसार दाङ जिल्लामा १,३८४ वटा विभिन्न संघ संस्था दर्ता गरिएका छन्।

तालिका नं. १०.२ जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाङमा स्थायी दर्ता भएका पत्र पत्रिकाहरूको विवरण

सि.नं.	पत्र पत्रिकाको नाम	प्रकार	प्रकाशन हुने स्थान
१	अन्तरध्वनी	साहित्यिक त्रैमासिक	घोराही-११ दाङ
२	सव्य साथी	साप्ताहिक	तुलसीपुर ५ दाङ
३	जय नेपाल	साप्ताहिक	त्रि.न.पा. ५ दाङ
४	राप्ती समाचार	साप्ताहिक	घोराही-११ दाङ
५	सिमा रेखा	साप्ताहिक	तुलसीपुर ५ दाङ
६	दृष्टिकोण	साप्ताहिक	त्रि.न.पा. ६ दाङ

सि.नं.	पत्रपत्रिकाको नाम	प्रकार	प्रकाशन हुने स्थान
७	गाउँघर	साप्ताहिक	त्रि.न.पा दाङ
८	दिगो परिवर्तन	त्रैमासिक	घोराही-११ दाङ
९	चारतारा	मासिक	त्रि.न.पा दाङ
१०	देवपुरी समाचार आध्यात्मिक	त्रैमासिक	त्रि.न.पा-११ दाङ
११	सरयु	त्रैमासिक	त्रि.न.पा दाङ
१२	राप्ती सन्देश	साप्ताहिक	घोराही-११ दाङ
१३	नौलो जनउभार	साप्ताहिक	घोराही-११ दाङ
१४	नयाँ युगबोध	दैनिक	त्रि.न.पा-१० दाङ
१५	पहल	साहित्यिक साप्ताहिक	त्रि.न.पा-१० दाङ
१६	आदिवासी मञ्च	त्रैमासिक	त्रि.न.पा-१० दाङ
१७	सुचना पत्र	साप्ताहिक	घोराही-११ दाङ
१८	दिगो असल शासन	मासिक	त्रि.न.पा-१० दाङ
१९	गोरक्ष	दैनिक	तुलसीपुर न.पा. ६ दाङ
२०	नयाँ गोरक्ष	दैनिक	त्रि.न.पा-११ दाङ
२१	श्रम सम्मान	दैनिक	मानपुर-१दाङ
२२	सवि गणतन्त्र दैनिक	दैनिक	घोराही-११ दाङ
२३	दायित्व बोध	त्रैमासिक	त्रि.न.पा-११ दाङ
२४	देउखुरी	दैनिक	चैलाही-२ दाङ
२५	तुलसीपुर	साप्ताहिक	तुलसीपुर न.पा. ५ दाङ
२६	नयाँ प्रवेग	दैनिक	घोराही दाङ
२७	सुशासनको खोज	वार्षिक	चैलाही-२ दाङ
२८	लौव अग्रासन	साप्ताहिक	घोराही दाङ
२९	दाङ समाचार	साप्ताहिक	तुलसीपुर दाङ
३०	युवा गर्जन	त्रैमासिक	तुलसीपुर -५ दाङ
३१	लावा डगगर साहित्यीक	त्रैमासिक	चैलाहि-२ लमहि
३२	अटुट	मासिक	लालमटिया-३ दाङ
३३	राप्ती पोष्ट	दैनिक	घोराही दाङ
३४	अतिरिक्त	त्रैमासिक	घोराही -१० दाङ
३५	राप्ती आवाज	दैनिक	तुलसीपुर -५ दाङ
३६	जय संकृती	त्रैमासिक	घोराही दाङ
३७	पालुवा ज्ञान वाल पत्रिका	त्रैमासिक	घोराही दाङ
३८	समरेखा	त्रैमासिक	घोराही दाङ
३९	अलङकार	त्रैमासिक	घोराही दाङ
४०	सिस्ने	द्वैमासिक	घोराही दाङ
४१	ऐरावती	साप्ताहिक	घोराही-१० दाङ
४२	हरियो पत्र	साप्ताहिक	घोराही दाङ
४३	आरम्भ खबर	साप्ताहिक	चैलाहि-२ लमहि
४४	शिक्षा दर्पन	मासिक	घोराही-११ दाङ
४५	राप्ती खबर	साप्ताहिक	चैलाहि-२ लमहि
४६	साहित्याकाश अनुसन्धानमूलक	त्रैमासिक	दाङ

सि.नं.	पत्र पत्रिकाको नाम	प्रकार	प्रकाशन हुने स्थान
४७	द गाडेन	द्वैमासिक	घोराही दाड
४८	साक्षी खबर पत्रिका	साप्ताहिक	दाड
४९	टिकाचुली साहित्यिक	त्रैमासिक	घोराही दाड
५०	अहर्निस	मासिक	दाड
५१	जय पर्यावरण सन्देश	द्वैमासिक	तुलसीपुर -५ दाड
५२	दाड एक्सप्रेस	साप्ताहिक	नारायणपुर-१ दाड
५३	जनसेवक	दैनिक	घोराही-११ दाड
५४	थर्कोट	साप्ताहिक	तुलसीपुर दाड
५५	रासी टुडे	दैनिक	तुलसीपुर -५ दाड
५६	शब्दशिखा साहित्यिक	त्रैमासिक	घोराही दाड
५७	रासी जागरण	साप्ताहिक	घोराही दाड
५८	ई पेजेज	त्रैमासिक	तुलसीपुर दाड
५९	विज्ञान समाचार	त्रैमासिक	घोराही-११ दाड
६०	रासीद्वार	साप्ताहिक	लालमटिया-३ दाड
६१	नयाँ युग निर्माण	मासिक	तुलसीपुर-१२ दाड
६२	नाका आवाज	द्वैमासिक	घोराही-१० दाड
६३	देउखुरी टुडे	साप्ताहिक	लालमटिया-३ दाड
६४	बकपत्र	साप्ताहिक	तुलसीपुर -५ दाड
६५	देउखुरी खबर	साप्ताहिक	लमही-५ दाड
६६	सुपर सनराइज	दैनिक	तुलसीपुर -५ दाड
६७	प्रदेश टुडे	दैनिक	तुलसीपुर -५ दाड
६८	तुलसिपत्र	दैनिक	तुलसीपुर -५ दाड
६९	इच्छुक सन्देश	साप्ताहिक	रासी-१ दाड
७०	नौलो दृष्टि	साप्ताहिक	घोराही दाड
७१	युग शिक्षा	मासिक	घोराही-१५ दाड
७२	सि सपना	त्रैमासिक	घोराही-१६ दाड

श्रोत: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाड ।

तालिका नं. १०.३ जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाडमा दर्ता तथा नवीकरण भएका संघ संस्थाहरूको विवरण

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
नयाँ दर्ता	३९	५०	६४
नवीकरण	१७९	२१८	२७६

श्रोत: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाड ।

१०.३ नागरिकता तथा राहदानी वितरण

तालिका नं. १०.२ जिल्ला प्रशासन कार्यालय दाडबाट जारी गरिएका नागरिकता तथा राहदानी संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष		
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
राहदानी वितरण	२८०६	३०४५	१०२१३

नागरिकता वितरण	वंशज	५५०६	८६३४	६४४०
	वैवाहिक/अंगीकृत	२३	१००	४४

श्रोत: जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दाङ ।

१०.४ दाङ जिल्लाका सरकारी कार्यालयहरूको दुई वर्षको आय ब्ययको विवरण

तालिका नं. १०.३ सरकारी खर्च तथा राजस्व संकलनसम्बन्धी विवरण

क्र.स.	कार्यालयको नाम	सरकारी खर्च (चालु र पूँजीगत समेत) रु. हजारमा		राजस्व संकलन रु. हजारमा	
		आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०	आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०
१	उच्च अदालत तुलसीपुर	४४०३०	४४००२	७०३	५३८
२	जिल्ला अदालत दाङ	६८८६९	५६०७५	२५०४७	२३७५३
३	लोक सेवा आयोग दाङ	१८१४०	१६२९७	११५	१२९
४	प्रदेश निर्वाचन कार्यालय दाङ	१४७१०	१७७०९	१७०	२३९
५	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय दाङ	१५०३५	७८३०	४१	०
६	उच्च सरकारी वकिल कार्यालय दाङ	८२९१	१०३४८		०
७	राष्ट्रिय अनुसन्धान जि.कार्यालय दाङ	१३३०३	१९५४७		०
८	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय दाङ	५०२६८७०	५२०१४२२	५४९३०७	१२०४३६
९	कोइलावास भन्सार कार्यालय	७९८२	५३३१	३१०२	१०२५१
१०	आन्तरिक राजस्व कार्यालय दाङ	१८३७५	२२१४०	२४२९९२५	२२९१२९५
११	प्रगन्ना तथा बड्कापथ सिंचाई आयोजना	२१३२६३	२७५०४७	४४७	१०१६
१२	बृहत दाङ उपत्यका सिंचाई आयोजना	९४२९२०	६००००१	९८८	४७३२
१३	जनताको तटबन्ध कार्यालय दाङ	३३७८९२	३३४२३३	२२१	१६०
१४	भूमिगत जलश्रोत विकास समिति शाखा का.लमही	४८११	२१७५	०	०
१५	परियोजना कार्यान्वयन ईकाइ	३७९२४	४०८७७	१०	०
१६	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डि.का. दाङ	४००६	४६०४		०
१७	कारागार कार्यालय घोराही	२६९७६	२६०८१	२२	०
१८	कारागार कार्यालय तुलसीपुर	३२३७२	३९०५१	१५	०
१९	लुम्बिनी प्रदेश प्रहरी कार्यालय तुलसीपुर	९१४५१	१५६४४९	४७६	०
२०	इलाका प्रहरी कार्यालय अमिलिया	२३९५९	२७०२७	०	०
२१	इलाका प्रहरी कार्यालय तुलसीपुर	१०८७१७	११७९५७	०	०
२२	इलाका प्रहरी कार्यालय भालुवाड	४००३७	५४५०९	०	०
२३	इलाका प्रहरी कार्यालय खिलतपुर	४२९३५	४९७१८	०	०
२४	इलाका प्रहरी कार्यालय गढवा	९७२७५	११३०२७	०	०
२५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय घोराही	२६४९८२	३३४४७८	१०३१	६४
२६	लुम्बिनी प्रदेश प्रहरी विद्यालय घोराही	१६८८५	१७३२२	१८	०
२७	वडा प्रहरी कार्यालय घोराही	५२४१८	५७६२७		०
२८	वडा प्रहरी कार्यालय लमही	५२००५	५८८८८		०
२९	लुम्बिनी प्रदेश विपद व्यवस्थापन कार्यालय तुलसीपुर	७०४४१	७८११३		०
३०	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय दाङ	१७००५	२३८०४	२६३४३	३११२०

क्र. स.	कार्यालयको नाम	सरकारी खर्च (चालु र पूँजीगत समेत) रु. हजारमा		राजस्व संकलन रु. हजारमा	
		आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०	आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०
३१	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं.२९ गण हे.क्वा.ज्वालामाई गण भालुबाङ	३३८२८०	६०५२१०	१३१७	१०५
३२	इलाका प्रशासन कार्यालय तुलसीपुर	९४०९	८९३०	३७२१७	६८८४५
३३	इलाका प्रशासन कार्यालय लमही	६१७१	५६४९	१४६८२	२६१९५
३४	जिल्ला प्रशासन कार्यालय घोराही	५४४७५	६९०२८	३५६९६	६२३०४
३५	भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय दाङ	२२०४१	२४५८२	११७	५३९४
३६	मालपोत कार्यालय लमही	१२९३०	१५११७	६६	६०
३७	मालपोत कार्यालय तुलसीपुर	१२६६४	१३३७३	१०८	९७
३८	नापी कार्यालय तुलसीपुर	१०८३५	११९३७	३०९१	२४५५
३९	नापी कार्यालय घोराही	२३०८७	२८९५०	२२६७	२१५६
४०	नापी कार्यालय लमही	१२०३१	१२९९८	१४२४	१३९२
४१	सडक डिभिजन घोराही	६०९१९१	१०४४७७३	२०४५४	५२०६६
४२	यान्त्रिक कार्यालय दाङ	१८५९१	१८२३५	३९७१	२८०५
४३	भालुबाङ्ग बागदुला भिमगिठ्टे चन्द्रौटा कृष्णनगर लमही घोराही तुलसीपुर सडक योजना	४६३१८८	१९६४५२		९४
४४	नं.१९ फि.ए.गुल्म तुलसीपुर	२२९२४	२१७४७		
४५	नं.१९ बाहिनी अड्डा तुलसीपुर	१२५२८८	१६८८६२	११२२	८०२
४६	रणसिंहदल गण दाङ	५२४४६९	५२३२४१	६७	१३८
४७	सघन सहरी तथा भवन निर्माण आयोजना घोराही	४१०५९५	६३१७४५	७२६	१७४८
४८	शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाई दाङ	१०१८३०	११५२५५	१३९४८	१६२७०
४९	जिल्ला हुलाक कार्यालय दाङ	४८८१९	६३९७०	५९३०	४९५६
५०	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय दाङ	१४७७७	१३३१४	१४८	०
५१	राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान दाङ	४०९२७८	१७७५१२	३७०	०
५२	तथ्याङ्क कार्यालय, दाङ	६४०६	६८६९		०
५३	प्रदेश पुर्वाधार विकास प्राधिकरण देउखुरी	११३७३७	३८८५३६	३५०	११२४
५४	प्रदेश सहकारी दर्ता अधिकारीको कार्यालय देउखुरी	१११७४	८३०९		५०
५५	प्रदेश लेखा इकाई कार्यालय दाङ	५५६६२८	४९९६१९	४५४५४३	२४२८२०
५६	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय दाङ	९९५४१	२१२३८	१७५२०	१४४९०
५७	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय दाङ	३०१२३४	३८९३८९	१५८५	३००
५८	भूमिगत जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डि.कार्यालय दाङ	१३२८५७	२०७९३४	८७	०
५९	प्रगन्ना तथा बड्कापथ सिंचाई व्यवस्थापन कार्यालय	१३७७७५	१२६०५६	७०८	३१५
६०	कृषि ज्ञान केन्द्र दाङ	८८५६४	३७६२३	४०१	१७६
६१	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु विज्ञ केन्द्र दाङ	६७८१५	५८६५९	१४१	१९१
६२	डिभिजन वन कार्यालय दाङ	८७९७७	९५३४२	३३७५३	२१५६६
६३	डिभिजन वन कार्यालय देउखुरी	८२०९०	८१०८७	२७२१	५०२१
६४	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय दाङ	७१२३७	८३८०३	१९२	०

क्र. स.	कार्यालयको नाम	सरकारी खर्च (चालु र पूँजीगत समेत) रु. हजारमा		राजस्व संकलन रु. हजारमा	
		आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०	आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०
६५	सडक पंर्वाधार विकास कार्यालय घोराही	६०३२२७	७९२७७४	८६३९	७७८०
६६	प्रदेश राजधानी निर्माण आयोजना कार्यान्वयन इकाई देउखुरी	४८३५	७९३८९३		४२४
६७	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय घोराही	४७६७४७	५५४६८२	५५४	९८२
६८	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय दाङ	४९५९४९	३६५५६४	२८२६	९९९७
६९	सामाजिक विकास डिभिजन कार्यालय दाङ	९३७९०५	९३७०५९	२९	२०२
७०	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय देउखुरी	९२९६५	९९६५३		०
७१	सहिद कृष्णसेन बहुप्राविधिक शिक्षालय घोराही	५९५७७	४६३४७		९०४३
७२	स्वास्थ्य कार्यालय दाङ	५९४५८	३६३०७		३७
७३	राप्ती प्रादेशिक अस्पताल तुलसीपुर	२४३२३३	९६४९३८	२००	९०३
७४	प्रादेशिक आयुर्वे चिकित्सालय बिजौरी	५९५३०	५३६८८	५०	८४
७५	राप्ती आयुर्वेद चिकित्सालय दाङ	९२६२०	९४४७९	३	९
७६	यातायात व्यवस्था कार्यालय दाङ	९९८९४	२४९५६	३९२०५६	४५०९५५
७७	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय भालुवाङ	७३२२	६३३९	९४८५४४	९४४९९९
७८	घोराही उपमहानगरपालिका दाङ	५२६००९	५७५५०५	४२८२३	२२९७८
७९	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका दाङ	४९३९८८	५०४६०५		०
८०	लमही नगरपालिका दाङ	९३५३०२	९६३२०३	७४७२	३०५८
८१	गढवा गाउँपालिका दाङ	९३२६४३	२९४६३३	२३९२	३५८०
८२	दंगिशरण गाउँपालिका दाङ	९४९००९	९५३३४२	९८७	९८४
८३	बंगलाचुली गाउँपालिका दाङ	९२८८७७	९०६५६९	९०२४	८२४
८४	बवई गाउँपालिका दाङ	९३८३४५	९८९३४४	५	०
८५	राजपुर गाउँपालिका दाङ	६६८३४	७८९५५		०
८६	राप्ती गाउँपालिका दाङ	२०२४६६	२८२४८६		७
८७	शान्तिनगर गाउँपालिका दाङ	९९२९७९	९५३४६२	९५४	०
८८	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय दाङ	७४४	६०३		०
८९	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय नि.क्षे.नं.१ दाङ	०	२७९९७	०	०
९०	मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय नि.क्षे.नं.२ दाङ	०	२५४३७	०	०
९१	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय नि.क्षे.नं.३ दाङ	०	३०३३९	०	०
९२	मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय घोराही उ.म.न. पा.	४२०३८	०	०	०
९३	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय तुलसीपुर उ.म.न. पा. दाङ	५७२४	०	०	०
९४	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय लमही न.पा. दाङ	२७२९	०	०	०
९५	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय गढवा गा.पा. दाङ	२३४०	०	०	०
९६	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय दंगिशरण गा.पा. दाङ	२०५०	०	०	०
९७	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय बंगलाचुली गा.पा. दाङ	९८९३	०	०	०

क्र. स.	कार्यालयको नाम	सरकारी खर्च (चालु र पूँजीगत समेत) रु. हजारमा		राजस्व संकलन रु. हजारमा	
		आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०	आ.व.२०७८/०७९	आ.व.२०७९/०८०
९८	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय बबई गाउँपालिका दाङ	२१६८	०	०	०
९९	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय राजपुर गा.पा. दाङ	२००५	०	०	०
१००	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय राप्ती गा.पा. दाङ	२३००	०	०	०
१०१	निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय शान्तिनगर गा.पा. दाङ	१९८८	०	०	०
जम्मा		१६९६२५०४	१९१८३३७६	४३००४४५	३६५५२१८

श्रोत: कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, दाङ ।

१०.५ आन्तरिक राजस्व कार्यालय दाङबाट शिर्षकअनुसार राजस्व संकलनको अवस्था

तालिका नं. १०.१ आन्तरिक राजस्व कार्यालय दाङबाट राजस्व शिर्षकअनुसार राजस्व संकलनको अवस्था

सिनं	राजस्वको प्रकार	आ.व.२०७७/७८ (रु.हजार)	आ.व.२०७८/७९ (रु.हजार)	आ.व.२०७९/८० (रु.हजार)
१	मूल्य अभिवृद्धि कर	१३२१४५३	८३३२७९	७७६१७६
२	अन्तःशुल्क	३७०७२८	३८०७७३	३४३०५१
३	आयकर	१४७७१२१	१३५४९७५	११९५२८४
	जम्मा राजस्व	३१६९३०९.५३	२५६९०२७.३४	२३१४५१९.२

श्रोत: आन्तरिक राजस्व कार्यालय, तुलसीपुर दाङ ।

खण्ड-११ विविध

११.१ निर्वाचन तथा राजनीतिक दल सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ११.१ दाङ जिल्लास्थित सक्रिय राजनीतिक दलहरूको विवरण

क्र सं	नाम	पद	फोन नं	राजनीतिक दलको नाम	ठेगाना
१	तुलसीराम पुन	इन्चार्ज	९८५७८२०३५७	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	घोराही १५ दाङ
२	गुरु प्रसाद गौतम	अध्यक्ष	९८४७८७०९८४	नेपाल आमा पार्टी	घोराही ११ दाङ
३	नेत्र प्रकाश पण्डे	सचिव	९८४७८२७३९३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माले)	घोराही १५ दाङ
४	गणेश आचार्य	अध्यक्ष	९८५१२१०१०९	राष्ट्रिय जनमोर्चा	घोराही १५ दाङ
५	शालिकराम चौधरी	अध्यक्ष	९८५७८३२८८७	नेपाल परिवार दल	घोराही १५ दाङ
६	हुकुम बहादुर बस्नेत	अध्यक्ष	९८४७८२३३९५	नेकपा एमाले	घोराही १५ दाङ
७	जित बहादुर बुढा मगर	अध्यक्ष	९८४७८४६३०९	राष्ट्रिय जनमुक्ति पार्टी	घोराही १४ दाङ
८	शंकर प्रसाद डाँगी	सभापती	९८५७८२०४८५	नेपाली कांग्रेस	घोराही १५ दाङ
९	क्षेत्र बहादुर बस्नेत	अध्यक्ष	९८५७८२२०८६	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	घोराही १५ दाङ
१०	होम प्रसाद शर्मा	अध्यक्ष	९८४७८५९५०५	जनता समाजवादी पार्टी नेपाल	घोराही दाङ
११	ओम प्रकाश गुप्ता	अध्यक्ष	९८४७८२४९५१	लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी नेपाल	घोराही दाङ
१२	प्रितम चौधरी	अध्यक्ष	९८४४९४३३९०	मंगोल नेशनल अर्गनाइजेशन	घोराही दाङ
१३	भक्त डाँगी	संयोजक	९८२२९८९८६४	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी	तुलसीपुर ६ दाङ
१४	गोविन्द प्रसाद शर्मा	अध्यक्ष	९८५७८३२३७७	नेपाली कांग्रेस बिपि	घोराही दाङ
१५		अध्यक्ष		नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	राजपुर गाउँपालिका ३ दाङ
१६	विर बहादुर खान ठकुरी	संयोजक		सामाजिक एकता पार्टी	घोराही १५ दाङ
१७	कुमार चौधरी	अध्यक्ष		नागरिक उनमुक्ति पार्टी	तुलसीपुर दाङ
१८	शिव शंकर यादव	संयोजक		जनमत पार्टी	घोराही दाङ
१९	बिजेन्द्र रोका मगर	संयोजक		मौलिक जरो किलो पार्टी	घोराही दाङ
२०	मानसि वली	संयोजक		जनजागरण पार्टी नेपाल	तुलसीपुर ५ दाङ
२१	नेत्र बहादुर रावत क्षेत्री	अध्यक्ष		राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी नेपाल	घोराही १६ दाङ
२२	हिमलाल पुन मगर	अध्यक्ष		सामाजिक लोकतान्त्रिक पार्टी नेपाल	घोराही १५ दाङ
२३	रमेश कुमार वली	सभापती		नेत्रलिष्ट पिपल्स पार्टी	घोराही १५ दाङ
२४	गजेन्द्र कुमार चौधरी	संयोजक		बिबेकशिल शझा पार्टी	घोराही १५ दाङ
२५	भानुभक्त पादे	अध्यक्ष		उन्नत लोकतन्त्र पार्टी	घोराही १५ दाङ
२६	श्याम किसोर चौधरी	अध्यक्ष		संघिय लोकतान्त्रिक राष्ट्रिय मन्च थरुहट	घोराही १५ दाङ
२७	अस्मिता गौतम	इन्चार्ज		नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी समाजवादी	घोराही १५ दाङ
२८	राम नारायण चौधरी	दलपती		राष्ट्रिय मुक्ति आन्दोलन पार्टी नेपाल	घोराही १५ दाङ
२९	झरेन्द्र बहादुर खत्री	अध्यक्ष		नेपाल लोकतान्त्रिक पार्टी	तुलसीपुर दाङ

श्रोत: प्रदेश निर्वाचन कार्यालय, दाङ (मिति: २०८०/५/१०)

तालिका नं. ११.२ प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०७९ को दाङ जिल्लाको मत परिणाम

सि नं	उमेदवारको नाम थर	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचन चिन्ह	प्राप्त सदर मत संख्या	कैफियत
निर्वाचन क्षेत्र नं १					
१	शान्ता चौधरी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी एमाले	सूर्य	२१४९३	
२	लिली बुढाथोकी	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	हलो	१४३९	
३	गणेश भक्त खर्कुरा	नेपाल मजदुर किसान पार्टी	मादल	२६	
४	प्रतिमा बुढामगर	लोकतांत्रिक समाजवादी पार्टी नेपाल	साइकल	१३४	
५	मेटमणि चौधरी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकिकृत समाजवादी)	कलम	२६५७६	निर्वाचित
६	गंगा चौधरी (सत्वौवा)	हाम्रो नेपाली पार्टी	लौरो	१०९३	
७	सुरेन्द्र चौधरी	नागरीक उन्मुक्ति पार्टी	पिँध भएको सादा ढकिया	८०१९	
८	शोभाराम बुढा	मंगोल नेशनल अर्गनाइजेशन	कुखुराको भाले	५८३	
९	अशोक खड्का	नेपाली काँग्रेस (वि.पी.)	करुवा	१९९	
१०	रुक्मिणी चौधरी (थारु)	संघीय लोकतांत्रिक राष्ट्रिय मञ्च (थरुहट)	गाग्री	२९३	
११	देवराज पाठक	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी	गोलाकार भित्र घण्टी	१३७९८	
१२	चन्द्रमणी न्यौपाने	स्वतन्त्र	क्रस खुकुरी	३४	
निर्वाचन क्षेत्र नं.२					
१	शंकर पाखेल	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी	सूर्य	२६६८७	
२	रेखा शर्मा	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	गोलाकार भित्र हँसिया हथौडा	२६८८०	निर्वाचित
३	भोलानाथ योगी	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	हलो	२२७३	
४	आसाराम वैद्य	नेपाल मजदुर किसान पार्टी	मादल	२४	
५	रामचन्द्र खड्का	मौलिक जरोकिलो पार्टी	क्रिबोर्ड सहितको कम्प्युटर	५२	
६	शशिराम चौधरी	हाम्रो नेपाली पार्टी	लौरो	२७१	
७	रेशम चौधरी	नागरीक उन्मुक्ति पार्टी	पिँध भएको सादा ढकिया	४८२	
८	नेत्र प्रसाद पाण्डेय	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (मासवादी लेलिन वादी)	हँसिया र तारा	४८४	
९	खड्क वहादुर बुढा मगर	मंगोल नेशनल अर्गनाइजेशन	कुखुराको भाले	९६७	
१०	गोविन्द प्रसाद शर्मा	नेपाली काँग्रेस (व.पी.)	करुवा	९१	
११	गिता रावत	नेपाल आमा पार्टी	बच्चा काखमा लिएकी आमा	१९७	
१२	विशाल अधिकारी	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी	गोलाकार भित्र घण्टी	१५८६१	
१३	कृष्ण वहादुर डाँगी	स्वतन्त्र	सूर्य मुखि फूल	१५८	
१४	भुपनाथ अर्जेल	स्वतन्त्र	छत्रे टोपी	१५	
१५	यमलाल जि.सी	स्वतन्त्र	चापाकल	८८	
निर्वाचन क्षेत्र नं.३					
१	कोमल बली	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)	सूर्य	२९०९२	
२	दिपक गिरी	नेपाल काँग्रेस	रुख	३६९११	निर्वाचित
३	देबिलाल डाँगी	जनता समाजवादी पार्टी नेपाल	ढल्केको छाता	१९३	

सि नं	उमेदवारको नाम थर	राजनीतिक दल/स्वतन्त्र	निर्वाचन चिन्ह	प्राप्त सदर मत संख्या	कैफियत
४	ओज बहादुर खड्का	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी	हलो	१५३६	
५	बिर बहादुर चौधरी	नेपाल मजदुर किसान पार्टी	मादल	२८	
६	कुमार चौधरी	नागरिक उन्मुक्ति पार्टी	पीछै भएको सादा ढकीया	५२८	
७	शालिकराम चौधरी	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माक्सवादी/लेनिन बादि)	हँसिया र तारा	७६२	
८	घनश्याम चौधरी	मंगोल नेसलन अर्गनाईजेसन	कुखुराको भाले	४५७	
९	कृष्णबिर नेपाली	राष्ट्रिय जनमुक्ति पार्टी	घर	६६	
१०	कमल सुवेदी	राष्ट्रीय स्वतन्त्र पार्टी	गोलाकार भित्र घन्टी	१५३२६	
११	घनश्याम डाँगी	स्वतन्त्र	पुतलि	८	
१२	टोपेन्द्र बस्नेत	स्वतन्त्र	ज्यावल	५	
१३	तिलक खड्का	स्वतन्त्र	सुर्यमुखी फूल	३१	
१४	भुप बहादुर भण्डारी	स्वतन्त्र	माछा	६०	
१५	लिलाधर न्यौपाने	स्वतन्त्र	खरायो	१५	
१६	हेमन्त बहादर मल्ल	स्वतन्त्र	ऋस खुकुरी	९४	

श्रोत: प्रदेश निर्वाचन कार्यालय, दाङ।

तालिका नं. ११.३ पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत प्रतिनिधि सभा तर्फ खसेको मत र बदर मत प्रतिशत

निर्वाचन क्षेत्र	कुल मतदाता संख्या	जम्मा खसेको मतपत्रको संख्या	खसेको मत प्रतिशत	सदर मतको संख्या	बदर मतको संख्या	बदर मत प्रतिशत
१	१११०९६	७४५८४	६७.१३	६९५८०	५००४	६.७१
२	१०८८७०	७३७६९	६७.७६	६९४८५	४२८४	५.८१
३	११८९८६	८०९३४	६८.०२	७६५०६	४४२८	५.४७
जम्मा	३३८९५२	२२९२८७	६७.६४	२१५५७१	१३७१६	५.९८

श्रोत: प्रदेश निर्वाचन कार्यालय, दाङ।

प्रदेश सभा सदस्य तथा प्रतिनिधि सभा सदस्य निर्वाचन २०७४

तालिका नं. ११.४ पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली अन्तर्गत प्रदेश सभामा खसेको मत र बदर मत परिणाम

निर्वाचन क्षेत्र	प्रदेश सभा	कुल मतदाता संख्या	जम्मा खसेको मतपत्रको संख्या	खसेको मत प्रतिशत	सदर मतको संख्या	बदर मतको संख्या	बदर मत प्रतिशत
१	१	५८३९६	३८५१२	६५.९५	३५८१७	२६९५	७.
	२	५२७००	३६०९५	६८.४९	३४२९४	१८०१	४.९९
२	१	५१७००	३५३०५	६८.२९	३३५७३	१७३२	४.९१
	२	५७१७०	३८५३१	६७.४	३६४९६	२०३५	५.२८
३	१	५३१८४	३६१८६	६८.०४	३४४८२	१७०४	४.७१
	२	६५८०२	४४६५१	६७.८६	४२६४९	२००२	४.४८
जम्मा		३३८९५२	२२९२८०	६७.६७	२१७३११	११९६९	५.२२

श्रोत: प्रदेश निर्वाचन कार्यालय, दाङ।

तालिका नं. ११.५ प्रतिनिधि सभा सदस्य तथा प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन २०७९ अन्तर्गत पहिलो हुने निर्वाचित हुने निर्वाचन प्रणाली तर्फको सदर र वदर मतको विवरण

प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं	प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र नं	कुल मतदाता संख्या	जम्मा खसेको मत	कुल सदर मत	कुल वदर मत	कुल खसेको मध्य बदर प्रतिशत
क्षेत्र नं १		१३४७३३	७८२६७	७३६८७	४५८०	५.८५%
	निर्वाचन क्षेत्र नं १	७०२६७	३९८४४	३७४३४	२४१०	६.०५%
	निर्वाचन क्षेत्र नं २	६४४६६	३८४५४	३६६९१	१७६३	४.५९%
क्षेत्र नं २		१३३७४८	७९३३७	७४५३०	४७०६	५.९३%
	निर्वाचन क्षेत्र नं १	६३३२२	३६९९३	३५५०८	१४८५	४.०१%
	निर्वाचन क्षेत्र नं २	७०४२६	४२९५२	४०११३	२०३९	४.८४%
क्षेत्र नं ३		१४६४७५	९०५३५	८५११२	५४२३	५.९९%
	निर्वाचन क्षेत्र नं १	६६४८६	४०४७४	३८५९६	१८७८	४.६४%
	निर्वाचन क्षेत्र नं २	७९९८९	४९९३३	४७६७५	२२५८	४.५२%
	कुल जम्मा	४१४९५६	प्रतिनिधि सभा तर्फ जिल्लाको कुल बदर मत	१४७०९	५.९२%	
	कुल जम्मा	४१४९५६	प्रदेश सभा तर्फ जिल्लाको कुल बदर मत	११८३३	४.७४%	

श्रोत: प्रदेश निर्वाचन कार्यालय, दाङ ।

तालिका नं. ११.६ प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचन, २०७९ मा दाङ जिल्लाका विजयी उम्मेदवारको नामावली

निर्वाचन क्षेत्र नं		उम्मेदवारको ना	लिङ्ग	उमेर	राजनीतिक दल	प्राप्त मत	कैफियत
प्रतिनिधि सभा	प्रदेशसभा						
१	१	इन्द्रजीत थारु	पुरुष	४२	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	१३५०७	निर्वाचित
१	२	अनुराग खड्का	पुरुष	२८	नेपाली काँग्रेस	१६२३७	निर्वाचित
२	१	राजु खनाल	पुरुष	५६	नेपाली काँग्रेस	१५६१९	निर्वाचित
२	२	प्रचण्ड विक्रम न्यौपाने	पुरुष	४४	नेपाली काँग्रेस	१७४८२	निर्वाचित
३	१	डिल्ली बहादुर चौधरी	पुरुष	५३	नेपाली काँग्रेस	१९८६७	निर्वाचित
३	२	धन बहादुर मास्की	पुरुष	४५	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)	२२३६२	निर्वाचित

श्रोत: निर्वाचन आयोग नेपाल, २०७९ ।

तालिका नं. ११.७ दाङ जिल्लाका जिल्ला समन्वय समिति/स्थानीय तहका प्रमुख र उपप्रमुख/अध्यक्ष र उपाध्यक्षहरूको विवरण

क्र सं	स्थानीय तह	प्रमुख/अध्यक्ष	उपप्रमुख/ उपाध्यक्ष	कैफियत
१	जिल्ला समन्वय समिति दाङ	नित्यानन्द शर्मा	चेतना चौधरी	
२	घोराही उ.म.न.पा.	नरुलाल चौधरी	हुमा कुमारी डि.सी.	
३	तुलसीपुर उ.म.न.पा.	टिकाराम खड्का	स्यानी चौधरी	
४	लमही नगरपालिका	जोगराज चौधरी	लक्ष्मी योगी	
५	राप्ती गाउँपालिका	प्रकाश विष्ट	कमलापती चौधरी	
६	गढवा गाउँपालिका	यम नारायण पोखेल	शारदा चौधरी	
७	राजपुर गाउँपालिका	शरद कुमार बुढाथोकी	धनपति देवी यादव	
८	बंगलाचुली गाउँपालिका	तुलसीराम पुन	भक्त बहादुर जि.सी.	

क्र सं	स्यानीय तह	प्रमुख /अध्यक्ष	उपप्रमुख/ उपाध्यक्ष	कैफियत
९	शान्तिनगर गाउँपालिका	प्रमोद बस्नेत	प्रेमा कुमारी जि.सी.	
१०	दंगिशरण गाउँपालिका	शम्भु गिरी	पिमा खड्का	
११	बबई गाउँपालिका	कुल बहादुर खत्री	बम कुमारी खड्का	

११.२ जग्गा प्रशासन सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ११.८ दाङजिल्ला स्थित मालपोत कार्यालयहरूका जग्गा प्रशासन सम्बन्धी विवरण

सि नं	विवरण	भूमि सुधार तथा मालपोत कार्यालय घोराही			मालपोत कार्यालय तुलसीपुर			मालपोत कार्यालय लमही			जम्मा		
		आर्थिक वर्ष			आर्थिक वर्ष			आर्थिक वर्ष			आर्थिक वर्ष		
		०७७/७८	०७८/७९	०७९/८०	०७७/७८	०७८/७९	०७९/८०	०७७/७८	०७८/७९	०७९/८०	०७७/७८	०७८/७९	०७९/८०
१	लिखत पारित	१२६२२	१३३८८	९७७७	७९९०	१९२४९	१४९७७	४७४३	४६४४	३१८९	२५३५५	३७२८१	२७९४३
२	नामसारी	५४१	६६०	४८९	६११	७८७	६५९	२६७	३५१	३२६	१४१९	१७९८	१४७४
३	संशोधन	६३७	४५८	३८०	१६०	४४५	५५२	३६७	३६२	२७५	११६४	१२६५	१२०७
४	हाल साविक	१४	२८	२८	०	०	०	०	०	०	१४	२८	२८
५	रोक्का	७३७०	५६९४	४९११	७९५	६४८	६१०	२९४८	२१२४	१६६५	११११३	८४६६	७१८६
६	फुकुवा	५६९०	४८२२	४३१८	६०४	५१३	४५९	२७८५	२२१६	१८८८	९०७९	७५५१	६६६५
७	जग्गा दर्ता	१३४	२६	०	०	०	०	०	०	०	१३४	२६	०
८	दाखिल खारेज	१०२	१३८	१२०	०	०	०	८४	९४	९२	१८६	२३२	२१२
९	मोही लगत कट्टा	३७	५६	३५	४	५	४	०	०	०	४१	६१	३९
१०	जग्गा बाँडफाँड	२	०	०	०	०	०	०	०	०	२	०	०
११	प्रतिलिपि प्रक्रिया	१०३१	८२९	८३०	४०	२६	१४	०	०	०	१०७१	८५५	८४४
१२	गुठी अधीनस्थ जग्गाको लिखत पारित	२३	४०	१६	०	०	०	०	०	०	२३	४०	१६
१३	गुठी अधीनस्थ जग्गाको नामसारी	२	३	०	०	०	०	०	०	०	२	३	०
१४	गुठी जग्गा तथा सम्पदा	०	०	०	०	०	०	*			०	०	०
१५	गैर घर/जग्गा सम्बन्धी लिखत पारित	२००	१५७	१०१	४	१८	१९	५	५	१८	२०९	१८०	१३८
१६	कूल	२८४०५	२६२९९	२१००५	१०२०८	२१६९१	१७२९४	१११९९	९७९६	७४५३	४९८१२	५७७८६	४५७५२

**मालपोत कार्यालय लमहीको अभिलेखमा राजगुठी: कित्ता संख्या -३२०२, क्षेत्रफल ३१०४७३२.८६ व मि;

निजी गुठी: कित्ता संख्या -२४४०७, क्षेत्रफल ३२९४६२५. व मि रहेको

श्रोत: दाङ जिल्लाका सम्बन्धित मालपोत कार्यालयहरू ।

११.३ सडक दुर्घटना

तालिका नं. ११.९ दाङ जिल्लामा भएका सडक दुर्घटनासम्बन्धी विवरण

क्र.स.	सवारी साधनको प्रकार	आ.व. २०७८/०७९ को संख्या			आ.व. २०७९/०८० को संख्या		
		दुर्घटना	घाइते	मृत्यू	दुर्घटना	घाइते	मृत्यू
१	बस	२९	७७	७	२३	८१	७
२	ट्रक	३०	४	५	९	०	१
३	जिप	३२	५९	१४	११	२५	६
४	मोटर साईकल	१३८	१३९	५१	११६	१३६	३०
५	टेक्टर	१६	१४	६	१५	८	५
६	टेम्पो	१८	२६	३	१४	७	४
७	अन्य	१९	१६	९	६	३	३
जम्मा		२८२	३३५	९५	१९४	२६०	५६

श्रोत: जिल्ला प्रहरी कार्यालय, दाङ ।

११.४ प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद ब्यवस्थापन

तालिका नं. ११.१० दाङ जिल्लामा मिति २०६८ वैशाख १ गते देखि २०८० मंसिर ९ सम्म घटेका विपदसम्बन्धी विवरण

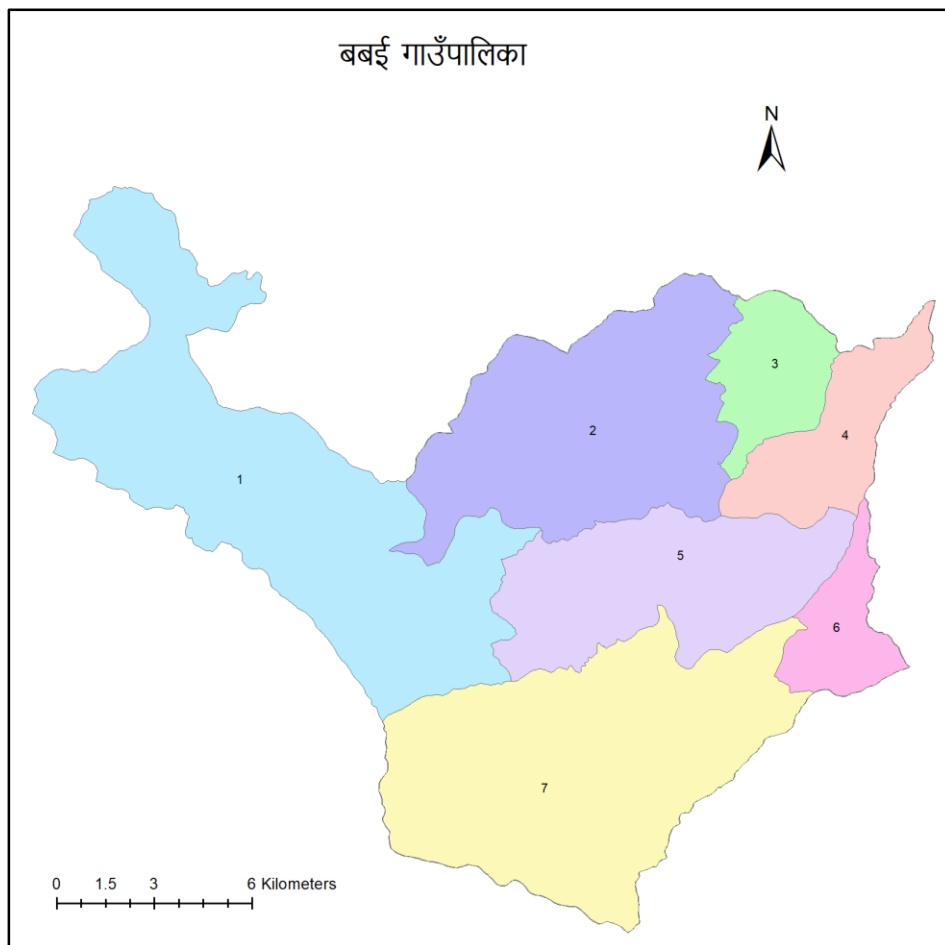
दैवी प्रकोप	मृतक	हराएका ब्यक्ति	प्रभावित परिवार	घाइते	पूर्णरूपले क्षति पुगेका निजि घर	आंशिकरूपले क्षति पुगेका निजि घर	चौपाया क्षति
वाढी	५०	१४	४१३८	२८	५४५	३७९	१७
आगलागी	३१	०	६८५	३९	४७५	८८	२८७
चट्याड	२७	०	६९	४८	८	६	९
सर्पको टोकाई	२४	०	३६	१३	०	०	०
पहिरो	७	०	१०	२	६	१	०
भारी वर्षा	४	०	९५	८	५६	२१	१
भुकम्प	०	२	०	१०	७	१०८०	०
डुङ्गा पल्टिएर	०	१	१	०	०	०	०
हावाहुरी	०	०	४४	१३	०	४०	०
पशु दुर्घटना	०	०	२५	२१	०	०	०
वनमा आगलागी	०	०	५	०	०	५	०
अन्य	९	०	१५	२५	०	०	०
जम्मा	१५२	१७	५१२३	२०७	१०९७	१६२०	३१४

श्रोत: नेपाल विपत् जोखिम न्यूनीकरण पोर्टल ।

खण्ड-१२ स्थानीय तह सम्बन्धी विवरण

यस खण्डमा सम्बन्धित स्थानीय तहवाट प्राप्त भएसम्मका विवरणहरु प्रस्तुत गरिएको छ र तथ्याङ्कका स्रोत सम्बन्धित स्थानीय तहहरु हुन्।

१२.१ बबई गाउँपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७
दुरी (कि.मि)	२२	५	४	०.५	०.४	२	३
बाटोको किसिम	ग्राभेल	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की

भू-उपयोग

सि नं	विवरण	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	प्रतिशत
१	बन क्षेत्र	१९५.१३	७५.७९
२	झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र	९.३७	३.६४
३	कृषि क्षेत्र	३४.८४	१३.५३

४	चरण क्षेत्र	४.१९	१.६३
जम्मा क्षेत्रफल		२५७.४७	९४.५९

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू:

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	धागे छहरा	बबई-४	पर्यटकीय
२	गौरीशंकर शिवालय	बबई-३	धार्मिक
३	नव दुर्गा माता मन्दिर	बबई-३	धार्मिक
४	पुरन्धारा झरना	बबई-५ बबरपुर	धार्मिक तथा पर्यटकीय
५	कालिमाटि मन्दिर	बबई-५	धार्मिक तथा पर्यटकीय
६	शिव मन्दिर	बबई-६	धार्मिक र पर्यटकीय
७	रातोपैरा	बबई-७	ऐतिहासिक
८	शिव मन्दिर	बबई-७	धार्मिक
९	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	बबई-७	पर्यटकीय
१०	भुह्यौर थान	बबई-७	धार्मिक
११	बराह क्षेत्र	बबई-७ झरगजेरी	धार्मिक
१२	कालिमाई मन्दिर	बबई-७ डाँडागाउँ	धार्मिक
१३	कुहिरो तलाउ	बबई-७ राव्सरा	धार्मिक
१४	चर्च	बबई-७ जलजला	धार्मिक

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९/८० को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	३४	
२	संस्थागत विद्यालय	६	
३	शिशु स्याहार/बाल विकास केन्द्र	३५	
४	आधारभूत विद्यालय	२३	
५	माध्यमिक विद्यालय	७	
६	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	२	

शैक्षिक सूचकहरू

सि नं	सूचकहरू	छात्रा	छात्र	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कुल भर्ना दर	१०४	१०८	
२	पूर्व प्राथमिक शिक्षाको अनुभव सहित कक्षा १ मानव प्रवेशीको प्रतिशत	८४%	८२%	
३	कक्षा १ मा कूल प्रवेश दर(GIR)	१०३	११०	
४	कक्षा १ मा खुद प्रवेश दर(NIR)	९०.६५	९७.५	
५	आधारभूत तहमा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	११०	१०८	
६	आधारभूत तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	९६	९४	
७	कक्षा १-८ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समतासूचकाङ्क(GPI)	०.९७	०.८०	०.९१
८	कक्षा ८ मा टिकाउ दर (Survival Rate to grade 8)	८९%		८९%

सि नं	सूचकहरू	छात्रा	छात्र	जम्मा
९	आधारभूत तहको शिक्षा पूरा गर्नेको दर (Competition Rate)	८८	८८	
१०	विद्यालयवाहिर रहेका ५ -१२ वर्ष उमेर समूहका बाल बालिकाको प्रतिशत	२	२	
११	कक्षा ९ र १० मा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)	१०१	१०१	
१२	कक्षा ९ -१२ को खुद भर्ना दर (NER)	८२	८०	
१३	कक्षा १० सम्मको टिकाउ दर	७२	७२	
१४	कक्षा १२ सम्मको टिकाउ दर	२५	२५	
१५	माध्यमिक तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	५०	५०	
१६	कक्षा ९-१२ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समतासूचकाङ्क(GPI)	०.९१	०.९१	

शिक्षा सम्बन्धी अन्य सूचकहरू

सि नं	सूचकहरू	मान	कैफियत
१	आधारभूत तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	१:३१	
२	माध्यमिक तहमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	१:१०१	
३	आधारभूत तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	५२%	
४	माध्यमिक तहमा महिला शिक्षक प्रतिशत	६%	
५	पेशागत तालिम प्राप्त गरेका शिक्षक संख्या	२५%	
६	स्वच्छ पानी तथा सरसफाई सुविधासहित शौचालयनिर्माण भएका विद्यालयको प्रतिशत	२५%	
७	इन्टरनेट सुविधा पुगेका विद्यालय प्रतिशत	२०%	
८	माध्यमिक शिक्षामा प्राविधिक विषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको अनुपात	१:२०	

तहगत तथा विद्यालयको किसिम अनुसार विद्यार्थी विवरण

सिनं	कक्षा	सामुदायिकविद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५सम्म	१२७५	१२६८	६४६	८६२	
२	६-८ सम्म	८३४	६९८	१९०	२९०	
३	९-१० सम्म	६५४	४८६	४२	६२	
४	११-१२ सम्म	४३६	२३२	०	०	
५	जम्मा	३१९९	२६८४	८७८	१२१४	

तहगतरूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत		
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा
प्रा वि	महिला	११२	२९	६	२६
	पुरुष		३४	११	२३
नि मा वि	महिला	२४	२	०	१
	पुरुष		११	१	९
मावि	महिला	१४	१	०	१

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत		
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा
उ मा- वि	पुरुष	४	९	०	४
	महिला		०	२	०
	पुरुष		०	२	०
जम्मा		१५४	८६	२२	६४

तहगत रूपमा संस्थागत विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षक	लिङ्ग	कार्यरत शिक्षक	कैफियत
प्रा वि	महिला	६१	
	पुरुष	५१	
नि मा वि	महिला	३	
	पुरुष	२१	
मा वि	महिला	२	
	पुरुष	१२	
उ मा वि	महिला	०	
	पुरुष	४	
जम्मा		१५४	

प्राविधिक धार तर्फको कक्षा ९ देखि १२ को कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयहरूको विवरण

सिन	विद्यालय वा कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषयक्षेत्र	तह	विद्यार्थीसंख्या	कैफियत
१	जनकल्याण मा.वि.	बबई-५ पदमपुर	बालिविज्ञान	(९-१२)		

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सरकारी अस्पताल	१	
४	आयुर्वेद केन्द्र	१	
७	स्वास्थ्य चौकी	२	
९	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	५	
११	प्रसूति सेवा केन्द्र	३	
१६	एम्बुलेन्स	२	

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्वीकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या		१

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत
२	नर्सिङ स्टाफ		२०
३	पारामेडिकसको संख्या		१७
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति		५
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)		१२
६	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका		५५

स्वास्थ्य सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भवति जाँच गराएका गर्भवति महिलाहरूको संख्या	५१३	४०८	४६२
२	दक्ष स्वास्थ्यकर्मिबाट स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति भएका महिलाहरूको संख्या	२३२	२०९	२२६
३	गर्भवति महिलामध्य पि एम टि सि टि सेवा पाएका महिला	५५५	६२७	४८५
४	परिवार नियोजनका आधुनिक साधनकोहाल प्रयोग गरिरहेका प्रजनन उमेर समूहकाविवाहित महिलाहरूको संख्या	४९९	५४८	९२०
५	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने गर्भवति महिलाहरूको संख्या	२३५	२०९	२२०
६	जन्मदाको तौल २.५ के जि भन्दा कम भएका बालबालिकाहरूको संख्या (प्रतिशत)	०.५	६.२	३.९८
७	तौल अनुगमन गरिएका बच्चाहरूको संख्या			१०२५
८	कुपोषित बालबालिकाहरूको संख्या	११	४८	२९
९	डी.पी. टी. /हेप बी./ हिव तेस्रो प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	६६०	६७८	५७८
१०	दादुरा/रुवेला खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	६६४	६५३	५३८
११	पोलियो (OPV) खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	६६०	६७८	५८२
१२	जे.ई. खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाहरूको संख्या	६६५	६४३	५६४
१३	तोकिए बमोजिमका सबै खोप पाउने बालबालिकाहरूको संख्या	६३३	६३९	५३८
१४	कोभिड विरुद्धको खोप प्राप्त गर्ने ब्यक्तिको संख्या	०	२०३८९	८०५५
१५	वि सि जी भर्सेज मिजल्स ड्रपआउट रेट	-८.१	-१८.४	-१६
१६	निमोनियाबाट संक्रमित ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको संख्या (New Cases)	३४	८७	९०
१७	झाडा पखाला भएका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाको संख्या (New Cases)	४५	३३	३४
१८	क्षयरोगबाट संक्रमित ब्यक्तिहरूको संख्या (New Smear Positive Case registered)	२९	३०	६०
१९	औलो रोग बाट संक्रमित ब्यक्तिको संख्या (Imported & endogenous)	२	२	०
२०	कोभिडका कारण मृत्यू हुनेको संख्या	०	२३	०

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	१४७३	८२४८८
२	गहुँ	४०५	२८३६०
३	मकै	९५६	३८२४०
४	तोरी	३९०	३९००
५	तरकारी	२२५	११२५०

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिमअनुसारको विवरणः

सि नं	बनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
१	सामुदायिक बन	२०	१४३०७.८	

लीनाली तथा पशुपन्छीमा देखिएका प्रमुख रोगहरु

सि नं	रोगकोनाम	बाली/पशु/पन्छीको नाम	प्रभावित संख्या/क्षेत्रफल	कैफियत
१	खोरेट	गाई/भैसी/बाखा	२५० ओटा	
२	पि.सि.आर.	बाखा	३२७ वटा	
३	मिटेस्ट	बाखा	१५० वटा	
४	मिटेस्ट	भैसी	२७ वटा	
५	मिटेस्ट	गोरु	२००० वटा	
६	फ्युल/पोक्स		३१०० वटा	

पशुपन्छीलाई दिइएको खोप विवरण

सि नं	खोप	पशु/पन्छीकोनाम	खोप पाएको संख्या	कैफियत
१	रेविज	कुकुर	४२५	

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्रः

सि नं	नदी तथा खोलाको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल / लम्वाई	सि नं	नदी तथा खोलाको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल / लम्वाई
१	बबई नदी	गंगटे	-	८	राजीखरे खहरे	गैरीगाउँ, हस्तनापुर	५
२	बल्लेरी	गंगटे माडवारी	-	९	बबई नदी	हुरुम, जुलेके	५०
३	मलै खोला	मलै कसाने	-	१०	ट्वाङखोला	खयरभट्टी	५
४	ट्वाङखोला	माथिल्लो ट्वाङखोला	८	११	च्याटी खोला	पचक्षे	-
५	चित्रे खोला	कालामाटा	५	१२	चिसापानी खोला	चिसापानी, टिकुलीगैरा	-

सि नं	नदी तथा खोलाको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल / लम्वाई	सि नं	नदी तथा खोलाको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल / लम्वाई
६	घट्टेखोला	चार मोजा	१०	१३	बबई नदी	राउतरा, ढोलपुर र मठेउरी	५
७	लाटुपोले	लक्ष्मावपुर सुपारे	५	१४	बहुला खोला	चरकमटिया र मठेउरी	३

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या

आर्थिक वर्ष	अति गरिव	मध्यम गरिव	सामान्य गरिव	जम्मा
२०७९/८०	१५२	२४८	३०६	७०६

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सूचीकृत ब्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिकवर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सूचीकृतभएका ब्यक्तिको संख्या	५९३	७१०	११६५	
रोजगार प्राप्त गरेका ब्यक्तिको संख्या	१७३	१७५	१०९	

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण:

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्य प्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी (संचालक संख्या)	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
१	बचत तथा ऋण सहकारी	३	२३	१२५६	२०,१८,३००।-
२	कृषि सहकारी	१०	७३	७५५	१७,९९,३००।-
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	१	११	२०७९	८,५६,५००।-
४	दुग्ध सहकारी	२	-	-	-
५	तरकारी तथा विउ उत्पादन	१	७	७२	२४,९००।-
६	कुल सहकारी	१७			

स्थानीय तहमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी विवरण:

सि नं	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	संख्या	ठेगाना	कैफियत
१	आई.एम.ई. बैंक	१	बबई-३	
२	कुमारी बैंक लि.	१	बबई-४	
३	नविल बैंक लि.	१	बबई-४	
४	छिमेक लघुवित्त	१	बबई-६	
५	मनकामना स्मार्ट ल. वित्तीय संस्था	१	बबई-६	

६	लक्ष्मी लघुवित्त वित्तिय संस्था	१	बबई-४	
७	सुपर लघुवित्त	१	बबई-५	
८	आसा लघुवित्त वित्तिय संस्था	१	बबई-५	
९	एनआईसि एसिया लघुवित्त वित्तिय संस्था	१	बबई-५	
१०	डिप्रोक्सा लघुवित्त वित्तिय संस्था	१	बबई-४	
११	मेरो माईक्रोफाईनान्स	१	बबई-५	
१२	जाल्पा सामुदायिक लघुवित्त वित्तिय संस्था	१	बबई-५	
१३	साईन रेसुंगा बैंक	१	बबई-४	

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र/बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	हापुरे बजार	बबई वडा नं ४/५	
२	हंसपुर बजार	बबई ३	
३	बगाले बजार	बबई २	
४	हापुरे बजार	बबई वडा नं .४/५	
५	हंसपुर बजार	बबई ३	
६	बगाले बजार	बबई २	

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	रंगशाला	१	
२	खेल मैदानको	७	
३	झोलुङ्गे पुल	२	
४	बसपार्क संख्या:	२	
५	इन्टरनेट सेवा प्रदायक संख्या:	७	
६	तार विहिन टेलीभिजन सेवा प्रदायक	१	
७	सभा गृह	१	

दपर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीयस्थलहरू		
क	धागे छहरा	बबई-४	
ख	गौरीशंकर शिवालय मन्दिर	बबई-३	
ग	नव दुर्गा मन्दिर	बबई-३	
घ	पुरन्धारा झरना	बबई-५	
ङ	कालिमाटी मन्दिर	बबई-५	

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
च	शिव मन्दिर	बबई-७	
छ	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	बबई-७	
ज	भुइयार थान	बबई-७	
झ	बराह क्षेत्र	बबई-७	
ञ	कालीमाई मन्दिर	बबई-७	
ट	कुहिरो तलाउ	बबई-७	
ठ	चर्च	बबई-७	
२	पर्यटक होटल		
क	चिसापानी-३	बबई-६	
ख	मलै खोला-२	बबई-७	

मुद्दा/विवाद दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण:

सिनं	मुद्दा/विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिकवर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मूद्दा /विवाद संख्या	७१	५५	८१
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	१४	०	४०
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या	५३	३६	४०
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या	१८	१९	३४
५	माथिल्लो निकायमा गएको	-	-	७

मुद्दा विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या:

सिनं	मुद्दा/विवादको प्रकृति	आर्थिकवर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा/साँध सिमाना विवाद	०	१०	२२
२	लेनदेन	०	२	१०
३	जग्गा /खाता रोक्का	१०	१०	१०
४	घरेलु हिंसा	१५	६	५
५	कुटपिट/ लुटपिट/पारिवारिक विवाद	१६	७	१३
६	आलि धुर कुलो नालापानी पानी घाटको बाँडफाँड	१३	५	-
७	अन्य	१७	१४	२१

सार्वजनिक सेवा प्रवाह

विगत चार वर्षको आय व्ययको विवरण:

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ.व.२०७६/७७	आ.व.२०७७/७८	आ.व.२०७८/७९	आ.व.२०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	४८९९२४०००।-	५६३१९५३६०।-	५६३०३५०००।-	५४४८६३०००।-
२	वार्षिक खर्च रु	४२४१९५७३९।-	४९०९४३६९५।-	५४२२४४६८९।-	४४८९९४५२३।-
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक	१५४६३२४३।- (३.१६%)	१५०८३०३७।- (२.६७%)	१५३८७२६९।- (२.७३%)	८२२१५५०।- (१.५०%)

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ.व.२०७६/७७	आ.व.२०७७/७८	आ.व.२०७८/७९	आ.व.२०७९/८०
	आयको हिस्सा (प्रतिशतमा)				
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	१.४८	७.४१	४.४५	

स्थापनादेखि आ. व.२०७९/८० अन्यसम्ममा तयार गरेर जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

विवरण	नीति	आवधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	१३	२	-	-	३	२९	-	२

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ. व.०७७/७८	आ. व.२०७८/७९	आ. व.२०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक वसेको पटक	२	२	२
२	कार्य पालिकाको बैठक वसेको पटक			
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक			१
४	सामाजिक परीक्षण गरिएको पटक	०	०	०

बिबिध

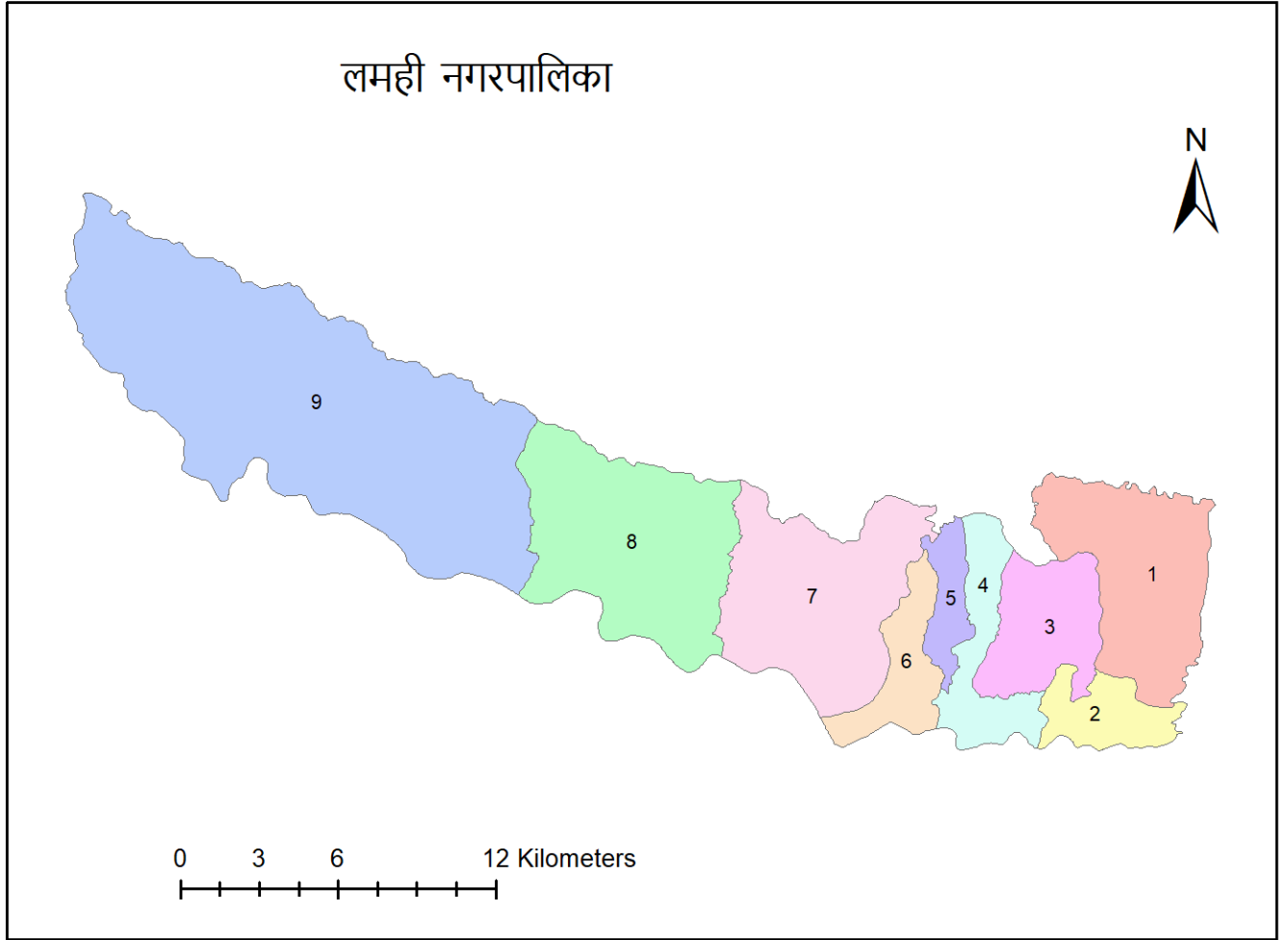
व्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण:

सिनं	व्यक्तिगतघटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिकवर्ष		
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जन्म दर्ता	महिला	७१४	७१५	४९०
		पुरुष	७५८	७६२	५५४
		जम्मा	१४७२	१४७७	१०४४
२	विवाह दर्ता	जम्मा	३३३	४८७	४४९
३	सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा	९	२४	३२
३	मृत्यु दर्ता	महिला	१०४	८०	१३८
		पुरुष	१३१	१२५	१४५
		जम्मा	२३५	२०५	२८३
४	बसाई सराई गरी आएको	जम्मा	५११	४८१	६३८
५	बसाई सराई गरी गएको	जम्मा	५११	४८१	६३८

स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरू: ज्वाला मार्ग, पुरन्धारा छहरा, भ्यू टावर, पंचकुले चरकमटिया र मलै जोडने बाटो र मदन भण्डारी फुटबल रंगशाला निर्माण।

स्थानीय तहको विकासका ५ वटा प्रमुख सम्भावनाहरू: हापुरे सिंचाई वृहत आयोजना, कोहलपुर हापुरे र सल्यान सडक, सल्लीकोट, तिते लेक केबुलकार निर्माण, बबई लिफ्ट सिंचाई आयोजना र पुरन्धारा, पंचकुले चक्रपथ आयोजना।

१२.२ लमही नगरपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

नगर कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७	वडा नं ८	वडा नं ९
दुरी (कि.मि)	८	९.५	४.५८३	०.३५८	०.०६६	१.१३१	७.६५५	११.७७९	२२.०४४
बाटोको क्रिसिम	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की

भू-उपयोग:

सि नं	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत
१	वन क्षेत्र	२३६७८	

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या
१	सामुदायिक विद्यालय	२८	७	मदरसा	२
२	संस्थागत विद्यालय	२१	८	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	३
३	धार्मिक विद्यालय	२	९	प्राविधिक शिक्षालय	१
४	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	३१	१०	कलेज/ क्याम्पस	२
५	आधारभूत विद्यालय	१७	११	सार्वजनिक पुस्तकालय / वाचनालय	१
६	माध्यमिक विद्यालय	१०			

तहगत तथा विद्यालयको प्रकार अनुसार विद्यार्थी विवरण

सिनं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५ सम्म	१३५८	१२८९	२६४७	१९०५	
२	६-८ सम्म	१२५०	१२७५	२५२५	८१७	
३	९-१० सम्म	६६१	८०६	१४६७	४०५	
४	११-१२ सम्म	५३१	७५३	१२८५	२७६	
५	जम्मा	३८००	४९२३	७९२४	३४०३	

तहगतरूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत शिक्षक संख्या				जम्मा
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	पि सि एफ	
प्रा वि	महिला	३२	२	१८			३२
	पुरुष	४९	१	९			४९
नि मा वि	महिला	४		३			४
	पुरुष	१३	१	१०			१३
मा वि	महिला	४		१		३	४
	पुरुष	९		५		४	९
उ. मा. वि.	महिला					०	
	पुरुष			१		८	
जम्मा							

तहगतरूपमा संस्थागत विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	कार्यरत शिक्षक संख्या	
	महिला	पुरुष
प्रा वि	७७	३२
नि मा वि	१५	२३
मा वि	६	३९
उ मा वि	०	७

प्राविधिक तथा ब्यावसयिक विषय पढाई हुने शिक्षण संस्थाको विवरण

सि न	विद्यालय / कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	अध्ययन हुने तह (TSLC/Diploma)	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	पृथु टेक्निकल कलेज	लमही ३- वनगाउँ	B.SC. Ag बाली विज्ञान	डिप्लोमा	१४१	
२	श्री सूर्य विनायक मा.वि नर्ती	लमही -१, नर्ती	आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ	डिप्लोमा	१०१	

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सि.नं.	स्वास्थ्य संस्था/सुविधाको किसिम	संख्या	सि.नं.	स्वास्थ्य संस्था/सुविधाको किसिम	संख्या
१	सरकारी अस्पताल	१	१०	आरोग्य केन्द्र (नागरिक आरोग्य केन्द्र)	१
२	सामुदायिक अस्पताल	१	११	निदान केन्द्र (Diagnostic Center)	१
३	नीजि अस्पताल/नर्सिङ होम	४	१२	नीजि क्लिनिक / औषधि पसल	२४
४	आयुर्वेद केन्द्र	४	१३	योग ब्यायाम केन्द्र	३
७	स्वास्थ्य चौकी	२	१४	एम्बुलेन्स	१२
८	शहरी/नगर स्वास्थ्य केन्द्र	८	१५	अन्य (डेन्टल क्लिनिक)	४
९	प्रसूति सेवा केन्द्र	३			

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि.नं.	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत	कैफियत
१	डाक्टरको संख्या	३	१	अध्ययन विदामा गएको
२	नर्सिङ स्टाफ	१३	१३	
३	पारामेडिक्सको संख्या	१५	१२	
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	४	४	
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	९	४	
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका		७२	

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
२	शित भण्डारन (घन मिटरमा)	३२०० मे. टन	
३	व्यवस्थापन गरिएका छाडा चौपायाको संख्या		
४	मलखादको आवश्यकता	युरिया - ३२२३.१ मे.टन डी.ए.पी - २७५०.५५ मे. टन फस्फोरस - १९०.०५ मे. टन	
५	मलखादको आपूर्ति (क्वीन्टलमा)	युरिया - ४४१.८०० मे.टन डी.ए.पी - २००.०५० मे. टन फस्फोरस - २५ मे. टन	

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिम अनुसारको विवरण:

सि नं	वनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
१	सामुदायिक वन	१५७५०.४१	१०७००	

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्र

सि नं	नदी वा तालको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल व मि	कैफियत
१	जखेरा ताल	लमही ३	३७,२५०	१
२	रिहार वगार बाबा	लमही ९	१८,०००	२
३	चरचरे ताल	लमही ६	८,३१३	३
४	गुप्ती ताल	लमही ९	१५,०००	४

फोहोर मैला उत्पादन तथा व्यवस्थापन

सि नं	फोहोर मैलाको किसिम	उत्पादन परिमाण (क्वीन्टलमा)	व्यवस्थापनका उपायहरु
१	जैविक फोहोर	१ टन (दैनिक)	हाल सम्म डम्पिङ साइडमा लगेर फाल्ने गरेको । दिसाजन्य लेदो व्यवस्थापन र एकिकृत फोहोर व्यवस्थापनको चरणमा रहेको ।

आर्थिक तथ्याङ्क

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सूचीकृत व्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सूचीकृत भएका व्यक्तिको संख्या	१११८	२६०	७४६	
रोजगार प्राप्त गरेका व्यक्तिको संख्या	२८९	१०१	८७	

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शोयर पुँजी (रु. हजारमा)

१	बचत तथा ऋण सहकारी	१२	१५	२६३४	२,६६,६२,०००
२	कृषि सहकारी	१९	१०	१९४८	१,४९,०३,७१०
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	२	७	२४१३	३६,७३,७८३
४	उपभोक्ता सहकारी	२	०	५०	२५,८५,०००
५	दुग्ध सहकारी	३	१	५५	५,५००
६	अन्य सहकारी	६	११	१७५३	६४,५८,३००
७	कुल सहकारी	४४	४४	८,८५३	५,४२,८८,२९३

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	लमही बजार	लमही —५ लमही	लमही बजार
२	रिहार बजार	लमही —९ रिहार	रिहार बजार
३	अमिलिया बजार	लमही —९ अमिलिया	अमिलिया बजार
४	लमही बजार	लमही —५ लमही	लमही बजार
५	रिहार बजार	लमही —९ रिहार	रिहार बजार

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या
१	खेल मैदानको	१	६	स्थानीय स्तरका सिँचाई आयोजना	३०
२	पक्की पुल	२	७	तटबन्ध	१७
३	झोलुङ्गे पुल	१	८	गाउँ/नगर स्तरीय सार्वजनिक यातायातका साधन	१
४	स्थानीय सडक	६७	९	सभा गृह	२
५	ग्रामीण तथा कृषि सडक	२०			

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख धार्मिक सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय स्थलहरू

सि.नं.	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	बगार बाबा धाम	लमही ९, रिहार	
२	टेङ्गैया बाबा मन्दिर	लमही ८, उच्चानिम्बु	
३	दुमदुमा मन्दिर	लमही ६, खैरी	
४	जखेरा तालमा रहेको पार्क र ३ कि.मि. पैदल मार्ग	लमही ३, जखेरा	
५	अजम्बरी सामुदायीक वनमा निर्माण भएको पार्क, भ्युटावर र १० कि.मि.पैदल मार्ग	लमही ५, लमही	
६	श्री नारायणेश्वर मन्दिर	लमही ३, नारायणपुर	
७	स्वर्गद्वारी आश्रम	लमही ३, बनगाउ	
८	श्री गोरक्षपात्रदेव मन्दिर	लमही ६, देउपुर	

प्रमुख पर्यटकीय होटलहरू

सि.नं.	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	सिद्धार्थ होटल, ग्गिन लुम्बिनि	लमही ५, रातोडाँडा	Three Star बराबरको सेवासुबिधा
२	A one Lovely Hotel	लमही ५, रातोडाँडा	One Star
३	मन्त्र होटल एण्ड गेष्टहाउस	लमही ४, अर्नवा	

घरवास पर्यटन: थारु घरवास पर्यटन लमही ७, वनघुस्री

स्विमिङ्ग पुल

सि.नं.	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	सिद्धार्थ होटल, ग्गिन लुम्बिनि	लमही ५, रातोडाँडा	

मनोरन्जन पार्क-उद्यान

सि.नं.	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	जैविक विविधता पार्क	लमही ५, लमही	
२	भक्तिथापा पार्क	लमही ५, रातोडाँडा	
३	ओमशान्ति पार्क	लमही ५, रातोडाँडा	
४	जखेरा ताल पार्क	लमही ३, जखेरा	
५	बनवाटिका पार्क	लमही १ सुन्डवरी	
६	नेत्रलाल अभागी स्मृती पार्क	लमही १, नर्ति	
७	सिसौ बगर पार्क	लमही ६, देउपुर	

न्याय, शान्ती सुरक्षा, मानव ओसारपसार र घरेलु हिंसा

मुद्दा विवादको दर्ता सम्बन्धी विवरण

सि नं	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मूद्दा / विवाद संख्या	५७	४०	३८
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	२१	१९	१८
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या	२२	१७	१५
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या	१४	४	५

मुद्दा विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा /साँध सिमाना विवाद	११		१०
२	लेनदेन	३		९

६	कुटपिट/ लुटपिट	१		
८	गाली वेइज्जति			१
९	अन्य	१३		१८

१० सार्वजनिक सेवा प्रवाह

स्थापनादेखि आ. व. २०७९/८० सम्ममा तयार गरी जारी गरेका कानून तथा योजना

विवरण	नीति	आबधिक योजना	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	१	१	१३	६	३९	२	६

अन्य विवरण

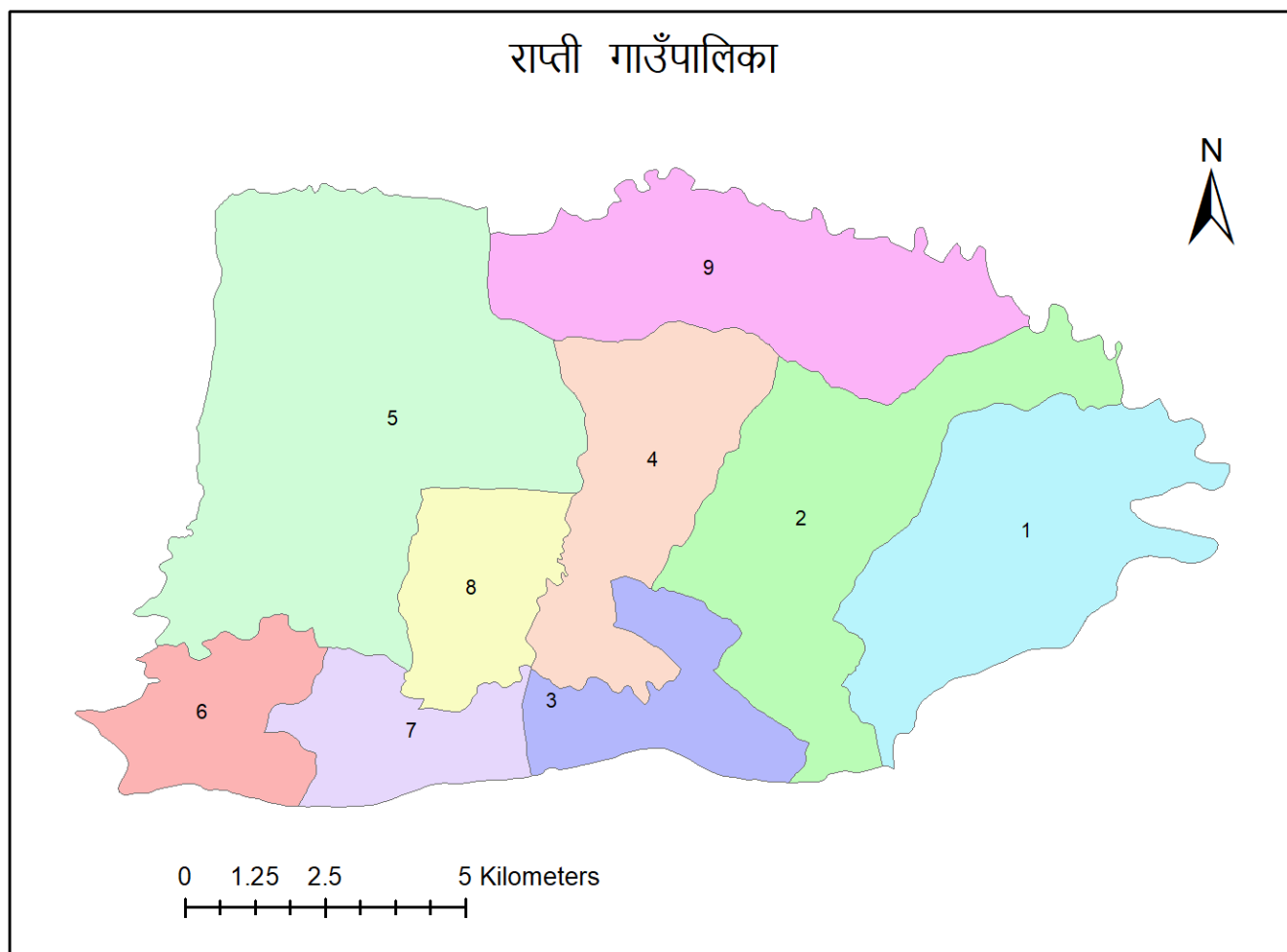
सि नं	विवरण	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक बसेको पटक	३	४	२
२	कार्य पालिकाको बैठक बसेको पटक	२२	२६	१८
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	१	१	१
४	सामाजिक परीक्षण गरिएको पटक			

बिबिध

ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण

सि.नं.	व्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिंग	आर्थिक वर्ष		
			२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/०८०
१	जन्म दर्ता	महिला	३४२	४७८	३५८
		पुरुष	३६१	५९२	४२९
		जम्मा	७०३	१०७०	७८७
२	विवाह दर्ता	जम्मा	५३१	७७७	८५७
३	सम्बन्ध बिच्छेद	जम्मा	२०	२७	५०
४	मृत्यु दर्ता	महिला	१६७	१३७	२१४
		पुरुष	२५३	२२२	२३०
		जम्मा	४२०	३५९	४४४
५	बसाई सराई	आएको	८२५	११४२	१५७४
		गएको	३७५	५३८	७१४

१२.३ रासी गाउँपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७	वडा नं ८	वडा नं ९
दुरी (कि.मि)	५	१.५	०.२	३.५	७	१०	८	५	१६
बाटोको किसिम	पक्की	पक्की	पक्की	ग्राभेल	ग्राभेल	पक्की, ग्राभेल	पक्की	पक्की	ग्राभेल, कच्ची

भू-उपयोग

सि नं	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
१	बन क्षेत्र	१०५२१	६५.५४
३	कृषि क्षेत्र	६९६२०	४३.०३
४	चरण क्षेत्र	१६५०	१.०२

मुख्य वनस्पति तथा बन्य जन्तुहरु

सि नं	वनस्पतिहरु	बन्य जन्तुहरु	चराचुरुङ्गीहरु	जडिवुटिहरु
१	साल	बदेल	कालिज	हरो
२	सिशौ	स्याल	भंगेरा	बरो
३	खयर	भालु	राजधनिश	अमला
४	साज	मृग	जलेवा	पिपला
५	सिमल	रतुवा	चिल	
६	पैजारो	चितुवा	गिद्द	

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरु

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरु	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	देबिकोट	वडा -९	
२	अम्बिकेश्वरी	वडा -२	
३	खाड्केश्वरी	वडा -१	

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या
१	सामुदायिक विद्यालय	२७	१०	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	१
२	संस्थागत विद्यालय	१५	११	प्राविधिक शिक्षालय	१
३	धार्मिक विद्यालय	३	१२	कलेज/ क्याम्पस	१
४	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	४०	१४	सार्वजनिक पुस्तकालय / वाचनालय	१
५	आधारभुत विद्यालय	१३	१५	अन्य	१
६	माध्यमिक विद्यालय	१५			
७	मदरसा	३			

तहगत तथा विद्यालयको प्रकारअनुसार विद्यार्थी विवरण

सि नं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५ सम्म	१६५६	१६०४	११५४	१५६७	
२	६-८ सम्म	११६६	११३६	२४८४	६४३	
३	९-१० सम्म	८४०	७६१	२६१	२९३	
४	११-१२ सम्म	७६१	६००	३०	१६	
५	जम्मा	४४२३	४१०१	३९२९	२५१९	

तहगतरुपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत शिक्षक संख्या					जम्मा
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	शिक्षण सिकाई अनुदान	अन्य	
प्रा वि	महिला	७२			२०	०		
	पुरुष				१८	०		
नि मा वि	महिला	१४			३	१		
	पुरुष				३	४		
मा वि	महिला	१५			०	२		
	पुरुष				१	४		
उ. मा. वि.	महिला	-			२	०		
	पुरुष				७	०		
जम्मा								

तहगत रूपमा संस्थागत विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	कार्यरत शिक्षक संख्या		कैफियत
	महिला	पुरुष	
प्रा वि	१५०	३०	
नि मा वि	३०	३९	
मा वि	१६	२५	
उ मा वि	२	६	

प्राविधिक तथा ब्यावसायिक शिक्षण संस्थाको विवरण

सिन	विद्यालय / कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	अध्ययन हुने तह (TSLC/Diploma)	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	आदर्श मा.वि.	राप्ती-२	IT	Diploma	२६	

प्राविधिक धार तर्फको कक्षा ९ देखि १२ सम्म संचालन भएका विद्यालयहरू

सिन	विद्यालय वा कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	तह	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	सर्वोदय मा.वि.	सिसहनिया	कृषि	९-१२	४६	

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सिन	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	सिन	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या
१	सरकारी अस्पताल	१	६	प्रसूति सेवा केन्द्र	२
२	निजी अस्पताल/नर्सिङ होम	२	७	आरोग्य केन्द्र	१
३	आयुर्वेद केन्द्र	१	८	निजी क्लिनिक / औषधि पसल	३८
४	स्वास्थ्य चौकी	२	९	एम्बुलेन्स	६
५	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	४	१०	अन्य	३

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या	०	६
२	नर्सिङ स्टाफ	५	२७
३	पारामेडिक्सको संख्या	११	२०
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	०	११
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	०	१७
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका		६४

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	३३४६.७८	
२	गहुँ	११६३.९१	
३	मकै	१२४५.२०	

कृषि सम्बन्धी सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	एकाई	मान (Value)
१	एग्रोभेटहरूको संख्या	संख्या	१७
२	कृषिमा अनुदान	रु (हजारमा)	१५३५००००
३	दर्ता गरिएका कृषि फर्म	संख्या	१४७
४	दुध उत्पादन	लिट्र	४७७१२८
५	मासु उत्पादन	के.जि.	१४८१९२५

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
१	व्यवस्थापन गरिएका छाडा चौपायको संख्या	६५	
२	मलखादको आवश्यकता (टन)	६०	
३	मलखादको आपूर्ति (टन)	१२	

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिमअनुसारको विवरण:

सि नं	बनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत
१	सामुदायिक बन	१५	८२९५.७८	

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्र:

सि नं	नदी वा तालको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल/ लम्वाई	कैफियत
१	शंकर ताल	राप्ती -८		
२	राप्ती नदी			
३	तोरे दह	वडा-९		

फोहोर मैला उत्पादन तथा व्यवस्थापन:

सि नं	फोहोर मैलाको किसिम	उत्पादन परिमाण (क्वीन्टलमा)	व्यवस्थापनका उपायहरू*
१	जैविक फोहोर मैला	४.४	प्रशोधन
२	अजैविक (प्लास्टिकजन्य लगायत अरु)	५.६	प्रशोधन

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या:

आर्थिक वर्ष	अति गरिव	मध्यम गरिव	सामान्य गरिव	सामान्य गरिव	जम्मा
२०७८/७९	१४६	२८१	१०२३	१४५०	२९००

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सूचीकृत ब्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सूचीकृत भएका ब्यक्तिको संख्या	१२०७	२२९	५९३	
रोजगार प्राप्त गरेका ब्यक्तिको संख्या	१९०	८२	९८	

उद्योग तथा बाणिज्य (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण:

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
१	बचत तथा ऋण सहकारी	११	१०५	९००	१००००
२	कृषि सहकारी	१०	१०१	८००	२५०

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	भालुवाड	राप्ती-१	
२	सिसहनिया	राप्ती-५	
३	लालमटिया	राप्ती-२	
४	मौरिघाट	राप्ती-४	
५	पत्थरगढवा	राप्ती-६	

भौतिक पूर्वाधार (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	खेल मैदानको	६	
२	पक्की पुल	३	
३	झोलुङ्गे पुल	४	
४	स्थानीय सडक	१५०	
५	ग्रामीण तथा कृषि सडक	४०	
६	स्थानीय स्तरका सिँचाई आयोजना	४	
७	तटबन्ध	२	
८	बसपार्क संख्या:	१	
९	सार्वजनिक शौचालय संख्या:	४	
१०	सभा गृह	१	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू:

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीय स्थलहरू		
	हर्षेडाँडा	राप्ती-२	
	खौराहावाषा	राप्ती-५	
	बसन्तपुर	राप्ती-३	
२	पर्यटक होटल		
	पौवा होटल	राप्ती-१	
	RSR होटल	राप्ती-८	
	थारु वल्ड दरबार	राप्ती-८	
४	सिनेमा हल		
	रामजहदी		

मुद्दा/ विवाद दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मुद्दा / विवाद संख्या	३९	४३	४८
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	३७	४१	४४
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या	३७	४१	४४
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या	२	२	४

मुद्दाको प्रकृतिक नुसारको संख्या:

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा /साँध सिमाना विवाद	१४	२३	२४
२	लेनदेन	१९	७२	११
३	जग्गा / खाता रोक्का	२	२	५
६	कुटपिट/ लुटपिट	-	-	२

सार्वजनिक सेवा प्रवाह

विगत तीन वर्षको आय ब्ययको विवरण:

सि नं	आर्थिक वर्ष	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	६१३८६२३०८	६४८०२६४४८	७२२८७४०००
२	वार्षिक खर्च रु	५०३३४९८२०	५३६०६१९७०	६२७२५१०४७
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा (प्रतिशतमा)	१५.७३	१३.०८	११.८१
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	८.७५	४.६७	

स्थापनादेखि आ. व.२०७९/८० सम्ममा तयार गरी जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

विवरण	नीति	आबधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	४	२	२४	२४	-	३१	२	८

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आर्थिक वर्ष		
		आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक वसेको पटक	२	२	२
२	कार्य पालिकाको बैठक वसेको पटक	१२	६	२४
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	२	२	२

बिबिध

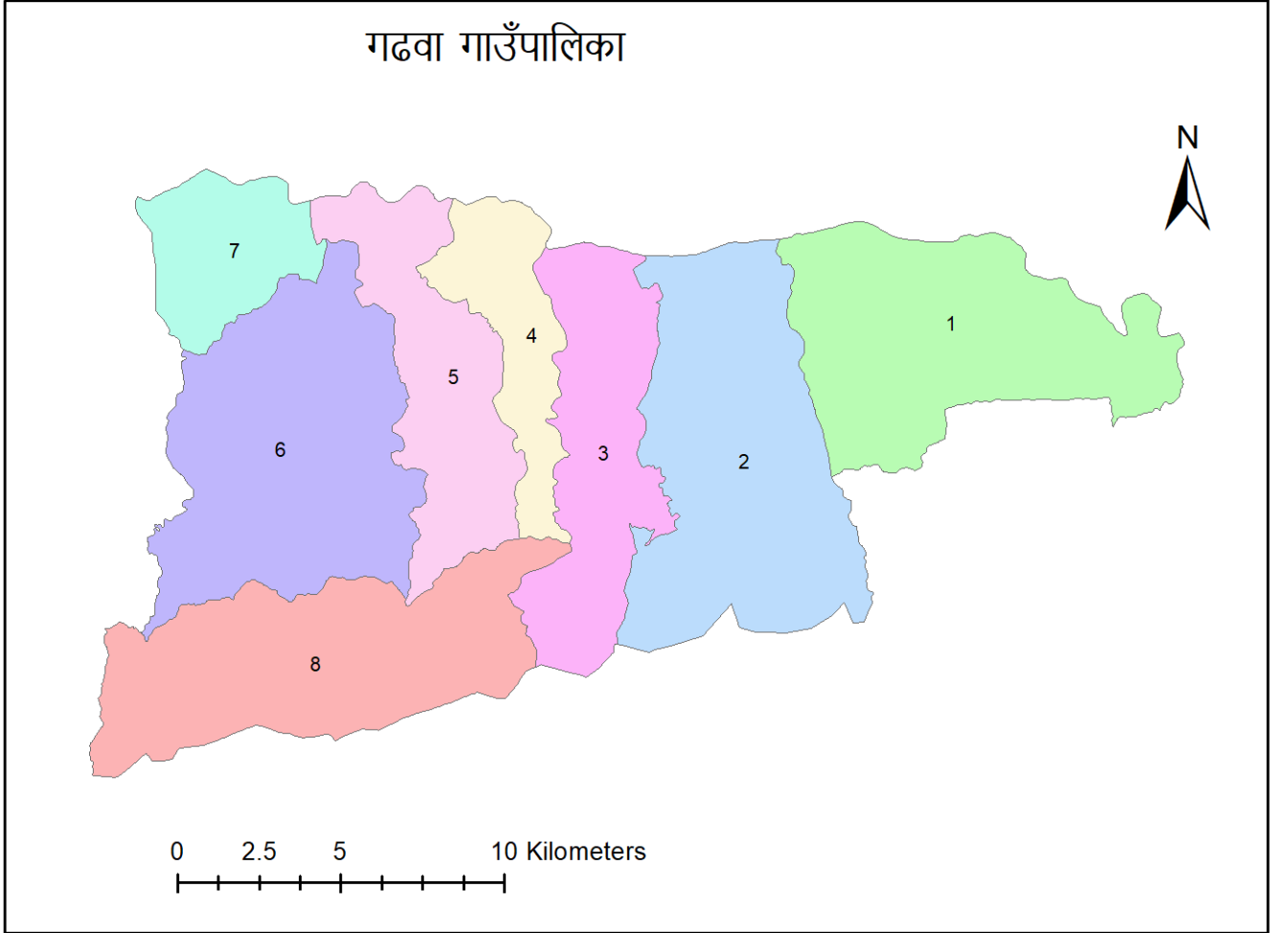
ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण:

सि नं	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिक वर्ष		
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जन्म दर्ता	महिला	१७४१	६०३	५८०
		पुरुष	१८७३	६५७	६२४
		जम्मा	३६१४	१२६०	१२०४
२	विवाह दर्ता	जम्मा	१८३८	५७७	७८२
३	सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा	१०५	२६	४९
३	मृत्यु दर्ता	महिला	५५६	१६१	२५८
		पुरुष	५५५	२२०	२४०

			जम्मा	१२११	३८१	४९८
४	बसाई सराई	आएको	जम्मा	११०४	२७७	५२०
		गएको	जम्मा	४५०	८५	२५०

स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख आयोजनाहरु: राप्ती चक्रपथ, नवप्रतिभा-पाखापानी सडक , पिपरी खोला पुल

१२.४ गढवा गाउँपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी (कि मी):

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७	वडा नं ८
दुरी (कि.मि)	२३	१५	९	५	२	०.५	३	२४
बाटोको किसिम	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	पक्की	पक्की

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू:

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	कुलपानी पर्यटक स्थल	गढवा १	
२	जगलकुटी सिद्धबाबाधाम	गढवा ३	
३	जमुनीबास पर्यटकस्थल	गढवा ५	

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण:

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या
१	सामुदायिक विद्यालय	२८	६	माध्यमिक विद्यालय	३
२	संस्थागत विद्यालय	१५	७	मदरसा	५
३	धार्मिक विद्यालय	५	८	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	१
४	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	२	९	कलेज/ क्याम्पस	१
५	आधारभूत विद्यालय	१५	१०	सार्वजनिक पुस्तकालय / वाचनालय	१

तहगत तथा विद्यालयको प्रकारअनुसार विद्यार्थी विवरण

सिनं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय	
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या
१	१-५ सम्म	१२४५	१२२७	९४७	११९५
२	६-८ सम्म	६२१	६१०	२४५	२८९
३	९-१० सम्म	३१५	२१४	१०८	११९
४	११-१२ सम्म	४८७	४४४	४७	३८
५	जम्मा	२६६८	२४९५	१३४७	१६४१

तहगतरूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत शिक्षक संख्या		
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा
प्रा वि	महिला		२१	४	२२
	पुरुष		४९	६	६
नि मा वि	महिला		३	१	५
	पुरुष		१४	२	८
मा वि	महिला		४	२	३
	पुरुष		१०	४	०
उ. मा. वि.	महिला		०	०	०
	पुरुष		०	२	३
जम्मा			१०१	२१	४६

तहगतरूपमा संस्थागत विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	कार्यरत शिक्षक संख्या		कैफियत
	महिला	पुरुष	

प्रा वि	५४	४९	
नि मा वि	१२	२६	
मा वि	२	८	

प्राविधिक तथा व्यावसयिक शिक्षण संस्थाको विवरण (सि.टि.इ.भि. टि.मा आवद्ध)

सि न	विद्यालय / कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	अध्ययन हुने तह (TSLC/Diploma)	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	मावि चयनपुर	गढवा-५	भेटेरीनरी	Pre Diploma	२३	

प्राविधिक धार तर्फ कक्षा ९ देखि १२ को कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयहरू

सि न	विद्यालय वा कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	तह	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	सरस्वति मावि	गढवा-३	कृषि	९-१२	७५	

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या
१	आयुर्वेद केन्द्र	१	४	प्रसूति सेवा केन्द्र	४
२	स्वास्थ्य चौकी	४	५	एम्बुलेन्स	४
३	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	४	६	अन्य	२

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	नर्सिङ स्टाफ	९	९
२	पारामेडिक्सको संख्या	१७	१६
३	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	१	१
४	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका		८२

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	१०२०	४५९००
२	गहुँ	५७०	१९९५०
३	मकै	४००	२००००
४	मसुरो	४६५	९३००

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
५	तरकारी	२१५	५३७५

कृषि सम्बन्धी सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	एकाई	मान (Value)
१	विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	४०५०
२	सिंचित क्षेत्रफल	सतह सिंचाई	हेक्टर
		भूमीगत सिंचाई	हेक्टर
		जलाशय/ताल	हेक्टर
३	कृषिमा संलग्न जनसंख्या	संख्या	१००००
४	एग्रोभेटहरूको संख्या	संख्या	७
५	कृषिमा अनुदान	रु (हजारमा)	१११६०
६	दर्ता गरिएका कृषि फर्म	संख्या	६६
८	दुध उत्पादन	लिट्र	३०००

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
२	शित भण्डारन (घन मिटरमा)	१२५०	
३	व्यवस्थापन गरिएका छाडा चौपायको संख्या	२८०	
४	मलखादको आवश्यकता (क्वीन्टलमा)	१६७०००	

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिमअनुसारको विवरण:

सि नं	बनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
१	सामुदायिक बन	२७		

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्र:

सि नं	नदी वा तालको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल / लम्वाई	कैफियत
१	राप्ती नदी		२५ कि.मि.	
२	रनसिंग खोला		५कि.मि.	
३	कुलापानी ताल		१ बिगाहा	

खानी वा खनिजसम्बन्धी विवरण:

सि नं	विवरण	अवस्थित ठेगाना	बार्षिक उत्खनन (घ.मि.)	कैफियत
३	गिट्टि बालुवा	वडा १-७	६३८५५	

फोहोर मैला उत्पादन तथा व्यवस्थापन:

सि नं	फोहोर मैलाको किसिम	उत्पादन परिमाण (क्वीन्टलमा)	व्यवस्थापनका उपायहरू
१	जैविक फोहोर मैला	-	
२	अजैविक (प्लास्टिकजन्य लगायत अरु)	९६०	

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या:

आर्थिक वर्ष	अति गरिव	मध्यम गरिव	सामान्य गरिव	जम्मा
२०७९/८०	१०९	२२८	१२०६	१५४३

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सूचीकृत व्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सूचीकृत भएका व्यक्तिको संख्या	१००४	११२८	१०१७	
रोजगार प्राप्त गरेका व्यक्तिको संख्या	२६३	४०३	३७१	

उद्योग तथा बाणिज्य (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण:

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
१	बचत तथा ऋण सहकारी	१३			
२	कृषि सहकारी	२६			
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	१			
४	उपभोक्ता सहकारी	१			
५	दुग्ध सहकारी	४			
७	अन्य सहकारी	१			

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	गढवा	गढवा-५	
२	गोबडिया	गढवा-३	
३	पुतलीबजार	गढवा-१	
४	कालाकाँटे	गढवा-१	
५	धानखोला	गढवा-१	

भौतिक पूर्वाधार (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	पक्की पुल	६	
२	झोलुङ्गे पुल	५	
३	तटवन्ध	४	
४	बसपार्क संख्या:	१	
५	इन्टरनेट सेवा प्रदायक संख्या	४	
६	केबुल सेवा प्रदायक संख्या	१	

सि नं	पुर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
७	तार विहिन टेलीभिजन सेवा प्रदायक	१	
८	सार्वजनिक शौचालय संख्या:	३	
९	सभा गृह	१	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरु:

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीय स्थलहरु	गढवा १	
२	कुलपानी पर्यटक स्थल	गढवा ३	
३	जगलकुटी सिद्धबाबा धाम	गढवा ५	
४	जमुनीबास पर्यटकस्थल	गढवा १	

न्याय, शान्ती सुरक्षा, मानव ओसारपसार र घरेलु हिंसा (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

मुद्दा / विवाद दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मुद्दा / विवाद संख्या	१०८	१०२	१२४
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	२५	२१	४१
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या	७६	७६	१०९
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या	३२	२६	१५

मुद्दा / विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या:

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा / साँध सिमाना विवाद	४०	३६	४५
२	लेनदेन	१५	१९	३२
३	जग्गा / खाता रोक्का	३	११	८
४	घरेलु हिंसा	१६	१६	७
५	चरण घाँस दाउरा	१		
६	कुटपिट/ लुटपिट	२		
७	आलि धुर कुलो नालापानी पानी घाटको बाँडफाँड	१		
८	गाली बेइज्जति	२		१
९	सार्वजनिक स्थल/सुविधामा बाधा	१		१
१०	ध्वनी प्रदुषण फोहोर मैला	१		
११	अन्य	२६	२०	३०

सार्वजनिक सेवा प्रवाह

विगत तीन वर्षको आय ब्ययको विवरणः

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	७७९८०७७४३.१२	८१९२९३६१३.१६	७७७४३९१६१.७८
२	वार्षिक खर्च रु	५६५६७९२६६.७०	५६६६०६९६७.२१	६३७८५१४२३.३३
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा (प्रतिशतमा)	२६.०३	२३.५	२१.४४
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	१०.५	८.३५	-

स्थापनादेखि आ. व.२०७९/८० सम्ममा तयार गरी जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

विवरण	नीति	आबधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	१	१		११	४	४१	३	२

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक बसेको पटक	२	२	३
२	कार्य पालिकाको बैठक बसेको पटक	२१	१२	२०
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	१	१	२
४	सामाजिक परीक्षण गरिएको पटक	१	१	२

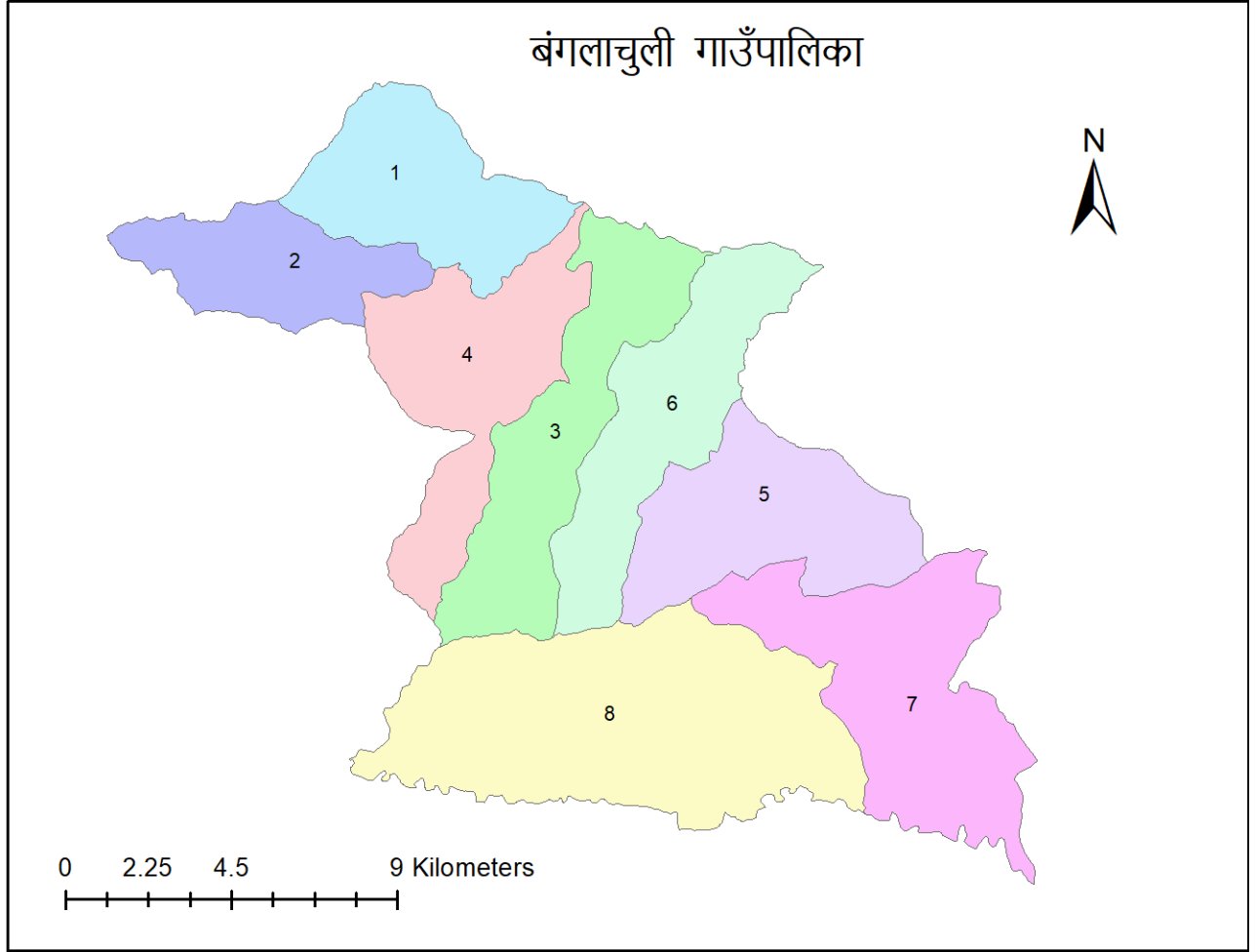
बिबिध

ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरणः

सि नं	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिक वर्ष		
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जन्म दर्ता	महिला	९१	६६२	५४८
		पुरुष	११४	५८०	५९२
		जम्मा	२०५	१२४२	११४०
२	विवाह दर्ता	जम्मा	८७	५८१	५२७
३	सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा	१	१७	३५
३	मृत्यु दर्ता	महिला	३५	१३१	१५०
		पुरुष	५२	२१२	१६८
		जम्मा	८७	३४३	३१८
४	बसाइँ सराई गरी आएको	जम्मा	१२४	४७०	४४१
	बसाइँ सराई गरी गएको	जम्मा	११	२००	३०३

स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरुः शित भण्डार

१२.५ बंगलाचुली गाउँपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी (कि मी):

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७	वडा नं ८
दुरी (कि.मि)	१४	८	०.२	०.२	९	१०	२७	२२
बाटोको किसिम	कच्ची	कच्ची	कच्ची	कच्ची	पक्की	कच्ची	कच्ची	कच्ची

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू:

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	उजादेवि बागेश्वरी मन्दिर	बंगलाचुली १- स्युजा	

२	गढीलेक	बंगलाचुली४- जुम्लेपानी	बाइसे चौबिसे राजाको गढी
---	--------	------------------------	-------------------------

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण:

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	४१	
२	संस्थागत विद्यालय	१	
४	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	१०	
५	आधारभुत विद्यालय	३५	
६	माध्यमिक विद्यालय	६	
१०	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	२	

तहगत तथा विद्यालयको प्रकारअनुसार विद्यार्थी विवरण

सिनं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१ देखि ५ सम्म	१७७६	१७६५	३१	३४	
२	६ देखि ८ सम्म	९३७	८९०			
३	९ देखि १० सम्म	२१५	१७६			
४	११ देखि १२ सम्म	२३५	१६७			
५	जम्मा	३१६३	२९९८	३१	३४	

तहगतरूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत शिक्षक संख्या					जम्मा
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	पि सि एफ	अन्य	
प्रा वि	महिला	७९	३५	४	२३		२२	८४
	पुरुष		२४	६	२१		१३	६४
नि मा वि	महिला	१६	१०				१८	२८
	पुरुष		६		१		१७	२४
मा वि	महिला	९	४		१		१०	१५
	पुरुष		४	१	४		१५	२४
उ. मा. वि.	महिला	०					४	४
	पुरुष		०				९	९
जम्मा		१०४	८३	११	५०	०	१०८	२५२

तहगतरूपमा संस्थागत विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	कार्यरत शिक्षक संख्या		कैफियत
	महिला	पुरुष	
प्रा वि	७	१	

प्राविधिक धार तर्फको कक्षा ९ -१२ को कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयहरूको विवरण

सि नं	विद्यालय वा कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	तह	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	सुधा मा वि झेल्नेटा	बंगलाचुली ५ दाङ	कृषी बालीविज्ञान	मा वि	१२०	

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या
१	सरकारी अस्पताल	१	५	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	४
२	आयुर्वेद केन्द्र	२	६	प्रसूति सेवा केन्द्र	६
३	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	७	निजी क्लिनिक /औषधि पसल	६
४	स्वास्थ्य चौकी	२	८	एम्बुलेन्स	२

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या	१	२
२	नर्सिङ स्टाफ	११	२३
३	पारामेडिक्सको संख्या	१६	१९
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	१०	६
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	०	१४
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका		५५

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	१००० हेक्टर	८०००००
२	मकै	१५०० हेक्टर	१२००००
३	गहुँ	८०० हेक्टर	६४०००
४	दाल गोडागुडी	१० हेक्टर	८००
५	तोरी	१००० हेक्टर	५६०००

कृषि सम्बन्धी सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	एकाई	मान (Value)
१	विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	३५२५

सि नं	सूचकहरु	एकाई	मान (Value)
२	सिंचित क्षेत्रफल	सतह सिंचाई	हेक्टर
		भुमीगत सिंचाई	हेक्टर
		लिफ्ट सिंचाई	हेक्टर
		जलाशय/ताल	हेक्टर
३	कृषिमा संलग्न जनसंख्या	संख्या	२४००
४	एग्रोभेटहरुको संख्या	संख्या	७
५	कृषिमा अनुदान	रु (हजारमा)	२००००००
६	दर्ता गरिएका कृषि फर्म	संख्या	७८
७	दुध उत्पादन	लिट्र	२८८०००
८	मासु उत्पादन	के.जि.	६३४०००

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
२	शित भण्डारन (घन मिटरमा)	१	
४	मलखादको आवश्यकता (क्वीन्टलमा)		३७५० युरिया, २७०० डिएपी, पोटास २२२ मे टन
५	मलखादको आपूर्ति (क्वीन्टलमा)		१५१ युरिया, १०३ डिएपी, पोटास १मे टन ७.

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिमअनुसारको विवरण:

सि नं	बनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
१	सामुदायिक बन	३७		
२	निजी बन	१		

खानी वा खनिजसम्बन्धी विवरण:

सि नं	विवरण	अवस्थित ठेगाना	वार्षिक उत्खनन (घ.मि.)	कैफियत
१	कोइला	बंगलाचुली १ र २	५	
२	चुन ढुङ्गा	बंगलाचुली ३ र ४	१५	

आर्थिक तथ्याङ्क

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत वेरोजगारको सूचिमा सूचीकृत ब्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सूचीकृत भएका ब्यक्तिको संख्या	१५००	५००	६०३	
रोजगार प्राप्त गरेका ब्यक्तिको संख्या	३६४	४४	८३	

स्थानीय तहमा रहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी विवरण

सि नं	बैंक तथा वित्तीय संस्थाको नाम	संख्या	ठेगाना
१	सिटिजन्स बैंक	१	बंगलाचुली ३ कमिरेचौर
२	जाल्पा सामुदायिक लघुवित्त	१	बंगलाचुली ३ कमिरेचौर
३	चौतारी लघुवित्त	१	बंगलाचुली ३ कमिरेचौर
४	गामीण लघुवित्त	१	बंगलाचुली ३ कमिरेचौर

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	बोझपोखरा	बंगलाचुली १	
२	पुरुङ्ग	बंगलाचुली २	
३	कमिरेचौर	बंगलाचुली ३	
४	जुम्लेपानी	बंगलाचुली ४	
५	मुर्कुटी	बंगलाचुली ५	
६	मुलावारी	बंगलाचुली ३	

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण: (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	खेल मैदान	५	
२	झोलुङ्गे पुल	१६	
३	स्थानीय सडक	१६	
४	ग्रामीण तथा कृषि सडक	४६	
५	स्थानीय स्तरका सिँचाई आयोजना	१६	
६	तटवन्ध	३	
७	इन्टरनेट सेवा प्रदायक संख्या:	३	
८	तार विहिन टेलीभिजन सेवा प्रदायक	१	
९	सार्वजनिक शौचालय संख्या:	४	
१०	सभा गृह	१	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीय स्थलहरू		
१.१	उजा बागेश्वरी मन्दिर	बंगलाचुली १	
१.२	धिमधिमे लेक	बंगलाचुली २	
१.३	श्याला छरछरे	बंगलाचुली २	
१.४	गढी लेक	बंगलाचुली ४	
१.५	बंगलाचुली लेक	बंगलाचुली ५	
१.६	रानीथुम्की	बंगलाचुली ८	
२	पर्यटक होटल		

२.१	रेड एप्पल रिसोर्ट	बंगलाचुली ३	
२.२	मन्जु होटल	बंगलाचुली ५	
३	मनोरञ्जन पार्क /उद्यान		
३.१	बंगलाचुली पार्क	बंगलाचुली ५	
३.२	लवाङ्गे भत्कुले बोटानिकल पार्क	बंगलाचुली ४	

मुद्दा/ विवाद दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण

सि नं	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मूद्दा/विवाद संख्या	४०	४४	४०
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	१८	१२	१६
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या	१३	१३	२६
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दाको संख्या	१०	१७	९

मुद्दा /विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा साँध सिमाना	५	५	१
२	लेन देन	-	२	३
३	घरेलु हिंसा	३३	३१	२५
४	चरण घाँस दाउरा	-	१	-
५	कुटपिट	२	२	-
६	गाली वेइज्जति	-	२	१
७	सार्वजनिक स्थल/सुविधामा बाधा	-	१	-
८	अन्य	-	१	७

सार्वजनिक सेवा प्रवाह

विगत तीन वर्षको आय व्ययको विवरण

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ. व. २०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम (रु.हजार)	५१९११६	६१२७६६	६३५५२०
२	वार्षिक खर्च रु (रु.हजार)			
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा (रु.हजार)	१४०००	२३२००	१५०००
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	४	५	४

स्थापनादेखि आ. व.२०७९/८० सम्ममा तयार गरी जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

विवरण	नीति	आवधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	-	१	२६	२६	-	४२	-	-

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ.व. २०७७/७८	आ.व. २०७८/७९	आ.व. २०७९/८०
१	गाउँ सभा वा नगर सभाको बैठक वसेको पटक	२	२	२
२	कार्य पालिकाको बैठक वसेको पटक	१६	१७	१५
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	४	४	४

बिबिध

ब्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी विवरण

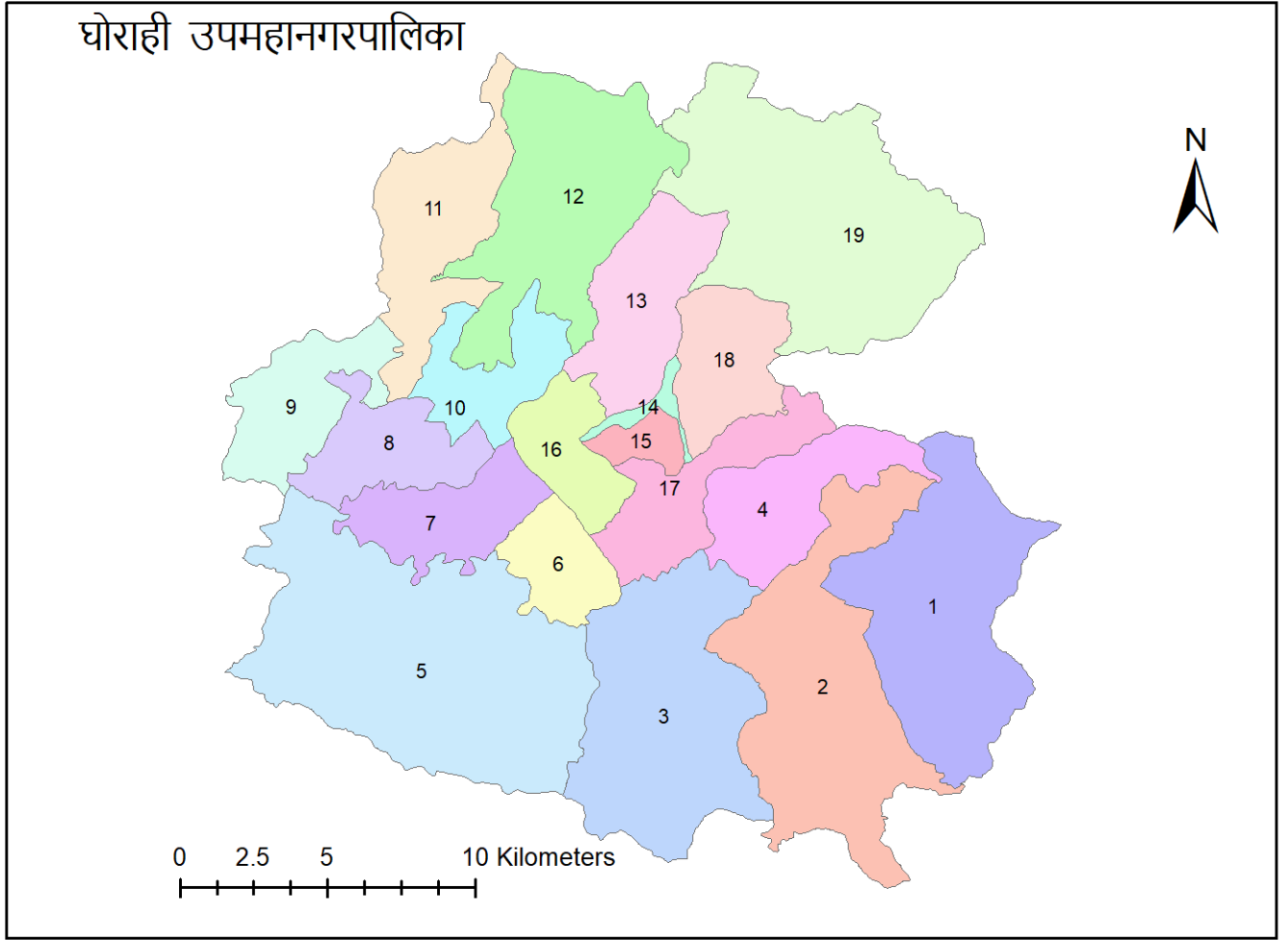
सि नं	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	अर्थिक वर्ष					
			२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
१	जन्म दर्ता	महिला	५३९	३७७	४२५	५८६	४३७	
		पुरुष	५६४	४०९	५३०	५५२	४३०	
		जम्मा	११०३	७८६	९५५	११३८	७६८	
२	विवाह दर्ता	जम्मा	३५१	२०१	२३१	४४६	३४५	
३	सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा	४	२	२२	३०	४३	
३	मृत्यु दर्ता	महिला	७७	६५	८७	९८	१३२	
		पुरुष	११९	१२०	१४३	१६७	१३७	
		जम्मा	१९६	१८५	२३०	२६५	२६९	
४	बसाई सराई	आएको	दर्ता संख्या	२१	२०	३५	५१	२६
			सदस्य संख्या	८२	७८	१०५	२२८	९३
		गएको	दर्ता संख्या	८१	५५	१९२	१०९	१५२
			सदस्य संख्या	२४५	१६४	५७८	४५६	५९५

स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरू:

सि नं	आयोजनाको नाम	कैफियत
१	ठुलोखोला कमिरेचौर लिफ्ट खानेपानी आयोजना	
२	धिमधिमे पर्यटकीय पूर्वाधार आयोजना	
३	बंगलाचुली पर्यटकीय क्षेत्र निर्माण आयोजना	
४	अजय भरत कृषि सडक	
५	सिमलतारा मुलाबारी हाँसिपुर सडक निर्माण आयोजना	

स्थानीय तहको विकासका ५ वटा प्रमुख सम्भावनाहरू: पर्यटन, जडिबुटी, धार्मिक पर्यटन

१२.६ घोराही उप-महानगरपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

उपमहानगर कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी (कि मी):

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७	वडा नं ८	वडा नं ९	वडा नं १०
दुरी (कि.मि)	१६	१२	१२	८	१४	७	११	१४	१६	१०
बाटोको किसिम	पक्की	पक्की, कच्ची	पक्की, कच्ची	पक्की	पक्की, कच्ची	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की, कच्ची	पक्की
वडा	वडा नं ११	वडा नं १२	वडा नं १३	वडा नं १४	वडा नं १५	वडा नं १६	वडा नं १७	वडा नं १८	वडा नं १९	

दुरी (कि.मि)	१२	१६	७	२	०	५	३	२	१७	
बाटोको किसिम	पक्की	पक्की, कच्ची	पक्की, कच्ची	पक्की	पक्की	पक्की, कच्ची	पक्की	पक्की	कच्ची	

भू-उपयोग:

सि नं	विवरण	क्षेत्रफल वर्ग कि.मी.	प्रतिशत
१	वन क्षेत्र	१९३.०७	३६.९७
२	उद्यान	०.७७	०.१५
३	झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र	८०.६	१५.४३
४	कृषि क्षेत्र	२२२.०१	४२.५१
५	चरण क्षेत्र(घाँसे मैदान)	९.०२	१.७३
६	खोलानाला सिमसार क्षेत्र	१.५६	०.३
७	गिट्टी वालुवा ढुङ्गा	१४.४७	२.७७
८	वाँझो जमिन	०.७१	०.१४
जम्मा क्षेत्रफल		५२२.२१	१००.

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू:

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	पाण्डेश्वर महादेव धाम	घोराही उपमहानगरपालिका - ५	
२	बाहकुने दह वराहक्षेत्र	घोराही उपमहानगरपालिका - १३	
३	अम्बिकेश्वरी मन्दिर	घोराही उपमहानगरपालिका - १८	
४	बराह क्षेत्र वासुदेव लरैना मन्दिर	घोराही उपमहानगरपालिका - १७	
५	मन्ठोन्या मन्दिर	घोराही उपमहानगरपालिका - १०	
६	गढीकुरा देवस्थल	घोराही उपमहानगरपालिका - १२	
७	ओम शिरडी साई मन्दिर	घोराही उपमहानगरपालिका - १५	
८	नम छुः बौद्ध गुम्बा	घोराही उपमहानगरपालिका - १८	
९	प्रतापी मण्डली	घोराही उपमहानगरपालिका - १५	
१०	जामे मस्जिद अलसलफीया	घोराही उपमहानगरपालिका - १४	

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण:

सि.नं.	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	९२	
२	संस्थागत विद्यालय	७७	
३	धार्मिक विद्यालय	१	
४	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	१०४	

५	आधारभूत विद्यालय	६६	
६	माध्यमिक विद्यालय	२६	
७	मदरसा	२	
९	आश्रम / गुरुकुल	१	
१०	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	९	
११	प्राविधिक शिक्षालय	२	
१२	कलेज/ क्याम्पस	१२	
१३	विश्व विद्यालय/शैक्षिक प्रतिष्ठान	१	
१४	सार्वजनिक पुस्तकालय / बाचनालय	२	

शिक्षा सम्बन्धी अन्य सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	छात्रा	छात्र	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कुल भर्ना दर			१०२
२	पूर्व प्राथमिक शिक्षाको अनुभव सहित कक्षा १ मानव प्रवेशीको प्रतिशत			९८
३	कक्षा १ मा कूल प्रवेश दर(GIR)			१३२.६७
४	कक्षा १ मा खुद प्रवेश दर(NIR)			९०
५	आधारभूत तहमा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)			१३३
६	आधारभूत तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)			२७९२
७	कक्षा १-८ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समता सूचकाङ्क(GPI)			०.८६
८	कक्षा ८ मा टिकाउ दर (Survival Rate to grade 8)			९५.३३
९	आधारभूत तहको शिक्षा पूरा गर्नेको दर(Competition Rate)			९५.३३
१०	विद्यालय बाहिर रहेका ५ -१२ वर्ष उमेर समूहका बाल बालिकाको प्रतिशत			
११	कक्षा ९ र १० मा कुल विद्यार्थी भर्ना दर (GER)			१०५.७१
१२	कक्षा ९ -१२ को खुद भर्ना दर			५८.८१
१३	कक्षा १० सम्मको टिकाउ दर			९८.१७
१४	कक्षा १२ सम्मको टिकाउ दर			
१५	माध्यमिक तहमा खुद विद्यार्थी भर्ना दर (NER)	५८.८१		
१६	कक्षा ९-१२ को खुद भर्ना दरमा लैङ्गिक समता सूचकाङ्क(GPI)	१.०३		
१७	विद्यालय छोड्ने दर (Drop Out Rate)			

तहगत तथा विद्यालयको प्रकारअनुसार विद्यार्थी विवरण

सि नं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५ सम्म	४८६८	४७४२	६८७८	९०५०	
२	६-८ सम्म	३८०१	३५३५	३३७४	४५०७	
३	९-१० सम्म	२८००	२२७१	१८३४	२१५८	

सि नं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
४	११-१२ सम्म	२७५४	२४८२	२२७५	२५६०	
५	जम्मा	१५२७	१४७६०	१८२१९	२३२४७	

तहगत रूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत				जम्मा
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	पि सि एफ	
प्रा वि	महिला	३८२	१८१	२३	६९		
	पुरुष		१६९	८	२३		
नि मा वि	महिला	९७	२४	२	११		६
	पुरुष		७३	१	१९		७
मा वि	महिला	७६	९	१	२		१०
	पुरुष		६४	२	११		१९
उ मा वि	महिला	१०		२	१		
	पुरुष			८	१०		७
जम्मा		५६६	५१६	४७			४९

प्राविधिक तथा ब्यावसयिक शिक्षण संस्थाको विवरण

सि न	विद्यालय / कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	अध्ययन हुने तह (TSLC/Diploma)	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	जयशेर मा वि	रावत गाउँ	कृषि	डिप्लोमा	६९	
२	सिद्धरत्ननाथ मा वि	नारायणपुर	कृषि	डिप्लोमा	६९	
३	पदमोदय मा वि	भरतपुर	अटोमोवाइल	डिप्लोमा	७२	
४	मा वि रझेना	रझेना	सिभिल इन्जिनियर	डिप्लोमा	३६८	
५	सरस्वती मा वि	काठेकोल	आइ टि	डिप्लोमा	१८२	

प्राविधिक धार तर्फको कक्षा ९ देखि १२ को कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयहरु

सि न	विद्यालय वा कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	तह	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	पदमोदय मा वि	भरतपुर	कम्प्युटर	डिप्लोमा	१४१	
२	गोरक्ष रत्ननाथ मा वि	चौघेरा			१२५	

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण:

सि नं	स्वास्थ्य संस्था	संख्या	सि नं	स्वास्थ्य संस्था	संख्या
१	सरकारी अस्पताल	१	६	संस्थागत परिवार नियोजन क्लिनिक	१
२	निजी अस्पताल	४	७	प्रसूति सेवा केन्द्र	८
३	आयुर्वेद केन्द्र	१	८	आरोग्य केन्द्र	१
४	शहरी स्वास्थ्य प्रवर्द्धन केन्द्र	२	९	निदान केन्द्र	११
४	स्वास्थ्य चौकी	६	१०	निजी क्लिनिक/औषधी पसल	५०+
५	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	१४	११	एम्बुलेन्स	१

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत	कैफियत
१	डाक्टरको संख्या	०	१	
२	नर्सिङ स्टाफ	१७	५४	८ जना दै.ज्या.
३	पारामेडिकसको संख्या	३४	४६	
४	आयुर्वेदिकको संख्या	१	३	
५	प्राविधिक ल्याब	०	३	३ जना दै.ज्या.
६	कार्यालय सहयोगी	०	२८	२७ जना करार
७	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका संख्या		२३२	

स्वास्थ्य सूचकहरु:

सि नं	सूचकहरु	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	प्रोटोकल अनुसार ४ पटक गर्भवती जाँच गराएका गर्भवतीहरुको संख्या	१३३९	१९६९	२४३४
२	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीहरुबाट स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति भएकाहरुको संख्या	१८५९	२४२५	५०२
३	फोरस/भ्यकुमको सहायले प्रसूति भएकाहरुको संख्या	१००	९०	१२४
४	शल्य क्रिया मार्फत प्रसूति भएकाहरुको संख्या	०	३२९८	४४८४
५	मृत जन्म संख्या(No of still Birth)	०	१	
६	मातृ मृत्यु संख्या	०	२	३
७	सुरक्षित गर्भपतन सेवा पाएका महिलाहरुको संख्या	७९९	५७८	५८०
८	गर्भवति महिलाहरुमध्ये PMTCT सेवा पाएका महिला संख्या	१७२०	३८८४	७३१३
९	प्रसूति भएका २० वर्ष मुनिका किशोरीहरुको संख्या	२३४	२२६	२२६
१०	परिवार नियोजनका आधुनिक साधनको हाल प्रयोग गरिरहेका प्रजनन उमेर समूहका विवाहित महिलाको संख्या	२०३५	१९३८	१९९३
११	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने गर्भवती महिलाको संख्या	६८०	२०८७	२२७१
१२	जन्मदाको तौल २.५ kg भन्दा कम भएका बालबालिकाहरुको संख्या	१९३	२१७	४८१
१३	तौल अनुगमन गरिएका बच्चाहरुको संख्या	२८७८	३९३७	४१९७
१४	कुपोषित बालबालिकाहरुको संख्या	३८	१५३	१२५

सि नं	सुचकहरु	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१५	डिपिटी/हेपबी तेश्रो प्राप्त गर्ने बालबालिकाको संख्या	४०५९	३३५४	३४२८
१६	दादुरा रुबेला खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाको संख्या	३६८९	३४२४	३९७०
१७	पोलियो खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाको संख्या	४०७३	३३३७	३४२७
१८	जेई खोप प्राप्त गर्ने बालबालिकाको संख्या	३८३८	३४२५	३३९७
१९	तोकिए बमोजिमका सबै खोप पाउने बालबालिकाहरुको संख्या	३६८९	३४२४	३९७०
२०	कोभिड विरुद्धको खोप प्राप्त गर्ने व्यक्तिको संख्या			
२१	बिसिजी भर्सेज मिजल्स ड्रपआउट	-८	-३	१०
२२	निमोनियाबाट संक्रमित ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको संख्या	२४३	२९५	२७८
२३	झाडापखाला भएका पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको संख्या	४८३२	४२८२	४२२०
२४	कुष्ठरोगबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या	१	४	१२
२५	क्षयरोगबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या	२८०	५३२	४०७
२६	हात्तिपाइले रोग	०	०	०
२७	औलो रोगबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या	०	०	०
२८	कालाजारको संक्रमण भएका विरामीको संख्या	०	०	०
२९	डेङ्गुबाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या	०	०	१८
३०	कोभिड बाट संक्रमित व्यक्तिको संख्या	०	०	०
३१	कोभिडका कारण मृत्यु हुनेको संख्या	०	०	०

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	८१५०	२८५२५
२	मसुरो	५३५०	११२३५
३	मकै	४५९५	१६५४२
४	तोरी	३७६०	३३८४
५	गहुँ	२९७०	१०३९५

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
१	पशु बधशाला संख्या	१	राँगा मात्र
२	शित भण्डारण (घन मिटरमा)	२ वटा	
३	व्यवस्थापन गरिएका छाडा चौपायको संख्या	३००	
४	मलखादको आवश्यकता (क्वीन्टलमा)	११५८२ मे.ट.	हिँउदे+ वर्षे बाली
५	मलखादको आपूर्ति (क्वीन्टलमा)	२७१७ मे.ट.	वर्षे बाली

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिमअनुसारको विवरण:

सि नं	बनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
-------	-------------	--------	------------------------	--------

१	सामुदायिक वन	१५५	३५५०१	
२	निजी वन	८२	१६२५	
३	धार्मिक वन	१		

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्र:

सि नं	नदी वा तालको नाम	अवस्थित ठेगाना (वडा नं.)	क्षेत्रफल / लम्वाई	कैफियत
१	बालिम खोला	१, २, ३	५ कि.मी	
२	चेपेखोला	१, २	६ कि.मी	
३	बवई खोला	१,२,६,७,८,५,३,९	३० कि.मी.	
४	कटुवा खोला	१५, १८, १७,६,३	१० कि मी	
५	सिस्नेखोला	१७,१८,१७,६,३	१२ कि.मी.	
६	जड्वा खोला	७,८	१२ कि.मी.	
७	लरैना खोला	८,९	५ कि.मी.	
८	सेवार खोला	१३,१४,१६,७,८	८ कि.मी.	
९	किचेनी दह	१		
१०	चरिङ्गे दह	१		
११	भोटे दह	१		
१२	चेपे दह	१		
१३	सुकी दह	१		
१४	पर्सेनी ताल	८		
१५	धोवघाट तलाउ	८		

खानी वा खनिजसम्बन्धी विवरण:

सि नं	विवरण	अवस्थित ठेगाना	वार्षिक उत्खनन (घ.मि.)	कैफियत
१	चुन ढुङ्गा	वडा नं. १, २, ११, १२, १३, १८ र १९		
२	गिट्टी बालुवा	सवै वडाहरुमा		

फोहोर मैला उत्पादन तथा व्यवस्थापन:

सि नं	फोहोर मैलाको किसिम	उत्पादन परिमाण (क्वीन्टलमा)	व्यवस्थापनका उपायहरु*
१	जैविक फोहोर मैला	५	वायोग्याँस प्लाण्ट
२	अजैविक (प्लास्टिकजन्य लगायत अरु)	१०	विक्री गर्ने
३	अन्य विक्री नहुने अजैविक		डम्पीड साइटमा

पशुपन्छीलाई दिइएको खोप विवरण

सि नं	खोप	खोप पाएको संख्या
-------	-----	------------------

१	एचएस /बिक्यु खोप	४०००
२	स्वाईन फिबर खोप	४५००
३	पिपिआर खोप	४००००
४	रानिखेत खोप	७०००
५	रेबिज विरुद्ध खोप	३८६

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या:

आर्थिक वर्ष	अति गरिव	मध्यम गरिव	सामान्य गरिव	जम्मा
२०७९/८०	१४५८	२७१८	१६३५	५८११

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सूचीकृत व्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सूचीकृत भएका व्यक्तिको संख्या	१२४८	६८१	७८३	
रोजगार प्राप्त गरेका व्यक्तिको संख्या	२१९	१७५	१५३	

उद्योग तथा बाणिज्य (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

स्थानीय तहमा दर्ता भएका ब्यापार व्यवसायहरूको विवरण:

सि नं	व्यवसायको किसिम	संख्या	कैफियत
१	उत्पादनमूलक	७८	
२	उर्जामूलक	३	
३	कृषि तथा वन जन्य	१८	
४	घर नक्सा व्यवसाय	७	
५	निर्माण उद्योग	१४	
६	पर्यटन उद्योग	९२	
७	वित्तीय सेवा	१४	
८	विशेषज्ञ परामर्श	४०	
९	मनोरन्जन	४	
१०	मर्मत संहार सेवा	६४	
११	बहुउद्येश्थीय कृषि तथा पशुपंक्षी	५	
१२	व्यापारिक वस्तु	३५७	
१३	शिक्षा सेवा	६१	
१४	संचार सेवा	११	
१५	सवारी साधन डिलर	४	
१६	सेवा उद्योग	१४	
१७	स्वास्थ्य सेवा	५१	

सि नं	व्यवसायको किसिम	संख्या	कैफियत
१८	अन्य सेवा	१५	
१९	अन्य व्यवसाय	१८८	

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण:

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
१	बचत तथा ऋण सहकारी	६४	१९२	३२०००	२८८००
२	कृषि सहकारी	१००	१४५	४५००	३५०००
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	५	१२	१६०	६००
४	उपभोक्ता सहकारी	९	२१	२७३	८००
५	दुग्ध सहकारी	३	७	८०	५००
६	मौरीपालन सहकारी	३	७	८५	६००
७	अन्य सहकारी	१९	४२	१०४५	१७१०
८	कुल सहकारी	२०३	४२६	३८१४३	६८०१०

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य ब्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	घोराही बजार	वडा नं १४ र १५	
२	नारायणपुर बजार	वडा नं १०	
३	गोगली बजार	वडा नं ४	
४	रामपुर बजार	वडा नं २	
५	सिमलतारा बजार	वडा नं १	
६	भानपुर बजार	वडा नं ३	
७	खैरा बजार	वडा नं ११	
८	सौँडियार बजार	वडा नं ७	
९	सर्ला बजार	वडा नं १६	
१०	धर्ना बजार	वडा नं ५	
११	हर्नाक बजार	वडा नं १	

भौतिक पूर्वाधार (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण:

सि.नं.	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	खेल मैदान	२ वटा	
२	पक्की पुल	२०	
३	झोलुङ्गे पुल	७ वटा	
४	स्थानीय सडक	१५० वटा	
५	गामीण तथा कृषि सडक	१०० वटा	
६	स्थानीय स्तरका सिंचाई आयोजना	५४ वटा	

सि.नं.	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
७	तटबन्धन	२०	
८	कृत्रिम ताल	४३	
९	बसपार्क	१	
१०	ईन्टरनेट सेवा प्रदायक	५	
११	केवल सेवा प्रदायक	१	
१२	तारविहिन टेलीभिजन सेवा प्रदायक	३	
१३	सार्वजनिक शौचालय	३	नगरबाट निर्मित
१४	सभा गृह	१	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीय स्थलहरू		
	गोरक्ष सिद्ध रत्ननाथ	उपमहानगरपालिका -१७	
	गुम्नाहा थारु सांस्कृतिक संग्रहालय	उपमहानगरपालिका -१७	
	गुलरिया पार्क	उपमहानगरपालिका -१७	
	सवारी कोट	उपमहानगरपालिका -४	
	मौलाकोट	उपमहानगरपालिका -१३	
	घोडदौरा	उपमहानगरपालिका -१८	
	ज्यामिरे दह	उपमहानगरपालिका -१३	
	चरिङ्गे दह	उपमहानगरपालिका -१	
	भोटे दह	उपमहानगरपालिका -१	
	चेपे दह	उपमहानगरपालिका -१२ २	
	ज्येष्ठ नागरिक सरोकार केन्द्र	उपमहानगरपालिका -१६	
२	नाटक घर		
	घोडदौरा	बडा नं १८	
३	स्वीमिङ पुल		
	भिग्रेली होटल		
	फन पार्क स्वीमिङ पुल		
४	स्मारक		
	लखन पार्क	उपमहानगरपालिका -१७	
५	मनोरञ्जन पार्क /उद्यान		
	गुलरिया पार्क	उपमहानगरपालिका -१७	
	शहरी हरित पार्क	उपमहानगरपालिका -१४	
	फन पार्क	उपमहानगरपालिका -१०	

मुद्दा विवाद दर्ता तथा फर्यौट सम्बन्धी विवरण

सि नं	मुद्दा/विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मुद्दा/विवाद	१४७	१५०	१३२

२	मेलमिलापद्वारा टङ्ग्याइएका विवाद संख्या	४६	३१	४०
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/विवाद संख्या	४२	९८	५९
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/विवाद संख्या	५९	२१	३३

मुद्दा विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा/साँघ सिमाना विवाद	४०	१५	२६
२	लेनदेन	२५	५३	२८
३	जग्गा/खाता रोक्का	५१	३८	१५
४	घरेलु हिंसा	८	१२	२०
५	आलि धुर कुलो नालापानी पानी घाटको बाँडफाँड	४	०	१
६	गालि वेइज्जति	-	०	६
७	सार्वजनिक स्थल/सुविधामा बाँधा	-	-	७
८	ध्वनी प्रदुषण फोहोर मैला	१	२	२
९	अन्य	१८	३०	३८

सार्वजनिक सेवा प्रवाह

विगत तीन वर्षको आय ब्ययको विवरण:

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ. व.२०७७/७८	आ. व.२०७८/७९	आ. व.२०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	२२६८९५००१९	२३२६००८०००	२४६४५३४०००
२	वार्षिक खर्च रु	१८०४९३३४३२	१८४४७५८५२२	१८२३७६६८८१
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा %	२७	२८	२७
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	७.६२	७.३८	अडिट नभएको
५	आन्तरिक आय	६२०२६३९६२	६६२६८७०००	६५९२५१०००

स्थापना देखि आ. व.२०७९/८० सम्ममा तयार गरेर जारी गरेका कानून नीति तथा योजनाहरू

विवरण	नीति	आबधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	३	१	१९	१९	४	६८	५	६

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ. व.२०७७/७८	आ. व.२०७८/७९	आ. व.२०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक वसेको पटक	६	६	६
२	कार्य पालिकाको बैठक वसेको पटक	२१	१५	१९
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	३	३	४
४	सामाजिक परीक्षण गरिएको पटक	०	१	०

बिबिध

ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण:

सि नं	व्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिक वर्ष				
			२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जन्म दर्ता	महिला	१०६६	१२३२	१७०२	२६०२	२३५८
		पुरुष	११५०	१३४३	१८८७	२६४०	२५०७
		जम्मा	२२१६	२५७५	३५८९	५२४२	४८६५
२	विवाह दर्ता	जम्मा	८४८	९००	१४०८	२५७४	२४९०
३	सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा	३३	४६	८१	१९१	२८७
३	मृत्यु दर्ता	महिला	१६१	३०४	४८५	५७०	६४१
		पुरुष	२२६	४३०	७२२	७५३	७५६
		जम्मा	३८७	७३४	१२०७	१३२३	१३९७
	बसाई सराई गरी आएको	जम्मा परिवार	४६२	४२५	११८१	१२४१	१५२२
	बसाई सराई गरी गएको	जम्मा परिवार	१६०	१४८	३३८	५०८	६४२

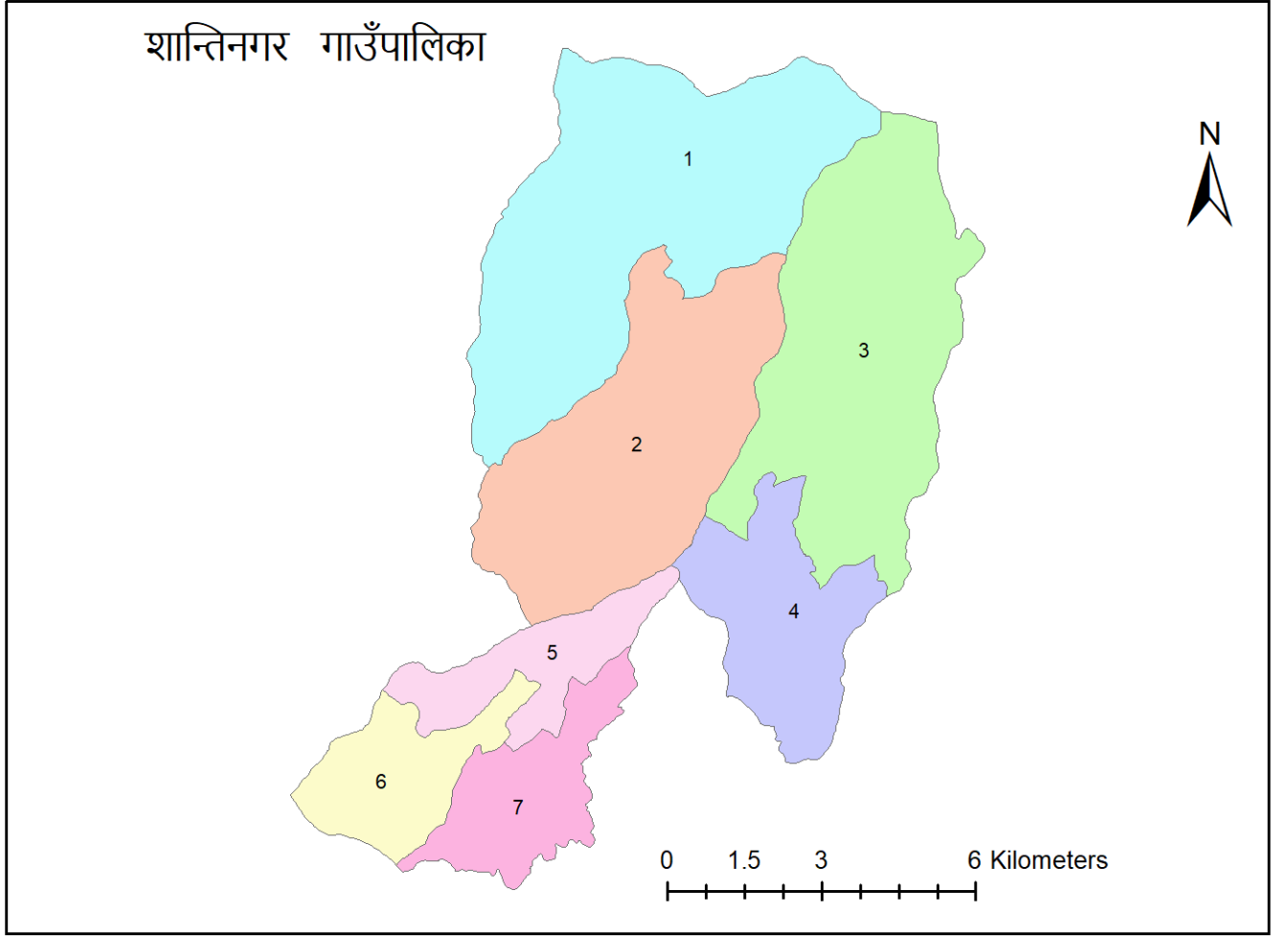
स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरू:

सि नं	आयोजनाको नाम
१	चक्रपथ
२	ववई कोरिडोर
३	झारवैरा चोकदेखि झारवैरा गाउँ पूर्व वडहरा धैरेनी सुनडब्री पतेनी हदै वडा नं १२ वडा कार्यालय हुदै माराकोट हुदै होलेरी जोड्ने वाटो सम्मको वाटो
४	रिहार देखि पाण्डवेश्वर मन्दिर कुइरेपानी हुदै रामपुर ठाटीकोट वस्तीकोट करमकोट हुदै गढीलोक जोड्ने सडक
५	सिस्नेखोला हाइ डयाम वालिम खोला हाइ डयाम

स्थानीय तहको विकासका ५ वटा प्रमुख सम्भावनाहरू:

सि नं	स्थानीय तहको सर्वाङ्गीण विकासका प्रमुख ५ वटा सम्भावनाहरू	कैफियत
१	कृषि पकेट कार्यक्रमवाट आर्थिक विकास	
२	तोरी तेल उद्योग	
३	चरिङ्गे दह भोटे दह चेपे ताल एकिकृत पर्यटन पूर्वाधार विकास	
४	सिसहनियाँ थारु भिलेज होम स्टे	

१२.७ शान्तिनगर गाउँपालिका

गाउँपालिकाको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी (कि मी):

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७
दुरी (कि.मि)	९	३	३	३	५	७	४
बाटोको किसिम	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल	ग्राभेल

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण:

सि.नं.	स्वास्थ्य संस्था	संख्या	कैफियत
१	आयुर्वेद केन्द्र	१	
२	स्वास्थ्य चौकी	३	
३	शहरीनगर स्वास्थ्य केन्द्र/	५	
४	प्रसूति सेवा केन्द्र	३	
५	आरोग्य केन्द्र (नागरिक आरोग्य केन्द्र)	१	
६	निदान केन्द्र (Diagnostic Center)	१	
७	नीजि क्लिनिक / औषधि पसल	१४	
८	एम्बुलेन्स	२	
९	अन्य	१	

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि.नं.	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत	कैफियत
२	नर्सिङ स्टाफ	१	१५	
३	पारामेडिक्सको संख्या	१२	१५	
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	०	३	
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	१	११	
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका		४८	

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या:

आर्थिक वर्ष	अति गरिव	मध्यम गरिव	सामान्य गरिव	जम्मा
२०७९/८०	३	४	१६	२३

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सूचीकृत व्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सूचीकृत भएका व्यक्तिको संख्या	९९६	५०४	६६९	
रोजगार प्राप्त गरेका व्यक्तिको संख्या	२०८	१२५	८१	

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण:

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
१	बचत तथा ऋण सहकारी	३			
२	कृषि सहकारी	९			०
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	४			

८	कुल सहकारी	१६		
---	------------	----	--	--

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	रगौचा बजार	वडा ५	
२	पाते टाकुरा	वडा ३	
३	जुम्ले कुला	वडा ४	
४	खैरेनि	वडा ७	

भौतिक पूर्वाधार (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	खेल मैदानको	३	
२	पक्की पुल	१	
३	झोलुङ्गे पुल	५	
४	सभा गृह	१	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

मुद्दा /विवाद दर्ता तथा फछ्यौट सम्बन्धी विवरण

सि नं	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मूद्दा / विवाद संख्या	५७	४०	३८
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या	२१	१९	१८
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या	२२	१७	१५
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या	१४	४	५

मुद्दा विवादको प्रकृतिअनुसारको संख्या

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा /साँध सिमाना विवाद	११		१०
२	लेनदेन	३		९
३	कुटपिट/ लुटपिट	१		
४	गाली वेइज्जति			१
५	अन्य	१३		१८

सार्वजनिक सेवा प्रबाह

विगत तीन वर्षको आय व्ययको विवरण:

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ. व. २०७७/७८	आ. व. २०७८/७९	आ. व. २०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	५३७९५२६३६	५१६४२८०६५	५३६५१७०००
२	वार्षिक खर्च रु	४६७३०५२४४	४४२४४९६९९	४३४३३३८५३
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा (प्रतिशतमा)	१६.११	१२.५५	६.५४
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत			

स्थापनादेखि आ. व. २०७९/८० अन्यसम्ममा तयार गरेर जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

सि नं	विवरण	संख्या	कैफियत
१	नीति	८	
२	सभामा पेश गरिएका विधेयक	२७	
३	जारी गरिएका ऐन	२७	
४	नियम	४	
५	कार्यविधि	२३	
६	मापदण्ड	१	
७	निर्देशिका	४	

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ. व. २०७७/७८	आ. व. २०७८/७९	आ. व. २०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक वसेको पटक	३	२	१
२	कार्य पालिकाको बैठक वसेको पटक	३३	२१	१३

बिबिध

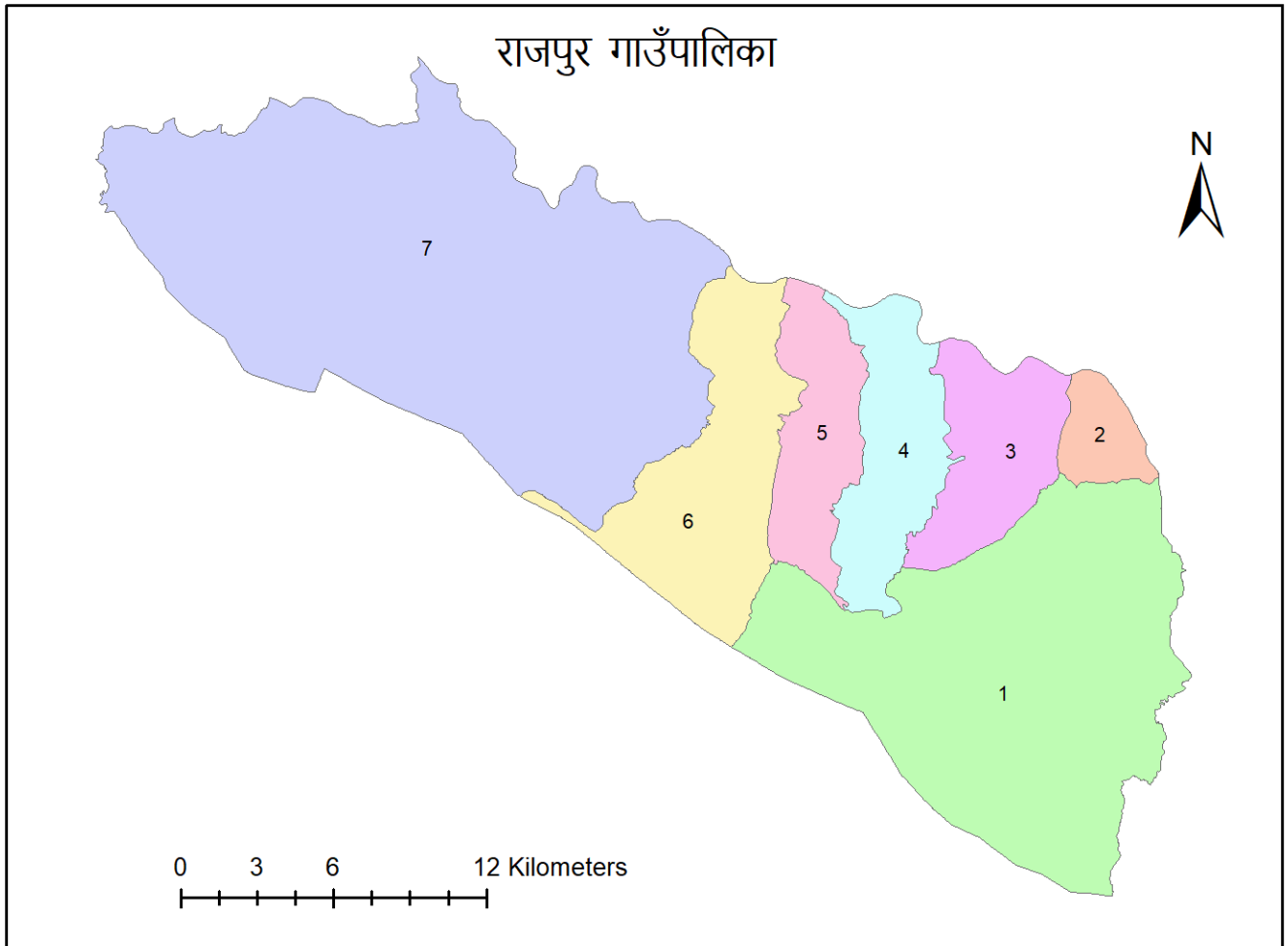
ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण:

सि.नं.	व्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिंग	आर्थिक वर्ष		
			२०७७/०७८	२०७८/०७९	२०७९/०८०
१	जन्म दर्ता	महिला	४८४	४६३	४४८
		पुरुष	५१५	५३१	५२२
		जम्मा	९९९	९९४	९७०
२	विवाह दर्ता	जम्मा	२६०	४३०	५०७
३	सम्बन्ध बिच्छेद	जम्मा	७	२६	४४
४	मृत्यु दर्ता	महिला	८०	१०१	१२९
		पुरुष	११२	१३७	१३१
		जम्मा	१९२	२३८	२६०
५	बसाई सराई आएको	जम्मा	२०१	४०३	५०५
६	बसाई सराई गएको	जम्मा	२०१	४०३	५०५

स्थानीय तहको विकासका ५ वटा प्रमुख सम्भावनाहरु:

सि नं	स्थानीय तहको सर्वाङ्गीण विकासका प्रमुख ५ वटा सम्भावनाहरु	कैफियत
१	मकै तोरीको राम्रो उत्पादन हुन सक्ने	
२	कृषि उत्पादनमा प्रोत्साहन गरेमा कृषिको लागि उर्वरक क्षेत्र भएको	

१२.८ राजपुर गाउँपालिका

गाउँपालिकाको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी (कि मी):

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७
दुरी (कि.मि)	१८.७	१६	१२.८	५.५	३.५	०.५	९.१
बाटोको किसिम	पक्कि, ग्रावेल	पक्कि, ग्रावेल	कच्ची, पक्कि	कच्ची, पक्कि	कच्ची, पक्कि	कच्ची	कच्ची, ग्राभेल

भू-उपयोग:

सि नं	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
-------	-------	--------------------	---------

१	बन क्षेत्र	४२२.५२ वर्ग कि.मी.	७३.२५%
२	कृषि क्षेत्र	१३७.७७ वर्ग कि.मि.	२३.७१%
३	चरण क्षेत्र	६.७३ वर्ग कि.मि.	१.१७%
४	अन्य क्षेत्र (जल क्षेत्र)	४.१ वर्ग कि.मि.	०.७१%
५	वालुवा	२.४४ वर्ग कि.मि.	०.४४%
जम्मा क्षेत्रफल		५७३.५६	

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू:

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	सोमइथान	२ नं.	
२	शिव मन्दिर	३ नं.	
३	शिव मन्दिर	७ नं.	
४	रामजानकी मन्दिर	५ नं.	

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण:

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	३२	
२	संस्थागत विद्यालय	५	
३	शिशु स्याहार /बाल विकास केन्द्र	३९	
४	आधारभुत विद्यालय	२४	
५	माध्यमिक विद्यालय	८	
६	प्राविधिक शिक्षालय	१	

तहगत तथा विद्यालयको प्रकारअनुसार विद्यार्थी विवरण

सि नं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५ सम्म	१४१९	१३६८	५६	९८	
२	६-८ सम्म	१०८३	९७०	८	१४	
३	९-१० सम्म	२९४	२२७	-	-	
४	११-१२ सम्म	१९८	२६६	-	-	
५	जम्मा	२९९४	२७३१	६४	११२	

तहगतरूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत शिक्षक संख्या					जम्मा
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	पि सि एफ	अन्य	
प्रा वि	महिला	स्वीकृत ५०	१४	१	१२	-	-	२७

	पुरुष	राहत ३२	३१	४	२०	-	-	५५
नि मा वि	महिला	स्वीकृत ९	१	-	-	-	-	१
	पुरुष	राहत ९	६	२	९	-	-	१७
मा वि	महिला	स्वीकृत ७	-	-	-	-	-	-
	पुरुष	राहत २	७	-	२	-	-	९
उ. मा. वि.	महिला	राहत १	-	-	-	-	-	-
	पुरुष		-	-	१	-	-	१
जम्मा			५९	७	४४			११०

तहगत रूपमा संस्थागत विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	कार्यरत शिक्षक संख्या		कैफियत
	महिला	पुरुष	
प्रा वि	१०	१५	
नि मा वि	४	२	
मा वि	-	-	
उ मा वि	-	-	

प्राविधिक धार तर्फको कक्षा ९ -१२ को कार्यक्रम संचालन गरेका विद्यालयहरूको विवरण

सि न	विद्यालय वा कलेजको नाम	ठेगाना	पढाई हुने विषय क्षेत्र	तह	विद्यार्थी संख्या	कैफियत
१	श्री साधारण नमुना मा.वी गंगदी	राजपुर-५ दाङ	पशु विज्ञान	मा.वि.	७३	

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	आयुर्वेद केन्द्र	२	
२	स्वास्थ्य चौकी	२	
३	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	५	
४	सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र	५	
५	प्रसुति सेवा केन्द्र	४	
६	एम्बुलेन्स	१	

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्वीकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या	-	१
२	नर्सिङ स्टाफ	५	५
३	पारामेडिक्सको संख्या	९	६

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	-	२
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	-	११
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका		५४

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	१४६७	
२	मकै	१५३२	
३	गहुँ	५९८	
४	मसुरो	१९२२	
५	तोरी	१७१०	

कृषि सम्बन्धी सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	एकाई	मान (Value)
१	विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	३१७२
५	कृषिमा अनुदान	रु (हजारमा)	२१००

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
३	व्यवस्थापन गरिएका छाडा चौपायको संख्या	५५	
४	मलखादको आवश्यकता (क्विन्टलमा)	२५०००	
५	मलखादको आपूर्ति (क्विन्टलमा)	१२०००	

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिमअनुसारको विवरण:

सि नं	बनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
१	सामुदायिक बन	४३	१३९६९.५१ (हेक्टर)	
४	राष्ट्रीय बन	३८१९१.२४ हेक्टर		

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्र:

सि नं	नदी वा तालको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल/ लम्वाई	कैफियत
१	राप्ती नदी	वडा नं. २ र ७ सम्म		
२	मयुर ताल	राजपुर-६		

३	रानी ताल	राजपुर-१		
४	सिरहवा ताल	राजपुर-२		

खानी वा खनिजसम्बन्धी विवरण:

सि नं	विवरण	अवस्थित ठेगाना	वार्षिक उत्खनन (घ.मि.)	कैफियत
१	कोइला	चपरिया		
३	गिट्टि बालुवा	राप्ती नदी		

फोहोर मैला उत्पादन तथा व्यवस्थापन:

सि नं	फोहोर मैलाको किसिम	उत्पादन परिमाण (क्वीन्टलमा)	व्यवस्थापनका उपायहरू*
१	जैविक फोहोर मैला		घरयासी व्यवस्थापन
२	अजैविक (प्लास्टिकजन्य लगायत अरु)	-	

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या:

आर्थिक वर्ष	अति गरिव	मध्यम गरिव	सामान्य गरिव	जम्मा
२०७९/८०	२४३	३२४	१२४०	१८०७

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत वेरोजगारको सूचिमा सुचिकृत ब्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सुचिकृत भएका ब्यक्तिको संख्या	४००	२९८	९७२	
रोजगार प्राप्त गरेका ब्यक्तिको संख्या	१७२	६९	१०४	

उद्योग तथा बाणिज्य (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण:

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
१	बचत तथा ऋण सहकारी	२	१६	७५३	
२	कृषि सहकारी	८	५४	५७४	
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	१	११	१४६	
४	उपभोक्ता सहकारी	१	९	२६	
५	दुग्ध सहकारी	१	९	८१	

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र/ बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
-------	-------------------------------------	--------	--------

१	जंग्रहवा	राजपुर-५	
२	दुलैया	राजपुर-४	
३	वेला	राजपुर-२	
४	कठवेरुवा	राजपुर-१	

भौतिक पूर्वाधार (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	खेल मैदानको	१	
२	पक्की पुल	३	
३	झोलुङ्गे पुल	४	
४	स्थानीय सडक	३०	
५	स्थानीय स्तरका सिँचाई आयोजना	७	
६	तटबन्ध	३५	
७	इन्टरनेट सेवा प्रदायक संख्या:	२	
८	सभा गृह	२	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरु:

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीय स्थलहरु	राजपुर-२	
	सोमाइथान मन्दिर	राजपुर-७	
	सुनछहारी झरना	राजपुर-१	
	रानी ताल		
२	पर्यटक होटल		
	नभएको		
३	घरवास पर्यटन (Home Stay)		
	भएको	राजपुर-१	

मुद्दा विवाद दर्ता तथा फर्यौट सम्बन्धी विवरण

सि नं	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मुद्दा / विवाद संख्या		२५	१८
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या		-	-
३	फर्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या		२०	८
४	फर्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या		५	१०

मुद्दा वा विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या:

सि नं	मुद्दा/विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा/साँघ सिमाना विवाद		१८	१५
२	लेनदेन		२	-
३	जग्गा / खाता रोक्का		३	२
४	घरेलु हिंसा		२	१

सार्वजनिक सेवा प्रबाह

विगत तीन वर्षको आय ब्ययको विवरण:

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ. व.२०७७/७८	आ. व.२०७८/७९	आ. व.२०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	५६४०४५५५६	६१३९८८११७	५९७३१८७९१
२	वार्षिक खर्च रु	३७१९८६६९६.८८	४१९५८७७१६.६१	४०८७५७३७५.६४
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा (प्रतिशतमा)	४%	४%	११%
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	९%	१०%	मलेप नभएको

स्थापनादेखि आ. व.२०७९/८० अन्यसम्ममा तयार गरेर जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

विवरण	नीति	आबधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	३	१	-	१०	२	२३	३	३

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ. व.२०७७/७८	आ. व.२०७८/७९	आ. व.२०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक बसेको पटक	२	२	२
२	कार्य पालिकाको बैठक बसेको पटक	१६	१६	२३
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	-	१	१
४	सामाजिक परीक्षण गरिएको पटक	-	-	-

बिबिध

ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण:

सि नं	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिक वर्ष		
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जन्म दर्ता	महिला	२९९	६०२	५१०
		पुरुष	२७२	५७७	५००
		जम्मा	५७१	११७९	१०१०

सि नं	व्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिक वर्ष			
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
२	विवाह दर्ता	जम्मा	१५६	४५६	४०९	
३	सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा	६	१८	२१	
३	मृत्यु दर्ता	महिला	३१	८०	१४०	
		पुरुष	७०	११८	२७१	
		जम्मा	१०१	१९८	४११	
४	बसाईसराई	आएको	महिला	५३	७८	८४
			पुरुष	१८१	२७९	२८९
			जम्मा	२३४	३५७	३७३
		गएको	महिला	७१	७४	७०
			पुरुष	२६२	२८८	२०८
			जम्मा	३३३	३६२	२७८

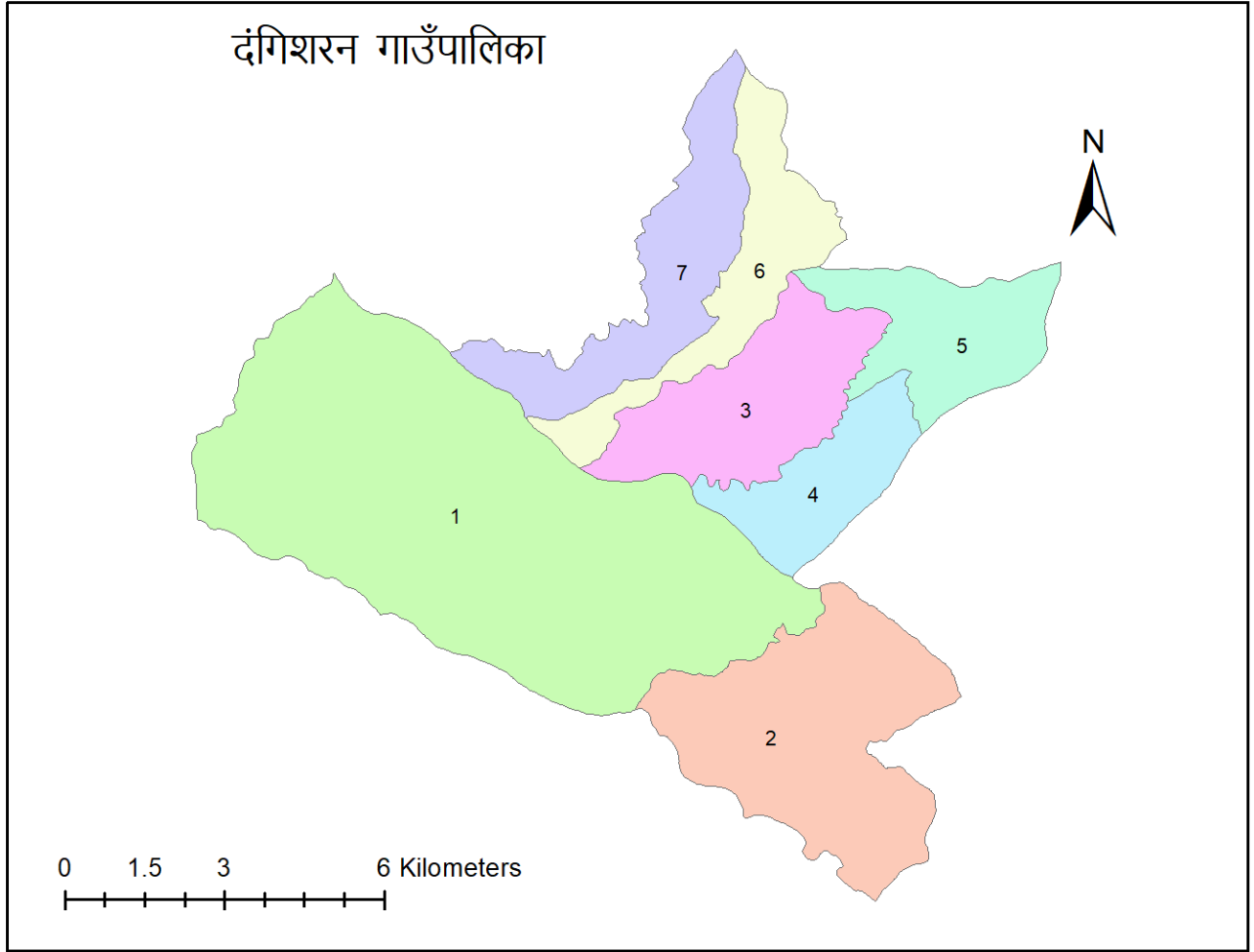
स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरु:

सि नं	आयोजनाको नाम	कैफियत
१	जित बहादुर सिंजाली मार्ग	
२	माररी सिरीया सडक	
३	जडग्रहवा खाडग्रा सडक	
४	कठवेरुवा पिक्निक स्पोट	
५	गापा स्तरीय खेलमैदान जडग्रहवा	

स्थानीय तहको विकासका ५ वटा प्रमुख सम्भावनाहरु:

सि नं	स्थानीय तहको सर्वाङ्गीण विकासका प्रमुख ५ वटा सम्भावनाहरु	कैफियत
१	पशु पालन /मासु उत्पादन उद्योग	
२	दुग्ध उत्पादन उद्योग	
३	कृषि /तरकारी खेती	
४	जडीवुटी खेती	
५	पर्यटन, उद्योग, व्यापार	

१२.९ दंगीशरण गाउँपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी (कि मी):

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७
दुरी (कि.मि)	३	५	०	०.५	४	६	७
बाटोको किसिम	पक्की, ग्राभेल	पक्की, ग्राभेल	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की

भू-उपयोग:

सि.नं	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
१	वन क्षेत्र	६०३५	५४.५४

२	आवास क्षेत्र	२५६.४	२.३१
३	कृषि क्षेत्र	४२०१.५५	३७.९७
४	व्यवसायिक क्षेत्र	२३.८२	०.२१
५	औद्योगिक क्षेत्र	०.०५	०.०००४
६	सार्वजनिक क्षेत्र	१५९.९३	१.४४
७	चरण क्षेत्र	०.८ व.कि.मी	
८	खानी तथा खनिज क्षेत्र	०.००	०
९	साँस्कृतिक तथा पुरातात्विक क्षेत्र	०.१७	०.००१
१०	नदी ताल तथा सिमसार क्षेत्र	३८७.८७	३.५०
११	अन्य क्षेत्र	८.३	
१२	जम्मा क्षेत्रफल	११०६४०.८०	१००

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू:

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	सति मन्दिर	दंगीशरण-४ दाड	मन्दिर, ताल
२	लानेश्वर शिवालय	दंगीशरण-४ दाड	मन्दिर
३	शिव भगवति मन्दिर	दंगीशरण-२ दाड	मन्दिर
४	शिद्ध भवन्तनाथ मन्दिर	दंगीशरण-७ दाड	मन्दिर
५	राधाकृष्ण मन्दिर	दंगीशरण-३ दाड	मन्दिर

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण:

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	१५	
२	संस्थागत विद्यालय	८	
३	शिशु स्याहार / बाल विकास केन्द्र	२३	
४	आधारभूत विद्यालय	१०	
५	माध्यमिक विद्यालय	५	
६	सामुदायिक सिकाई केन्द्र	२	
७	कलेज/ क्याम्पस	१	

तहगत तथा विद्यालयको प्रकारअनुसार विद्यार्थी विवरण

सि नं	कक्षा	सामुदायिक विद्यालय		संस्थागत विद्यालय		कैफियत
		छात्रा संख्या	छात्र संख्या	छात्रा संख्या	छात्र संख्या	
१	१-५ सम्म	४९४	४६४	३८१	४५८	
२	६-८ सम्म	३९६	४३४	१३५	१९१	
३	९-१० सम्म	३१७	३४६	४६	६६	
४	११-१२ सम्म	२५९	२६१	०	०	
५	जम्मा	१४६६	१५०५	५६२	७१५	

तहगत रूपमा सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक विवरण

शिक्षकको तह	लिङ्ग	स्वीकृत स्थायी दरवन्दी	कार्यरत शिक्षक संख्या					जम्मा
			स्थायी	अस्थायी	राहत कोटा	पि सि एफ	अन्य	
प्रा वि	महिला	५३	५३		१५			
	पुरुष							
नि मा वि	महिला	१३	१३		९			
	पुरुष							
मा वि	महिला	११	११		२			
	पुरुष							
उ. मा. वि.	महिला							
	पुरुष				१०			
जम्मा								

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	
२	स्वास्थ्य चौकी	२	
३	आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	४	
४	प्रसूति सेवा केन्द्र	३	
५	आरोग्य केन्द्र	१	
६	निजी क्लिनिक / औषधि पसल	५	
७	एम्बुलेन्स	३	

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्वीकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या	१	३
२	नर्सिङ स्टाफ	१२	१४
३	पारामेडिक्सको संख्या	१६	१८
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	१	४
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	८	१३
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका		

कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल:

वडा नं	उत्पादन हुने प्रमुख पाँच बालीको नाम	बाली लागेको क्षेत्रफल	उत्पादन परिमाण (क्विन्टल)
१	धान	२६३१	
२	मकै	१७५४	
३	गहुँ	१३१५	
४	तोरी	३०६	
५	मसुरो	२१९	

कृषि सम्बन्धी सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	एकाई	मान (Value)
१	विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	४३८५
२	सिंचित क्षेत्रफल	सतह सिँचाई	२९६
		भुमीगत सिँचाई	२९८७
		लिफ्ट सिँचाई	२०९
		जलाशय/ताल	हेक्टर
३	कृषिमा संलग्न जनसंख्या	संख्या	४८०५
४	एग्रोभेटहरूको संख्या	संख्या	८
५	कृषिमा अनुदान	रु (हजारमा)	
६	दर्ता गरिएका कृषि फर्म	संख्या	८८ कृषि, पशु ८५
८	दुध उत्पादन	लिटर	५४००००
९	मासु उत्पादन	के.जि.	३१०००

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
३	व्यवस्थापन गरिएका छाडा चौपायको संख्या	११५	
४	मलखादको आवश्यकता (क्वीन्टलमा)	१८४५	
५	मलखादको आपूर्ति (क्वीन्टलमा)	९७८	

स्थानीय तहमा रहेको बनको किसिमअनुसारको विवरण:

सि नं	बनको प्रकार	संख्या	ओगटेको जम्मा क्षेत्रफल	कैफियत
१	सामुदायिक बन	२८		
५	धार्मिक बन	१		

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्र:

सि नं	नदी/ तालको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल / लम्वाई	कैफियत
१	बबई नदी	दंगीशरण वडा नं.१,२,३,४,६,७	८ कि.मी.	

२	माया खोला	दंगीशरण वडा नं.३,४,५	७ कि.मी	
३	चिरागार खोला	वडा नं. ३ र ६	५ कि.मी	

निकुञ्ज वा संरक्षित क्षेत्र:

सि नं	निकुञ्ज वा संरक्षित क्षेत्र	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल	कैफियत
१	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज	वडा नं. १ र २		

फोहोर मैला उत्पादन तथा व्यवस्थापन:

सि नं	फोहोर मैलाको किसिम	उत्पादन परिमाण (क्वीन्टलमा)	व्यवस्थापनका उपायहरू
१	जैविक फोहोर मैला	८	कम्पोष्ट मल बनाउने, खेत बारीमा फाल्ने, मलखाद बनाउने
२	अजैविक (प्लास्टिकजन्य लगायत अरु)	२	कवाडीलाई बिक्रि गर्ने तथा केहि छाडा फाल्ने गरेको

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या:

संख्या	आर्थिक वर्ष			हालसम्मका जम्मा	कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
अति गरिव	१८	१८	१८		
मध्यम गरिव	२३	२३	२३		
सामान्य गरिव	३२	३२	३२		
जम्मा	७३	७३	७३		

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत बेरोजगारको सूचिमा सुचिकृत ब्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सुचिकृत भएका ब्यक्तिको संख्या	७२	१४०	१५७	
रोजगार प्राप्त गरेका ब्यक्तिको संख्या	१८	६०	५१	

उद्योग तथा बाणिज्य (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सहकारी संस्थाहरूसम्बन्धी विवरण:

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
१	बचत तथा ऋण सहकारी	३१			

सि नं	सहकारी संस्थाको कार्यप्रकृति	संख्या	प्रत्यक्ष रोजगारी	सदस्य संख्या	कुल शेयर पुँजी (रु. हजारमा)
२	कृषि सहकारी	२०			
३	बहुउद्देश्यीय सहकारी	२			
४	उपभोक्ता सहकारी	२			
५	दुग्ध सहकारी	१			
७	अन्य सहकारी	१			
८	कुल सहकारी	५७			

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	हेकुली	दंगीशरण-३	
२	श्रीगाउँ	दंगीशरण-६ र ७	
३	बालापुर	दंगीशरण-५	

भौतिक पूर्वाधार (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	खेल मैदानको	२	
२	पक्की पुल	१०	
३	झोलुङ्गे पुल	१०	
४	स्थानीय सडक	५९	
५	ग्रामीण तथा कृषि सडक	२८	
६	स्थानीय स्तरका सिँचाई आयोजना	१९	
७	तटवन्ध	३०	
८	सभा गृह	१	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू:

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीय स्थलहरू		
	फुकेँसल्ली	दंगीशरण-१	
	चमेरे गुफा	दंगीशरण-१	
	थारु साँस्कृतिक संग्राहालय	दंगीशरण-३	
२	घरवास पर्यटन (Home Stay)		
	दंगीशरण थारु साँस्कृतिक होमस्टे	दंगीशरण-४	
३	मनोरञ्जन पार्क / उद्यान		
	रानीवन थारु साँस्कृतिक पार्क	दंगीशरण-५	

सार्वजनिक सेवा प्रवाह

विगत तीन वर्षको आय ब्ययको विवरण:

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ. व. २०७७/७८	आ. व. २०७८/७९	आ. व. २०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	४९९६७४०००	५०८९०६०००	५४२३३९०००
२	वार्षिक खर्च रु	३७७४७४०००	४०३४५९०००	४४९७५६०००
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा (प्रतिशतमा)	८४३६७०००(१७.९५%)	९०६९५२०००(२०.८९%)	९६३४२०००(१७.७६%)
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	२.०७%	१.९%	लेखा परीक्षण हुन बाँकी

स्थापनादेखि आ. व. २०७९/८० अन्यसम्ममा तयार गरेर जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

विवरण	नीति	आबधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	५	२	३१	३१	५	४९	४	९

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ. व. २०७७/७८	आ. व. २०७८/७९	आ. व. २०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक बसेको पटक	२	२	२
२	कार्य पालिकाको बैठक बसेको पटक	२५	३०	१९
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	१	१	८
४	सामाजिक परीक्षण गरिएको पटक	०	०	०

११:बिबिध

ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण:

सि नं	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिक वर्ष		
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जन्म दर्ता	महिला			
		पुरुष			
		जम्मा		१५७	४०४
४	बसाइँ सराई	आएको	महिला		
			पुरुष		
			जम्मा		
		गएको	महिला		
			पुरुष		
			जम्मा		१६४

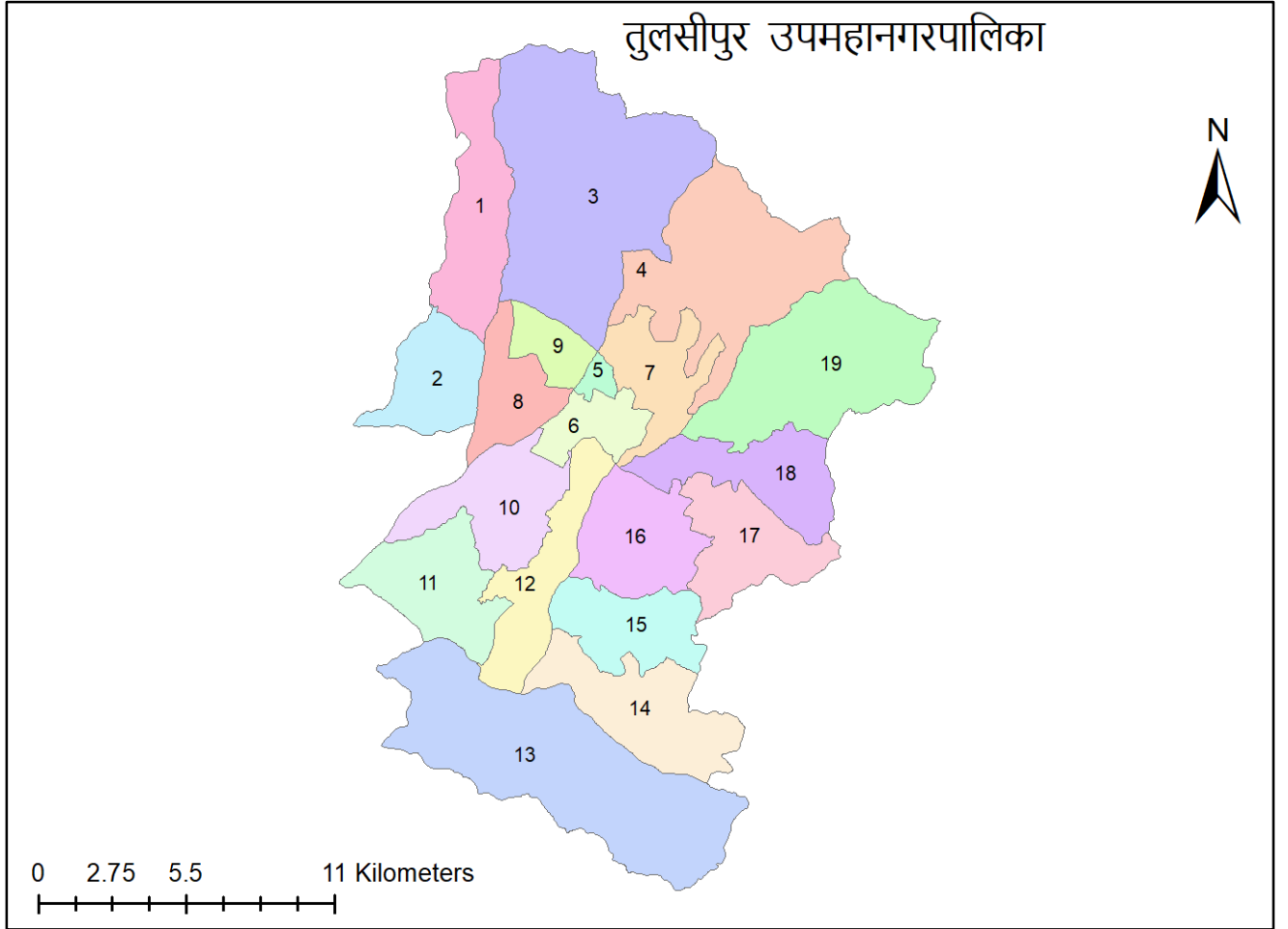
स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरु:

सि नं	आयोजनाको नाम	कैफियत
१	कलम खोला सडक पुल	
२	गाँउपालीकाको प्रशासनिक भवन	
३	१५ सैयाको आधारभूत अस्पताल भवन	
४	रानी वन पार्क	
५	बबई नदी (वडा नं. ४ र १,२ जोड्ने) पक्की पुल	

स्थानीय तहको विकासका ५ वटा प्रमुख सम्भावनाहरु:

सि नं	स्थानीय तहको सर्वाङ्गीण विकासका प्रमुख ५ वटा सम्भावनाहरु	कैफियत
१	कृषि उत्पादन र बजारीकरण	
२	दंगीशरण थारु सांस्कृतिक संग्रहालय (पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास हुन सक्ने)	
३	बबई नदीमा मत्स्य पालन	

१२.१० तुलसीपुर उपमहानगरपालिका

स्थानीय तहको अवस्थिति तथा आधारभूत विवरण

उपमहानगर कार्यपालिकाको कार्यालयदेखि मातहतका वडा कार्यालयसम्मको दुरी (कि मी):

वडा	वडा नं १	वडा नं २	वडा नं ३	वडा नं ४	वडा नं ५	वडा नं ६	वडा नं ७	वडा नं ८	वडा नं ९	वडा नं १०
दुरी (कि.मि)	९.५	५.८	५.२	८	०.४५	०.६	२.९	२.५	१.५	५.३
वाटोको किसिम	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की
वडा	वडा नं ११	वडा नं १२	वडा नं १३	वडा नं १४	वडा नं १५	वडा नं १६	वडा नं १७	वडा नं १८	वडा नं १९	
दुरी (कि.मि)	११	७.३	१९	१८.५	१५.५	९	७.८	६.३	५.६	
वाटोको किसिम	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की ग्राभेल	

भू-उपयोग:

सि नं	विवरण	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
१	बन क्षेत्र	१४५.८	
२	झाडी तथा बुट्यान क्षेत्र	३३.१६	
३	कृषि क्षेत्र	१७२.१२	
४	चरण क्षेत्र	१५	
५	अन्य क्षेत्र(जल क्षेत्र)	१८.५५	
जम्मा क्षेत्रफल		३८४.६३	

प्रमुख ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलहरू:

सि नं	ऐतिहासिक धार्मिक स्थलहरू	अवस्थित ठाँउ	विशेषता
१	चमेरे गुफा	४ नं.	
२	छिल्लीकोट	१९ नं.	
३	सुकौराकोट	११ नं.	
४	त्रिशिद्धेश्वरी	६ नं.	
५	थर्कोट	३ नं.	

शैक्षिक तथ्याङ्क (शैक्षिक सत्र २०७९ को विवरण)

शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण:

वडा नं	शैक्षिक संस्थाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सामुदायिक विद्यालय	६३	
२	संस्थागत विद्यालय	६५	

स्वास्थ्य तथ्याङ्क (आ. व.२०७९/०८० को विवरण)

स्वास्थ्य संस्थाहरूको विवरण:

सि नं	स्वास्थ्य संस्था/ सुविधाको किसिम	संख्या	कैफियत
१	सरकारी अस्पताल	१	
२	सामुदायिक अस्पताल	१	
३	निजी अस्पताल/नर्सिङ होम	५	
४	आयुर्वेद केन्द्र	२	
५	स्वास्थ्य चौकी	८	
६	शहरी /नगर स्वास्थ्य केन्द्र	१३	
७	निजी क्लिनिक /औषधि पसल	५५	
८	एम्बुलेन्स	२४	

स्वास्थ्य संस्थाको जनशक्ति विवरण:

सि नं	जनशक्तिको किसिम	स्विकृत दरवन्दी	कार्यरत
१	डाक्टरको संख्या	७४	
२	नर्सिङ स्टाफ	१३९	
३	पारामेडिक्सको संख्या	१०९	
४	अन्य प्राविधिक जनशक्ति	२९	
५	अन्य (प्रशासनिक तथा सहयोगी जनशक्ति)	४०	
६	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका		२०४

४: कृषि बन तथा वातावरण तथ्याङ्क (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

कृषि सम्बन्धी सूचकहरू:

सि नं	सूचकहरू	एकाई	मान (Value)
१	विभिन्न बालीले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	१५७१२
	जलाशय/ताल	हेक्टर	जम्मा-१०३.६८
३	कृषिमा संलग्न जनसंख्या	संख्या	४८५३३
४	एग्रीभेटहरूको संख्या	संख्या	३०
६	दर्ता गरिएका कृषि फर्म	संख्या	४५०
८	दुध उत्पादन	लिट्र	२९२००००
९	मासु उत्पादन	के.जि.	२४३४ मे.टन

कृषिसम्बन्धी अन्य विवरण

सि नं	विवरण	मान	कैफियत
१	पशु बधशाला संख्या	१	
२	शित भण्डारन (घन मिटरमा)	२	
३	ब्यवस्थापन गरिएका छाडा चौपायको संख्या	५५०	
४	मलखादको आवश्यकता (क्वीन्टलमा)	५८०००	
५	मलखादको आपूर्ति (क्वीन्टलमा)	१७४००	

नदी, ताल र सिमसार क्षेत्र:

सि नं	नदी वा तालको नाम	अवस्थित ठेगाना	क्षेत्रफल / लम्वाई	कैफियत
१	ग्वार खोला			
२	बबई नदी			
३	पातु खोला			
४	सक्राम खोला			
५	पत्रे खोला			

फोहोर मैला उत्पादन तथा व्यवस्थापन:

सि नं	फोहोर मैलाको किसिम	उत्पादन परिमाण (क्वीन्टलमा)	ब्यवस्थापनका उपाय
१	जैविक फोहोर मैला	५०	घरयासी व्यवस्थापन
२	अजैविक (प्लास्टिकजन्य लगायत अरु)	२००	

आर्थिक तथ्याङ्क

गरिव घरपरिवार पहिँचान कार्यक्रम अन्तर्गत परिचय पत्र प्राप्त गरेका गरिव घरपरिवार संख्या:

गरीव परिवार पहिँचान तथा परिचय पत्र वितरण कार्यक्रम यस आ.व. २०८०/८१ मा सुरु भएको र संपन्न हुन बाँकी

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत वेरोजगारको सूचिमा सुचिकृत ब्यक्तिको संख्या

विवरण	आर्थिक वर्ष			कैफियत
	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	
सुचिकृत भएका ब्यक्तिको संख्या	२२८१	२५३१	६५३	
रोजगार प्राप्त गरेका ब्यक्तिको संख्या	१७४	३०१	६७	

उद्योग तथा बाणिज्य (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

सहकारी संस्थाहरुसम्बन्धी विवरण: जम्मा सहकारी १३६

प्रमुख बजारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	मुख्य व्यापारिक केन्द्र / बजारको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	तुलसीपुर मुख्य बजार क्षेत्र	वडा- ५, ६, ७	
२	बिजौरी	१८, १९	
३	दुधरास	१८	
४	उरहरी	११	
५	पर्सेनी	७	
६	दोधरे	९	

भौतिक पूर्वाधार (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

भौतिक पूर्वाधारसम्बन्धी विवरण:

सि नं	पूर्वाधारको नाम	संख्या	कैफियत
१	हवाई मैदान	१	
२	रंगशाला	२	
३	खेल मैदानको	२५	
४	पक्की पुल	११	
५	झोलुङ्गे पुल	१२	
६	बसपार्क संख्या	१	
७	सार्वजनिक शौचालय संख्या	३	
८	सभा गृह	१	

पर्यटन तथा मनोरञ्जन (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू:

सि नं	विवरण	ठेगाना	कैफियत
१	पर्यटकीय स्थलहरू		
	गणेशपुर पार्क	७	
	छिल्लिकोट	१९	
	चमेरे गुफा	४	
२	पर्यटक होटल		
	एकान्त होटल	बडा नं. ५	
	मेट्रो होटल	९	
	वेष्टर्न पार्टी प्यालेस	६	
	दाङ भ्याली होटेल	६	
३	घर बास पर्यटन		
	राप्ती शान्ति होमस्टे	बडा नं. ५	
	वटोलपुर होमस्टे	८	
	मल्लगिरी होमस्टे	१९	
	ऊ भैरव नरसिंह होमस्टे	३	
४	सिनेमा हल		
	हाल बन्द अवस्थामा		
५	नाटक घर		
	नभएको		
६	स्वीमिङ पुल		
	राप्ती शान्ति उद्यान	७	
	वेष्टर्न पार्टी प्यालेस	६	
७	स्मारक		
	पुष्पलाल स्मारक	५	
	शहीद स्मारक	६	
८	मनोरञ्जन पार्क /उद्यान		
	राप्ती शान्ति उद्यान	७	
	पुष्पलाल स्मृति पार्क	५	
	हरियाली पार्क	८	
	शहिद स्मृति पार्क	८	
	दंगीशरण पार्क	११	

न्याय, शान्ती सुरक्षा, मानव ओसारपसार र घरेलु हिंसा (आ. व. २०७९/०८० को विवरण)

मुद्दा विवाद दर्ता तथा फर्यौट सम्बन्धी विवरण

सि नं	मुद्दा/ विवाद सम्बन्धी विवरण	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	स्थानीय न्यायिक समितिमा दर्ता भएका मुद्दा / विवाद संख्या	१३८	१८०	
२	मेलमिलापद्वारा टुङ्ग्याइएका विवाद संख्या		६८	७४
३	फछ्यौट गरिएका मुद्दा/ विवाद संख्या		२५	३३
४	फछ्यौट हुन बाँकी मुद्दा/ विवाद संख्या		४५	७३

मुद्दा / विवादको प्रकृति अनुसारको संख्या:

सि नं	मुद्दा/ विवादको प्रकृति	आर्थिक वर्ष		
		२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जग्गा /साँध सिमाना विवाद	४	५	
२	लेनदेन	५	४	
३	जग्गा / खाता रोक्का	९४	१३७	
४	घरेलु हिंसा	१७	१६	
५	चरण घाँस दाउरा	०	०	
६	कुटपिट/ लुटपिट	३	२	
७	आलि धुर कुलो नालापानी पानी घाटको बाँडफाँड	६	७	
८	गाली वेइज्जति	३	६	
९	सार्वजनिक स्थल/सुविधामा बाधा	०	०	
१०	ध्वनी प्रदुषण फोहोर मैला	०	०	
११	अन्य	६	३	

सार्वजनिक सेवा प्रबाह

विगत तीन वर्षको आय ब्ययको विवरण:

सि नं	आर्थिक वर्ष	आ. व.(हजारमा)२०७७/७८	आ. व.(हजारमा) २०७८/७९	आ. व.२०७९/८०
१	वार्षिक विनियोजित रकम	२११२०७७.७३	२७४९१२९.७७	१९३९७००
२	वार्षिक खर्च	१५६३९२८.२४	१६८१४३४.७८	१४५६२००
३	कुल बजेटमा स्थानीय तहको आफ्नै आन्तरिक आयको हिस्सा (प्रतिशतमा)	१.३%	३.६%	२.२%
४	कुल खर्चमा बेरुजू प्रतिशत	३	३	३.५

स्थापनादेखि आ. व.२०७९/८० अन्यसम्ममा तयार गरेर जारी गरेका कानून नीति तथा योजना

विवरण	नीति	आबधिक योजना	सभामा पेश गरिएका विधेयक	जारी गरिएका ऐन	नियम	कार्यविधि	मापदण्ड	निर्देशिका
संख्या	४	१	१३५	३६	८	६७	८	२०

अन्य विवरण

सि नं	विवरण	आ. व. २०७७/७८	आ. व. २०७८/७९	आ. व. २०७९/८०
१	गाउँ सभा/नगर सभाको बैठक बसेको पटक	२	२	
२	कार्य पालिकाको बैठक बसेको पटक	२८	१६	
३	सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम भएको पटक	४	३	
४	सामाजिक परीक्षण गरिएको पटक	-	-	

बिबिध

ब्यक्तिगत घटना दर्तासम्बन्धी विवरण:

सि नं	ब्यक्तिगत घटनाको प्रकार	लिङ्ग	आर्थिक वर्ष		
			२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०
१	जन्म दर्ता	महिला	२७५२	२६५४	१४०८
		पुरुष	३०३९	२७५५	१६६६
		जम्मा	५७९१	५४०९	३०७४
२	विवाह दर्ता	जम्मा	१५४९	२२६७	२२३१
३	सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा	७१	१३४	२०७
३	मृत्यु दर्ता	महिला	५५१	५०८	५८९
		पुरुष	७७६	७१९	५९८
		जम्मा	१३२६	१२२७	११८७
४	बसाई सराई गरी आएको	जम्मा	३९५३	३८४९	१३८१
५	बसाई सराई गरी गएको	जम्मा	१८७९	१८९९	६७७

संचार क्षेत्रको आ. व. २०७९/०८० को विवरण

सि नं	सुचना तथा संचार	संख्या	कैफियत
१	रेडियो	६	
२	पत्र पत्रिका	४	
३	टेलिभिजन	२	
४	अनलाइन पत्रीका	११	
५	हुलाक	१	

स्थानीय स्तरीय गौरबका प्रमुख पाँच आयोजनाहरू:

सि नं	आयोजनाको नाम	कैफियत
१	तुलसीपुर मेट्रो कलेज	
२	तुलसीपुर मेट्रो अस्पताल	
३	आधुनिक बसपार्क	
४	तरकारी तथा फलफुल बजार	
५	तुलसी ट्रेड टावर	

स्थानीय तहको विकासका प्रमुख सम्भावनाहरु:

सि नं	स्थानीय तहको सर्वाङ्गीण विकासका प्रमुख ५ वटा सम्भावनाहरु	कैफियत
१	ब्यापारीक केन्द्र बन्न सक्ने	
२	कृषि तथा पशुपालन	
३	पर्यटन	
४	उद्योग स्थापनाको संभावना	

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१: वडा अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तहहरूको जनसंख्या विवरण

स्थानीय तह	वडा नं	घर परिवार संख्या	जम्मा	पुरुष	महिला	परिवारको औषत आकार	लैङ्गिक अनुपात
बंगलाचुली गाउँपालिका							
	जम्मा	५१३९	२२३७३	९८३२	१२५४१	४.४	७८.४
	१	५१०	१९४५	८०५	११४०	३.८	७०.६
	२	४५६	१९९९	९१४	१०८५	४.४	८४.२
	३	७९७	३१५२	१२८७	१८६५	४.०	६९.०
	४	७२०	३०३६	१३५६	१६८०	४.२	८०.७
	५	६२०	२८३२	१२८१	१५५१	४.६	८२.६
	६	६००	२५५६	१०६१	१४९५	४.३	७१.०
	७	७४७	३५४४	१६२५	१९१९	४.७	८४.७
	८	६८९	३३०९	१५०३	१८०६	४.८	८३.२
घोराही उपमहानगरपालिका							
	जम्मा	४९७६१	२००५३०	९३८०६	१०६७२४	४.०	८७.९
	१	१२५३	४९८७	२०८८	२८९९	४.०	७२.०
	२	१९२३	८०३३	३६६५	४३६८	४.२	८३.९
	३	२१८८	९०९०	४१४०	४९५०	४.२	८३.६
	४	२१७७	८७४४	३९९७	४७४७	४.०	८४.२
	५	१९५९	७६२६	३४८३	४१४३	३.९	८४.१
	६	१३३८	६०९३	२८८१	३२१२	४.६	८९.७
	७	१८९३	७९१३	३७१०	४२०३	४.२	८८.३
	८	१७९३	७४७३	३४०५	४०६८	४.२	८३.७
	९	२०१३	८३३६	३९१०	४४२६	४.१	८८.३
	१०	३९०२	१५२९६	७१४७	८१४९	३.९	८७.७
	११	२१५५	९०२०	४२५७	४७६३	४.२	८९.४
	१२	२७१८	११५३५	५३१४	६२२१	४.२	८५.४
	१३	३१९७	१२८७८	५९९१	६८८७	४.०	८७.०
	१४	२८६९	१२००४	५८३१	६१७३	४.२	९४.५
	१५	८१४७	२९०४४	१४०२४	१५०२०	३.६	९३.४
	१६	२४२०	९७५८	४६५५	५१०३	४.०	९१.२
	१७	३४१३	१३८२५	६५२२	७३०३	४.१	८९.३
	१८	३११५	१२९६६	६०२९	६९३७	४.२	८६.९
	१९	१२८८	५९०९	२७५७	३१५२	४.६	८७.५
तुलसीपुर उपमहानगरपालिका							
	जम्मा	४६०१८	१७९७५५	८४७६४	९४९९१	३.९	८९.२
	१	१२३२	४६६०	२१३४	२५२६	३.८	८४.५
	२	११८२	४८७७	२३५५	२५२२	४.१	९३.४
	३	२००३	८०२५	३८२९	४१९६	४.०	९१.३
	४	२३३८	९२६०	४३४०	४९२०	४.०	८८.२
	५	३६०८	१३६४७	६५४०	७१०७	३.८	९२.०
	६	६०७३	२१६५६	१०२५५	११४०१	३.६	८९.९
	७	३५२६	१३८६८	६४६२	७४०६	३.९	८७.३
	८	२२०८	८७९५	४२१९	४५७६	४.०	९२.२
	९	३७७३	१३४६४	६३५१	७११३	३.६	८९.३
	१०	१६००	६५८७	३११०	३४७७	४.१	८९.४

स्थानीय तह	वडा नं	घर परिवार संख्या	जम्मा	पुरुष	महिला	परिवारको औषत आकार	लैङ्गिक अनुपात
	११	२१५०	८९०९	४१९६	४७१३	४.१	८९.०
	१२	२६७३	१०८९७	५१८८	५७०९	४.१	९०.९
	१३	१४८०	५९०८	२७३३	३१७५	४.०	८६.१
	१४	१६२७	६४१५	२९८२	३४३३	३.९	८६.९
	१५	१९२८	७८५०	३६०९	४२४१	४.१	८५.१
	१६	१९०७	७९२९	३७७०	४१५९	४.२	९०.६
	१७	२२९२	९३१२	४३८७	४९२५	४.१	८९.१
	१८	२३८४	९४६२	४४९३	४९६९	४.०	९०.४
	१९	२०३४	८२३४	३८११	४४२३	४.०	८६.२
शान्तिनगर गाउँपालिका							
	जम्मा	६९१९	२७६४१	१२८०१	१४८४०	४.०	८६.३
	१	७८३	३३०२	१५६४	१७३८	४.२	९०.०
	२	११७५	४७२७	२२२८	२४९९	४.०	८९.२
	३	१२५१	४७२६	२१९३	२५३३	३.८	८६.६
	४	१०४९	४०३३	१८२८	२२०५	३.८	८२.९
	५	७८१	३१७१	१४५२	१७१९	४.१	८४.५
	६	८४५	३४३२	१५८७	१८४५	४.१	८६.०
	७	१०३५	४२५०	१९४९	२३०१	४.१	८४.७
बबई गाउँपालिका							
	जम्मा	७५२७	३०९६८	१४४४६	१६५२२	४.१	८७.४
	१	८७३	३८८८	१८३३	२०५५	४.५	८९.२
	२	८९२	३९२७	१८४७	२०८०	४.४	८८.८
	३	७७७	३१३३	१४६६	१६६७	४.०	८७.९
	४	१३७०	५३८२	२५१०	२८७२	३.९	८७.४
	५	१४८१	६२१४	२९१०	३३०४	४.२	८८.१
	६	११५६	४५४०	२१०४	२४३६	३.९	८६.४
	७	९७८	३८८४	१७७६	२१०८	४.०	८४.३
दंगीशरण गाउँपालिका							
	जम्मा	५८२५	२३६६८	१११९७	१२४७१	४.१	८९.८
	१	५९३	२२४६	१०२२	१२२४	३.८	८३.५
	२	७३९	२९७९	१३८८	१५९१	४.०	८७.२
	३	८८८	३५०६	१६२९	१८७७	३.९	८६.८
	४	६८४	२९४६	१४१९	१५२७	४.३	९२.९
	५	९१९	३७२४	१७५९	१९६५	४.१	८९.५
	६	१०४९	४३७४	२१३१	२२४३	४.२	९५.०
	७	९५३	३८९३	१८४९	२०४४	४.१	९०.५
लमही नगरपालिका							
	जम्मा	१३४५८	५९०५०	२८५०१	३०५४९	४.४	९३.३
	१	१४०२	५९५२	२८२४	३१२८	४.२	९०.३
	२	१३८३	६७५८	३३१०	३४४८	४.९	९६.०
	३	१७०८	७६५१	३६६७	३९८४	४.५	९२.०
	४	१४५६	६६३२	३२२४	३४०८	४.६	९४.६
	५	२४२२	९६८१	४६७२	५००९	४.०	९३.३
	६	१८४७	७४४०	३५०९	३९३१	४.०	८९.३
	७	१२४३	५५९५	२७३४	२८६१	४.५	९५.६
	८	११३९	५५८५	२७४५	२८४०	४.९	९६.७
	९	८५८	३७५६	१८१६	१९४०	४.४	९३.३

स्थानीय तह	वडा नं	घर परिवार संख्या	जम्मा	पुरुष	महिला	परिवारको औषत आकार	लैङ्गिक अनुपात
रासी गाउँपालिका							
	जम्मा	११८२६	५२१२३	२४८१७	२७३०६	४.४	९०.९
	१	१७९९	७६३७	३६२२	४०१५	४.२	९०.२
	२	१७४४	७२३८	३४६३	३७७५	४.२	९१.७
	३	१५६१	६८३९	३३२८	३५११	४.४	९४.८
	४	१६३०	६८२४	३१३७	३६८७	४.२	८५.१
	५	१३६३	६२४२	३०४७	३१९५	४.६	९५.४
	६	१०००	४४८०	२०९३	२३८७	४.५	८७.७
	७	१०९०	५१३४	२४५८	२६७६	४.७	९१.९
	८	१२५५	५६८४	२६६३	३०२१	४.५	८८.१
	९	३८४	२०४५	१००६	१०३९	५.३	९६.८
गढवा गाउँपालिका							
	जम्मा	९९६४	४५८९८	२२३०८	२३५९०	४.६	९४.६
	१	१६८८	७५६१	३६१९	३९४२	४.५	९१.८
	२	११६९	५५९६	२७५४	२८४२	४.८	९६.९
	३	११३५	५०४९	२४३९	२६१०	४.४	९३.४
	४	१२६५	५९८३	२९७१	३०१२	४.७	९८.६
	५	१४८२	६९०१	३३७४	३५२७	४.७	९५.७
	६	१७१४	७८४७	३८१९	४०२८	४.६	९४.८
	७	१३२०	६१११	२९२५	३१८६	४.६	९१.८
	८	१९१	८५०	४०७	४४३	४.५	९१.९
राजपुर गाउँपालिका							
	जम्मा	५८२९	२८३४६	१४०५८	१४२८८	४.९	९८.४
	१	१०२४	४९३२	२४२५	२५०७	४.८	९६.७
	२	१०५१	४६७८	२२६५	२४१३	४.५	९३.९
	३	६३१	३८२१	१९७८	१८४३	६.१	१०७.३
	४	६२५	३३५१	१६८९	१६६२	५.४	१०१.६
	५	७०२	३५४६	१७६०	१७८६	५.१	९८.५
	६	६६५	२९७६	१४२३	१५५३	४.५	९१.६
	७	११३१	५०४२	२५१८	२५२४	४.५	९९.८

अनुसूची-२: पाँच वर्षको उमेर समूह अनुसार दाङ जिल्लाको स्थानीय तहको जनसंख्या

स्थानीय तह	उमेर समूह (वर्षमा)																			
	००-०४	०५-०९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५-७९	८०-८४	८५-८९	९०-९४	९५+
बबई गाउँपालिका																				
जम्मा	५७९६	६५३६	६४५४	६८१६	६९७२	५९३२	४२६०	३९२४	३५२२	२८८८	२९२०	२२०२	१८४२	१५०४	१०९२	५९६	२४२	६०	४०	१८
पुरुष	२९८०	३३९२	३३००	३९७४	२४९२	२९४४	१७८६	१६७६	१५७४	१३४६	१४००	१०७२	९९८	७२६	५२६	२९६	१२८	२६	१४	२
महिला	२७३६	३२२४	३१५४	३६४२	३६८०	२९८८	२४७४	२२४८	१९४८	१५४२	१५२०	११३०	९२४	७७८	५६६	३००	११४	३४	२६	१६
बंगलाचुली गाउँपालिका																				
जम्मा	४९५४	५६७४	६९२२	४९२४	३६३४	३०९४	२५६२	२२६८	२२७०	१९४४	१९७८	१४२२	१३६०	१०९२	८४८	४२६	१६२	६२	१८	१२
पुरुष	२५५८	२८४०	३०२४	१९८६	१२३२	१०९४	९९०	८००	९९८	८२६	८९४	६८०	६५८	४७४	४०४	२२८	८६	२८	१६	८
महिला	२३९६	२८३४	३०९८	२९३८	२४०२	२०००	१६५२	१४६८	१३५२	१११८	१०८४	७४२	७०२	५३८	४४४	१९८	७६	३४	२	४
दंगीशरण गाउँपालिका																				
जम्मा	३६९०	४०४८	४३४२	४७०२	४६९८	४३८४	३५५६	३९५६	२९७०	२६००	२६६८	१९०२	१६९४	१३२४	९८६	४९४	१६२	६८	३६	१६
पुरुष	१८६४	२०५६	२२६८	२३९४	२००२	१८५०	१५७४	१३९२	१३६८	११७०	१३०२	९४२	८३८	६३८	५०२	२५२	९४	२८	१६	४
महिला	१७४६	१९९२	२०७४	२३०८	२६९६	२५३४	१९८२	१८४४	१६०२	१४३०	१३६६	९६०	७७६	६८६	४८४	२४२	६८	४०	२०	१२
गढवा गाउँपालिका																				
जम्मा	७३५०	७७९०	९०४०	९५७४	९६५६	८८८२	७०५६	६७९०	५४७६	४५४६	४२५२	२९२४	२७५६	२४३८	१८०२	९५२	३२२	१७८	६२	३०
पुरुष	३८४०	४१००	४७४४	४५५०	४२४८	३९६८	३२८२	३९३८	२६४८	२२५६	२१६०	१४८२	१३२०	११८०	९१६	४६४	१८०	९६	२६	१८
महिला	३५१०	३६९०	४२९६	५०२४	५४०८	४९१४	३७७४	३५७२	२८२८	२२९०	२०९२	१४४२	१४३६	१२५८	८८६	४८८	१४२	८२	३६	१२
घोराही उपमहानगरपालिका																				
जम्मा	३९९६२	३६९२०	३९६९८	४३६०६	४०६९६	३६५६०	३९९८०	२८९३०	२५५७२	२०४९६	१८६६८	१३९६४	१२०९८	८८९८	६५४६	३६७६	१४४४	६५०	२८०	१७६
पुरुष	१६४८२	१९२९०	२०२९६	२१४६२	१७९२२	१५०२६	१३२३८	१२२९०	११५९८	९६५६	८९८८	६३५२	५७८२	४०८०	३०८८	१६९८	७००	२९४	१०६	६४
महिला	१४६८०	१७६३०	१९४०२	२२१४४	२२७७४	२१५३४	१८७४२	१६६४०	१३९७४	१०७६०	९६८०	६८१२	६३१६	४८१८	३४५८	१९७८	७४४	३५६	१७४	११२
लमही नगरपालिका																				
जम्मा	८५८२	९७२०	१११६२	१२२६६	११९७२	११५४०	९९६८	९०८८	७६०६	६२३४	६०७६	३८९६	३६५२	२६७२	२१९६	९५८	३८२	१०२	७२	३६
पुरुष	४४३०	५१३४	५६४०	६०७६	५३४२	५१४२	४३६४	४२३६	३७५२	३०८४	२९४४	१९३८	१७९६	१३३६	१०३२	४६४	२०८	४०	३२	१२
महिला	४१५२	४५८६	५५२२	६१९०	६६३०	६३९८	५६०४	४८५२	३८५४	३१५०	३१३२	१८७८	१८५६	१३३६	११६४	४९४	१७४	६२	४०	२४
राजपुर गाउँपालिका																				
जम्मा	५०९०	५५७६	६२०८	६४४२	६४९६	५३७४	३८०६	३७८८	३०४०	२४२०	२२००	१६४६	१५७८	१२४२	१०४०	५८०	२९२	५८	२६	३०

स्थानीय तह	उमेर समूह (वर्षमा)																			
	००-०४	०५-०९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५-७९	८०- ८४	८५-८९	९०-९४	९५+
पुरुष	२६२२	२७९६	३१८४	३१७४	२९२६	२५९८	१८५२	१८४०	१५०८	१२३६	१०८८	८८२	७८०	६४०	५४६	२८२	१०४	३२	१०	१६
महिला	२३८८	२७८०	३०२४	३२६८	३४९०	२७७६	१९५४	१९४८	१५३२	११८४	१११२	७६४	७९८	६०२	४९४	२९८	१०८	२६	१६	१४
राप्ती गाउँपालिका																				
जम्मा	७८५२	९५४०	१०२०८	११४४२	१०१३२	९७६०	८२७४	७४९२	६२२६	५२४०	५०६८	३३७४	३१६४	२७०६	१९७६	१०८२	३९४	१६८	४६	२८
पुरुष	४१६६	५००२	५३१८	५६०४	४३३४	४२००	३६००	३२४२	२८४२	२६१२	२३८२	१६७२	१५२०	१२६४	९७४	५६२	२१४	८६	२८	१२
महिला	३६८६	४५३८	४९६४	५८३८	५७९८	५५६०	४६७४	४२५०	३३८४	२६२८	२६८६	१७०२	१६४४	१४४२	१००२	५२०	१८०	८२	१८	१६
शान्तिनगर गाउँपालिका																				
जम्मा	४५६२	५०७८	५४६६	६०१६	५४०८	४८१८	३९४२	३३३२	३२३४	२८६४	२८२२	२२३६	१८८६	१४८०	१०९४	५९४	२३८	११४	४४	५४
पुरुष	२३८२	२५७६	२७३८	२८५४	२२०२	२००४	१७१२	१३१४	१३९६	१३१८	१३००	१०७२	९२४	७४८	५४०	३०४	१२०	५८	२०	२०
महिला	२१८०	२५०२	२७२८	३१६२	३२०६	२८१४	२२३०	२०१८	१८३८	१५४६	१५२२	११६४	९६२	७३२	५५४	२९०	११८	५६	२४	३४
तुलसीपुर उपमहानगरपालिका																				
जम्मा	२७८२४	३३१७४	३५४६२	३९८३४	३५२०६	३२३६६	२९३९०	२६०९२	२२७६४	१८२२८	१६९०६	११७७४	१०९८०	८१५४	६००२	३३८४	११९०	४९०	१९०	१००
पुरुष	१४९२६	१७६१६	१८४१०	१९६४०	१४९४८	१३०८६	१२१३६	११२२०	१०३०२	८६४४	८०९०	५७४४	५३७८	३९४४	२८६८	१६६६	५६०	२३४	८४	३२
महिला	१२८९८	१५५५८	१७०५२	२०१९४	२०२५८	१९२८०	१७२५४	१४८७२	१२४६२	९५८४	८८१६	६०३०	५६०२	४२१०	३१३४	१७१८	६३०	२५६	१०६	६८

अनुसूची-३: मातृभाषा अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तहहरूको जनसंख्या

स्थानीय तह/ मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला	स्थानीय तह	जम्मा	पुरुष	महिला
घोराही उपमहानगरपालिका				तुलसीपुर उपमहानगरपालिका			
जम्मा	२००५३०	९३८०६	१०६७२४	जम्मा	१७९७५५	८४७६४	९४९९१
नेपाली	१४५३१८	६७३९२	७७९२६	नेपाली	१३६५५२	६३८८४	७२६६८
थारु	४२५३५	२०३९६	२२१३९	थारु	३७०७८	१७८२१	१९२५७
मगर खाम	५१६३	२३२६	२८३७	मगर धुत	२०६६	९५८	११०८
मगर धुत	३७७६	१७०१	२०७५	हिन्दी	९९०	५६०	४३०
हिन्दी	१४७८	८००	६७८	मगर खाम	७४२	३३७	४०५
नेपाल भाषा (नेवारी)	५९६	२९५	३०१	नेपाल भाषा (नेवारी)	४८१	२१७	२६४
अवधी	४८३	२५६	२२७	भोजपुरी	३४८	१९९	१४९
भोजपुरी	३०६	१५७	१४९	अवधी	३२५	१७८	१४७
मैथली	२३५	१४१	९४	गुरुङ्ग	३१५	१४९	१६६
उर्दु	१९६	१०२	९४	कुमाल	३०८	१५९	१४९
तामाङ्ग	८१	४४	३७	छुन्त्याल	१५८	७८	८०
गुरुङ्ग	६९	३१	३८	मैथली	१०७	६८	३९
संस्कृत	६१	३३	२८	उर्दु	८०	४४	३६
बड्वा	४३	३४	९	तामाङ्ग	४७	१८	२९
मुसलमान	३६	१८	१८	संस्कृत	३२	१९	१३
खस	१८	१०	८	खस	२७	१४	१३
वाम्बुले	१६	१०	६	राजवंशी	१८	१८	०
राई	१६	४	१२	बड्वा	१३	७	६
सुनुवार	११	३	८	अन्य	६८	३६	३२
अन्य	९३	५३	४०	राप्ती गाउँपालिका			
लमही नगरपालिका				जम्मा	५२१२३	२४८१७	२७३०६
जम्मा	५९०५०	२८५०१	३०५४९	नेपाली	२३८९१	११२२६	१२६६५
थारु	३०७४२	१५०८१	१५६६१	थारु	२२६८२	१०९७०	११७१२
नेपाली	२५८०९	१२१६०	१३६४९	मगर धुत	३५८६	१६६०	१९२६
अवधी	९०९	४६७	४४२	मगर खाम	६९६	३०७	३८९
मगर धुत	३४२	१४९	१९३	गुरुङ्ग	३२९	१६७	१६२
हिन्दी	२६०	१४१	११९	हिन्दी	३२७	१७७	१५०
कुमाल	२४६	१३४	११२	मुसलमान	१४८	६५	८३
मगर खाम	२२२	१०४	११८	अवधी	१४५	७९	६६
नेपाल भाषा (नेवारी)	१४९	६७	८२	नेपाल भाषा (नेवारी)	१०३	४८	५५
उर्दु	१२१	६५	५६	राजवंशी	५९	२६	३३
भोजपुरी	६९	३९	३०	भोजपुरी	३४	१९	१५
मुसलमान	५४	२६	२८	तामाङ्ग	२३	१५	८
गुरुङ्ग	४४	२२	२२	कुमाल	२१	१४	७
मैथली	२५	१५	१०	उर्दु	२०	११	९
तामाङ्ग	१६	८	८	मैथली	११	७	४
अन्य	४२	२३	१९	अन्य	४८	२६	२२
गढवा गाउँपालिका				बबई गाउँपालिका			
जम्मा	४५८९८	२२३०८	२३५९०	जम्मा	३०९६८	१४४४६	१६५२२
थारु	१९३८८	९५५२	९८३६	नेपाली	२७९५६	१२९९४	१४९६२
नेपाली	१९१४६	९०५१	१००९५	मगर धुत	१५३२	७३३	७९९
अवधी	४८४३	२४९६	२३४७	थारु	११६८	५७१	५९७

स्थानीय तह/ मातृभाषा	जम्मा	पुरुष	महिला	स्थानीय तह	जम्मा	पुरुष	महिला
मगर धुत	९२०	३९६	५२४	मगर खाम	१५३	७१	८२
कुमाल	७६७	३९१	३७६	छन्त्याल	३५	१४	२१
उर्दु	३५१	१७५	१७६	जुम्ली	२६	१३	१३
मगर खाम	२७७	१४३	१३४	खस	२२	१२	१०
गुरुङ्ग	४७	२२	२५	भोजपुरी	१८	११	७
हिन्दी	३८	२३	१५	संस्कृत	१५	९	६
नेपाल भाषा (नेवारी)	३२	१५	१७	हिन्दी	१४	७	७
बोटे	२१	१२	९	अवधी	१०	४	६
भोजपुरी	१५	८	७	अन्य	१९	७	१२
तामाङ्ग	१२	५	७				
संस्कृत	१२	६	६	शान्तिनगर गाउँपालिका			
अन्य	२९	१३	१६	जम्मा	२७६४१	१२८०१	१४८४०
राजपुर गाउँपालिका				नेपाली	२२२१७	१०२७१	११९४६
जम्मा	२८३४६	१४०५८	१४२८८	थारु	४४०९	२०५६	२३५३
नेपाली	१४७०९	७१५२	७५५७	मगर धुत	७८९	३७१	४१८
अवधी	७२१५	३७५९	३४५६	मगर खाम	१४१	६४	७७
थारु	५९१०	२८९०	३०२०	हिन्दी	५४	२४	३०
मगर धुत	२१०	९७	११३	अन्य	३१	१५	१६
मगर खाम	१६७	८५	८२				
मैथली	३५	१३	२२	संस्थागत			
गुरुङ्ग	२८	१७	११	जम्मा	४६४१	४०४३	५९८
उर्दु	२४	१४	१०	नेपाली	३१३१	२७३१	४००
हिन्दी	१४	१०	४	हिन्दी	४९४	४८६	८
अन्य	३४	२१	१३	थारु	३९९	३१२	८७
				मगर धुत	२५६	२०४	५२
दंगीशरण गाउँपालिका				अवधी	९२	७४	१८
जम्मा	२३६६८	१११९७	१२४७१	सांकेतिक भाषा	४८	३२	१६
नेपाली	१३२९५	६२११	७०८४	नेपाल भाषा (नेवारी)	३८	३४	४
थारु	१०२६९	४९३४	५३३५	संस्कृत	३६	३४	२
मगर धुत	६०	३२	२८	तामाङ्ग	२६	२५	१
नेपाल भाषा (नेवारी)	२३	१०	१३	मगर खाम	२०	२०	०
संस्कृत	१०	५	५	मैथली	१९	१७	२
अन्य	११	५	६	भोजपुरी	१७	१६	१
बंगलाचुली गाउँपालिका				गुरुङ्ग	१६	१५	१
जम्मा	२२३७३	९८३२	१२५४१	राई	१३	१२	१
नेपाली	२१३८५	९३७७	१२००८	डोटेली	११	९	२
मगर धुत	९२८	४३०	४९८	कुमाल	१०	८	२
मगर खाम	३३	१४	१९	अन्य	१५	१४	१
अन्य	२७	११	१६				

अनुसूची-४: जात जाति अनुसार दाङ जिल्लाका स्थानीय तहहरूको जनसंख्या

स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला
घोराही उपमहानगरपालिका				तुलसीपुर उपमहानगरपालिका			
जम्मा	२००५३०	९३८०६	१०६७२४	जम्मा	१७९७५५	८४७६४	९४९९१
क्षेत्री	५१२२३	२३७९०	२७४३३	क्षेत्री	६३३६५	२९५४२	३३८२३
थारु	४४२२२	२११७२	२३०५०	थारु	३८३२५	१८४२८	१९८९७
मगर	३८८२४	१७६०३	२१२२१	ब्राह्मण पहाड	२१९९०	१०४८५	११५०५

स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला
ब्राह्मण पहाड	२२७६२	१०९५८	११८०४	मगर	१६२५४	७५६९	८६८५
विश्वकर्मा	१४८०५	६७००	८१०५	विश्वकर्मा	१३४७९	६३१८	७१६१
परियार	५९२७	२६७६	३२५१	परियार	६६८९	३०६९	३६२०
मिजार	४३४२	१९९४	२३४८	सन्ध्यासी/दसनामी	४१७०	१९४५	२२२५
सन्ध्यासी/दसनामी	३९४९	१८६५	२०८४	ठकुरी	३३४२	१५६०	१७८२
नेवा: नेवारी	२५४२	१२११	१३३१	मिजार	३११६	१४६७	१६४९
ठकुरी	२५०९	११४८	१३६१	ब्राह्मण तराई	१५५०	७४६	८०४
मुसलमान	१८१९	९६९	८५०	नेवा: नेवारी	१४५९	६६४	७९५
ब्राह्मण तराई	१७०४	८२२	८८२	गुरुङ्ग	८३५	३७६	४५९
सुनुवार	८५७	३७८	४७९	मुसलमान	७९४	४१४	३८०
गुरुङ्ग	६९७	३१९	३७८	सुनुवार	६०१	२६९	३३२
विदेशी	५६९	३५१	२१८	कुमाल	५१५	२४६	२६९
बानियाँ	५६४	२८९	२७५	विदेशी	४७२	२९३	१७९
बादी	५६१	२८४	२७७	सोनार	३७४	१७२	२०२
गाइने	४१३	१८७	२२६	बादी	३७४	१७८	१९६
सोनार	३५१	१५९	१९२	गाइने	२१९	१०७	११२
कुमाल	२५४	१२१	१३३	बानियाँ	२०८	१०७	१०१
चमार/हरिजन	२०४	१०३	१०१	चमार/हरिजन	१९८	९९	९९
तामाङ	१६८	७९	८९	छन्त्याल/ छन्तेल	१९५	९७	९८
यादव	१६८	८४	८४	यादव	१५९	९७	६२
राई	१३५	६७	६८	उल्लेख नगरिएका	१५९	७३	८६
खतवानियाँ	११५	५७	५८	घर्ती	१४०	६६	७४
कोरी	८९	४४	४५	तामाङ	११५	४५	७०
घर्ती	७१	३५	३६	खतवानियाँ	११४	५४	६०
लोहार	६७	३६	३१	राई	८८	३५	५३
हजाम/ठाकुर	६१	२८	३३	हलुवाई	४२	२५	१७
हलुवाई	३८	१५	२३	हजाम/ठाकुर	३९	१६	२३
तेली	३५	१८	१७	कलवार	३३	२२	११
याकथुङ/लिम्बु	३४	१५	१९	याकथुङ/लिम्बु	२८	९	१९
तत्मा/तत्वा	२९	१२	१७	पुन	२६	१४	१२
अमत	२७	१७	१०	राजवंशी	२४	१८	६
कलवार	२६	११	१५	थकाली	२०	८	१२
कुसुन्डा	२०	६	१४	कोइरी/ कुशवाह	१८	८	१०
थकाली	१९	८	११	धानुक	१४	८	६
मल्लाह	१९	९	१०	लोहार	१४	८	६
बोटे	१८	१०	८	शेर्पा	१४	५	९
दुधाध/पासवान/पासी	१६	७	९	बिन	१३	६	७
शेर्पा	१६	९	७	माझी	१२	१२	०
उल्लेख नगरिएका	१६	१२	४	कोरी	१०	५	५
धानुक	१४	१०	४	अन्य	१४९	७९	७०
माझी	१३	४	९				

राप्ती गाउँपालिका

स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला
राजवंशी	१२	५	७	जम्मा	५२१२३	२४८१७	२७३०६
पत्थर कट्टा/ कुशावाडिया	११	४	७	थारु	२२८३०	११०३६	११७९४
कुर्मी	१०	४	६	मगर	८०६२	३७३१	४३३१
कायस्थ	१०	४	६	क्षेत्री	६२०७	२८८९	३३१८
अन्य	१७५	९७	७८	ब्राह्मण पहाड	५५४८	२६३६	२९१२
लमही नगरपालिका				कुमाल	१९०८	९१९	९८९
जम्मा	५९०५०	२८५०१	३०५४९	विश्वकर्मा	१२२२	५६६	६५६
थारु	३१२४१	१५२९९	१५९४२	परियार	११७१	५५२	६१९
क्षेत्री	७४५४	३४८८	३९६६	सन्यासी/दसनामी	१००४	४७४	५३०
ब्राह्मण पहाड	६४६८	३०४९	३४१९	मुसलमान	८३७	४०८	४२९
मगर	४६६०	२१४८	२५१२	ठकुरी	७९५	३६२	४३३
कुमाल	१९७६	१००७	९६९	मिजार	५५३	२७१	२८२
विश्वकर्मा	१६९५	७८३	९१२	ब्राह्मण तराई	५१५	२६१	२५४
मुसलमान	९२२	४७९	४४३	गुरुङ्ग	४९९	२३६	२६३
परियार	७२९	३४०	३८९	नेवा: नेवारी	२८५	१३६	१४९
मिजार	४९०	२३५	२५५	वानियाँ	११५	५९	५६
नेवा: नेवारी	४७६	२१६	२६०	सुनुवार	१०५	४७	५८
सन्यासी/दसनामी	४७४	२२४	२५०	खतवानियाँ	७८	४४	३४
ब्राह्मण तराई	४७१	२४०	२३१	विदेशी	५३	२९	२४
ठकुरी	४६२	२०४	२५८	सोनार	४८	२०	२८
यादव	३१८	१६४	१५४	तामाङ	४७	२४	२३
गुरुङ्ग	१३५	६६	६९	राजवंशी	४४	२३	२१
विदेशी	१११	६९	४२	घर्ती	२२	११	११
घर्ती	१०४	४८	५६	चमार/हरिजन	२२	१०	१२
कलवार	१०३	५२	५१	राई	१७	८	९
वानियाँ	१०२	४९	५३	यादव	१७	१२	५
सुनुवार	९०	४५	४५	कुर्मी	१४	६	८
तामाङ	८५	४६	३९	माझी	१२	४	८
सोनार	८४	४०	४४	बादी	१०	३	७
बोटे	८०	४१	३९	अन्य	८३	४०	४३
हलुवाई	५७	३२	२५	बबई गाउँपालिका			
राई	३१	१८	१३	जम्मा	३०९६८	१४४४६	१६५२२
धोवी	२७	१४	१३	क्षेत्री	१५२९४	७०९८	८१९६
माझी	२१	८	१३	मगर	५५४४	२६०७	२९३७
गाइने	१८	९	९	विश्वकर्मा	३८५९	१७६८	२०९१
खतवानियाँ	१३	६	७	थारु	१२२४	५९३	६३१
मारवाडी	१३	८	५	ब्राह्मण पहाड	११९३	५८५	६०८
मल्लाह	१२	४	८	परियार	७८४	३८०	४०४
छन्त्याल/ छन्तेल	१२	८	४	सन्यासी/दसनामी	६५९	२९१	३६८
कानु	१०	७	३	मिजार	५९०	२७५	३१५
चमार/हरिजन	१०	६	४	कुमाल	४५९	२०२	२५७

स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला
अन्य	९६	४९	४७	ठकुरी	४१४	२०५	२०९
				बोटे	२१९	१०१	११८
				सुनुवार	१५१	७१	८०
				सोनार	१४७	७१	७६
गढवा गाउँपालिका				गाइने	१०६	४४	६२
जम्मा	४५८९८	२२३०८	२३५९०	मुसलमान	६३	३४	२९
थारु	१९०६९	९३९४	९६७५	ब्राह्मण तराई	५५	२८	२७
क्षेत्री	४७०१	२१५७	२५४४	बादी	४८	२४	२४
मगर	४१९०	१९८०	२२१०	गुरुङ्ग	४३	१९	२४
कुमाल	४०९१	१९९०	२१०१	छन्त्याल/ छन्तेल	३५	१४	२१
यादव	३५२७	१८२१	१७०६	नेवा: नेवारी	३१	१५	१६
ब्राह्मण पहाड	२०१५	९७९	१०३६	राजी	१०	४	६
विश्वकर्मा	१८३१	८७६	९५५	अन्य	४०	१७	२३
मुसलमान	१५०२	७५१	७५१	राजपुर गाउँपालिका			
परियार	८१७	३८९	४२८	जम्मा	२८३४६	१४०५८	१४२८८
सन्यासी/दसनामी	६९२	३२२	३७०	थारु	६०१८	२९५४	३०६४
मिजार	६२२	२७९	३४३	यादव	५७३६	२९९४	२७४२
ब्राह्मण तराई	५७३	२६७	३०६	मगर	४८१२	२२९३	२५१९
ठकुरी	३२५	१५१	१७४	क्षेत्री	४०५८	१९७५	२०८३
बोटे	२४२	११७	१२५	विश्वकर्मा	२४८८	१२०२	१२८६
कुमहर	२१०	१०४	१०६	परियार	८२३	४१०	४१३
गुरुङ्ग	१९८	९४	१०४	कुमाल	८०८	४४२	३६६
माझी	१८१	९५	८६	चमार/हरिजन	४४९	२२९	२२०
नेवा: नेवारी	१६३	७७	८६	सुनुवार	४१२	२०५	२०७
विदेशी	१२७	५८	६९	ठकुरी	३८७	१९२	१९५
खतवानियाँ	११४	६०	५४	ब्राह्मण पहाड	३३९	१५९	१८०
लोघ	९८	५३	४५	सन्यासी/दसनामी	२८९	१३२	१५७
तेली	९०	४९	४१	मुसलमान	२६३	१२६	१३७
चमार/हरिजन	६७	२८	३९	मिजार	२६१	१२७	१३४
सोनार	६६	२५	४१	घर्ती	१९५	९४	१०१
सुनुवार	५७	२६	३१	गुरुङ्ग	१७२	९१	८१
तामाङ	४४	२१	२३	ब्राह्मण तराई	१२७	६७	६०
दुधाध/पासवान/पासी	३२	१६	१६	कुमहर	१०९	५६	५३
बानियाँ	३१	१४	१७	तेली	१०७	५७	५०
कहार	२९	१६	१३	खतवानियाँ	८४	४४	४०
लोहार	२४	१०	१४	बानियाँ	७०	३९	३१
उल्लेख नगरिएका	२४	१२	१२	बोटे	६८	३५	३३
राई	२२	१२	१०	नेवा: नेवारी	६२	३३	२९
कानु	१७	१०	७	कुर्मी	३७	१९	१८
याकथुङ/लिम्बु	१५	९	६	गाइने	२१	१०	११
घर्ती	१५	६	९	विदेशी	२१	१३	८
राजपुत	१०	५	५				

स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला	स्थानीय तह/जातजाति	जम्मा	पुरुष	महिला
अन्य	६७	३५	३२	माझी	१८	८	१०
				माली	१५	५	१०
शान्तिनगर गाउँपालिका				राजपुत	१०	५	५
जम्मा	२७६४१	१२८०१	१४८४०	तामाङ	१०	५	५
क्षेत्री	१२५०९	५७४५	६७६४	अन्य	७७	३७	४०
थारु	४४६८	२०८६	२३८२	दंगीशरण गाउँपालिका			
मगर	३७००	१७४१	१९५९	जम्मा	२३६६८	१११९७	१२४७१
विश्वकर्मा	२८३२	१३१९	१५१३	थारु	१०४७५	५०२६	५४४९
ब्राह्मण पहाड	१५८८	७४९	८३९	क्षेत्री	७२६३	३३९४	३८६९
परियार	६१३	२८९	३२४	मगर	११२६	५३४	५९२
ठकुरी	४९९	२२९	२७०	विश्वकर्मा	१०६२	४८२	५८०
सन्ध्यासी/दसनामी	३०९	१४३	१६६	सन्ध्यासी/दसनामी	९६०	४४१	५१९
ब्राह्मण तराई	३०५	१३८	१६७	ब्राह्मण पहाड	९४६	४५६	४९०
मिजार	२६०	११६	१४४	परियार	७२७	३४९	३७८
मुसलमान	१८५	७७	१०८	मिजार	४७२	२१७	२५५
नेवा: नेवारी	६८	३१	३७	ठकुरी	१५०	६८	८२
सुनुवार	५५	२२	३३	ब्राह्मण तराई	१४६	७०	७६
छन्त्याल/ छन्तेल	५४	२५	२९	सुनुवार	६८	२८	४०
गुरुङ्ग	५२	२२	३०	बादी	४८	२४	२४
घर्ती	२५	१३	१२	कुमाल	४७	१८	२९
कुमाल	२४	११	१३	नेवा: नेवारी	४३	१९	२४
बादी	२३	११	१२	बिन	३१	१८	१३
गाइने	१७	९	८	सोनार	२७	१४	१३
सोनार	१५	८	७	मुसलमान	१५	९	६
कुर्मी	१२	५	७	गुरुङ्ग	१०	२	८
अन्य	२८	१२	१६	अन्य	५२	२८	२४

अनुसूची-५: आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरू

सन् १९८० को दशकको अन्त्यमा मध्य यूरोपका देशहरूमा वैज्ञानिक र भरपर्दो तथ्याङ्क उत्पादन गर्न आधिकारिक तथ्याङ्कलाई डोहोर्नाउने सिद्धान्तको महसुस भयो। सन् १९९१ मा युरोपेली तथ्याङ्कविदहरूले सम्मेलनले आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरू विकसित गर्‍यो जुन सन् १९९२ मा युरोपेली आर्थिक आयोग इकोनोमिक कमिसन अफ युरोपको मन्त्रिस्तरबाट अङ्गीकार गरियो। सन् १९९४ मा संयुक्त राष्ट्र सङ्घीय तथ्याङ्क आयोगले यी सिद्धान्तहरू अनुमोदन गर्‍यो। सन् २०१३ मा यी सिद्धान्तहरू प्रतिपादन भएको समयदेखि घटनाक्रमलाई समेटि तथ्याङ्क आयोगले आफ्नो ४२ औं सत्रमा आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तहरूको संशोधित प्रस्तावना स्वीकृत गर्‍यो। सोही बैठकको सिफारिसमा आर्थिक तथा सामाजिक परिषदले तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्त सम्बन्धी मस्यौदा प्रस्ताव पेश गर्‍यो। जुन संयुक्त राष्ट्र संघको महासभाले २९ जनवरी २०१४ मा अनुमोदन गर्‍यो। संयुक्त राष्ट्र सङ्घद्वारा अनुमोदित यी सिद्धान्तहरूलाई आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्त भनिन्छ। यी सिद्धान्तहरूले आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत पक्षलाई समेटेको हुनाले कुनै पनि देशमा वैज्ञानिक र भरपर्दो तथ्याङ्क उत्पादन तथा वितरण गर्न यी सिद्धान्तहरूलाई निक्कै सान्दर्भिक ठानिन्छ। देशको तथ्याङ्क प्रणाली आधिकारिक तथ्याङ्कका आधारभूत सिद्धान्तद्वारा निर्देशित हुन्छ जुन तथ्याङ्क प्रणालीको आधार स्तम्भ हो। यहाँ आधिकारिक तथ्याङ्कका १० आधारभूत सिद्धान्तहरू संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

सिद्धान्त १: प्रासंगिकता, निष्पक्षता र समान पहुँच (Relevanc, Impartialiaty and Equal access)

लोकतान्त्रिक समाजको सूचना प्रणालीमा आधिकारिक तथ्याङ्क एक अपरिहार्य तत्व हो जसले सरकार, अर्थतन्त्र र आमनागरिकहरूलाई आर्थिक सामाजिक जनसांख्यिक र वातावरणीय अवस्थाको बारेमा सूचना उपलब्ध गराउँछ । लोकतान्त्रिक समाजमा सरकारी तथ्याङ्क-निकायहरूले नागरिकको सूचनाको हकको सम्मान गर्दै आधिकारिक तथ्यांक निकायहरूले व्यावसायिक उपयोगिता भएका तथ्यांक संकलन गरी निष्पक्ष रूपमा नागरिकहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्दछ ।

सिद्धान्त २: व्यावसायिक मापदण्ड वैज्ञानिक सिद्धान्तहरू र व्यावसायिक नैतिकता (Professional Standard, Scientific and Professional Ethics):

आधिकारिक तथ्याङ्कहरूमा विश्वसनीयता कायम राख्नका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन, भण्डारण र प्रस्तुतीकरणका प्रक्रिया निर्धारण गर्दा आधिकारिक तथ्यांकीय निकायहरूले वैज्ञानिक सिद्धान्त व्यावसायिक आचार र व्यावसायिक सोचबाट निर्णय लिनुपर्दछ ।

सिद्धान्त ३: जवाफदेहिता र पारदर्शिता (Accountability and Transparency):

तथ्यांकको सही अर्थ लगाउने काम सहज तुल्याउन तथ्याङ्कका स्रोत, विधि र प्रक्रियाको विवरण वैज्ञानिक मापदण्डअनुसार प्रस्तुत गर्नुपर्दछ ।

सिद्धान्त ४: दुरुपयोगको रोकथाम (Prevention of misuse)

तथ्याङ्कको गलत व्याख्या र दुरुपयोग भएमा त्यसको खण्डन गर्न सक्ने अधिकार तथ्याङ्कीय निकायहरूलाई छ ।

सिद्धान्त ५: आधिकारिक तथ्याङ्कको स्रोत (Sources of official Statistics):

तथ्याङ्कीय प्रयोजनका लागि सर्वेक्षण, प्रशासनिक अभिलेख लगायत सबै प्रकारका तथ्याङ्कका स्रोतहरूबाट विवरणहरू लिन सकिन्छ । तथ्याङ्क निकायहरूले स्रोत चयन गर्दा गुणस्तर, समय, लागत र उत्तरदाताको बोझलाई विचार गरी उपयुक्त स्रोत चयन गर्नुपर्दछ ।

सिद्धान्त ६: गोपनीयता (Confidentiality)

तथ्यांक निकायहरूले संकलन गरेका व्यक्तिगत विवरणहरू प्राकृतिक वा कानूनी व्यक्ति ज-जसको भएपनि गोप्य राख्नु पर्दछ

सिद्धान्त ७: कानून (Legislation)

तथ्याङ्क प्रणाली सञ्चालन गर्ने ऐन, नियम र आदेश सबै सार्वजनिक गर्नुपर्दछ ।

सिद्धान्त ८: राष्ट्रिय समन्वय (National Co-ordination)

तथ्याङ्क प्रणालीमा सामञ्जस्यता र दक्षता हासिल गर्नका लागि देशभित्रका सबै तथ्याङ्क निकायहरूबीचको समन्वय आवश्यक हुन्छ ।

सिद्धान्त ९: अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको उपयोग (User international standards)

अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको उपयोग प्रत्येक देशका तथ्याङ्क निकायहरूले अन्तर्राष्ट्रिय अवधारणा, परिभाषा, वर्गीकरण र विधि प्रयोग गरेमा सबै सरकारी तहका तथ्याङ्क प्रणालीमा सामाञ्जस्यता र दक्षता अभिवृद्धि हुन्छ ।

सिद्धान्त १०: अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग (International Cooperation)

तथ्याङ्कमा दुई पक्ष र बहुपक्षीय सहयोगले सबै देशहरूमा आधिकारिक तथ्याङ्क प्रणालीको सुधार गर्न सघाउ पुऱ्याउँदछ । तथ्याङ्कको गुणस्तर कायम राख्न तथा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा तथ्याङ्कहरू तुलनायोग्य बनाउन आधिकारिक तथ्याङ्कका यी आधारभूत सिद्धान्तहरूको अनुसरण गर्नु आवश्यक छ । नेपालको तथ्याङ्क प्रणालीमा पनि यी सिद्धान्तहरूको अनुसरण गरी आधिकारिक तथ्याङ्कको संकलन, विश्लेषण, भण्डारण र वितरण गर्ने प्रयत्न गरिएको पाइन्छ ।

अनुसूची-६: राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को परिचय

कुनै देशको निर्धारित सीमानाभित्र निश्चित समयमा अक्सर बसोबास गरिरहेका व्यक्ति तथा परिवारहरूको जनसांख्यिक, सामाजिक तथा आर्थिक विवरणहरू व्यवस्थितरूपमा संकलन गर्ने र तिनीहरूको प्रशोधन तथा विश्लेषणमार्फत सान्दर्भिक सूचक तथा तथ्याङ्कहरू तयार गरी प्रकाशन गर्ने समग्र प्रक्रियालाई जनगणना भनिन्छ । नेपालको सन्दर्भमा राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा देशभित्र अक्सर बसोबास गर्ने हरेक व्यक्ति तथा परिवार कोही नछुट्ने र कोही नदोहोरिने सिद्धान्त अवलम्बन गर्नुको साथै सबै व्यक्तिको पूर्ण सहभागिता होस अभिप्रायले “मेरो गणना—मेरो सहभागिता” नारासहित पारिवारिक तथा व्यक्तिगत विवरणहरू संकलन गरिएको थियो । यस जनगणनाले जनसंख्याको आकार, बनावट, वृद्धि र वितरणका विवरणहरू मात्र नभई देशको वास्तविक बिम्ब प्रस्तुत गर्ने सामाजिक, आर्थिक तथा जनसांख्यिक सूचकहरू उपलब्ध गराउने छ । यसबाट प्राप्त सूचक तथा तथ्याङ्कहरू देशको समग्र विकासका लागि अवलम्बन गरिने

योजना, सार्वजनिक नीति निर्माण र निर्णय प्रक्रियामा प्रयोग गरिन्छन् । जनगणनाबाट देशभित्र अक्सर बसोबास गर्ने हरेक व्यक्ति तथा परिवारहरूको पारिवारिक तथा व्यक्तिगत विवरणहरू तल्लो प्रशासनिक एकाइसम्म प्राप्त हुने भएकाले निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण, राज्य पुनर्संरचना तथा विकेन्द्रीकरणसापेक्ष योजना, नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्नका लागि समेत महत्वपूर्ण हुन्छन् ।

नेपालमा वि.सं. १९६८ (सन् १९९१) सालदेखि जनगणना गर्ने काम शुरु भएको र त्यसपछि लगभग प्रत्येक १०/१० वर्षको अन्तरमा जनगणना सञ्चालन हुँदै आएको छ । पहिलो र दोस्रो जनगणनाको मुख्य उद्देश्य मालिक, कमारा कमारी, बाँधाको सूची तयार गर्ने रहेको थियो । वि.सं. १९९८ सालसम्म सञ्चालन भएका जनगणना सामान्य मुड गन्ति (Head Count) का रूपमा मात्र सीमित थिए भने वि.सं. २००९/११ (सन् १९५२/५४) सालदेखि सञ्चालन भएका जनगणनाहरू अन्तर्राष्ट्रिय विधि र मापदण्डको प्रयोग गरी जनसंख्याका अन्य विशेषता समेत थपेर सञ्चालन गरिएका कारण आधुनिक (वैज्ञानिक) जनगणना मानिन्छन् । वि.सं. २०१५ सालमा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको स्थापना भए पछिका सबै जनगणना यस विभागले सञ्चालन गर्दै आएको छ । यस क्रममा वि.सं. २०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणना नेपालको बाह्रौं र वि.सं. २०७२ सालमा जारी भएको नेपालको संविधान बमोजिमको संघीय प्रणाली पश्चातको पहिलो जनगणना हो ।

वि.सं. २०७८ (सन् २०२१) को जनगणना नेपालको जनगणनाको इतिहासको १२ औं जनगणना हो । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ मा कोभिड महामारी वाट उत्पन्न असहज परिस्थितिका कारण स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलनको कार्य पूर्व निर्धारित समयमा स्थगित भई भदौ ३० देखि असोज १८ सम्म पहिलो चरणको सूचिकरणको कार्य र कार्तिक २५ देखि मंसिर ९ गतेसम्म मुख्य गणना कार्य सम्पन्न भएको थियो । वैज्ञानिक तवरले तयार गरिएको प्रश्नावली, सबै क्षेत्रका लागि गणना क्षेत्र नक्साको प्रयोग, हालसम्मकै समावेशी फिल्ड स्टाफको परिचालन, गहन प्रचारप्रसार, नागरिक समाजबाट स्वतन्त्र पर्यवेक्षण, स्वदेशी वित्तीय साधनको मितव्ययी प्रयोग र भरपर्दो प्रशोधन आदि यस जनगणना २०७८ का प्रमुख विशेषताहरू हुन् ।

जनगणनाको उद्देश्य

- जनसंख्या व्यवस्थापनका लागि आवश्यक आवधिक जनसांख्यिक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने,
- लोककल्याणको लागि नीति, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्न र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न जनसांख्यिक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने ।

गणना विधि

जनगणनामा व्यक्तिको गणना गर्दा अक्सर बसोबासका गरेका स्थानका आधारमा गरिन्छ । सुपरिवेक्षक तथा गणकहरू हरेक परिवारका घरदैलोमा पुगी परिवारमूली वा परिवारको जानकार सदस्यसँग प्रत्यक्ष अन्तर्वार्ता गरी तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो । घर ठेगान नभएका व्यक्तिहरूको गणना मंसिर ९ गते मात्र गरिएको थियो ।

जनगणनमामा प्रयोग गरिएका पदावली तथा परिभाषा

घर

घर भन्नाले सामान्यतया चारैतिर गारो/टाटी लगाई ढोका/झ्याल भएको छानो हालेर बसोबास वा अन्य प्रयोगका लागि बनाइएको एक वा एक भन्दा बढी कोठा वा तला भएको संरचना हो । एउटै संरचना अन्तर्गत बनेको जग, गारो तथा छाना भएमा र एउटै मूलढोका र सिँदी भएमा त्यसलाई एउटा घर मान्नुपर्दछ । गणनाको प्रयोजनका लागि यी सबै किसिमका संरचना: झुप्रो, घर, भवन, महल, अपार्टमेन्ट बिल्डिङ लाई घर भन्ने बुझ्नुपर्दछ ।

व्यक्ति

जनगणनामा व्यक्ति भन्नाले गणनाको समयमा देशको सीमाना तथा क्षेत्रभित्र अक्सर बसोबास गर्ने सबै उमेरका स्वदेशी वा विदेशी वा परिवारमा अनुपस्थित स्वदेश वा विदेशमा बसेका मानिस सम्झनुपर्दछ ।

अक्सर बसोबास

अक्सर बसोबास भन्नाले व्यक्ति धेरैजसो वा प्रायः बस्ने ठाउँलाई बुझाउँदछ । नेपालको जनगणनामा व्यक्तिहरूको गणना अक्सर (प्रायः) बसोबास गर्ने ठाउँबाट गरिन्छ । परिवारका सदस्यहरूको रूपमा गणना गर्न उक्त व्यक्ति अक्सर त्यही परिवारमा बसोबास गरेकै हुनुपर्दछ । व्यक्तिको अक्सर बसोबास निजको आफ्नै स्थायी घर भएको ठाउँ वा अस्थायी रूपमा बसोबास गरेको ठाउँ पनि हुनसक्दछ । कुनै व्यक्ति दुई वा सोभन्दा बढी ठाउँमा बसोबास गर्ने गरेका रहेछन् भने निज सबैभन्दा बढी समय जहाँ बस्छन् त्यही ठाउँबाट गणना गरिन्छ । जनगणनामा कुनै पनि व्यक्ति नछुट्टुन् र कुनै पनि व्यक्ति नदोहोरिऊन् भन्ने उद्देश्यले व्यक्तिहरूको गणना कहाँबाट गर्ने गराउने भन्ने कुरा व्यक्तिको अक्सर बसोबासको आधारमा गरिएको हो । परिवारबाट देशभित्र अन्यत्र अक्सर बसोबास गरेका परिवारका सदस्यको विस्तृत विवरण उनीहरू जहाँ बसेका छन् त्यहीँबाट संकलन गरिएको थियो भने अक्सर बसोबास विदेशमा भएका व्यक्तिहरूको अनुपस्थित विदेश गएकाको छुट्टै महलमा विवरण टिपिएको थियो ।

परिवार

जनगणना प्रयोजनका लागि एउटै आम्दानी खर्चले घर व्यवहार चलाई एकै भान्सामा खानखाने गरी बसेका व्यक्ति वा व्यक्तिहरूको समूहलाई परिवार भनिन्छ । राष्ट्रिय जनगणनामा परिवारलाई तथ्याङ्क संकलनको एकाईको रूपमा लिइएको । परिवारमा एक व्यक्ति मात्र वा धेरै व्यक्तिहरू, नाता पर्ने वा नाता नपर्ने हुन सक्दछन् । परिवार र यसका सदस्य छुट्टयाउन आम्दानी/खर्च र भान्साको अवधारणा प्रमुख रहेको छ । कानूनी तवरले वा अंशवण्डा भई भिन्न नभएको तर छुट्टै बसी वा अलग भान्सामा खानखाने गरी बसेका व्यक्ति वा व्यक्तिहरूको समूहलाई जनगणनाको प्रयोजनका लागि छुट्टै परिवार मानिन्छ । एउटै आम्दानी खर्चले घर व्यवहार चलाई एउटै भान्सामा खाने व्यक्तिहरू अलग अलग घरमा सुत्ने गरेको भएतापनि एउटै परिवार मानिन्छ । कुनै कारणवश बेग्लै भान्सामा (जस्तै: होटल, कार्यालयको क्यान्टिन आदि) खाने गरेको भएता पनि एकै स्थानमा बसोबास गर्दछन् भने एउटै परिवार मानिएको छ । घरायसी कामको लागि वा औषधोपचार, व्यापार, तीर्थयात्रा वा अन्य काममा केही दिनको लागि मात्र अन्यत्र गएका अक्सर यसै परिवारमा बस्ने सदस्य भए गणनाको समयमा अनुपस्थित भएता पनि यसै परिवारबाट विस्तृत विवरण संकलन गरिएको थियो ।

परिवार मूली

जनगणनामा परिवारमूली भन्नाले परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने, कम्तिमा १० वर्ष उमेर पुगेका व्यक्ति, परिवारमा परिआएका दैनिक कामकाज, खर्च र व्यवहार चलाउन व्यवस्था मिलाउने अर्थात् घरको कामकाजमा चाँजोपाँजो मिलाउने मुख्य व्यक्तिलाई बुझाउँदछ । परिवारमा अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्ति मात्र जनगणना प्रयोजनको लागि परिवारमूली हुन्छन् ।

परिवारमा अनुपस्थित (विदेश)

गणना गर्न लागेको परिवारमा अक्सर बसोबास नगर्ने, परिवारबाट छुट्टीभिन्न नभएका र फर्की आउँदा सो परिवारको सदस्य हुनसक्ने विदेशमा अक्सर बसोबास गर्ने कुनै सदस्यलाई परिवारमा अनुपस्थित विदेश गएका भनेर परिभाषित गरिएको छ । यस्ता अनुपस्थित सदस्यहरू विगतमा त्यस परिवारको सदस्यका रूपमा अक्सर बसोबास गरेका हुन्छन् । विदेशमा जन्मेर वा विदेशमा विवाह गरेर परिवारमा थप भएका सदस्यहरू गणनाको दिनसम्म पनि विदेशमै अक्सर बसोबास गरिरहेका भए त्यस्ता व्यक्तिहरूलाई परिवारमा अनुपस्थित (विदेशमा गएका) अन्तर्गत गणना गरिएको थिएन ।

विशेष किसिमका व्यक्तिहरूको गणना

आफ्नो निजी परिवारमा नबसी सामूहिक रूपमा अक्सर बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूको गणना त्यही सामूहिक आवासलाई नै एक परिवार मानी गरिएको थियो । जस्तै ब्यारेक, छात्रावास, वृद्धाश्रम, अनाथालय, महिला सुरक्षा गृह, पुनर्स्थापना केन्द्र, आदि । संस्थागत परिवारको हकमा घरको सुचिकरण मात्र गरिएको थियो, मुख्य गणनामा घरको अन्य (पारिवारिक) विवरण लिइएको थिएन । तर त्यहाँ बस्ने सबैको व्यक्तिगत विवरण संकलन गरिएको थियो । घर नभएका मगन्ते, जोगी, सन्यासी तथा सडक बालबालिका, घुमन्ते तथा फिरन्तेहरूको जनगणनाको अन्तिम दिन अर्थात् मंसिर ९ गते जो जहाँ भेटिन्छन् सोही स्थानबाट गणना गरिएको थियो । यस्ता व्यक्तिहरूको व्यक्तिगत

विवरण मात्र लिइएको थियो । गणनाको समयमा नेपालभित्र रहेका विदेशी कूटनीतिक नियोगको आवासमा अक्सर बस्ने विदेशीहरूको गणना गरिएको थिएन । नियोग बाहिर सामान्य व्यक्ति सरह अक्सर बसोबास गर्ने विदेशी कूटनीतिक व्यक्तिहरूको भने गणना गरिएको थियो । कूटनीतिक नियोग भन्नाले विदेशी दुतावास, विदेशी कन्सुलर विभाग र कूटनीतिक व्यक्तिको मर्यादा प्राप्त व्यक्ति रहने औपचारिक आवास सम्झनुपर्दछ । तर अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू जस्तै विश्व बैंक, आई.एम.एफ आदिलाई कूटनीतिक मानिएका छैनन् । कूटनीतिक नियोगमा नेपाली व्यक्ति बेग्लै परिवारको रूपमा बसोबास गरेकाहरूको गणना गरिएको थियो । विदेशमा रहेका नेपाली नियोगहरूमा काम गर्ने नेपालीहरूलाई नेपाल भित्रै बसोबास गरे सरहको मानी विद्युतिय माध्यमबाट (e-census) जनगणना गरिएको थियो । नेपालको कुनै परिवारमा विदेशस्थित नेपाली नियोगमा काम गर्ने कोही रहेछन् भने उनीहरूलाई अनुपस्थित स्वदेश अन्तर्गत खुलाइएको थियो । नेपालमा कुनै नोकरी वा व्यापार व्यवसाय गरी हाल अक्सर बसोबास गरिरहेका कुनै विदेशी व्यक्तिहरूको गणना गरिएको थियो । छोटो समयका लागि घुम्न, तिर्थाटन गर्न वा औषधि उपचार गर्न वा अन्य कुनै कामले आएका व्यक्तिहरूको गणना गरिएको थिएन ।

अपाङ्गता: अपाङ्गता भन्नाले शरीरको एक वा एक भन्दा बढी अङ्गहरूले सामान्यरूपमा कामकाज गर्न नसकेर सरलातापूर्वक जीवन यापन गर्न अप्ठ्यारो अवस्था हो । अपाङ्गता प्रत्यक्ष देखिने शारीरिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी विचलन मात्र नभई प्रत्यक्ष नदेखिने पनि हुन्छन् । जस्तै: बौद्धिक अपाङ्गता, सुस्तश्रवण, न्युन दृष्टियुक्त, अटिजम्, मनोसामाजिक ।

साक्षरता दर: कुनै एक भाषामा पढ्न, लेख्न र सामान्य हरहिसाब (जोड, घटाउ) गर्नजानेको व्यक्तिलाई पढ्न र लेख्न दुवै जानेको मानिएको छ । ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको व्यक्तिले कुनै पनि भाषामा पढ्न र लेख्न सक्ने व्यक्तिलाई साक्षर मानिएको छ । कुनै उमेर समूहको साक्षर जनसंख्यालाई सोही उमेर समूहो कुल जनसंख्याले भाग गरी १०० ले गुणन गरी आउने मानलाई साक्षरता दर भनिन्छ ।

आर्थिक क्रियाकलाव: राष्ट्रिय जनगणना २०७८ प्रयोजनको लागि आम्दानी हुने वा नहुने सबै किसिमका वस्तुहरूको उत्पादन गर्ने क्रियाकलापहरू (आफ्नो उपभोगको लागि वा बिक्रीको लागि) र आफ्नो परिवार बाहेक अरुको लागि तलब, ज्याला वा पारिश्रमिक लिई गरिएका आम्दानी हुने सेवाका क्रियाकलापहरू आर्थिक कार्य मानिएको छ भने आफ्नो परिवारको लागि आफैँबाट गरिएका सेवाका क्रियाकलापहरू जस्तै: आफ्नो परिवारको लागि खाना बनाउने, घरधन्दा गर्ने, बालबच्चा, वृद्ध तथा अशक्तको स्याहार सुसार गर्ने आदि जस्ता क्रियाकलापहरू आर्थिक काममा समावेश गरिएको छैन । यसरी आर्थिक कार्य अन्तर्गत आम्दानी हुने वा नहुने वा दुवै हुन सक्दछन् ।

आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या: दश वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर समूहको जनसंख्या मध्ये गणना भएको दिन भन्दा ठिक १२ महिना अगाडि आर्थिक काम (छोटो वा लामो समय) गरेको वा आर्थिक काम नगरेको भए आर्थिक कामको खोजी गरेको व्यक्तिलाई आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्या भनिन्छ । कुनै पनि आर्थिक काम नगरेका र आर्थिक कामको खोजि पनि नगरेको जनसंख्यालाई आर्थिकरूपले निष्क्रिय जनसंख्या भनिन्छ ।

अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या: १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर समूहको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या मध्ये गणनाको दिन भन्दा ठिक अगाडिको १२ महिनामा आर्थिक काम गरेको वा आर्थिक काम खोजेको अवधिको जोड ६ महिना वा सो भन्दा बढी भएको जनसंख्यालाई अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या भनिन्छ ।

अक्सर रोजगार जनसंख्या: १० वर्ष वा सो भन्दा माथिको उमेर समूहको अक्सर आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्यामध्ये गणनाको दिन भन्दा ठिक अगाडीको १२ महिनामा आर्थिक काम गरेको अवधि ६ महिना वा सो भन्दा बढी भएको जनसंख्यालाई अक्सर आर्थिक रूपले रोजगार जनसंख्या भनिन्छ ।

आर्थिक सक्रियता दर: आर्थिकरूपमा सक्रिय कूल जनसंख्यालाई सोही उमेर समूहको जम्मा जनसंख्याले भागगरी १०० ले गुणन गर्दा आउने मानलाई आर्थिक सक्रियता दर भनिन्छ ।

जनघनत्व: प्रति एकाई (प्रति वर्ग कि मि) क्षेत्रफलमा वसोवास गर्ने जनसंख्यालाई जनघनत्व भनिन्छ । कुनै स्थानको कुल जनसंख्यालाई त्यस ठाउँको कुल क्षेत्रफलले भाग गरेर जनघनत्व निकालिन्छ ।

लैङ्गिक अनुपात: प्रति सयजना महिलामा पुरुषको संख्यालाई लैङ्गिक अनुपात भनिन्छ। कुनै स्थान विशेषको पुरुषको संख्यालाई महिलाको संख्याले भाग गरी १०० ले गुणन गर्दा लैङ्गिक अनुपात प्राप्त हुन्छ।

कुल आश्रित अनुपात: १५ वर्ष भन्दा मुनि (०-१४ वर्ष) र ६० वर्ष भन्दा माथिको उमेर समूहको जनसंख्याको योगफललाई १५ देखि ५९ वर्ष उमेर समूहको कुल जनसंख्याले भाग गर्दा कुल आश्रित अनुपात आउँछ। यसलाई १०० ले गुणन गरेर प्रतिशतमा व्यक्त गरिन्छ।

अनुसूची-७: राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ को परिचय

नेपालमा वि.सं. २०१८ (सन् १९६१) देखि कृषिगणना गर्ने काम शुरु भएको हो। प्रत्येक १०/१० वर्षको अन्तरालमा कृषिगणना सञ्चालन हुँदै आएको छ। वि.सं. २०७८ को राष्ट्रिय कृषिगणना नेपालको सातौं र वि.सं. २०७२ मा जारी भएको नेपालको संविधान बमोजिमको संघीय प्रणालीको पहिलो कृषिगणना हो। नेपालका प्रत्येक स्थानीय तहको कृषि संरचना, गतिविधि तथा कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण सङ्कलनका लागि राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले (साविक केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) सातौं गणनाका रूपमा राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ सञ्चालन गरेको थियो। यो कृषिगणनाले नेपालको इतिहासमा ६० वर्षको अवधि पूरा गरेको छ र संघीय ढाँचा अनुसारका तल्ला स्थानीय तहसम्मका कृषि सम्बन्धी तथ्याङ्कहरू उपलब्ध गराएको छ। यस गणनामा कृषकले चलन गरेको जग्गाको आकार, जग्गाको उपभोग तथा उपयोग, बाली लागेको जग्गाको क्षेत्रफल, उत्पादन र सिँचाइको विवरण लिइएको थियो। कृषि सामग्री तथा कृषि औजारको उपयोग, पशुपन्छीको संख्या तथा आहारसम्बन्धी विवरण, कृषि कार्यमा संलग्न जनशक्ति, लिङ्गको आधारमा कृषि जग्गाको स्वामित्वको अवस्था, कृषि वन, कृषि ऋण, बीमा, अनुदान, कृषि कार्यमा जलवायु परिवर्तनको प्रभाव, हरितगृह पद्धतिको प्रयोग, माटो परीक्षण, कृषि बजारसम्मको पहुँच, कृषि अवशेष र फोहोरको व्यवस्थापन जस्ता विविध विषयहरूमा तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको थियो। विगतमा झैं यो कृषिगणना पनि नमुना छनोट विधि (Sampling Selection Method) बाट गरिएको थियो।

राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ को उद्देश्य

- ✓ कृषि विकासका लागि स्थानीय, जिल्ला, प्रदेश तथा राष्ट्रियस्तरका योजना तर्जुमा एवं नीति निर्माण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न आवश्यक पर्ने तथ्याङ्कको खाँचो पूरा गरी योजनाविद् र नीति निर्माताहरूलाई सघाउ पुऱ्याउने,
- ✓ देशव्यापी रूपमा कृषकले चलन गरेको जग्गा तथा पशुपन्छीपालन, अन्यखेती तथा वातावरणसम्बन्धी विवरणहरू उपलब्ध गराउने,
- ✓ कृषिसम्बन्धी अन्य सर्वेक्षणका लागि आधार तयार गर्ने,
- ✓ दिगो विकास लक्ष्यहरू (SDGs) का सूचकहरूको लागि आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने,
- ✓ कृषि तथ्याङ्कको स्तर बढाउने।

राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ मा स्थलगत तथ्याङ्क संकलनको कार्य एउटै समय सिमाभित्र (२०७९ वैशाख ६ गतेदेखि जेष्ठ १९ सम्म जम्मा ४५ दिन) दुई चरणमा सञ्चालन गरिएको थियो। प्रथम चरणमा छानिएका गणना क्षेत्रका प्रत्येक व्यक्तिको घरदैलोमा पुगी तोकिएको न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेका कृषक परिवारहरूको सूचीकरण कार्य गणकद्वारा गरिएको थियो भने दोस्रो चरणमा निश्चित तथ्याङ्कीय छनोट विधिबाट सुपरिवेक्षकहरूद्वारा छानिएका प्रत्येक कृषक परिवारमा पुगी गणकहरूद्वारा कृषक परिवार प्रभावली फाराम मार्फत कृषकले चलन गरेको जग्गा तथा पशुपन्छीपालन, अन्यखेती, वातावरण लगायत विविध विषयसम्बन्धी विस्तृत विवरणहरू संकलन गरिएको थियो।

राष्ट्रिय कृषि गणना २०७८ मा प्रयोग गरिएका अवधारणा तथा परिभाषा

कृषि कार्य भन्नाले निम्नलिखित कार्यहरूलाई बुझाउँदछ:

- ✓ अन्न, दलहन, तेलहन, तरकारी, फलफूल, नगदेवाली र अन्य कृषि बाली उत्पादन;
- ✓ गाई/भैँसी, भेडा/बाख्रा, सुँगुर/बङ्गुर आदि पशुपालन;
- ✓ अर्थोपार्जन वा मासु, अण्डा उत्पादनको दृष्टिले गरिने पन्छीपालन, तथा

- ✓ कृषि वन लगाउने, माछापालन, मौरीपालन, च्याउखेती, पुष्पखेती, नर्सरीखेती, रेशमपालन जस्ता अन्य खेती सम्बन्धी कृषि कार्यहरू गरेको ।

कृषिचलन

एउटै व्यक्ति वा परिवार वा निकायले रेखदेख (व्यवस्थापन) गरेको कृषि उत्पादनको एक आर्थिक एकाईलाई कृषि चलन भनिन्छ । कृषिचलनभित्र आफ्नो हकको वा अर्काको हकको भए पनि जुनसुकै शर्तमा लिई आंशिक वा पूर्ण रूपमा कृषि उत्पादनको उद्देश्यले पालिएका पशुपन्छीहरू वा जुनसुकै आकारको भए पनि कृषिका लागि उपयोग गरिएको सम्पूर्ण जग्गा पर्दछ । सजिलो अर्थमा भन्नुपर्दा एक व्यक्तिको जिम्मा र रेखदेखमा रहेको सम्पूर्ण कृषिकार्यलाई कृषिचलन मानिएको छ ।

कृषि चलनको न्युनतम सिमा राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ मा जग्गाको क्षेत्रफल वा पशुपन्छीको सङ्ख्या निम्नानुसार भएमा मात्र कृषि चलन मानिएको छः

- ✓ हिमाल र पहाडका जिल्लामा कम्तीमा ४ आना (०.०१२७२ हेक्टर) र तराइका जिल्लामा कम्तीमा ८ धुर (०.०१३५५ हेक्टर) क्षेत्रफलमा बाली लागेको जग्गा भएमा, वा
- ✓ जुनसुकै उमेरका कम्तीमा १ वटा गाई वा भैंसी पालेको भएमा, वा
- ✓ कम्तीमा ५ वटा भेडा-बाखा वा सुँगुर-बङ्गुर जस्ता पाल्तु चौपाया पालेको भएमा, वा
- ✓ चल्ला र माउ गरी कम्तीमा २० वटासम्म पन्छी (कुखुरा, हाँस) पालेको भएमा ।
- ✓ नेपाल सरकार, अर्धसरकारी संस्था, स्कुल, कलेज, सहकारी संस्था, व्यवसायिक समूह घरना र तोकिएको मापदण्ड पुरा गरी कृषक परिवारले संस्थागत हैसियतले कुनै कृषि कार्यको चलन गरेको रहेछ भने त्यस्तो चलन संस्थागत रूपमा पर्ने भएकोले यसको पनि संस्थागत कृषि चलनको रूपमा गणना गर्नुपर्दछ ।
- ✓ पहिला नै सूचीकरण भएका यस्ता चलनहरूको सुपरिवेक्षकमार्फत विवरण संकलन गरिन्छ ।

कित्ता

कृषिगणनामा वरिपरि अरूको साँध भएर बीचमा रहेको जमिनको भागलाई कित्ता भनिन्छ । कित्ता साधारणतया खोला, नदी, जंगल, राजमार्ग जस्ता प्राकृतिक वा मानव निर्मित साधनले छुट्याएको हुन्छ । कृषिगणनामा प्रयोग गरिएको कित्ता र साधारण बोलीचालीको भाषामा (वा नापीमा) प्रयोग गरिएको कित्ता एकै नहुन पनि सक्दछन् वा फरक हुन पनि सक्दछन् ।

स्थायी बाली

एक पटक उत्पादन लिएपछि पुनः रोप्नु नपर्ने र धेरै वर्षसम्म उत्पादन दिइरहने आँप, कटहर, लिचि, सुन्तला, केरा जस्ता बाली स्थायी बालीअन्तर्गत पर्दछन् ।

अस्थायी बाली

अस्थायी बाली भन्नाले एक वर्षको अवधिभित्र उत्पादन गरी बाली भित्र्याउने र अर्को बालीका लागि पुनः खनजोत गरी लगाउनुपर्ने किसिमका बालीहरू पर्दछन् । तर, लगाएको बाली भित्र्याउन एक वर्षभन्दा बढी समय लाग्ने भए तापनि यदि बोट समेत नष्ट गरिन्छ भने अस्थायी बाली अन्तर्गत नै पर्दछन्, जस्तैः उखु । एक वर्षपछि अर्को बाली लगाइने र खनजोत गर्दा बोट डौँठसमेत नष्ट हुने बालीहरू पनि अस्थायी बाली अन्तर्गत पर्दछन् । जस्तै- खाद्यान्न बाली, कोसे/दाल बाली, कन्दमूल बाली, तेल बाली, नगदे बाली, मसला बाली, तरकारी बाली, र भुइँघाँस बाली ।

खेतः खेतको श्रेणीमा साधारणतया धान रोप्न सकिने जग्गा पर्दछ । कुनै जग्गामा धान रोपिने गरिएको छैन तर त्यसमा धान खेती हुन सक्छ भने पनि त्यसलाई खेतमा राख्नुपर्दछ । खेत श्रेणीमा नपरेका जग्गा पाखोमा पर्दछन् । पाखो जग्गा लगभग वर्षभरि नै सुख्खा

रहन्छ र साधारणतया यस्तो जग्गा धान खेतीको लागि उपयुक्त हुँदैन। पाखो जग्गालाई धान रोप्नयोग्य बनाइएको छ भने त्यसलाई खेत मान्न पर्दछ।

सिँचाइ भएको जग्गा: सन्दर्भ समयमा कुनै एक बालीमा मात्र सिँचाइ भएको भए पनि यसलाई सिँचाइ भएको जग्गा अन्तर्गत राखिएको छ। जग्गाको उत्पादकत्व बढाउने उद्देश्यले थप श्रम वा साधन लगाई जग्गामा कुलो, नहर आदिबाट (वर्षा बाहेक) पानी पुऱ्याउने कार्यलाई सिँचाइ भनिन्छ।

अनुसूची-द: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका प्रमुख प्रकाशनहरू

1. Statistical Bulletin
 - ✓ Statistical-Bulletin_Vol.123
 - ✓ Statistical Bulletin vol.121-122
 - ✓ Statistical Bulletin vol.120
2. Nepal in Figures
 - ✓ Statistical Bulletin vol.120
 - ✓ NEPAL IN FIGURES 2022
 - ✓ नेपालको तथ्याङ्कीय झलक २०७९
 - ✓ नेपालको तथ्याङ्कीय झलक २०७८
 - ✓ NEPAL IN FIGURES 2021
 - ✓ नेपालको तथ्याङ्कीय झलक २०७७
 - ✓ NEPAL IN FIGURES 2020
3. POCKET BOOKS
 - ✓ NEPAL STATISTICAL POCKET BOOK-2020
 - ✓ STATISTICAL POCKET BOOK OF NEPAL 2018
 - ✓ YEAR BOOKS
 - ✓ NEPAL STATISTICAL YEAR BOOK 2021
 - ✓ STATISTICAL YEAR BOOK 2019
 - ✓ NEPAL STATISTICAL YEAR BOOK 2021
4. OTHER PUBLICATIONS
 - ✓ CONCEPTS AND DEFINITIONS OF STATISTICAL TERMS
 - ✓ व्यावसायिक पशुपालन एकिकृत सर्वेक्षण २०७८ (संक्षिप्त नतिजा पुस्तिका)
 - ✓ COMMERCIAL LIVESTOCK INTEGRATED SURVEY 2021
 - ✓ SOCIAL STATISTICS BOOK 2079
 - ✓ NATIONAL INDUSTRIAL SURVEY NATIONAL REPORT 2019/20
 - ✓ SOLID WASTE ACCOUNT FOR URBAN MUNICIPALITIES OF NEPAL, 2022
 - ✓ OFFICIAL STATISTICS OF NEPAL: ISSUES AND PRACTICES 2022
 - ✓ ECONOMIC CENSUS ATLAS-NEPAL
 - ✓ ANNUAL GROWTH RATE OF GDP BY ECONOMIC ACTIVITIES-TABLE
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018, NATIONAL REPORT 3-2
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018 NATIONAL PROFILE 2
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018, NATIONAL REPORT 3-1
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018, ANALYTICAL REPORT NO.1 (ANALYSIS OF 18 INDUSTRIES)
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018, NATIONAL PROFILE 1 BY PROVINCE
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018, NATIONAL REPORT 2-3 BY DISTRICT
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018, NATIONAL REPORT 2-2
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS 2018, NATIONAL REPORT 2-1
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS-2018 NATIONAL REPORT 1-3
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS-2018, NATIONAL REPORT 1-2
 - ✓ NATIONAL ECONOMIC CENSUS-2018, PROVINCIAL SUMMARY REPORTS
 - ✓ NATIONAL STATISTICAL SYSTEM OF NEPAL FINAL
 - ✓ NATIONAL POPULATION AND HOUSING CENSUS 2011 (CASTE, ETHNICITY AND MOTHER TONGUE)
 - ✓ NEPAL LABOUR FORCE SURVEY III

- ✓ NEPAL LIVING STANDARD SURVEY-IV
- ✓ NEPAL POPULATION AND HOUSING CENSUS REPORT 2078
- ✓ A Compendium of National Statistical System of Nepal
- ✓ Report on Degree of Urbanization in Nepal

अनुसूची-९: तथ्याङ्क कार्यालय दाङको परिचय

परिचय र अवस्थिति

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत रहेको राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय (साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग) को स्थापना तथ्याङ्क ऐन २०१५ बमोजिम वि.स. २०१५ साल मार्ग १५ गते भएको हो। तथ्याङ्क ऐन २०७९ जारी भएपछि साविकको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको स्तरोन्नति भई राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय भएको छ र सोको नेतृत्व सचिवस्तरको प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारीले गर्ने व्यवस्था गरिएको छ। तथ्याङ्क ऐन २०१५ र नियमावली २०४१ मा व्यवस्था भए बमोजिम केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको कार्य सम्पादनमा सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले दाङ र सल्यान २ जिल्ला कार्य क्षेत्र हुने गरी यस तथ्याङ्क कार्यालयको स्थापना वि.स. २०५० साल भदौ १ गते भएको हो।

स्थापना कालमा यस कार्यालयको नाम शाखा तथ्याङ्क कार्यालय रहेकोमा आ.व. २०७१/०७२ देखि कार्यालयको नाम परिमार्जन भई तथ्याङ्क कार्यालय भएको छ। हाल यो कार्यालय लुम्बिनी प्रदेशको राजधानी रहेको जिल्ला दाङको सदरमुकाम घोराही उपमहानगरपालिका -१५ स्थित अमृत टोलमा रहेको छ। तथ्याङ्क कार्यालयको स्थापना पछि स्थानीय स्तरमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट सञ्चालन हुने गणना एवं सर्वेक्षणहरूमा सहयोगी भूमिका निभाउनुको अतिरिक्त कार्यालयको आफ्नै वार्षिक कार्यक्रम पनि सञ्चालन हुँदै आएका छन्। जिल्ला स्तरमा यस कार्यालयले सेवाग्राही जनताहरूलाई सर्व सुलभ रूपमा निःशुल्क तथ्याङ्क सेवा उपलब्ध गराउँदै आएको छ। कार्यालय स्थापना पश्चात स्थानीय स्तरमा तथ्याङ्कीय गतिविधीमा वृद्धि हुँदै गैरहेको छ।

कार्यालयले गर्ने कार्यहरू

यस तथ्याङ्क कार्यालयका कार्यहरू देहायबमोजिम रहेका छन्:

- क) राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट आफ्नो क्षेत्रमा सञ्चालन गरिने गणना एवं सर्वेक्षणमा संलग्न हुने।
- ख) राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयबाट जिल्लास्तरमा सञ्चालन तालिम कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने र स्थानीय स्तरमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने तालिम सञ्चालन गर्ने।
- ग) राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले जिल्लाबाट सङ्कलन गर्न जिम्मेवारी दिएका तथ्याङ्कहरू संकलन गर्ने।
- घ) आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र पर्ने जिल्लाको जिल्ला बस्तुगत विवरण तयार गर्ने।
- ङ) जिल्लाको समग्र विकासको निमित्त आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध भए नभएको मूल्याङ्कन गर्ने।
- च) जिल्लास्तरीय तथ्याङ्क विकास कार्यक्रम बनाई केन्द्रमा पठाउने।
- छ) वडा र गणना क्षेत्रको सिमाना, धरातल र घर परिवारको निर्दिष्ट स्थान छुट्याउने गरी नक्साङ्कन गर्ने।
- ज) जिल्लास्तरीय तथ्याङ्कीय क्रियाकलापहरूको समन्वय गर्ने।

कार्यालयको कर्मचारी दरबन्दी विवरण

सि.न.	पद	सेवा, समूह	श्रेणी	स्वीकृत दरबन्दी	कैफियत
१	तथ्याङ्क अधिकृत	नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, तथ्याङ्क	रा.प.तृतीय (प्रा.)	१	
२	सुपरिवेक्षक	नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, तथ्याङ्क	रा.प.अ.प्रथम (प्रा.)	३	
३	ना.सु.	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अ.प्रथम	१	
३	गणक	नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, तथ्याङ्क	रा.प.अ.द्वितीय (प्रा.)	१	
४	खरिदार	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	रा.प.अ.द्वितीय (प्रा.)	२	

सि.न.	पद	सेवा, समूह	श्रेणी	स्वीकृत दरवन्दी	कैफियत
५	स.ले.पा	प्रशासन, लेखा	रा.प.अ.द्वितीय	१	
६	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	श्रेणी विहिन	२	
		जम्मा दरवन्दी		११	

हाल तथ्याङ्क कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

सि.न.	पद	सेवा/समूह	कर्मचारीको नाम, थर
१.	रा.प. तृतीय	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क/ तथ्याङ्क	केशर बहादुर ओली
२.	रा.प.अनं प्रथम	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क/ तथ्याङ्क	नरेन्द्र भट्ट
३.	रा.प.अनं प्रथम	आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क/ तथ्याङ्क	गणेश प्रसाद मरासिनी
४.	रा.प.अनं प्रथम	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	किरण पोखेल
५.	रा.प. अनं द्वितीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	माधव प्रसाद पौडेल
६.	रा.प. अनं द्वितीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	गोपालराज उपाध्याय
७.	रा.प. अनं द्वितीय	प्रशासन, लेखा	नारायण प्रसाद शर्मा
८.	श्रेणी बिहीन	-	निर्मल कुमार पाण्डे
९.	श्रेणी बिहीन	-	मेनका हुंगाना

कार्यालय स्थापना भएदेखि हाल सम्मका कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण

सि.न.	पद	कर्मचारीको नाम, थर	कार्यरत अवधी	
			देखी	सम्म
१	का.मु.कार्यालय प्रमुख	शंकर प्रसाद जोशी	२०५०/०५/१	२०५३/०१/३०
२	तथ्याङ्क अधिकृत	ईन्द्र बहादुर कार्की	२०५३/०२/१	२०५७/०३/१७
३	तथ्याङ्क अधिकृत	धुवराज घिमिरे	२०५७/०४/८	२०५८/०४/२०
४	नि. तथ्याङ्क अधिकृत	अनिरुद्रप्रसाद उपाध्याय	२०५८/०४/२१	२०५८/०६/२७
५	तथ्याङ्क अधिकृत	ईन्द्र बहादुर कार्की	२०५८/०६/२८	२०६३/०९/२९
६	तथ्याङ्क अधिकृत	अरूण गौतम	२०६३/१२/२७	२०६८/१२/२५
७	नि. तथ्याङ्क अधिकृत	ठाकुर प्रसाद लामिछाने	२०६८/१२/२६	२०६९/०३/१२
८	तथ्याङ्क अधिकृत	लक्ष्मण कडेल	२०६९/०३/१३	२०७२/०५/३१
९	नि. तथ्याङ्क अधिकृत	ठाकुर प्रसाद लामिछाने	२०७२/०६/०१	२०७२/०६/४
१०	तथ्याङ्क अधिकृत	तुलसीराम पोखरेल	२०७२/०६/५	२०७९/०६/१०
११	तथ्याङ्क अधिकृत	केशर बहादुर ओली	२०७९/०६/११	हालसम्म

तथ्याङ्क कार्यालय दाङको अनुरोध

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय तथा यस तथ्याङ्क कार्यालयबाट विभिन्न समयमा संचालनहुने गणना तथा सर्वेक्षण लगायतका तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यको लागि खटिई आउने कर्मचारीलाई सत्य तथ्य विवरण उपलब्ध गराई सहयोग गरिदिनुन हार्दिक अनुरोध छ। उपलब्ध गराइएका व्यक्तिगत विवरणहरु तथ्याङ्क ऐन २०७९ अनुसार गोप्य रहनेछन् ।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयका प्रकाशनहरुको लागि <https://www.nsonepal.gov.np/> हेर्न सक्नुहुनेछ।